A

1377

I

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARVM HVNGARICAE
MDCCCXXVI

1964

FOTO
S.E.

MTA KÖNYVTÁRA
KÉZIRATTÁR
AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

KÉZIRATOK

1900

FOLYTATÁS

Az 1888 évi május hó 7-től				
hó végéig az ügyészi felszámítás volt	262/02 frt-ról		220 02	42.
1888 novemb. 1-től 1889 april 3-ig	"	315/20 " "	157 95	157 25
1889 april 4-től 1889 dec. végéig	"	213/57 " "	150 57	63.
1890 évi jan. 1- 1890 " "	"	383/49 " "	250 74	132 75
1891 " " 1891 " "	"	434/45 " "	310 90	123 55
1892 " " 1892 " "	"	368/98 " "	256 48	112 50
1893 " " 1893 " "	"	270/43 " "	196 43	74.
1894 " " 1894 " "	"	227/79 " "	143 54	84 25
1895 " " 1895 " "	"	335/10 " "	151 10	184.
1896 " " 1896 " "	"	543/99 " "	381 09	162 90
1897 " " 1897 " "	"	281/81 " "	205 31	76 50
1898 " " 1898 " "	"	450/50 " "	318 75	131 75
1899 " " 1899 " "	"	365/13½ "	253 88½	111 25
Összesen		4452/46½ frt	2996 76½	1455 70

Ezek szerint az 1888—1899 évig terjedő 12 év alatt az ügyészi teendők ellátása körül kitett az egy évi átlag, s pedig:

a., az összes felszámítási tétel alapul =	371 03 frt
b., a kézi kiadásokat tekintve	249 73 "
c., irásdijakban	121 30 frt

tisztelettel megjegyzem, hogy a fennebb kimutatott irásdijak összegeiben benne foglaltatnak az Ügyrend 241. §-a „Különös feladatai" d., pontjában említett periratok s a mellékletekben letiszta irásért megállapitott irásdijak összege is.

A levelek s minden nemü perenkivüli iratok letisztázásáért számitásba vett irásdijakkal igazolja az eddigi, az Igazgató tudomásul vett s jóváhagyott gyakorlatot. Ezen gyakorlat ellen soha eddig a legkisebb kifogás sem tétetett;

bírho arról az éri ügyési számadásról megvizsgálói sával megbí-
zott igazgató-tanácsi tag a maga utján nagyon az Igazgató tanács
az emlitett számadásról előterjesztése alkalmával tudomást szer-
zett.

Ilen gyakorlatot nem a jelenlegi ügyész honositotta meg; ő" hivatalba lé
pésekor más ezt így találta. —

Az ügyrend 24ik-a értelmében az ügyész kötelességei
megtérítteték. Minthogy pedig az ügyész nyugdijazták az ügyrend é
rtelmében az általa végzett mindennemü irásbeli interesseit fo-
galmazványban irattárra számára megőrizni köteles, kénytelen nem
csak a periratokat és azok mellékleteit, hanem az összes
peren kivüli iratokat, szerződéseket, rendszerint csakis a hivata
téki ügyekben folytatott levelezéseit letiszteletni.

Ilen letisztelési - eltekintve az irodai formalitások a papirneműek és más iroda-
szerek, a világitási anyag stb - beszerzésétől - rendszerint költség
gel járnak; de különben nem indokolt, hogy az ügyész a rel
lemi munkák teljesitéséért részére megállapitott tiszteletdij
ból az emlitett dologi kiadásokat teljesen fedezze, akkor
a midőn" nem természetben el nem láttatik az irattárnál az irodai
szerekkel, nem pedig irodai átalány nem áll rendelke
désére. —

A mily indokolt, hogy az ügyrend 24ik-a E., d., pontja alatt em-
litett irásdij illetőleg a periratok és a mellékletek letisztelésáért
külön dijazás /: ivenként 1 ft :/ állapittatik meg, annyiban az ügyészi
hivatal a peren kivüli iratok és levelek, - amennyiben azok letisz-
telését igénylenek, - letisztelésére való felszólitás nélkül is
dokolt és méltányos. —

Jelen esetben az ügyrendelt irásdijat az irodai szerek
beszerzésére szükséges irodai átalányt pótolván, s minthogy az azok be
szerzésére fordított kiadásokat a M. T. Akadémiával szemben
soha fel nem számittattak, s mert ott, a hol állandó, a szabá-
lyokban meghatározott rendszeres irodai kezelés követeltetik,

/.

mint a jelen esetben is, — az alkalmazottak mindenütt vagy
természetben láttatnak el a szükséges irodai szerekkel, vagy
azok beszerzésére bizonyos évi átalánnyal láttatnak el, —
méltányosnak tűnik fel, ha az eddigi gyakorlat fenntar-
tásával, esetleg egy bizonyos évi átalány állapíttatásával meg. —

SZELVÉNY.

Feladó neve és lakása:

Ráczit Jovó

Pacsér

Utalványozott összeg:

40 frt — kr.

Irásbeli közleményre szánt hely:

A felvevő postahivatal hely- és

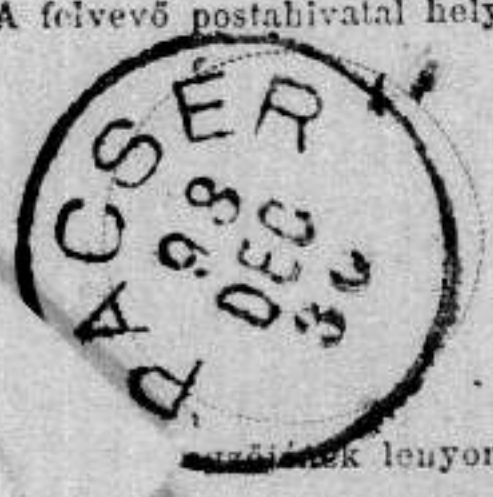

PACSÉR 28 DEC 30

[illegible] lenyomata.

[illegible] fél itt levághatja.

40 f

40 f

I/1

1. 80

Ko

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1899 január 3.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

tekintetes Fejérpataky Kálmán úr

által

Egy 80 ~~ezer~~ forint, azaz: Nyolczvan korona —

a Szuszeits hagyatéki ügyben

befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

(frt 40.-)

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Kál Szeress

Nyomtatványminta 84.

F/3.

2.

Nyomtatványszám **84. Postai föladó-vevény utalványról.**

Postai föladó-vevény

(Czím:) Szabó László

-nak Szombathely -ra czímzett,

készpénzben befizetett, 10 frt 32 krról szóló,

1897 számú **postautalványról.**

Frankojegyekben	*lerólt utalványdíj*	*frt* 10	*kr.*
	» *díj kifiz. értesitvéngért*	»	»
	» *expressz-díj*	»	»
	» *távirati díj*	»	»

A fölvevő postahivatal

BUDAPEST 99 JAN 13 A 11 B 53 B.

helv- és kelti bélyegzője.

(Felvevő közeg aláirása:) [signature]

I. megr. 1898. 150 r., II. 300 r., III. 100 r., 1 iven 20 drb. 5. sz. p.

3 1

10.32
10.32
20 Kr 64

Tartalom: l. 100 kr. 48
Inhalt: 10 100 1100 „ „
50 „ „
2 10 20 „ — „ 102
„ „ „ 5 „ „ „
„ 1 „ „
kü. rsc 1120 „ — „

PACSÉR 99 NOV 4 15

PACSÉR 99 NOV 4 15

PACSÉR 99 NOV 4 15

PACSÉR 99 NOV 4 15

PACSÉR 99 NOV 4 15

Sekretetes 102

Dr Fejérpataky Kálmán

ugyész urnak

10 000
3 600

32 gr Budapest

IX Csillány utza 8 sz.

Iskolaszéki ügyvédi hely!

Mellékelve küldök kartonaron fogalmazott 800 ft-ról 320 ft-os kötvényt, kérem a nyugtát megküldeni.

Acz 1899 évi Január 4-én

Kelemen Istvánné Antónia

1120 fm

1120 fm

2240 Kn.

17.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1899 november 7.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

Tekintetes Fejérpataky Kálmán úr

által

Egy 1120 o. é. frt – kr., azaz: Kétezerkétszázhúsznegyven
2240 kor – fill.
korona, Szutsits Lajos hagyatéka ügyében

befizettetett és

a magyar tudományos akadémiá

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

18.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1899 november 15.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

tekintetes Fejérpataky Kálmán úr

által

226 o. é. frt 41 kr., azaz: Kettőszázhuszonhat korona
452 kor. 82 fill.
82 fillér

befizettetett és

a Kozmicy alap ügyében a magyar tudomá-

nyos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

19.

Nyomtatványszám **84. Postai föladó-vevény utalványról.**

Postai föladó-vevény

(Czím:) Semyery

-nak Bottyan -ra czímzett,

készpénzben befizetett, 8 frt 50 krról szóló,

3280 számú **postautalványról.**

Frankojegyekben		frt	kr.
	lerótt utalványdíj		
	» díj kifiz. értesitvényért	5	»
	» expressz-díj		»
	» távirati díj		»

(Velvevő közeg aláírása:)

A fölvevő postahivatal

hely- és kelti bélyegzője.

BUDAPEST -99-NOV.22 A 90 A

V. megr. 1899. 50 r., VI. 200 r., 1 íven 20 drb 5. sz. p.

Pesti könyvnyomda-részvény-társaság.

8/59

17 XII 8 Dec.

20

Nyomtatványszám **84.** **Postai föladó-vevény utalványról.**

Postai föladó-vevény

(Czím:) Bogyó Ödön

-nak Pacsér -ra czímzett,

készpénzben befizetett, 74 frt — krról szóló,

190 számú **postautalványról.**

[redacted] postahivatal

		frt	kr.
Frankőregyezben	lerótt utalvány díj		
	» díj kifiz. értesitvényért	»	9 »
	» expressz-díj	»	20 »
	» távirati díj	»	

(Felvevő közeg aláirása:)

BUDAPEST 99-DEC.1-E-3 B 90

1. megr. 1899. 100 r., II. 100 r., 1 iven 20 drb. 5. sz. p.

8 Kr

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1899 október 13.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába
dekintetes Fejérpataky Kálmán úr
által
Egy 100 o. é. frt – kr., azaz: Kettőszáz korona, Ikáz
200 kkr. – fill.
Ponokos ev. ref. püspök hagyományа fejében
befizettetett és
a magyar tudományos akadémia
számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

16.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1899 október 13.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

tekintetes Fejérpataky Kálmán úr

által

Ly 500 o. é. frt kr., azaz: *Ezer korona, néhai bankhári*
Ly 1000. kor - fill.
Ö. Károly hagyományа ügyében

befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Ly

Franklin-Társulat ny. intézete

15.

SZELVÉNY.

Feladó neve és lakása:
Rácz Ferenc
Pacsér.

Utalványozott összeg:
40 frt — kr.

Írásbeli közlemény[illegible] szánt hely:
Kérem kedjeskedjem a fenti összeget átvételéről értesíteni.

A felvevő p[illegible] által beküldendő

PACSÉR 99 DEC 27

kelti bélyegzőjének lenyomata.

A számzett rél itt levágható.

40 f.

Sor.

92.

SZELVÉNY.

Feladó neve és lakása:

Bokros Béla
ügyéd
Kolozsvárt

Utalványozott összeg:

100 frt — kr.

Irásbeli közleményre szánt hely:

Néhai Szász Domokos
hagyatéka ügyében
levél örökében.

K. 1899 10/X.

PÉNZUTALVÁNY
99
OCT
10
KOLOZSVÁR

A pénzutalvány kiállítását eszközlő pénzügyi hatóság vagy a czímzett által itt levágható.

Ezen szelvényt a pénzutalványt kiállító vagy azt kiállítani elrendelő pénzügyi hatóság vagy a czímzett által itt levágható.

A pénzutalványt kiállító vagy azt kiállítani elrendel

Leovrich Gusztáv
ügyvéd
Budapest, IV., Koronaherczeg-utcza 17.

Budapest, 1899 október hó 10-én

Tekintetes

jeles pataky Kálmán úrnak

Helyben

Kálmán Bunkházi Acer Károly hagyatéki ügyében az ideiglenes a magyar tudományos Akadémiának hagyományozott összes utáni kamatok fejében volnának 500 frt 77 krjai fizetési utasítást adtak át t. kartársi irodájához kifizetés végett. - a midőn azon összeget megküldöm annak, hogy arról nekem szabadságban rendelkezni kívánjak -

Kiváló tisztelettel

Leovrich Gusztáv.

Samuel Pataky.

136

Nyomtatványszám **84.** Postai föladó-vevény utalványról.

Postai föladó-vevény

(Czím:) Czyraky Gabor

-nak Budapelya

készpénzben befizetett 13 frt 75 ra czímzett,

2841 számú **postautalványról**, [illegible] szóló,

Frankojegyekben			
lerótt utalványdíj	frt	kr.	A fölvevő postahivatal
» díj kifiz. értesitvényért	»	»	BUDAPEST -99-SEP 2
» expressz-díj	»	»	
» távirati díj	»	»	hely- és kelti bélyegzője.

(Felvevő közeg aláirása:) .....

V. megr. 1899. 50 r., 1 ivén 20 drb. 5. sz. p.

13 fr

75 kr

75 kr

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1899 szeptember 22.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

tekintetes Újépataky Kálmán úr

által

Egy 8.402 o. é. frt 02 kr., azaz: Tizenhatezernyolcszáznégy ko-
16.804 Kor. 04 fill.
~~Kor. 04~~ fillér

befizetteltett és

bankházi Ács Károly hagyománya czímen, a

magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Forster Ignácz

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

1

13.

MAGYAR
FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1899 Szeptemb. 22.

A Magyar Földhitelintézet ezennel elismeri, hogy

Dr. Lejerpataky Károly úr által a Magyar Tudományos

részéről a mai napon következő értékpapirokat, és pedig: Akadémia

Névérték	Darab	Értékpapirok neme	Első szelvény lejárata
fl. 100.	1	1860 iki államvasúti kötvénnyel, amint néhai Lemhéry Sándor özvegye a magy. Tudományos Akadémia javára.	1899 novemb. hó 1-ső napjával
fl. 100.	1		

azaz: Egyszáz frt. o. é. névértéki értékpapirt.

hiány nélkül átvett, elszámolásra

Egy Zsidó 318 Kor.

Teljes tisztelettel

Magyar Földhitelintézet.

Forster Szebeni

Nyomtatványminta 76.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

12.

8364.85
37.17
8402.02
8402.a2
04.04
168

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapesten

A néhai Ács Károly hagyatéka ügyében kifizettetett Fejérpataky Kálmán ügyész kezéhez

1 drb. 1860 évi államsorsjegy	*159 frt.*	
készpénz tőkében	*8.364 frt. 85 kr.*	
kamatokban	*37 frt. 17 kr.*	
Összesen:	*8561 frt 02 kr.*	

8561.02
8561.02
17122.04

mint Dr. KORMOS BÉLA budapesti kir. közjegyzőnek a budapesti kir. közjegyző kamara *157 1896* számú végzésével kirendelt helyettese.

318
16804.04
17122.04

159
159
318

Nyomtatványszám **84.** Postai föladó-vevény utalványról.

Postai föladó-vevény

(Czím:) Görgei István

-nak ..... Brest -ra czímzett,

készpénzben befizetett, 2 frt 31 krról szóló,

986 számú postautalványról.

Frankojegyekben

lerótt utalványdíj	*frt* 65	*kr.*	
» *díj kifiz. értesitvényért*	»	»	
» *expressz-díj*	»	»	
» *távirati díj*	»	»	

A fölvevő postahivatal

BUDAPEST -99-SEP.8-N-9 B 90 B

hely- és kelti bélyegzője.

(Felvevő közeg aláirása:) .....

V. megr. 1899. 50 r., 1 iven 20 drb. 5. sz. p.

Reklamáltatott: 189 ..... évi ..... hó ..... -n.

Hely- és kelti bélyegző.

A postai közeg aláírása: .....

Tájékozásul: *1. A fölszólalás (reklamáczió) ezen vevény bemutatása és a föladó tüzetes czímének bejelentése mellett bármely kir. postahivatalnál eszközölhető.*

2. Ha az eredeti utalványlap elvész, a pénzösszeg czímzettnek a „Postai Tarifák és Postautazeti Szabályzat-ban foglalt szabályok szerint fizettetik ki.

3. Mihelyt az utalványlap czímzettnek helyesen kézbesittetett, megszünt a posta szavatolása. Ha czímzett az utalványt nem kapta meg, feladónak az utalványozott összeg ***visszafizetésére*** *igénye van, ha a föladástól számitott* ***egy éven belül*** *reklamált, illetve a vevény elvesztése esetén kérvényét az illető posta- és távirda-igazgatósághoz ez időn belül beadta.*

4. Ha eme határidő elmulasztatott, az utalványozott összeg ujabb 3 évi határidőn belül csak az esetben fizettetik vissza feladónak (ki, ha vevényét elvesztette, ebbeli minőségét okmányokkal avagy tanúkkal igazolni tartozik), ha a meg meglevő eredeti számadásokból megállapitható, hogy az utalvány összege csakugyan a postapénztárba folyt, de onnan meg ki nem fizettetett.

Budapesten 1899. szept. 9.

Igen tisztelt ügyvéd úr!

A nehai "Rév" Ensel Sándor hagyatéki ügyében, az általam megküldött rendelkezési végrendelet egyszerű másolatban beküldött 2 frt 20 kr díjat és ill. portoi portot: összesen 2 frt 31 krt a mai napon köszönettel veszem - mit is tudomásvételével ezennel elismerek. -

220
11
231
231

Tisztelettel
462

Dr. Bogei Gyula
kir. közjegyző

Tisztelt Gyógytáry Kálmán
ügyvéd urnak.

Budapesten.
IX. Ráday utca 8 a.

10 ½

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1899 julius 5.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

tekintetes Fejérpataky Kálmán úr

által

Egy 80 kor. o. é. frt - kelt. 44., azaz: Nyolczvan korona, Sztutics

Lajos hagyatéka ügyében

befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

fel. 40.—

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Forster Ignácz

Nyomtatványminta 84.

/0.

SZELVÉNY.

Feladó neve és lakása:

Rácsik János

[redacted]

Kecser.

Utalványozott összeg:

40 frt — kr.

Irásbeli közleményre szánt hely:

Jlt Küldöm Önnek az 1600 frtról szóló félévi kamatal t. i. 40.– frt., azaz Negyven frintot o.é.

A felvevő postahivatal hely- és

PACSER 99 JUL 3

kelti bélyegzőjének lenyomata.

szelvényt szíveskedjék a címzett felé letépni.

40

40

frt

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1899 május 12.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

tekintetes Nyerpataky Kálmán úr —

által

ez 424 kor. azaz négyszáz huszonnégy korona

54 fillér vétkai Apolyi Stummer Arnold ha-

gyatéki ügyében befizetteltett és

a magyar tudományos akadémia a —

számadása javára iratott.

(Jkt. 212·27)

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

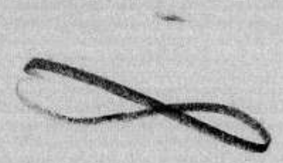

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

A főtisztelt. Kívánat folyó évi januárius hó 1-től kezdve Kálmán akadémiai tagsági pénzét 1899. febr. 1-én Borzay György hivatalszolga kielégítésén 151 Korona 50 fillért utalványozott ki!

Budapest, 1900. febr. 25.

Fónagy Károly

gondnok.

ad 4.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1899 decemb. 30.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárá-
nál Nyírpalaky Kálmán úr —
ált
40 o. é. frt — kr., azaz: Negyven korona —
80 kor — fillér,
befizettetett
Szudaits hagyatéka ügyében a magyar
tudományos akadémia
számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZ

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1899 decemb. 30.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába
Tekintetes Fényképészeti Kálmán úr —
illetőleg
Egy 40 o. é. frt — kr., azaz: Negyven korona —
80 kor — fill.
befizettetett is
Szerelt hagyatéka ügyében a magyar
tudományos akadémia
számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

23

Nyomtatványszám **84.** Postai föladó-vevény utalványról.

Postai föladó-vevény

(Czím:) Laurinet Laszlo

-nak Loco -ra czímzett,

készpénzben befizetett, 3 frt 30 krról szóló,

1 számú postautalványról. [redacted]

Frankojegyekben		frt	kr.
	lerott utalványdíj		
	» díj kifiz. értesítvényért	»	»
	» expressz-díj	»	»
	» távirati díj	»	»

A fölvevő postahivatal

-99 MÁR. 12 N- 9

B 90 B

helyi és kétéli [illegible]

(Felvevő közeg aláírása:) .....

I. megr. 1899. 50 r., I. ívén 20 drb. 5 kr. p.

5

Dr. Vogel

..... sz.

1

Lássa kiadó!

1) a benti összes példányok a végzésben említett végrehajtónak ezen végzés fogalmazványára vezetendő elismervény mellett kiadandók.

2) a benti összes kérvény és illetve végzés példányokra a végzés reávezetendő.

3) **A kiküldött által történt átvétel elismerése:**

a végzéssel hátirt kérvény II. ..... példányát átvettem.

Budapesten, 1 ..... hó ..... én.

végrehajtó.

..... sz.

1

A budapesti ~~kir. kereskedelmi~~ és váltó

~~törvényszéknek~~ járásbiróságnak ..... számu megkeresvénye ..... felperesnek ..... alperes ..... ellen ..... frt ..... kr. s jár. erejéig elrendelt ~~biztositási~~ kielégitési végrehajtás foganatositása iránt.

.

Végzés.

Foganatositás végett .....

bir. végrehajtó kiküldetik és erről a végrehajtató értesittetik.

Budapesten, 1 ..... hó ..... én.

Az V. ker. kir. járásbiróság.

kir. aljbiró.

Scontro:

nap

IV.

1

Ellen nyugta

Tekintő pénztári jegyzőkönyv: 212: folyó 27-ik tételi Polgári tanács
hagy. ügyében a magy. kir. Udvari Kamarának beküldetve a folyószámlai
tétel u. 1897 évi f. a. -

M. K. ÁLLAMPÉNZTÁR
BUDAPESTEN ... 98 május 11. -

212 27
424 54

Kerner

212 27
424 54
K.

Nagyságos

Fejérpataky Kálmán úrnak

Budapesten

Budapest 1899 febr. 3

Van szerencsém értesíteni, miszerint mai napon Nagyságodtól a M. Tud. Akadémiától az 1898 év október november és decemberi hónapjaira járó és visszatartott félfizetésem fejében 75 ft 75 kr azaz hetvenöt ft 75 kr felvettem, minélfogva kijelentem, hogy a Magyar Tudományos Akadémia ellen polgálatból való elbocsátásom címén semmi néven nevezendő további követelésem nincs. —

Kiváló tisztelettel

Szivattyúk

A Rudolf

Szivattyúk

Szivattyúk

Szivattyúk

Érk. 1900. április 29.

206. sz.
1900.

55, Nevern Square, S.W.

Mélyen tisztelt Barátom!

A Körösi tanulmányokra vonatkozó utóló jelvényemtől megváltam ma, az által, hogy Körösi arcképének eredeti rajzát, melyet boldogúlt Dr. Malan is igen jónak elismert, az Akademia számára Czimed alatt ~~ma~~ ~~a postára~~ feladtam.

A rajzot Báró Hügel készitette, kétség kivül

2

1

1

avon időben a midőn Csomá-
val Calcuttában találkozott,
és a melyet én Toldy Ferencz
fiától, Dr. Toldy László
úrtól, kegyeletes ajándék=
=képen 1885ben kaptam.

Gróf Kuun Géza
úr előadása alkalmával
érdekelni fogja bizonyára
ezen ereklye is a jelenlévők
egy nemelyikét.

Nagyon sajnálom

hogy az Akademia nagy
hetét nem tölthetem
Veletek ez idén úgy a mint
szerencsém vált azt tenni
a múlt évben.

Magamat barátsi
kegyeidbe ajánlva, kiváló
tisztelettel maradtam

Különösen lekötelezett hívad

Dr. Kuun Tivadar

London
1900 April 23

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1900 április 30.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába
mélt.ságos Szily Kálmán úr —
által
Egy 47805 k. 89 f., azaz: Negyvenhétezernyolcszázöt
korona 89 fillér —
befizettetett és
a magyar tudományos akadémia —
számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Szily Kálmán

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

15 207 ½

1900

Magyar Tudományos Akadémia.

Nagygyűlési irományok.

211. r
1900

Jegyzőkönyv

a [illegible]-gyűlésről felvétetett a 1900 április 2-án
[illegible] kezdődött.

Paulen Gyula alelnöklete mellett megjelentek: Kenyeres Gyula, Láng Lajos és Szily Kálmán bir. tagok.

1. Elnök ur megnyitván a tanácskozást, a jegyzőkönyv vezetésére Szily Kálmán bir. tagot kéri fel.

2. Jelentvén a Wahrmann-gyűlöldének a Lőwinger-féle hivatalból ugyan értesítés alapján, bejelenti, hogy e jelentés elmaradása iránt senki sem nyilatkozott be elővezetőségét.

3. Bohata esküdtszéki előadó a tárgyalás alapjául szolgáló abban állapodik meg, hogy az 1893 - 1897-iki ön- bűnül a halálra-ítélő Bezerédy Zsigmond fegyházbüntetésre a hagyatékból [illegible] is a [illegible] költségeken [illegible] a [illegible] ítéletben [illegible] érdekében [illegible] gának.

4.) A [illegible] jelentés megtörténtével a [illegible] Láng Lajos [illegible] [illegible] a bizottság [illegible] megvizsgálás végett.

5. Láng Lajos bir. tagot kéri fel.

6. Láng Lajos bir. tag, megtévén a bírói [illegible] tudomásul, [illegible] hogy a jelentést el fogja [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]

Jegyzőkönyv
a 1900. évi pályázat bírálói bizottságának
1900 április 27-én tartott
üléséről.

Pauler Gyula alpolgármester elnöklete alatt
jelen voltak Lányi Ágoston és Schenk Ármin biz. tagok.

1. Elnök az április 2-án tartott
bizottsági ülés jegyzőkönyvét és előrevivel mellékelt
beadványokat felolvasta.

2.) Lány Lajos biz. elnöki felszólalása a
nagygyűlés elé terjesztendő bizottsági jelentés
- Elfogadtatik.

3.) Elnök ezt az elnöki jelentés első jelentés
tételét képezi mondván, az ülést
bezárja.

Schenk Ármin
jegyző

Dr Pauler Gyula
elnök

Jegyzőkönyv

a Magyar Tud. Akademia III. A) alosztályának Kijelölő bizottsága által 1900 márcz 26. tartott ülésről.

Jelen voltak: Keller Ágost biz. eln., Lipthay Sándor. biz. tag, Kürschák József biz. jegyző. Nem jelentek meg: Schuller Alajos és Zipernowszky Károly tagok.

A bizottság megjelent tagjai a következő kijelölést terjesztik az osztály elé: Rendes tagságra: dr. Réthy Mór lev. tagot, műegyet. rendes tanárt, mathematikust és az elméleti physika művelőjét.

Levelező tagságra: Gonda Béla min. osztálytanácsost, mérnöki és közgazdasági írót.

Budapest, 1900 márcz. 26.

Keller Ágost

Lipthay Sándor

Kürschák József.

Jelentés a III. osztály lagajánlásairól

A M. T. Akadémia III. osztálya 1900. május 1-jén tartott ülésében
a következőket ajánlja megválasztásra

Tiszteleti tagnak

Dr Duka Tivadar ny. r. tagot 18 szavazattal 1 ellen

Rendes tagnak

Dr Réthy Mór lev. tagot, 27 szavazattal 2 ellen

Külső tagoknak.

Boltzmann tagot, a bécsi egyetemen a physika ny. r. tanárát, 18 szavazattal 1 ellen

Mendelejeff Dimitrij Ivánovicsot a st.-pétervári egyetemen a chemia tanárát, 29 szavazattal

Stäckel Pált, a kieli egyetemen a mennyiségtan ny. r. tanárát, a Bolyai-Gauss levelezés szerkesztőjét 25 szavazattal 4 ellen.

König Gyula
osztálytitkár

Budapest, 1900. május 1.

Jelentés

az I. osztály tagajánlásairól.

Az I. osztály 1900. május 1-én tartott üléséből.

Az A) alosztályba:

Levelező tagnak ajánltatik Balassa József budapesti fő-gymn. tanár, magyar nyelvész; 32 szavazatból nyert 23-at s így megnyervén a szabályszerű többséget, ajánltatik a nagygyülésnek.

Levelező tagnak ajánltatik Melich János, középiskolai tanár, magyar nyelvész; 29 szavazatból nyert 22-őt s így megnyervén a szabályszerű többséget, ajánltatik a nagygyülésnek.

Levelező tagnak ajánltatik Régl Sándor, egyetemi magántanár, keleti nyelvész; 28 szavazatból nyert 19-et s így megnyervén a szabályszerű többséget, ajánltatik a nagygyülésnek.

Levelező tagnak ajánltatik Frecskay János, a nyelvtudományi bizottság segédtagja, mesterműszavak gyűjtője; 27 szavazatból nyert 18-át s így megnyervén a szabályszerű többséget, ajánltatik a nagygyülésnek.

A B) alosztályba:

Vadnay Károly l. tag rendes tagnak ajánltatván, 32 szavazatból nyert 31-et s így megnyervén a szabályszerű többséget, ajánltatik a nagygyülésnek

Külső tagoknak ajánltattak:

Barbier de Meynard orientalista

Brugmann Károly, indogermán összehasonlító nyelvész,

Hatzidákisz György, indogermán összehasonlító nyelvész.
Krumbacher Károly, classicus philologus

mindnyájan 32 szavazatból mindegy szavazatot megnyervén, ajánltatnak a nagygyűlésnek.

Gyulai Pál
ordinarius

Hatzidakis György egyetemi tanár
Athen
Skufas utcza 12

24a

Jelentés
a nagy-ajánlatozásról.

A B osztály e hó 6-án tartott rang-gyűlési ülésének

Tiszteleti tagjául ejtetik

Gabris Zsigmond, kassai főszolgabíró, leu. tagot.

Rendes tagjául 30 szavazattal 6 ellen

1.) az A) osztályba:

Csucha Győző tvszk. titkár leu. tagot.

2.) a B) osztályba: 30 szavazattal 6 ellen

Csáki Dezső, ref. lelkészt ~~tagjelöltet~~ nokat leu. tagot,

Levelező tagokul 33 szavazattal 3 ellen

a B) osztályba:

1. Csoma József, heraldikai és genealogiai irók, a tudományos heraldika legkitünőbb képviselőjét

28 szavazattal 8 ellen

2. Jiráczy Emil, kőrakt. tiszti minist. osztálytaná-

csost,

paedagogia-historiai iról 27 pennaltal 7 ollen

J. Wertheimer Ede, pozsonyi jogakad.-r.-tanárnak

a honori ügyből történelem kerülő mundájáról

22 pennaltal 7 ollen.

Budapest 1906 máj.-1

Berrot Gyula archeologusnak

Pauler

Gyulafehérvárra.

28 pénzt 5.

Id. Báró Wodianer Albert alapítványa.

W. Kapriorni Báró Wodianer Albert 1892. decemberben 3-án tett végrendeletében 25,000 frtnyi tőkeösszeget kívánt a M. Tud. Akadémia kezelése alá bocsátani, azzal a rendeletéssel, hogy ez összegnek évi kamata, két egyenlő részre osztva, jutalmul adassék évenként két oly néptanítónak, kik növendékeiket szeretettel nevelő s a legkielégítőbben ismeret tanmód szerint oktató néptanítók közül, legkiválóbb gyakorlati eredményt kidemonstrálták, a népiskolai tankerületi hatóságok által - az illető néptanító-vezette iskola vagy osztály jellegének, illető leg felekezetiségének tekintetbe vétele nélkül - tett indokolt kijelölés és ajánlat alapján azon a M. Tud. Akadémia saját kebeléből választott bizottságától a legméltóbbnak ítéltetnek. - A népiskolai tankerületi hatóságok ajánlatainak beszerzésére s a M. Tud. Akadémiához juttatására minden kor az országos Közoktatásügyi Tanács Rendszabályai Körmondó föl. - Hogy e jutalombóbal kitüntetésben évről-évre többen részesüljenek s hogy a koszrájuthatás nemes öszvönre ébresen s alkalma nyitva tartassék: végrendelkező megállapította, hogy a ki e jutalommal megtiszteltetett, tíz év lejárta előtt, újabban ne ajánltathassék.

A nemesleltü alapítványnyevő 1898. június 17-ki beküvetkezett halála után, az Akadémia azon kijelentésére, hogy az alapítvány kezelését elfogadja,

a 25,000 forintyi tőkeösszeg a M. Tud. Akadémia pénztárába 1899. február 4-én befizettetett.

A jutalom odaítélésének módozatait a M. Tud. Akadémia tartott őszszes ülésén következőképen állapította meg:

1.) Dr. Báró Worlauer Alberttől a Magy. Tud. Akadémiára bízott 25,000 Ft alapítvány évi kamatja egyenlően megosztva (: 500 - 500 Ft :) évenként jutalommal kiadatik Magyarország bármely népiskolájában működő" Kél néptanítónak, dekinted mélyül az iskolafentartó jellegére. A jutalom minden évben az Akadémia nagygyülésén tüzetik ki.

2.) Nyomban a nagygyülés után felkéri az Akadémia a m. Kir. vallás- és Közokt. Kormányt, hogy legkésőbb szeptember 1-ig hívja föl a Kir. tanfelügyelőket, hogy ajánlataikkal, illetőleg kijelöléseiket legkésőbb november 30-ig a miniszteriumhoz küldjék be, honnan azok legkésőbb deczember 15-ig az Akadémiához át fognak küldetni.

3.) A M. Tud. Akadémia elnökeiből és titkáraiból alakított bizottság, melyben magát 1/2 és a Magyarországi Tanítók Országos Bizottságának igazgató-tanácsa 1/2 a vallás- és közokt. m. Kir. miniszterium 1/2 két-két kiküldöttje által képviseltetik, a mely ezek elnökét, jegyzőjét, az elnökök és titkárok gyülését, megbízásának utján az Akadémia elnöke hívja össze (legkésőbb [illegible] márczius első felében ülést tart, megállapítja kijelölésed s az Akadémia márczius-i ősszes ülésén előterjeszti. A jutalmat az Akadémia ez ősszes ülésén ítéli oda.

4.) A jutalmazottaknak a jutalmat az Ez ülésen az elnöki, illetve a Vallás- és Közoktatási Minisztériumtól beérkezett iratok, mely tartozékai táblázatot [illegible] deczember második felében átvételekor, minősítési táblázat kíséretében [illegible] bemutatja s a kitüntetés napján

Terrezt

a

Wodraner-

alapitvanyát

Albert napját követő áprilisi őszes ülésen az Akadémia elnöke vagy helyettese adja át.

5.) Minden Kir. tanfelügyelő a tankerü-letébe tartozó tanítók körül - tekintet nélkül az iskola jellegére és felekezetiségé-re - egy-egy tanítót ajánlhat a jutalomra.

6.) A Kir. tanfelügyelőknek ajánlataik valamint a bizottság előadójának vélemé-nyes jelentése elkészítésekor figyelembe kell ven-niök a néptanítóknak a gyermekek neve-lése és tanítása körül kifejtett gyakorlati munkásságát, nevelői és oktatási buzgal-mát, a gyermekekkel való gondos és szerető bánásmódját az iskolában és azon kívül, a tanítása helyes módszerét, valamint annak a gyermek egész lényét fejlesztő erkölcsi ha-tását és eredményét; továbbá a tanítónak az iskolán kívül a felnőtt nép erkölcsének, értelmiségének és anyagi helyzetének javí-tása körül kifejtett gyakorlati fáradozását, végre egyéb a tanító értékét, közbecsülését a társadalom előtt emelő jeles tulajdonait s tevékenységét

6

Jelentések a pályázatok elbírálásáról

I.

Jelentés

a Nagyjutalomról és a Marczibányi-mellékjutalomról.

~~Az I. osztály 1900. május-ban harmadik ülését tartá.~~

Az akadémiai nagyjutalom és a Marczibányi mellékjutalomért a jelen évben az 1893-1899. évkörből nyelvtudományi munkák pályáztak.

Ha szemlét tartunk ez évkörben megjelent nyelvtudományi munkák felett, örömmel látjuk, hogy a nyelvhasonlítást, a nyelvtörténetet és a népnyelv tanulmányát egyenlő buzgósággal művelik nyelvészeink, az anyagot s az eredményeket szótári és nyelvtani alakban szakszerű és népszerű előadásban igyekesznek tudós Köreink és egész művelt közönségünk rendelkezésére bocsátani.

Kitűn e gazdag irodalomból ki kell választani az Akadémia nagyjutalmára méltókat, szabályaink értelmében mellőzzük kell a nagyobb munkák közül azokat, melyek már akadémiai jutalomban részesültek, másrészt a számos jeles apróbb dolgozat közül azokat, melyek csak folyóiratokban jelentek meg, vagy pedig ha különnyomatban is megjelentek, az évenként kiadott Sámuel-díjat nyerték jutalmul.

Nyelvészeti irodalmunknak így megszorított területén két író válik ki nagyobb munkájával: dr. Szinnyei József akadémiai r. tag és dr. Simonkai Bernát akadémiai l. tag.

Szinnyei József munkája: Magyar Tájszótár 1893-1899. Másfél kötet tizenöt füzet. Az 1838-ban megjelent Tájszótár óta első, sokkal teljesebb gyüjteménye a magyar szókincs azon népies részének, mely az irodalmi nyelvben nem szerepel s azért általános szótáraink ban mostoha elbánásban részesül. 1885-ben, mikor már a Magyar Nyelvőrben s a népköltési

gyűjteményekben, szétszórva igen sok népies nyelvkincs jelent meg, az Akadémia Szinnyei Józsefet bízta meg e kincsestnek szótári feldolgozásával. A szerkesztő gondosan és pontosan megfelelt feladatának, kritikával használta föl a nyomtatásban megjelent adatokat, de sok olyan adatot is szerzett, mely addig sehol sem volt közölve, részint kézirati gyűjteményekből, részint ismerősei közléséből s alkalmi tudakolással. Az óvatos és pontos szerkesztésnek köszönhető, hogy ilyen munka termékeihez képest aránylag kevés hiba csúszott be s hogy immár nyelvészeink, íróink és irodalombarátaink a népnyelvnek meglepően bő tartalmú, egészen megbízható szótárával rendelkeznek.

Mindenekelőtt fogva az osztály javasolja Szinnyei József Tájszótárának a nagyjutalommal való kitüntetését.

Munkácsi Bernát munkája: A votják nyelv szótára (836 l. 1896. a M. Tud. Akadémia kiadványa). Ezt a rokon nyelvek előtt igen hézagosan ismerjük, azért akadémiánk 1885-ben kikülde Munkácsi Bernátot, hogy a hely színén tanulmányozza. Munkácsi igen alapos előkészület; előkészítő tanulmányait: Votják nyelvmutatványok, votják nyelvtanulmányok címe alatt tette közzé s ez utóbbiakban igen jeleskedő tárgyalta a nyelvnek idegen, főleg török elemeit. Tanulmányutjának egyik eredményét a votják népköltészeti hagyományokat 1887-ben tette közzé. De legbecsesebb eredménye a nagy szorgalommal s egyszersmind szigorú kritikával készült votják szótár, melyben a szótár a szókincset úgy szólván kimeríti, mert a saját szöveg és szógyűjteményén kívül feldolgozza mindazt, a mi e nyelven nyomtatásban megjelent, úgy hogy ha a magyar és finn-ázsiai szótárakat nem tekintjük, jelenleg

a votják nyelv szókincsét is mejük legjobban az összes finn-ugor nyelvek közöt. A szótár értékét fokozza az a körülmény, hogy a nyelvi kifejezés kapcsán minden számot ad a népnek ősi hagyományairól és néprajzi tárgyairól.

Mindezeknél fogva az osztály javasolja Munkácsi Bernát votják szótárának a Marczibányi jutalommal való kitüntetését.

Az osztály javaslata elfogadtatott.

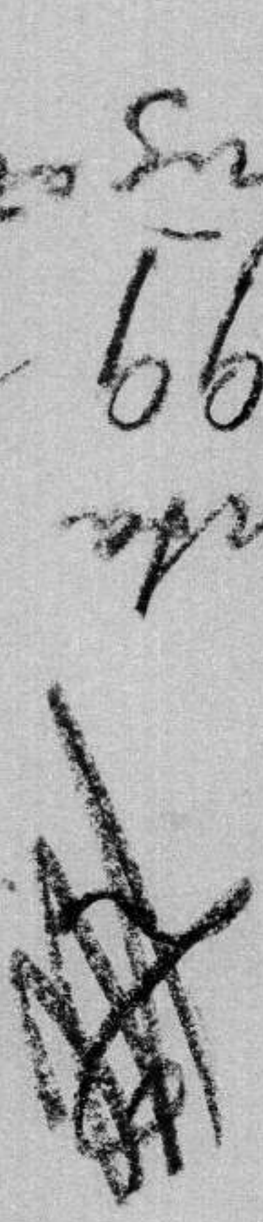

Tördelheto.

IV.

Jelentés a Sámuel-díjról.

az F. évi május 1-én tartott ülésről.

A Sámuel-díjra, mely a fiatalabb nyelvészek buzdítására szolgál, az 1899. évben megjelent kisebb nyelvtudományi dolgozatok közül László Gézának a Zilah-vidéki nyelvjárásról szóló értekezése ítéltetett legméltóbbnak, mint a mely e tárgyat igen szorgalmasan, pontosan és módszeresen dolgozta föl. (: Magyar Nyelvőr, 1899:)

Mellette dicsérettel említhetők Schmidt Henrik értekezése: Az új-verbászi német nyelvjárásról (: Egyetemes Philologiai Közlöny, 1899:); Hetyey E. Szemréé: Nyíregyházi István nyelve a nyelvújítás szempontjából. (Győr, 1899.); és Turzó Ferencé: A Nyitra-vidéki palóc nyelvjárásról. (Nyelvőr, 1899:)

Az osztály javaslata elfogadtatott.

Beér
osztálytitkár

H, 1/2 mű kitöltés se felel meg a pályatétel szabályainak

(Már ezen körülmény is,

V.

Jelentés a Lukács-Krisztina pályázatról.

~~A mű alak igen mint tárgy~~

A Lukács Krisztina-féle magyar nyelvészeti jutalomtételre ~~összeállított~~ egy pályamű érkezett. De a megoldandó feladatnak, a magyar nyelv tőrőli elemei rendszeres tárgyalásának, ez is csak tervezgetése s hozzá mutatványul a hangtani összefoglalás fejezete, mely összesen 46 kis negyedrétű gyéren irott lapra terjed. (~~Minthogy a pályázati feltételek, amelyek~~ ~~mivel kívánom, kiterjed a jutalom adatainak~~ a kitűzött feladat érdekében tett, összevéve nem több, mint hogy kivirta — mondhatni kevés kivilágával — folyó irataink ide vágó közleményeiből a törökből való szómagyarázatokat, tudomást szerezhett különösen az Ethnographia cikkeiről nyomán a török hatás korára s kiterjedő részletire vonatkozó egyéb problémákról, azután közzétett nehány közhasználatu török szótárt s melléjött még Radloff török hangtanát. A beadott mutatványaiból éppen nem derül ki, hogy a tárgy körül való eddigi ismereteinket s munkálkodásunk irányban előbbre vinné. Látni való, hogy a szerző akkor a pályázat összeállításához fogott hozzá az eddigi eredmények összeállításához; de nem tette meg a törökségi s keleti általjárás terén azon előtanulmányokat, melyek a feladat alapos megoldásához mulhatatlanul szükségesek. Kerülve sem találunk a pályamű mutatványaiban akár egy esetet is, mely a magyar nyelv török elemei körében valamely eddigelé homályos jelenséget jobban megvilágítana. Ellenben a kevés anyag hoz képest sok a hibás, illetőleg kétes értelmű magyarázat és következtetés. Mód nélkül rövidebben és felületesben bánik el a szerző az egyéb török hatás kimutatásával. A beérkezett pályamű nemcsak hogy előbbre nem vitte a magyar nyelv török elemei terén kifejtett eddigi kutatásokat, hanem jócskán alul marad annak színvonalán, sőt mint összefoglaló dolgozat sem tarthat számot különös figyelemre. Mindezek alapján tanácsos, hogy nemcsak a Lukács Krisztina-jutalomra nem érdemes, hanem akadémiai elismerésre sem ajánlható.

Az osztály javaslata elfogadtatik.

Budapest, 1894 okt. 16.

Kiválók: Gróf Kuun Géza, Thienemann Ignácz és Hunfalvy Pál.

VI.

Jelentés

a Lévay-pályázatról.

~~A Toronyáy 1900 május 1-én tartott ülésében.~~

A Lévay-díjra mult évben a Kisfaludy Sándor életrajzára volt kitüzve. – Petőfin kívül alig van költőnk, a kinek gazdagabb irodalma volna, mint Kisfaludy Sándornak. Származása, kalandos ifjúsága, regényes szerelmei, feldúlt irodalmi sikerei, előkelő szerepe az utolsó nemzeti felkelésben, Kazinczyhoz való viszonya, helikoni szereplése, a Füredi Szinkör alapítása egész 1843-ki ünnepléseig, mind hozzájárultak, hogy életével nevezetessé, egyéniségét érdekessé tegyék. Többen irtak már munkáiról, a nemességhez és Petrarcahoz való viszonyáról, levelei és naplói alapján pedig életének majd minden mozzanatáról, munkái új megujuló pár évtized óta kritikai teljes kiadásban forognak közkézen. Ilyen körülmények között méltán lehetett várni, hogy a pályázatnak sikere lesz. De nem lett. A kitüzött határidőig mindössze két pályamunka küldetett be: az egyik félben-szerben, a másik meg nem kezdve.

Az I. szám mintegy 300 lapon és tíz fejezetben, széles alapon kezdve szól, a költő őseiről s ifjúságáról 1797-ig. Ez az egész munkának alig negyedrészre s az imes-végleges tárgyalásra. Az első hat fejezet kezdetnek jó volna, a szerző nemcsak ismeri, de jól is rajzolja a helyi és korviszonyokat, mind Kisfalundy fejlődését, bizonyos éberséggel figyelgeti a rá ható eseményeket, tapasztalatok és olvasmányok hatását, de ez a rész is csak első fogalmazásnak mondható, melyben több határozatlan vagy épen ellenmondó ítélet, merész következtetés s tenéren ismétlés van.

A II. szám csak egy elég bő bibliographiai

jegyzéréből, a megírandó munka tartalom-
jegyzéréből meg egy kevés érdekű figyelemből
áll. De mellékelt a szerző a jegyzékhez még
valamit, egy levelet, melyben azt ajánlotta,
hogy két-három hét multva beküldi a munka
elejét, karácsonyra és húsvétra folytatásait,
de ez ajánlat ellenkezvén a pályázat szabá-
lyaival, mellőztetett.

Minekutánnál fogva az osztály a jutalom
ki nem adását javasolja.

Az osztály javaslata elfogadtatott
s a jeligés levelek felbontatlanul elhamva'/2.
tattak.

Gyulai
osztálytitkár

XII

Jelentés a Forster-jutalomról.

A M. T. Akadémia részéről a Forster-alapítványból a vetőmag termesztése és nemesítése tárgyában hirdetett nyílt pályázatra két tervezet érkezett be, még pedig:

I. sz. „Vetőmag-termelés"

II. sz. „Mezőgazdasági vetőmagtermelés és magtenyésztés"

Az ügyrend értelmében alakult bizottság (Bedő Albert, Galgóczy Károly, Magocsy-Dietz Sándor a M. T. Akadémia, Dr. Lassy Zoltán az Orsz. Gazd. Egyesület, Tari Gusztáv az Orsz. Ind. Egyesület részéről) a következőkben terjeszti elő véleményét e tervezetekről.

Az I. sz. munka nem ölelé fel a pályatétel egész körét, mellőz olyan szempontokat, (mint pl. a nemesítés módjainak kérdését), melyekre a pályatétel fősúlyt helyezett. A munkának mellékelt részek a múlt évről kórlapi közlések alapján készítése is alig ütött meg. Hiányzik benne a gyakorlati vagy empirikus alapon nyugvó vélemény vagy ítélet megokolása, és a honi mai közviszonyok ismeretének sem mutatja jelét.

A tervrajz hézagos volta, a mintatervény tárgyalási módja, és számos hiány a részletekben is kívánja, hogy az I. sz. tervezet szerzője ez alapon a munkát kiegészítésével megbízható legyen.

A II. sz. tervezet értelmében szerzője szakszerűen és rendszeresen óhajt tárgyával foglalkozni, a pályatétel szellemének megfelelő leg, melynek anyagát teljesen és helyesen összhangzással magában foglalja. A mintatervényül kidolgozott rész bizonyítja, hogy pályázónak a kívánt alapos ismeretek e téren megvannak, és megfelel a mai gazdasági irodalmunkban felállítható követelményeknek. A bíráló bizottság nem zárkózott el annak a tervezet és mintatervény többrendbeli hiánya előtt, de ezeket a kidolgozásnál pótolhatóknak és eltávolíthatóknak tekinti. Ez alapon a bizottság, illetve a M. T. Akadémia III. osztálya ajánlja, hogy a pályatétel kidolgozásával Parsz Imre, a debreczeni gazdasági tanintézet tanára bízassék meg.

a II. sz. tervezet benyújtója,

az előtt pályadíjban részesítendő.

XII

Jelentés a Forster-jutalomról.

A M. T. Akadémia részéről a Forster-alapítványból a vetőmag termesztése és nemesítése tárgyában hirdetett nyílt pályázatra két tervezet érkezett be, még pedig:

I. sz. „Vetőmag-termelés"

II. sz. „Mezőgazdasági vetőmagtermelés és magtermesztés"

Az ügyrendi eszmeben alakult bizottság (Bedő Albert, Galgóczy Károly, Magyary-Dietz Sándor a M. T. Akadémia, Szilassy Zoltán az Orsz. Gazd. Egyesület, Tari Gusztáv az Orsz. Erd. Egyesület részéről) a következőkben terjeszti elő véleményét e tervezetekről.

Az I. sz. munka nem ölelé föl a pályatétel egész körét; mellőz olyan szempontokat, (mint pl. a nemesítés módjainak tételét), melyekre a pályatétel főtekintettel helyezett. A munkának mellékelt részek a múló évtized hiteles kísérleti eredményeit is alig ütik meg. Hiányzik belőlük a gyakorlati vagy empirikus alapon nyugvó vélemény vagy ítélet megvitatása, és a honi mai közvéleményt sem mérik fel.

A tervrajz hézagos volta, a mutatványtárgyalás módja, és számos hiány a részletekben is kívánatossá teszi, hogy az I. sz. tervezet szerzője ez alapon a munka kidolgozásával megbízható legyen.

A II. sz. tervezet eszméjében szerzője szakszerűen és rendszeresen óhajt tárgyával foglalkozni, a pályatétel szellemének megfelelőleg, melynek anyagát teljesen és helyes beosztással magában foglalja. A mutatványul kidolgozott rész bizonyítja, hogy pályázónak a kívánt alapos ismeretei e téren megvannak, és megfelel a mai gazdasági irodalmunkban fölállítható követelményeknek. A bíráló bizottság nem zárkózott el annyira a tervezet és mutatvány többrendbeli hiánya előtt, de ezeket a kidolgozásnál pótolhatóknak és eltávolíthatóknak tekinti. Ez alapon a bizottság, illetve a M. T. Akadémia III. osztálya ajánlja, hogy a pályatétel kidolgozásával Parzó Imre, a debreczeni gazdasági tanintézet tanára bízassék meg.

a II. sz. tervezet benyújtója,

Az előtt pavarlada elfogadtatott

Károly

ny. tábornok

XII

Jelentés az egyetemi hallgatók részére kitűzött jutalmakról.

A)

A M. T. Akadémia elhatározta, hogy a megbízásából készült Nyelvtörténeti Szótár egy-egy példányát kitűzi jutalmul a budapesti és kolozsvári egyetemek egy-egy (a nyelvészettel foglalkozó) hallgatója számára, a kit az illető kar szaktanárai e kitüntetésre mint legméltóbbat ajánlani fognak. A jutalom odaítélése (1894-től kezdve) minden évben a nagygyűlésen hirdettetik ki.

A két egyetem bölcsészetkari dékánainak előterjesztése alapján e jutalmat ~~1899-ben~~ 1900-ban

Falusy Béla, ~~Sukajda Lajos~~, a budapesti egyetem ~~IV-ed~~ III-ad éves bölcsészetkari hallgatója, a br. Eötvös József-collegium tagja

Kovács Géza. ~~Stadelmi Gyula~~, a kolozsvári egyetem IV-ed éves bölcsészetkari hallgatója nyerte el.

B)

A M. Tud. Akadémia elhatározta, hogy a kiadásában megjelent „Monumenta Hungariae Historicá"-nak minden évben egy-egy osztályát kitűzi jutalmul a budapesti, kolozsvári és zágrábi egyetemnek egy-egy (a történelemmel foglalkozó) hallgatója számára, a kit az illető kar szaktanárai e kitüntetésre mint legméltóbbat ajánlani fognak. A jutalom odaítélése (1893-tól kezdve) minden évben a nagygyűlésen hirdettetik ki.

A három egyetem bölcsészetkari dékánainak előterjesztése alapján e jutalmat ~~1899-ben~~ 1900-ban

Sindelár József, ~~Hodossy Imre~~, a budapesti egyetem IV. éves bölcsészetkari hallgatója,

Rácz Miklós, ~~Szabó Károly~~, a kolozsvári egyetem ~~III-ad~~ IV-ed éves bölcsészetkari hallgatója,

Stražnicky Milorad ~~Suffay Milán~~, a zágrábi egyetem bölcsészetkari hallgatója nyerte el.

Kelt Budapesten, a M. Tud. Akadémia 1900. május 2-án tartott nagygyűléséből.

Szily Kálmán,
főtitkár.

II

Jelentés a Wahrmann-jutalomról.

(Pauler Gyula osztály-elnök elnöklete alatt Hegedűs Sándor, König Gyula, Láng Lajos és Szily Kálmán r. tagokból álló bizottság jelentése. Előadó: Láng Lajos r. tag.)

Wahrmann Mór alapitványa minden harmadik évben váltakozva azon magyar állampolgárnak ítélendő oda, a ki az ipar, illetőleg a kereskedelem terén a megelőző hat évben legnagyobb érdemeket szerzett. Három évvel ezelőtt, midőn az 1000 frtos jutalom, vagyis az annak megfelelő arany-érem először adatott ki és az ipari tevékenység képezte a kitüntetés tárgyát, a m. t. Akadémia Mechwart Andrásnak ítélte oda a jutalmat. Az idén az előirt váltakozás következtében a jutalom az alapitólevél szószerinti értelmében „azon magyar állampolgárnak ítélendő oda, a ki a kereskedelem terén, akár a tudomány előbbrevitele, akár a gyakorlati találmányok, szerkezetek vagy szervezetek és intézmények fejlesztése és fölvirágoztatása szempontjából az illető évkörben legnagyobb érdemeket szerzett".

A bizottság feladata tehát oda irányul, hogy keresse azt a tevékenységet, mely az előző 1893—1899. terjedő hat évben a kereskedelem terén leginkább kiemelkedik.

Ha nem akarunk igazságtalanok lenni és a fogalmak szűk keretbe szoritása által sokakat a jutalom köréből kizárni, a kereskedelem fogalmát ez alkalommal természetesen a legszélesebb értelemben kell vennünk, értve alatta nemcsak az árúüzletet, hanem a pénzt és hitelt forgató bank-üzletet is, sőt értenünk kell a forgalmat a maga legszélesebb értelmében véve, belevonva még a közlekedést is. És a mellett mindezen tevékenységet akár az elmélet, akár a gyakorlat terén.

Mi több, maga a kereskedelem nem is képzelhető soha mint teljesen elszigetelt munkásság, az mindig kisebb-nagyobb összefüggésben fog állani a termeléssel nemcsak az ipar, hanem a mezőgazdaság terén is. A mi különösen az ipart illeti, igen sok esetben ipar és kereskedelem közé éles határt vonni alig lehet. Bizonyitja ezt a világ legnagyobb iparos és kereskedő népének, az angolnak különben oly gazdag nyelve, mely a „trade" szót váltakozva használja iparul is kereskedésül is. Bizonyitja ezt a m. t. Akadémia által a Wahrmann-díjjal első izben is méltán kitüntetett Mechwart András munkássága, mely nemcsak a magyar iparnak, hanem a magyar kereskedelemnek is óriási szolgálatot tett. De bizonyitja maga az alapitó levél szándéka, melyből mint egy közös forrásból indul ki egyszerre és együttesen az ipar és kereskedelem körül szerzett érdemek megjutalmazása.

És ha most kérdjük: ismerünk-e oly tevékenységet, mely a kereskedelem így értelmezett egész széles körére kiterjedő, fejlesztő és fölvirágoztató hatást gyakorolt volna? — örömmel jelezhetjük, hogy úgy a tudomány mint a gyakorlat terén többen is vannak, kik e részben kiváló tehetséget és buzgalmat és nem egy fényes eredményt mutathatnak föl. S ha a bizottság mégsem javasol a kitüntetésre egy a forgalom egész körére kiterjedő tevékenységet, ennek oka egyedül az, hogy a különböző nagyérdemű munkásság közt nem találunk olyat, mely mintegy parancsolólag emelkednék ki a többiek köréből, s a melynél a m. t. Akadémia jutalma úgyszólván csak

betetőzését képezné annak az elismerésnek, melylyel az ország osztatlan közvéleménye az illető férfiú munkásságát minden máséval szemben már eleve is kitüntette.

Ha azonban nem a forgalom egész körére kiterjedő, hanem annak csak egy ágára szoritkozó tevékenységekre térünk át, azonnal ki fog emelkedni a sok közül egy, mely már pusztán a munkásság gazdasági jelentősége által, nemcsak a ráforditott gond és buzgalom, hanem az elért siker tekintetében is, mint úttörő és egyenrangu versenytárs nélkül való, úgyszólván egyedül áll a maga nemében.

Van férfiu, ki több mint két évtizede egész életét a magyar gazdasági élet egy ágának szentelte, melyet némelyek talán inkább az ipar körébe sorolnának, de a melynél az alapot és ezzel a legfontosabb tényezöt mégis a forgalombahozatal és ezzel a kereskedelem alkotja Az árút, melyről itt szó van, századok óta termelik a nyugat legmüveltebb népei, sokszor a legigénytelenebb föltételek közt. Velök szemben tért foglalni csak nagy erőfeszités és kitartás mellett lehet, mert a kereset, a mely egy-egy családra jut, aránylag kevés, és igazi áldásos volta leginkább abban áll, hogy a munkát, a kereső, szerző munkát egyáltalában meghonositja éppen a legszegényebb család körében. Eddig a legkedvezöbb évben mintegy 100,000 család jutott 2.000,000 frt mellékjövedelemhez ezen a réven hazánkban. Ez örvendetes eredményben az érdem tisztán és egyedül azt a férfiút illeti, a ki az egész termelést vezeti. Nemcsak a töménytelen munka és lankadatlan buzgalom miatt, a melyet e gazdaság meghonositására kellett fordítania, hanem és főleg azért, mert ezen árúczikknek termelése csak az által vált lehetségessé, hogy ő annak értékesitéséről is gondoskodott. S ez ismét a legnagyobb nehézségekkel járt azért, mert ezen jószág ára az utóbbi időkben oly rohamos hanyatlásnak indult, hogy a legfőbb termelő országokban, Olaszországban és Franeziaországban is, tetemes csökkenés állt be az előállitásban.

Elismeréssel kell fogadnunk azt az eredményt, hogy ezen czikkben a termelés szépen halad, hogy immár nemcsak a mennyiség emelkedik, hanem a minöség is javul. Elismeréssel kell feljegyeznünk, hogy jelenleg már három telep foglalkozik a nyersanyagnak félgyártmánynyá való feldolgozásával, a minek köszönhető kétségtelenül az is, hogy legutóbb gyárat készülnek felállitani, mely magát a teljesen kész iparczikket is előállitsa. Szintúgy elismeréssel kell adoznunk azért is, hogy a nyersanyag tekintetében a termelési kedv folyton emelkedik s a beváltási árak tetemes leszállitása daczára sem rendült meg. De mind e fényes sikert csak annak lehet köszönni, hogy az a férfiú, a ki ezt a termelést mint állami felügyelő vezette, egyéb sok munkája és gondja közt, az elárusitásról sem feledkezett meg, hanem minden eszközt megragadott és minden tényezőt mozgásba hozott, hogy a fiatal magyar árúnak a nemzetközi piaczot megnyerje és megtartsa. Mert hiába lett volna a felügyelőségnek minden fáradsága és buzgalma községekkel és egyesekkel szemben; hiába lett volna minden szorgalma és leleményessége a nyersanyag előállitási föltételeinek megteremtésében és később az ipari feldolgozás meghonositásában; hiába minden küzdelme a közönynyel és tudatlansággal, elfogultsággal sőt egyenes rosszakarattal szemben, ha magát az árút nem sikerült volna mindig értékesitenie. S azért bármily elismeréssel legyünk is a kifejtett munkásság sokoldalúsága iránt, a főérdemet itt kell keresnünk és az egész működést az idei jutalom tárgyát képező tevékenység alá kell foglalnunk: ha csak azt nem akarjuk, hogy mikor az ipari tevékenységen leend a kitüntetés sora, akkor ismét az okból történjék a mellőzés, mert a kérdéses munkásság inkább a kereskedelem, mint az ipar körébe tartozik.

És van e szép és sikeres munkásságnak még egy nagy és nemes vonása, mely különösen a m. t. Akadémia előtt bizonynyal a

legnagyobb súlylyal fog a latba esni. Midön az alapító „közérdekü és kegyeletes“ czélra tette alapítványát és midön végrendeleti megbizottjai a jutalom odaitélését nem valamely gazdasági testületre, hanem egyenesen a m. t. Akadémiára ruházták, ezzel csak megerősiteni akarták ezen alapítványnak a végrendelkező által adott „közérdekü és kegyeletes“ jellegét. Az a körülmény, hogy oly munkásság áll előttünk, mely úgyszólván egy egész életet szentelt honfitársai gazdasági érdekeinek, mindez anyagi előny nélkül, még a polgártársak ünnepeltetését és a közhatalom oly jól megérdemlett kitüntetéseit is elkerülve: a komolyság és egyszerüség e lélekemelő megnyilatkozása szinte kötelességévé teszik a m. t. Akadémiának, hogy jutalmával azt a férfiút keresse föl, a kinek senki más jutalmat nem adhat.

Mindezek alapján az alulirt bizottság egyhangúlag azt ajánlja, hogy a m. t. Akadémia nagygyülése a Wahrmann-jutalom aranyérmét annak a férfiúnak adományozza, kinek neve az elmondottak után bizonynyal mindenkinek ajkán van, értjük: a selyemtenyésztés országos felügyelőjét, Bezerédj Pált.

S midőn a m. t. Akadémia javaslatunkat elfogadja, egészen Wahrmann Mór végrendelete szellemében fog eljárni, mert nemcsak közérdekü, hanem kegyeletes munkásságot is jutalmaz.

A m. t. Akadémia a Bezerédj Pálnak nyujtott elismerésével kegyelettel adózik elődje, Bezerédj István fenkölt emlékének, a ki előharczosa volt a jobbágyság fölszabaditásának hazánkban, s a ki a maga birtokán már a harminczas években azzal a szándékkal honosította meg az ott most is virágzó selyemtenyésztést, hogy jobbágyai a földjük megmüveléséhez szükséges készpénzt annál könnyebben megszerezhessék. Igy valósitja meg a m. t. Akadémia a legteljesebb mérvben az alapító közérdekü és kegyeletes czélzatát.

A bizottság javaslata elfogadtatott.

An die Ungarische Akademie
der Wissenschaften in Buda-
pest.

Für die hohe Auszeichnung,
welche mir die Ungarische Aka-
demie der Wissenschaften durch die
am 4. d. M. erfolgte Wahl zum
auswärtigen Mitglied hat zu teil
werden lassen, gestatte ich mir
hierdurch meinen ehrerbietigen in-
nigen Dank auszusprechen.

Leipzig, 10. Mai 1905

Geheimer Hofrath Dr. Brugmann
Professor an der Universi-
tät Leipzig.

No 233 f

1900.

Bozgai

Jelentés

~~Tisztelt Osztály!~~ pályamunkáról.

~~Van szerencsém~~ a Vitéz ~~alapitványból~~, „A magyar állandó hadsereg felállításának története III. Károly korában" cz. a. kitüzött kérdésre beérkezett „Bellona" jeligéjü pályamüről ~~rövid tartalmi kivonattal a bírálkozásban~~ foglalni egybe.

Szerző a kérdést úgy értelmezte, hogy a III. Károly király-idejében felállitott magyar csapattestek hadszervezeti történetét kivánja az Akadémia megoldatni. Ebbéli felfogása következtében a hadi levéltár kiadványai s az ezredek monográfiái nyomán lapstromos modorban egybeállitja az egyes gyalog- s lovas ezredek felállitására vonatkozó adatokat, kiven ragaszkodva az eredeti szöveghez, olannyira, hogy még a németessen ekképiratt „kökönyesdy de Vetter"-t is hét t-vel irja. Az egész dolgozatot megelőzi egy tiz lapos bevezetés, melyben rövid, de nem szabatos modorban lóvadja a tudnivalókat, teljességgel nem jobban, mint a hadtörténelmi kiadványai.

Ha szerző eredeti kutatások alapján a ma közösnek nevezett hadsereg magyar csapatainak szervezkedési történetét, hadtörténetét stb. adja vala, kétségkivül érdemes munkát végez. De ezt nem cselekedte, igy munkája nem felel meg még a mérsékelt igényeknek sem.

Ezt előre kellett bocsátanom, mert nézetem szerint a pályamunkára szerzője félreértette a kérdést, legalább az én nézetem szerint. Hogy nem csalódom a pályakérdésnek az volt az intencziója, hogy az 1715. VIII. t. cz. alapján végbement nagy belső közjogi átalakulással a mi hadviszonyainknak kivánta a tek. Akadémia megoldatni. Arról kellett volna szólni: a) miféle viszonyban állott a magyar nemzeti mi-

liczia a császári sereghez 1715. előtt, b.) pallerozni kellett volna az insurrectio szerepel s a nemesek áll. hadrakelési kötelezettségei 1715. előtt c.) összeállitni az 1715. VIII. t. cz. irományait, d.) közjogunkat kifejteni ennek a folyományait és azt a szerepet, melyet e törvény az 1867. alkotások alkalmával játszott. Megtehet, hogy tévedek, sat. Osztály csakugyan azt tartotta e kérdés kitüzésével, aminek megoldására a szerző törekedett.

Akármint álljon a dolog, nem tartom szükségesnek, hogy a biráló tiszt ilyen tüzetesen gyakorolja, s a mondottak épp ennyiséggel nem tekinthetők birálatnak, azon egyszerü oknál fogva, mert a szerző – a hivatalos életben csak elkésérendő, tud. pályakérdéseknél azonban alapszabályszerüleg kizárt eljárást követő, midőn munkája végéhez elvetett megjegyzést csatolt, melyben az egyes részek hiányosságára a pályamü megirására kitüzött határtalan rövidségét okolja, s azzal mindokolja, hogy a csász. és kir. hadtörténelmi Bécsben f. é. aug. 17. 432. sz. átiratával arról értesitette öt, hogy nem egyezhetett bele a hivatalos hatásnál alatt álló anyag magánhasználatába.

Ezzel a pályázó neve nem titok többé, mint azt a pályázati szabályzat kivánja, azért munkája formai oknál fogva tárgyalás alapjául nem szolgálhat.

Bécs, 1899. okt. 28

Tisztelettel

Thallóczy Lajos

v. tag

Gyanúból dolgozni nincs ám semmi kedvem, ~~és~~ ~~ezért~~ ~~elvetem~~ elvetem tehát minden gúnyolódást.

~~E bírálatra kiadott~~ Bármely bírálattal (mert mégtol-
~~gozásnak sem mondható,~~) ~~gyarló~~ bb irat éve-
~~ben~~ ~~nem fordult meg előttem~~ szerzője-
nek – mint látszik – semmi közönsége
de még csak ~~fogalma~~ sincs a tárggyával
szervileg összefüggő" magyar tör-
jogról és nemzeti hadintézményünk
alakulási viszonyairól, amelyben ő tör-
ténelmében is ~~helyesen~~ helyesen járatlan. A
magyar forrásokat – még a ~~kinyomat~~
~~bocsátott~~ is – épen nem ismeri, vagy
legalább nem használja föl, – pedig
a ~~XVII~~ XVII-ik század végéről s a ~~XVIII~~ XVIII-ik
elejéről számtalan ilyen ~~lábon~~ már
napvilágot e tárgyról. Mindezeknél
fogva a mű (?) ~~nem~~ jutalomra ~~tegyé-~~
~~csbbé~~ nem méltó, de még ki-
nyomat~~ára~~ sem, ~~régóta túlvan~~
~~immár haladva.~~

Budapest, 1899. nov. 20.

Tisztelettel
Dr. Thaly Kálmán
v. tag.

Bíróság

A Vitéz-pályamű (: egy darab :)
a II. osztály határozatából „Thal"
Kóczy Lajos r. t. véleményes jelen-
tésével együtt, megbírálás végett
megküldetik Thaly Kálmán
r. t. úrhoz.

Budapest, 1899. nov. 10.

Szemere
Osztálytitkár

Erh. 1899. sept. 20.

Selige: Der Scheck.... ein Zahlungs- und Verkehrsmittel höherer Ordnung

II.

Robert Koch.

Tekintetes Osztály!

Az 1898—99. évek folyamán megjelent jog- és államtudomány művek legjobbikának megjutalmazása iránt javaslattételre kiküldött és alulírtakból álló bizottság a következőkben terjeszti elő tiszteletteljes véleményét.

I.

Először is az államtudomány és államjogi irodalom fölött tartva szemlét, a bizottság e téren gazdagabb termelésről nem számolhat be s abban is, a mi figyelemre méltó, nagyobb számmal szerepelnek régebben megjelent művek új kiadásai.

Mindenekelőtt Földes Bélának az Akadémiától a mult évben is nagy becséhez méltóan kiemelt Társadalmi Gazdaságtana szerzőjének gazdag ismeretei által bővitett új kiadásban fekszik előttünk. A hazai pénzügyi jogtudomány megalkotója, Mariska Vilmos elismert becsű Pénzügytanát negyedik kiadásban bocsátja közre.

Ugyancsak új kiadásban jelennek meg Csiky Kálmánnak és Kmetty Károlynak hasznos közigazgatásjogi kézikönyvei.

Nincs nagy termelés a monographiák terén sem, de hozzájuk Kőrösy József „A Felvidék eltótosodásáról", Láng Lajos „A nemzetiségekről Magyarországban és Ausztriában" irt dolgozataikkal kiváló nevüknek megfelelő termékeket szolgáltattak. Ráth Zoltán tanulmánya „Évtizedünk adóreformjairól" szerzőjének szokott gondosságával készült. Figyelemre méltó Ecseri Lajosnak „Az alföldi munkáskérdésről" behatóbb részletes helyi észleletekre alapitott vizsgálata és Balogh Arthurnak „A törvényhozó hatalomról" irt összefoglaló, az újabb reformokat méltató munkája. Végül különös elismerést érdemel Hegedüs Lóránt „Az amerikai kivándorlásra" vonatkozó helyszini tanulmányáért, a melylyel a kivándorlás tekintetében téves hazai közvéleményt helyes irányba terelni törekszik.

Ferdinándy Géza „Arany bulláját" már méltatta az Akadémia a Vigyázó-féle jutalom odaitélésével.

Örömmel üdvözli a bizottság a Halász Sándor és Mandello Gyula szerkesztésében megjelent „Közgazdasági Lexikont", a mely nemcsak a közgazdasági ismeretek általánositása tekintetében fontos, hanem honi közgazdasági viszonyaink beható méltatásával, honi közgazdasági bibliographiánk összeállitásával útját egyengeti annak, hogy közgazdasági gondolkodásunk a külföldi elmélet egyoldalú uralma alól emancipáltassék.

Államtudományi szemlénket egy másik igen becses művel, Gaal Jenőnek „Nemzetgazdaság Rendszere" czimű kétkötetes művével zárhatjuk. Az eddig inkább gyakorlati és monographikus irányban munkálkodó szerző ebben a művében a tudomány rendszeres művelésének mezején lép föl. Munkáját mindenek előtt a jelenségek világos visszatükrözésére való tehetség, fogalmi élesség jellemzi. A mellett, hogy a gazdaságilag fontos tények egész köre fölött teljesen uralkodik s rólok, valamint a tudományos vitakérdések főbbjeiről is kellőképen

tájékoztat, teljes plasticitással tünteti föl a gazdasági élet folyamatait s a bennök ható erők összefüggését. Nem rendszerének ügyes külső szerkezete által éri ezt el, hanem átható, következetes gondolkodásával, a mely a részletek sokaságát folyton a bizonyítni kivánt tény irányában követni, s ily ténynyé, okká vagy okozottá összefűzni bírja. A milyen egyöntetű, világos, átgondolt a mű, ép oly nagy az elevensége az érvelésben, ép oly kellemesen hat meg a szerzőnek hosszabb gyakorlati pályájára visszavezethető frisseség a felfogás a megitélésben, valamint a magasabb ethikus czélok kidomborítása, a mely czéloknak a gazdasági javak szolgálni hivatvák.

II.

A [illegible]orosan vett jogtudományi irodalom sokkal nagyobb számú munk[illegible]utatott föl, de tudományos színvonaluk nem áll arányban szap[illegible]kal.

[illegible]ésre méltók a következők :

I. *A magánjogból:*

1. A *dr. Fodor Ármin*tól szerkesztett „Magyar magánjog" III. kötete, mely a kötelmi jogot, és IV. kötete, mely a családjogot tárgyalja. Az előbbit Katona Mór, Kiss Mór és Reiner János, az utóbbit Sipőcz László, Jancsó György és Gaár Károly irták. A nagyszabású munka [illegible] 5 nagy kötetben oly terjedelemben kivánja a magyar magánjogot tárgyalni, a mely a legbehatóbb dogmatikai fejtegetéseket is megengedi s ezzel hivatva volna az alkotandó törvénykönyvre is irányadó befolyást gyakorolni, kétségkivül előkelő helyet foglal el újabb magánjogi irodalmunkban. Az egyes részek értéke azonban nagyon különböző s azért nem tudott magának oly tekintélyt kivivni, a melyre számithatott volna.

2. Sokkal nagyobb elismerésre méltó dr. *Zsögöd Benő* „Fejezetek kötelmi jogunk köréből" czimű munkájának 1899-ben megjelent második kötete, a mely 976 nagy 8° lapra terjed s még egy füzettel kiegészitést fog nyerni. Ebben a kötetben a szerző a késedelem, a naturális obligatio, a visszatartási jog, a kamatok és a vagylagos kötelmek tanai mellett különösen a *pénztartozást* tárgyalja, és pedig oly mély alapvető részletességgel és oly eredeti éles analysissel, minővel ezt a fontos kérdést a maga egészében nálunk még nem tárgyalták s a milyennel külföldi irodalmakban is csak kivételesen találkozunk. Valamint Zs. munkája általában, úgy ez a rész is bizonyitja, mily önállóságra és magaslatra képes a magyar jogtudomány lelkiismeretes és behatható tanulmányok alapján emelkedni, bár másfelől a kiváló munka hatását nem kevéssé gyengiti nehezen áttekinthető rendszere, irályának túlságos tömörsége, kifejezéseinek és constructióinak keresettsége s a casuistika és polémia szertelensége, a mi az olvasmányt gyakran fárasztóvá teszi. A ki azonban a fáradságot nem sajnálja, az oly kincsesbányát talál Zs. munkájában, melyből valóban kimeríthetetlen ismereteket és gondolkozási anyagot szerezhet.

II. A *büntetőjog* köréből

1. első sorban megemlitendő *Balogh Jenő, Edvi Illés Károly* és *Vargha Ferencz* „A bünvádi perrendtartás magyarázata" cz. négykötetes munkája, melyből a II. kötet 1898-ban, a III. 1899-ben jelent meg. E nagyterjedelmű munka főczélja az új bünvádi eljárás commentatorius ismertetése, a mint azt különösen a gyakorlat igényei megkövetelik. De azért a munka a magasabb tudományos követelményeknek is igyekszik megfelelni s a törvényszakaszok magyarázatán felül

jogtörténeti előzményeket is nyujt és az alapvető kérdések általános elméleti tárgyalását is tartalmazza. Kétséget nem szenved, hogy ily módon e munka a magyar bűnvádi eljárás elméletének és gyakorlatának továbbfejlődésére nagy befolyást fog gyakorolni, különösen ha egy újabb kiadás a megosztott kidolgozás és a szaggatott megjelenés hátrányait megszüntetve, a munkát szervesebb egységbe fogja önteni.

2. Ugyancsak az új bűnvádi eljárást tárgyalja *dr. Fayer László* „A magyar bűnvádi perrendtartás vezérfonala" cz. munkájának 3 dik kiadása (1899.) és

3. *Finkey Ferencz* „A magyar büntető eljárás tankönyve" cz. munkája (1898.).

Mindkettő közvetlenül tanitási czélra készült, de különösen az utóbbi a fiatal szerző alapos készültségéről és erős jogászi gondolkozásáról ad tanúságot.

4. *Dr. Fayer László* nagy érdemeket szerzett még „Az 1843. évi büntető javaslatok anyaggyűjteményének" kiadása által, mely 1898-ban az Akadémia költségén jelent meg.

5. Említendő még *Zsitvay Leo* „A magyar sajtójog mai érvényében" cz. 1899-ben megjelent műve, mely azonban tisztán gyakorlati czéloknak szolgál.

III.

A *kereskedelmi* jog köréből megemlítendő dr. *Nagy Ferencz* commentárja az 1898: XXIII. t.-czikkben foglalt s általa kidolgozott új szövetkezeti törvényről, mely e fontos törvény gyakorlati alkalmazását kivánja előmozditani.

IV.

A *perjog* köréből ki kell emelnünk dr. *Magyary Géza* „A magyar polgári peres eljárás alaptanai" cz. munkáját, mely mintegy elméleti bevezetés a tételes perjog tanulmányozásához s mint ilyen, annál nagyobb jelentőséggel bir, mert azok a kérdések, melyek benne tárgyaltatnak, az ú. n. perbeli cselekvények tana, irodalmunkban rendszeresen még nem tárgyaltattak s egészükben csakis egyetemi előadásaiban ölelte fel őket Plósz Sándor, a kinek nyomán indult meg Magyary is.

A munka tanúságot tesz arról, hogy szerzője kiváló mívelője tudományos dogmatikus perjogunknak, uralkodik a bel- és külföldi irodalmon és törvényhozásokon s képességgel bir arra, hogy a legmélyebb és legnehezebb processuális kérdések fölött is önálló ítéletet hozzon, a minek folytán sok eredeti eszmét és az eddigiektől eltérő elméleteket tud felállitani, melyek a perjog további mívelésére termékenyitőleg fognak hatni.

V.

Az 1898—99-iki cyklusban megjelent összes úgy jog-, mint államtudományi munkák közül azonban leginkább *Hajnik Imre* egyetemi professor és akadémiai rendes tag munkája: „*A magyar birósági szervezet és perjog az Árpád- és vegyes-házi királyok alatt. 1899.*" emelkedik ki. A munka a M. Tud. Akadémia kiadásában jelent meg s 8⁰ sürűn nyomatott 450 lapon át foglalkozik tárgyával, mely eddigelé rendszeresen feldolgozva nem volt. A feldolgozás csak úgy sikerülhetett, hogy szerző nemcsak a kinyomatott okiratokat vette számba, de hosszabb időn át diplomatikai kutatásokat is végzett. Nem hiába

áldozik szerző munkája előszava végén benső elismeréssel Kovachich Márton György emlékének, ki a diplomatikai kutatások terén jogi szempontból elévülhetetlen érdemeket szerzett. De a feldolgozás sem járt csekély fáradsággal, melyet a legszebb siker koronázott. Hajnik e fáradozásának köszönhetjük, hogy a magyar bírósági szervezet és eljárás Verbőczy koráig a maga egész rendszerében teljes világossággal áll előttünk. Olyan alapvető munkát nyertünk, a mely a későbbi szervezetre és eljárásra is, a mint ezek 1848-ig fennállottak, nem csekély fényt derit. Eddigelé a magyar bírósági szervezet és eljárás ismerete leginkább csak Verbőczy *Tripartitum*án és Kitonich *Directio methodica*ján alapult. Most már a történelmi egymásután egészen jól áttekinthető, mi bizonyára hatással lesz a magyar perjog történelmének további művelésére. Ez annyival inkább kivánatos, mert 1848 előtti eljárásunk olyan formai befejezettségnek örvend, mi a vele való beható foglalkozást didactikai és magasabb tudományos szempontból is igen kivánatossá teszi

Szintén

A munka a bírósági szervezet kifejlődésének áttekintését nyujtva, külön foglalkozik a királyi curia, a nemesség, a polgárság, a jobbágyság s a kiváltságos népelemek (kunok, jászok, szászok, zsidók) bíróságaival, nemkülönben a szentszékekkel, továbbá a társországok és a végvidéki bánságok bíróságaival. A munka többi része a tulajdonképeni peres eljárás s a végrehajtás történelmének van szentelve. A munkát a perjogi műszavak jegyzéke egészíti ki. Szerzőnek előbb megjelent némely dolgozata (Okirati bizonyitás, Perdöntő eskü, A királyi személyes jelenlét bírósága) már sejditeni engedte a szóban levő munkát, mi hosszú időn át folytatott lelkiismeretes buvárlat eredménye. Létrejötte a hazai jogtudomány jelentékeny haladását jelenti, vele eredetiség a végzett munka nagysága s az elért tudományos eredmény tekintetében a cyklus egyik munkája sem vetekedhetik, miért is a Sztrokay-díjat Hajnik Imre e munkájának ajánljuk odaitélni

Concha Győző,
Kováts Gyula,
Nagy Ferencz,
bizotts. tagok.

Hornyánszky V. cs. és kir. udvari könyvnyomdája Budapesten.

Petőfi

Jelentés
a Lévay-díjért versenyre pályamunkákról.

A Lévay-díj a mult évben Kisfaludy Sándor életrajzára volt kitűzve.

Petőfin kivül alig van költőnk, kinek gazdagabb irodalma volna mint Kisfaludy Sándornak. Származása, kalandos ifjusága, regényes szerelmei, jeleskedő irodalmi siterei, előkelő szerepe az utolsó nemesi fölkelésben, Karinthyhoz való viszonya, helikoni szereplése, a füredi színkör alapitása — egész 1843-iki ünnepléseig mind kortársaknak, kik életét nevezetessé, egyéniségét érdekessé tegyék. Többen irtak már munkáiról, a nemességről és Petrarcáról való viszonyáról, levelei s naplói alapján pedig életének majd minden mozzanatáról; munkái uj meg uj, s pár év óta kritikai, uj teljes kiadásban forognak közkézen. Ilyen körülmények közöt mélyen lehetett várni, hogy a pályázatnak lesz sikere.

De nem lett. A kitűzött határidőig mindössze két pályamunka küldetett be: az egyik félben-szerben, a másik meg sem kezdve.

Az I. számú („Rajongj a költőkért" stb. jeligével) mintegy 300 lapon és tiz fejezetben, széles alapon kezdve, szól a Kisfaludy-család őseiről, majd a költő egyes leszármazásáról; rajzolja az apa küzdelmes életét, a költő györi iskolázztatását s ébredező önérzetét; három évi prozsonyi tanulását s e körben olvasmányainak: az érzékeny regényeknek s a látott siker darabjainak hatását, fejlődő lelki életének alakulásait, első irodalmi kiséreteit; továbbá Bessenyeinek, az 1790-iki országgyülésnek s a pozsonyi növendék-papságnak befolyását Kisfaludyra, majd ennek katonáskodását, a testőrségnél költött éveit, szerelmi viszonyait Bécsben, Olaszországban, Klagenfurtban stb. egész 1797-ig. — Ez az egész munkának alig negyedrésze, s ez sincs végtelenül kidolgozva. Az első hat-nyolc fejezet kezdetnek jó volna; a szerző nemcsak ismeri, de jól is rajzolja mind a korviszonyokat mint Kisfaludy fejlődését; bizonyos éberséggel figyelgeti

I helyi és

a reá ható események, tapasztalatok és olvasmányok határát.
De ez a rész is csak első fogalmazásnak mondható,
melyben több határozatlan vagy épen ellentmondó ítélet,
merész következtetés s tenvédek ismétlés van. A
12. lapon például azt mondja: „Egy magyar nemzetnek is jött
volna ópse az ügyvédkedés! A magyar nemesnek ez időtt
csak két pálya convenált: a megyei s a gazdasági" S
alább (169.l.): „A magyar nemes ifjak ez időben csak két
pályát tartottak magukhoz méltóknak: a katonait meg
a prókátorit". A simítás hiánya látszik az olyan ellentmondó
következő ítéletekben, midőn egymásutáni első próbái során
ki tudja olvasni, hogy soha sem lesz belőle jó prózairó.
S ha a költő első irodalmi kísérleteibel oly apróléko
részletezéssel foglalkozik, akkor könyveket fog írjodni
a Himfy-szerelmek és a Regék méltatására!.

A munka készületlenségére legkivívóbb a VIII–IX.
fejezetekben, a hol nem elégszik meg Tolvy discretió-
jával, hanem könyékig merít a Levelek és Naplók
nyilvánosság elé nem szánt, sokszor lázas hévvel
írt soraiból, nem azért hogy jellemezze, hanem hogy
leleplezze Kisfaludyt. S mikor érzéki szerelmét apró
részletezéssel, tömérdek idézettel fűszerezve, kosszan
elbeszélte, összefoglalásul még egyszer (némely részét
háromszor is) elmondja. Ez a rész annyira pongyola,
hogy csak épen jegyzet-számba megy.

Van aztán a kötethez mellékelve egy külön
csomó: a Regék és Drámák meg a fürdői tanészet.
Ezek – úgy látszik – a szerző saját kéziratai; ugyanc
kézzel egész lapok vannak betoldva a rosszul másolt
szövegbe is. Ez a forma-kiba egymagában is elég
ok volna arra, hogy munkáját elüsse a jutalomtól;
de ezt nem tekintve sem tarthat rá számot,
mert a benyujtott részlet mindenestül sem nyujt
tájékozást az egész munkáról, melynek további
részeiről még tartalmi áttekintést sem nyujt.

A II. számú („Csak előre, édes fiaim" jeligével)
~~ezen~~ bibliographiai jegyzékből, a megirandó munka jelü- Csak egy elég bő
leges tartalomjegyzékéből meg egy tervés értekü függe-
lékből áll. De mellékel a szerző e jegyzékekben még valamit:
egy levelet, melyben igen kedélyesen azt ajánlja, hogy két-
három hét múlva majd beküldi a munka elejét, karácsonyra
és husvétra pedig folytatásait. Mivel ilyen részletfizető
vagy törlesztő módfelett ~~[illegible]~~ Akadémiánk alapszabályai eddig
nem ismernek; a munka még mint tervezet sem jöhet
szóba.

Ezek után azt a javaslatot ~~végső határozat~~ a t. ür-
dály elé terjeszteni: hogy a jutalomdíjat 1901. szept. 30.
határidővel mélt. pályázat útján kitűzni.

Budapest, 1900. apr. 30.

Dr Badics Ferenc

Bánóczi József

Pest

~~Jelentés az ifjabb Dojcsa Vazul Sándor féle pályadíjas értekezéséről.~~

II.

Tekintetes Akadémia!

A magyar jogtörténet 1514-ről Mária Terézia korából kevés történetére az 1897. évi nagygyűlésen hirdetett pályázatra a határidőig két pályamunka érkezett. Az I. számúnak jelijéje „Szerelmével, abrakkal, a sok rubeltal ha nem kelyük, halad verik bukokkal", kezdetben kr. 435 lapi; a II. számú „El kui, purple animal, porte encer la bâl fégdal" Béranger-ből vett jeligével 4r. 168 lapra terjed. Az utóbbi csak mutatvány, melyhez a szerző levélben kijelenti — ~~dolt~~ azt akarja a T. Akadémia tudományára bízni, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozik-e s hogy kész megbízásából elfogadni a monographia megírását; de ha ez az alapszabályokba ütközik, a tőle kért honorárium határidővel újra kitűzetni kéri, hogy tehető levéltári kutatásokat végezhessen s munkájából kellő részletességgel és alapossággal megírhassa. Három sorban a benyújtott pályázat címeit is közli. Úgy hiszem, kívánsága nem ütközik az Ügyrend 74. és 153. §§-aiba s így ezt a csonka művet is figyelembe vettem.

Az I. számú munka jóval többet ad mint a mennyit a pályázat körvonal. Ugyanis nem 1574-en kezdi bírám bevezetését (13-94. l.) és ismerteti a jobbágyság régibb, majd befejeződött (410-431. l.) Mária Terézia korabeli állapotait. A munkának 1/4-e tehát szorosan véve nem tartozik a tárgyra.

Annyi és oly becses anyagot elvitathatlanul adott is munkájában még alig dolgozott fel valaki. A tárgyalás teljesen történetszerű. Évről-évre valóban végigkísérve sorendjében — minden dőlmével és eszmetörés nélkül — a legkülönfélébb természetű adatokat szolgáltatja egymás, úgy, hogy ebben a chaosban eligazodni alig lehet. Sőt gyakran, hogy fontos és lényegtelen adat közt alig tesz különbséget s a jegyzetekbe valót is a szövegben közli. Az igen sok bátran idézet, helyenkint — pl. II. Endre 1226-iki oklevelénél (19-21. l.) — több oldalra terjed, még nehézkesebbé és darabosabbá téve az előadást. Ennél súlyosabb megítélés alá esik,

hogy különösen Acsády művéből egy folytában több oldalra valót is szó szerint idéz; a 175–184. lapon a birtokviszonyokra vonatkozó statisztikai kutatásról Acsády után készült szakasz kivonat, sőt ezt lekel tavaszi a Ferdinánd korral 65 lapon szóló fejezetről is. Az ilyen – elég gyakran ismétlő – eljárás irodalmunkban legalább is szokatlan. A szerzővel (Acsády, Szerémy, Mályi, Tagányi s megnevezve csak nagyon kevés) a legtöbb ejtekben munkáik feltüntetése nélkül idézi s ajegyzetekel mindenütt mellőzi, úgy, hogy sok esetben adatai ellenőrizni alig lehet. Levéltárakban nem kutatott; pedig épen Acsády excerpeltdása közben találhatta ezeket rendkívüli értékét; vagy levéltári kutatás jele, hogy (a 105. lapon) Veranchics Antal sára kivakozik? S talán megesett volna közölnie velünk, hogy midőn egyébkaban oly kevés szerzők említ, társszerzőjük Sap Istvánt, kinek történeti tájegyzéseit kezdi az időjárásról minden évről végével közölt krónikás kivonatásait. Ezekel Lajos gyűjteményének mondja, „melyek azonban időközben megsemmisültek." (86. l.) A parasztok törökökbe való bevonulásuk nagyon érdekes nagyon de ennek sem tulajdonít (tőlük csak 5–10 lapnyi terjedelemben) a kötet kalendáriumi modorában tőlünk.

Ezekszámra közli a becsesnél becsesebb s általán megbízható adatokat; de a Századok, Tört. Tár, az Erdélyi Országgy. Emlékek, az Orsz. Levéltár kiadványai s mások alaposabb közléseit nem találni eléggé ismerni, a külföldi irodalmat pedig, a mi bizonyos összehasonlításokra vezethetne, valóban teljesen elhanyagolja. Feltűnő az is, hogy midőn lapokon keresztül közöl kimutatásokat, időjárási jegyzetekel stb. épen a parasztforradalmat nincs kellő tekintetel. pl. csak pár sorban (39–40. l.) említi az 1437. évi első nagyobb lázadásról, melyről újabban szórnyabbról közöl jelentéseket, foglalt 20 lapot ír rajta, de nem használja az újabb levéltári közléseket; Korácsonyi György (a 205. lapon) talán csak azért került bele könyvébe, mert 1569-re 1570. következik s az ő esete akkor történt. Kimutatásait, összegyűjtött csak június végéről közöl valamivel kevesebbet; pedig amaz a pontosabb, mert akkori mainál is jelentkezőbb az alföldi socialista nyugtalanságban. Szerémy György nyomozásai nélkül mondhatna s más képet festhetne Csolnoki Ferenczről (297–8. l.); a Rákóczi-kor parasztmozgalmait

(338. l.)
állat
fundi
(a u
még
tesbe
mára
zal
zsfo
liber
szerel
re eg
nem
repe
is to
hogy
a 10
megy
rend
hogy
közö
tott
rend
von
dic
jog
viszo
terü
Kod
kod
hat
Közö
mik
tott
leve
hogy
vol

(338. l.) részben helytelenül ítéli meg; Pervül pedig egyáltalán kudarcról sem vesz; pedig történetéből a kalifunkcionárius és parasztbirtok egymáshoz való viszonyáról (a mit tőlünk is említ, de sehol sem fejt ki kellően) részletes a mai viszonyokra is alkalmazható következtetéseket vonhatna. Ezzel a tárgyról írva az élet szavára is kellett volna vigyáz; azt hiszem, a pályázat eredeti célja épen az volt, hogy történelmi tekintetből kiindulva a mezei munkásságra is világot derítsen a mai viszonyokra.

Pedig a szerzőben meglepő a nép iránt való melegszívűség, mely nemcsak szónoklásra is teszi az irót a nép sérelmeire egyébként alig türelmű előadásánál. A tőlünk épen nem messze, Mária Terézről pl., Zinca jobbágyügyi reformjairól csak kissitz és Kollár könyveiből ásmerve is többet tudhatnak volna, (a 430. lapon) azt írja, hogy „uralkodása volt a nap, mely először sütött a jobbágyra oly delelőtt, hogy viszonyai teljesen megvilágítva, az egyes rendeletesen által alaposan rendeztessenek."

A gyönge stilista azonban jeles jogésznak és nagy hazafi mellett is igen szerencsés adottságú történetírónak bizonyúl, ki keresetlen nyiltsággal jobbat akart volna. Valóban sajnálom, hogy könyvét hibás rendszere, krónikás jellege, és az irodalmi színvonal alatti álló alakja miatt jutalomra nagy dicsőségre egyáltalán nem ajánlhatom.

A második munka („Et toi peuple animal....") kisebb jogászunk, de egyszerűbb vagy legalább kiegyenesebb lelkűnek munkája. A földesúr és jobbágy egymáshoz való viszonyáról, a jobbágyságnak történelmi természetéről, a földesúri járandóságokról, a földesúri bíráskodásról és jogáról és a robotviszonyok ügyéről mégis sokkal jobbakat felvilágosít. Ezt a helyes csoportosításnak, a szépen összefüggő történelmi tényeknek összefüzésének köszönheti. Több olyan állítása van azonban, mit nem tudnék aláírni; pl. hogy a parasztkérdés nem keletkezett a jobbágyságból (132. l.); hiszen számos is idézi példákat a felszabadításra, kivételre, a papság-szentelés következtében való szabadulásra (162-6. l.). Igaz, hogy ezek nem sokan egyetemességben ügyek. A jobbágyság eladományozásáról és zálogba-vetéséről tekintetből kellett volna lennie az erdélyi (különösen székely) viszonyokra is, főképen pedig a telepítések kérdésére, a mit különben talán utols fejezet számára tartott fenn. Elég olvasnivalót találhat, mely mindenképpen azt a kitűnő, hogy (30. l.) a jobbágyságból a földesúri örökbirtok volt, a mit különben egész nyersen ő sem állít.

A közlözés ügyéről, különösen a szükséd jobbagyokról szóló és sok tekintetben találó példáját idézhetné valna, ha többet forgatja az újabban megjelent magyar universalistákat (melyek közül most csak Lehóczkyt és Borovszkyt idézi), vagy akár csak Szalay „Erdély s a porta" cimü könyvét. Azonban való is hogy ennek nem teljesen elhamarkodott ítéletét és a hódoltságról; sőt hogy (a mi különben az utóbbival egybefügg) a nagy parasztkérdés melyáról, az alföldet is csak helyenként összeirt földei nem eleg sokoldalúak a levéltári kutatások mellett a tanulmányokból való ismeretek eleki is mutatkoznak. A Tripartitumnak a törvénykönyvekkel szorgalmasan forgatta, de az országgyülésekkel s a statusemberekkel ö sem inkább hellő figyelemre. Legalább meg nem; mert egyszer, ad hoc dolgozott, a mi nélkül is ismeretes (100. és 159. l. Kapy, 99. és 161. l. Károlyi szavain) kivül mindjárt a bevezetésen is észrevehető, hol dolga forradalmak, vagy — mint felváltva mondja — háborúkról oly rövid fejtegetésben jóformán kétszer is elbeszéli, Erdélyt a mozgalmakban nem említi, Csáky Miklóssal sámosnak tévezi, dolga közben Budapesttel említeti stb. Irálya is többnyire pongyola; pl. a 68. lapon 5 sorban 5 „vala" áll, a 72. lapról fekig találni bevallik gondatlanságra példájának a következő mondat elejé: „A földesúrnak a jobbágy(-) müvelte föld tekintetében lekötött tulajdonjogának mondak az vala a folyománya" stb.

Mindezek után egyenes megbízás helyett azt bátorkodom ajánlani, hogy a II. számú pályázó második kívánságához képest mielőbb oggyanezt a pályadijat határidővel ujból kitüzni s ezzel minden pályázónak, esetleg másoknak is alkalmat adni, hogy irodalmunk ezen a fontos kérdésünk végre minden tekintetben jeles munkával gyarapodjék.

A Tekintetes Akademiának

Kolozsvár, 1900. febr. 11.

alázatos szolgája

Dr Márki Sándor

c. tag.

~~Bogár~~

Pekár!

Jelentés

az ifj. bojári Viggyáró László-féle pályázatról.

A magyar pályázatnak 1914-ből Kárász Károly által beadott pályázata két pályamunkát öleli fel.

~~Első rész.~~

I.

Egy ötletes vallomással kell jelentésemet kezdenem. Mikor a magyar irodalom 1574-1740-ig történetére kitűzött két pályamunkát megkaptam, átolvasásukkor azon elhatározással fogtam, hogy ha akad közöttük egy, mely irodalmi nézőpontból áll a tudásunkat a feldolgozott korszakról ugy valamivel is gyarapítja, és minőségében megjutalmazását fogom ajánlani. De ezirányú jóindulattal kezdtem meg a pályamunkák átolvasását, ezirányú nemes meggyőződéssel láttam tudományos értékük megítéléséhez, sajnosan kell jelentenem, hogy a jutalom kiadását nem ajánlhatom. Az egyik ~~pálya-~~ ~~mű~~ - a II. számú - általában nem versenyez a díjért. Szerző ugy tűnik fel, mintha a magyar irodalom művéből azon feladással, hogy e munkának alapján vagy ő bizonyos meg a munka megírásával vagy pedig a pályakiírás hosszabb határidővel nyíra részesülnek. Igy tehát ugy is munka marad, mely a jutalomra versenyezni okvetlen. A mű minőségében komoly gondos és hosszú tanulmány eredményére el kell ismerni, hogy szerzője tájékozott és képzettségű író, és a korabeli tudományos műveltségének hiányait és hézagait előtanulmányai. Jelen munkájának megjelenésénél tárgyával azonban épen végzett ne volna tisztában. Önmagában - de ugy történeti művéből - a legelvontabb számokból anyagot, mely a gazdasági életet, ugy a mezőgazdasági munkás osztály, a jobbágy viszonyait és bármi tudományos kapcsolatban áll ~~[illegible]~~ legyen szó a jobbágy adózására, az ipojárságra, a

pestire és jászvárosra, az árvízi ostrom alatt vonatkozó iratok adatokat oldalakra kiegészítő és, ami használatára és gazdasági magánygyűjtemények, tőt a függelékben összeállítja a nemzetközi aranytermelési 1493-tól évre évenként 1880-ig, még négy határozat 1493 óta Szentmária-Magyarországba foglalva. Nem is nélkül arról, hogy miként a legnyelvebb formában, feldolgozatlanul, a bennük rejlő tanulság feltüntetése nélkül van a nővegbe foglalva, sőt leg miként ami mellékesen tartozik a forrásgyűjtés terébe. Ellenben tudományos tárgyát: milyen volt a forrásgyűjtés terhe az állam, a városokra, az egyház és a földesúr viszonyában s hogyan alakult a forrásgyűjtésben levő népesség gazdasági, társadalmi és polgárosodási állapota, a pályamű ami egyik irányban vagy egyáltalán nem tárgyalja. El lehet tehát mondani, hogy nagy, bármi sokat ígérő a forrásgyűjtésről a bármi sokféle anyagot hordott össze tudományos tárgyáról magát nem teljesen megfelelően a helyett olyasmit ad, ami rejtőbbi tartozik feladata körébe úgy, hogy nagyobb műve nagyobbik felét ki kellene hagynia a helyét egészen más anyaggal pótolnia, hogy el lehessen róla mondani, hogy a forrásgyűjtés történetét tárgyalja. Munkájának bevezető része már önmagában is el van hibázva. A feladat a forrásgyűjtés története 1574-1740 volna 226 évi írói történetéről. Egész terjedelme 435 oldal. Ebből valami 275 oldal esik a XVI század végéig terjedő időre, mely nagy társadalmunkban de a nélkül, hogy valami úgy mondanám, ismert az 1574. előtti korszakra is. Ennek történetében a közvetlenül 140 esztendőt, melyre történetileg becses anyag jelent meg nyomtatásban

...ejtedő ...ó, mas valamí 150 oldalon vá...ja. Minőr már elégé jelzi, hm ez egyetlen pályamunka sem oldotta meg feladatát s a jutalomra nem ajánlható. Ezek után más nemis mondhat tűrhető legkevesebb részletekben, mint az előbbi. Mert hibáját is ha ... részletesen ismertettem, hm levelében ... ellentmondásokat egyáltalán nem vett, az országos levéltár sok erre nemó urbarium- és urasági lajstrom - gyűjteményét nem használta, pedig noha néhány ujabb munkából tömérdek sokat idéz, általában igen kevésé ismeri a történeti forrásokon forgó modern segédeszközöket és kutatót. Az oklevelek közül ugyan azokat idézi, melyeket más feldolgozók munkáiból ismer. Azokat, melyek egész nagyságban megjelentek a történelmi folyóiratokban vagy egyes történi családok okmánytáraiban s melyek a jobbágy és földesur közti viszonyt jobban megvilágítják, mint a törvények, vagy nem ismeri vagy nem tudja szépirás használni. Igen kevésé ismeri ki abnázza ki a vármegyei monographiák gazdag irodalmát, amely megtalálni nincs, minő értékes és tanulságos anyagot rejtik a Codex Diplomaticus arányos közleményei, továbbá az elég számos protestans egyházi és tanügyi történelmi munkákban, melyek a jobbágyság egyházi terheiről és általában vallási erkölcsi életéről nyujtanak tájékozást. A magyar szépirodalmat is csak kevésbé ismeri természetesen, hm nem nézet meg hazai tárgyu külföldi szépmunkát, melyből nagy könnyen megtudhatta volna, mire tanulságosan felhasználhatná, mint ezt a mai tudomány a jobbágyság története ell s minő módon kell az anyagot feldolgozni. Mindezekhez járul, hm nincs valóságos belsője a végtelen vitézés nagy mívéből s ezzel előadásait egészen unalmassá teszi. Sokat tehát nyugalma és kedélyessége dacára is jutalomban részesíteni nem lehetett.

nagyságú készítse vonhatkozással, ez által nem nyújtott olyan munkát, mely a pályázat feltételeinek megfelelne s a jutalmat megérdemelné.

A mi a második munkát illeti, ez mint említém, nem pályamű, hanem csak mutatvány. Szintén ennek is második díjra méltó műve, melyre azonban illik majdnem minden, a mit az I számú pályamunkát illetőleg a tárgyi és külföldi irodalmi segédeszközök elégtelen értékesítésére nézve emlitettem. A mutatványhoz mellékelt levélben mondja arra nézve a készítő magát, hogy vagy addig nem végezhetné a munka teljes megvizsgálására vagy, ha a pályázat mellőző marad, a pályadíjat nyugodtan elengedi. E körülmény egyike sem tekintetbevehető, mert a pályázat értelmében a nagyobb értékben a nagyobb bírói díj, Sándor-díj, ha a pályázat eredménytelen, magához az alapítványhoz csatolandó. Minthogy azonban a jelen pályázatból teljesen kitűnt, hogy ennek oly tárgyban foglalkoznak a magyar jogtörténet XIV és XVII. századi történetével amely tárgyalásra indítványt bátorkodom előterjeszteni, hogy ha alkalmilag a történeti pályadíjak közül egy harmadik - 800 koronás - díj lenne csatolandó, a második oly a jelen pályázatban annak idején nyújtandó értékben szavazandó meg.

Tisztelettel

Budapest 1900 április 2.

Acsády Ignácz
l. t.

A M. tud. Akadémia titkár II osztályának Budapesten.

~~Szt.~~ Péter! A történő tegye vezendő figyelemre!

~~Körirat a Magyar Protestáns Egyház Tanárai Képesítő vizsgálatainak Szabályai pályadíjnyertes tervezetének~~ ~~Rep. pályaművekről.~~

II.

A pályatétel alapján a tényállás kiforrta: - Melyek a check-forgalom fejlődésének feltételei? A check-rendszer miért nem fejlődhetett eddig hazánkban nagyobb körre? Ennek módosítása lehetséges fejlődésének előmozdítása?

A fejlődés, illetőleg a pénz-és hitelforgalom terén felmerülő alapismeretek tekintetében oly bőséges mértékben rendelkezésre állanak, hogy a tételek megoldásához elegendő. Annak megoldásához pedig a check használatának előnyeit mérlegelő és a check-intézmény fejlődésének akadályait felderítő tanulmányok is rendelkezésre állanak. Ezek azonban nem csak a tételben kijelölt szempontból, hanem a gyakorlati megoldásnak fontosabb, de még csak csekélyebb jelentőségű, mivel ezek mellőzése a helyzetnek helytelen megvilágításához és a javaslatok meggyőző előadásához nem lehet. Ennek ellenére is a pályamunkák nagy részében checkelméletből felöltetnek, mely a fejlődés viszonyainak megismerésére alkalmas, hogy a fejlődés irányát és okait, mint azt a pályázati tételek kívánják, alapos tanulmányozás tárgyává tegye, és a check-intézmény előnyeinek és hátrányainak mérlegelése alapján a javaslatokat megtegye. A pályaművek e részét is [illetőleg] ~~elégtelen~~ elégséges jelentőségűnek kell elismernünk, mivel ezek is a javaslatokat a helyzetnek helytelen megvilágításából vezetik le, és a javaslatok megokolásában is a tételben kijelölt szempontokat nem tartják szem előtt. Ezek a pályaművek is csak arra alkalmasak, hogy a fejlődés irányát és okait, mint azt a pályázati tételek kívánják, alapos tanulmányozás tárgyává tegye, és a gyakorlati fejlődésnek előmozdítását megkísérelje. A pályaművek e részét is elégtelen

A I. számú „Előre" jelzésű ellátási menetlap 104. lap-
ján három részletben foglalkozik a pénzkezeléssel.
Első fejezetében általános jellegű fejtegetéseket, majd pedig
részletesen a londoni check-forgalom jellemzését, további ele-
mzését mondjainak és segédkönyveinek megjelölését foglalja
magában. Kifejti, hogy bár ezek sokkal több, mint
megjegyzésekre nyújtanak, a check gazdasági jelentőségét, de
elsősorban a pénzügyi gazdasági termőfeleinek megvilá-
gítására terjedt ki. A check elterjedésének fejlődési
folyamatát helyesen állapítja meg, azok közül a körül-
mények közül kiemelve a birodalmainkban megfelelő
check-körnek hiányát. Kitűnően jellemzi az angol check-jog rend-
szerének sajátságait, szerkezetét és tárgyát, körének jogosult-
ságát is helyesen méri. Hibája, hogy a fejlődés lényegét
nem világítja meg, elegyé és annak gazdasági nyújtotta lehe-
tőségeket kiaknázni.

A II. számú „Der Check ein Zahlungs- und Verkehrs-
mittel" Dr. Robert Koch „jeligéjű pályamunka a feladott kérdés
nyomaiban alapul. Elméleti fejtegetései nem terjednek
túl a pénzügy határain, de azokon belül sem ma-
radnak az irodalmi tájékozottsággal nem bíró
módon, de annak minden hiányával. Tetemes utánjárással
gyűjtött statisztikai anyagot és történeti áttekintést nyújt
irodalmi problémáival és a kérdés ismertetésével. Részletes
tárgyalásba azonban bocsátkozni nem tudott.
A hazai eltérő forgalmi viszonyokat nagy találóval nemzeti
karakterünk, tehetségünk ismerete alapján írja meg, de
azután nem következetesen, mert a bankjegy és a check
közötti különbségeket nem mindig tartja szem előtt.
Az angol bankjog fejlődésének jövő nézetét illetőleg mind elég,

jól vannak e pályaműben is felemelve és megoldva.
Nyelvezete némely részletekben eggyéntetős mással
ugyan elszórtan magyarosságaitól eltekintve jól
ken elfogadható, elég szabatos, gördülékeny és világos.
A III. számú pályamű, melynek jeligéje: a check a
legalkalmasabb fiúkori erkölcs, ez iskolamesterileg gyötört
Fiúk körében nagy előszeretettel és olvasottsággal bír.
Igaz, de ennél fogva a munka egyéb részei arányt
Nagy sértik szerzője szorítkozik. Tanuljon meg Kölcsey olvasni,
mielőtt olly szavakat ír, amelyek jelentését ő abban
a helyes kifejezést nem ragadta meg elégszik és arra
vonatkozó általában nem lehetetlen részletekre fel-
hagyása és elvárása nem kielégítően gyomlálva.
A „Marka" jeligével ellátott IV. számú mű egyes
részei fűzött mintegy olvasmánytalanságú, mint az előbbiek,
de elméleti fejtegetései az ízmesterek nem tévesen
alapján intézkednek, gyakorlati jóra tanácsai tárgyasan
oly tanulságosan előadva és időszerűen, hogy bírálnak
fejtegetéseiket magunk írnánk. Példájának hűségesek.
Ízig sem az írónak, sem a gyakorlatnak terén
nem magasabb a közepesnél. Stílusában az oppositio
check kifejezéseket receptre ajánlja és néhol sikk-
doktorral annak fürdedtetésére kéri az ünnepségen
A V. számú és a Kölcsey Flóriából vett választással
jeltelen pályamű valamennyi közt a legkevésbbé
és a legnagyobb apparatussal készült. De bár mily
nagy olvasottsággal, tárgyismerettel és szorgalommal
van is összeállítva, tanulságokban szegény egyénnél fogva
szerkezetben compilatio. Idézései kifejezésnek a hunt
világirodalmunkból igazságos jobb régi és új semmikeresé
se mindenesetre magyarabb felé és kiválóknál
legkevesebb részét képezik. A mit önként kínál maga
a szerző anyagul, az nem szépészetre, hanem szabadalomra
és értékre nézve nagyon kevés. Még kátyúk a szárazda

kiadóról önálló pályázatot nyerjen, vagy a kiadóval
annyira megállapodjék, hogy annak nélkül is
dolgozhassék. Ez esetben a kiadó a szerzővel
valami kötelezettségben nem áll, mert a kész
kézirattal szabadon rendelkezik. Javaslatai és az
esetleges megállapodásai a minisztert csak is mint
ügyében és ott nem kötik, mert a miniszter
szabadon határozhat a pályázat eredménye
felett. A II. szám alatt Koch egy [illegible]-ját
jelige alatt adja, mely általában is szépen és sok
munkára kiterjedően kidolgozott munka.
A [illegible]-a pályázati feltételeknek minden tekintetben
megfelel és a mellé versenyen kívüli díjra igényt
tarthatna, ha a kiadó részéről is volna hajlandóság
arra, hogy a kéziratot megvegye, de ugyanez áll
előadásra kötelezettségről is. Ez esetben is
minden jogosultsággal bír, de felesleges volna is,
valakit még elkötelezni ügyében. Javaslatai és az
általános megoldásban a miniszter csak is mint
ügyében és ott nem kötik, mert a kiadóval
szabadon határozhat a pályázat feltételein

Pest

Váltajogi jelentés.

Pályakérdés: Mikor a chequeforgalom fejlődésének fölülvizsgálata? A chequerendszer miért nem honosodott meg hazánkban eddig nagyobb körben és mi módon lehetne fejlődését előmozdítani?

I.

A kitűzött pályázat elég sikert mutat fel. Öt dolgozat érkezett be, melyek általános jelentőségre elég annyit megjegyezni, hogy mind egyik dolgozat a kérdésnek csak bizonyos részeit vizsgálja. A dolgozatok többnyire kizárólagosan vizsgálják a kérdés egyik részét, mint kétségtelenül a kérdés egyik részét, az illetőség tárgyalását, valószínűségét, kapcsolatát egyéb vonatkozásait, vagy pedig csak egyes részeit, anélkül, hogy az egészre kiterjeszkednének. Csak egy dolgozat nyújt kimerítő, nagyobb részben azonban gondtalan megoldást. A chequeforgalom pénzügyi fölötte lehetőségeit is több-kevesebb figyelemben részesítették. Áttérnünk az egyes dolgozatok jelentőségére.

I. számú dolgozat. Jeligéje: Előre. Terjedelme valamivel több 100 kapcsolt folyóban. Tagoltsága tartalmilag és rendszerben. Egész dolgozat az adósban alaposabb ismeretével van megírva. Sok jó megjegyzést tartalmaz a váltó- és főként kitöltésére vonatkozólag; foglalkozik a forgó tőke hiányának behozásával a chequeforgalomba. A chequetörvényjavaslat mellett foglal állást és ennek indokolásában felhozza azt a körülményt is, hogy az állam úgy is a betétek kamatozásának felszabadításával a folytán egy csomó pénzügyi előnyt nyer. Bár általában elismeri a takarékpénztárak betéti ügyletei szabályozásának, a chequeforgalomban történő betétek számára kizárólagos biztosítékokat követel, kulcsszónak mond meg.

állapítják meg a különbségeket, hogy e határok
hogyan vesznek részt a határozat-
hozatalban. Nem az
orosz törvényjavaslatok, hanem az angol Tör-
vények szolgálnak állandó kiindulási alapul.
Ügyészi beszédet is dolgozott ki.

III. számú dolgozat. Tárgya: Ker Ottó ... ein Jahrhundert
d. Verkehrswesen Österr Ordnung. Robert Koch.
Összef. 3 dolgozat határozott vörösbori is szerepel.
Hol van megírva: a pap. hivések mindenre részben
mellőztetnek. Minden határozás tárgyalja a cselek-
ügyek általános kiszabási feltételeit. Egyes
hivések jól világítják meg, így pl. hogy a cselekvés
gyakorlatban csak bizonyos kiható. Sok pr. gyakorlati
megegyezést tartalmaz arról, milyennek kell lennie
a bizonyítás gyakorlási szokásainak, hogy a cél gyorsan
vezessen. A helyszemletési hivések is határozottan
tárgyalja s' bár a helyszemlenek különös
jelentőségét nem tulajdonítja, mégis mellette foglal
állást. A minta második napról részes feltalálási
a kapai viszonyokkal, a cselekmény jelen állapotának
s'annak fenntartásával. Az osztrák törvényjavaslatok
minta nemnek mondja s' nem a viszonyok kapcsolatos
sajátnál fogva ajánlja, a kapai viszonyok tekintetbe-
vételével. A törvényjavaslaton kívüliben némi
módosítást ajánl. Nem látja a gyilkosnak a cselek
definícióját a törvényben adni. A parancs megta-
gadását nem tartja, hogy alkalmazási
mint ezt az osztrák törvény teszi.

IV. számú dolgozat. Tárgya: A cheque a legelterjedtebb
fizetési eszköz. 730 kap. Ezen dolgozat adja a cseh
fejlődésének történetét különböző államokban, a
cheque fogalmát, fejlődésének alapfeltételeit, ismertet-
ja a cheque-jog egyes tételeinek fejlődését. A kitűzött
célja a leírást tehát egyben csak érinti. A dolgozás
is leírásba gondos, irálya sok helyen pongyola. Egyes
részletei, így a fejlődésnél is giro hiánya megtévesztő.
Tévái annak kifejtése a cheque fogalmának fejlődésére, elkülö-
nítésének.

IV. számú dolgozat. Telise: Munka. 144 tapr. Az írókalamról való helyes ismeretek írásbeli. A chemie vonatkozásaiba nézetben nem tartozik. Az általános gyakorlati műveltség fokozására és a tanulóifjúság tagjaiban felébresztő. Abban a nézetben van, hogy nemi különbségnél az ostál tovább átvehető.

V. számú dolgozat. Telise: Nem ólt apt az munkában 476. Példány: 250 l. A benyújtott dolgozatból kitűnik az a helyeselvezetés. Gyorsan van írva, sok írásbeli hiányosságokkal küzdő a kerülésével elkerülési általános kerülések bőnül. Azonban helyesen összeállítva a munkát mely nem unalmasnak. Tiszta képzés, folyó a munka olyan részletes mutat a feladatok kérését alig világítják, inkább csak annak tartalmával függnek össze, hogy azzal is csak tapán. A kerülés jegyzése nem tudni kellő kifejtették, mi. hogy a pályakerülés azt Bizonyos nem kívánja, még nem kerülhető. De a kerülés egyes része, melyre a pályakerülés súlyt fektet, nincs kellő helyesírással és képzettel tárgyalva, kiemelés hiányzik a gyakorlati érzék, mely nélkül a kerülés, nézőpontok fel van tévé, még nem elvitatni a pályakerülés egyenesen gyakorlati irányú és így a mellékes megpontok csak irodalmi érdekkel és értékkel bírnak, sőt tulkengősben csak hiányok képezhetnek. Kiállítás a tiszta és valang is.

Ezek alapján mélyenmegyen ideiglen javaslatban az, hogy a pályadíj a II és V. dolgozat bíróit felosztását, mint a mellett mégis tudományos és gyakorlati szempontból értékkel bírnak.

Budapest 1900 Március 11.

Jónás Béla

2142.

1900.

).

1900.

Méltóságos

Rudnay Béla

m. kir. államrendőrségi

főkapitány úrnak.

Méltóságos főkapitány Úr.

A M. T. Akadémia
1900. május 6-dikán
vasárnap, d. e. 10 óra-
kor fogja ez idei jutal-
mazási ünnepélyét meg-
tartani.

Szerencsém van
Méltóságodat főtisztelettel
hogy a rendfentartá-
sára 4 lovas- és 6 gyalog
rendőrt az Akadémiá-
hoz kirendelni méltóz-
tassék.

Kiváló tisztelettel.

Budapest, 1900. május 1.

Jótállás

i

Ed, 1900. május 1.

215. lk.

1900.

DÉVAI M. KIR. ÁLL. FŐREÁLISKOLA · IGAZGATÓSÁGA ·

176 — 1900

Méltóságos Főtitkári Hivatal!

A dévai magyar királyi állami főreáliskola oly kevés eszközzel rendelkezik nagy nemzeti feladatainak megvalósítására, hogy a társadalom és tudományos egyesületek támogatása nélkül a kiváló szorgalom és előmenetel jutalmazását nem gyakorolhatná.

Minthogy itt az idegen népelemek közepette kétszeres fontossággal bír a hazafiúi és culturalis fogékonyság fejlesztése s ez irányban az iskolai zárünnepélyek jutalmazásai kiváló jó hatásuaknak bizonyúltak; legyen szabad a f. 1899/900 tanév végének közeledtével hazafiúi törekvéseinknek jutalomkönyvek engedélyezésével leendő támogatását tisztelettel kérnem.

Mély tisztelettel

Déva, 1900. április hó

Teglás Gábor
cz. főigazgató, a dévai m. kir.
főreáliskola igazgatója.-

irat gyűjteményei körü
elhelyezni kegyeskedjék:

2. rendbeli (magán)
levél: Gr: Grosselkovits
Antaltól — Latinovits Pé-
terhez. —

2. darab vegyes tartalmi
okmány. —

Méltóságod kegyes
jó-indulatát hallám,
továbbra is kérve,
vagyok alázatos
szolgája
barátja is kötelmini

18/IV 1900

Latinovits Frigyes

Duma (magyar) Virgoi
Pest-vidéke
Nagy-Mroda
ízi:

A bentemlitett
levelet átvettem.

Hellenbach
pökrigotizmus

216. Iz.
1900.

Méltóságos Uram!

Vonatkozásal az 1900. évi
127. ügyszám alatt, hoz-
zám intézett péres
felpolitására, a korábban
tett igéretemhez képest,
van szerencsém Méltósá-
-godnak az alább Könthező
4. darab régibb keletű
okmányt, azon alázatos
kérelmem kapcsán,
elküldeni, hogy azokat
a Nagytekintetű m.
t. Academia nagyben

Euer Wohlgeboren!

Euer Wohlgeboren erlaube ich mir gefällige Anfrage, ob Sie irgendeine Abhandlung über Wasserstoffsuperoxyd kennen und mir eventuell einige Literaturangaben machen könnten.

Falls Sie nicht der Fall sein, so würde ich Sie freundlichst bitten, mir gütigst Ihre Bibliothek zu senden.

Ihre Übersendung erbitte selbstverständlich gerne zurück, z. B. in Form der Ihnen Ihnen Registrierung.

Ihr ergebener Diener [illegible] Kgl. Preuß. Minister der

[illegible] einzigen Vorfahren, [illegible] [illegible]

in diesen Richtung [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible]

Hochachtungsvoll

Wien 27. April 1900.

VIII. Piaristengasse 58.

Érk. 1900. május 1.

217 tz.

1900.

Röviden fölvilágosítást kérek, hogy a bent felsorolt térképek az Akadémiai Könyvtárában megvannak-e s használhatók-e, el- fogadhatók-e?

Budapest, 1900. ápr. 28.

Szily
főtitkár.

A kérdések inventáriumában a kéziratok mappáiról egyike sem fordul elő.

Nagytekintetü Igazgató Tanács!

Midőn az elmult évben részemre kegyesen utalványozott segélyért, e nagy jótéteményért, legbensőbb köszönetem kifejezni szerencsém van; alázatosan bocsánatot kérek, hogy a Nagytekintetü Igazgató-Tanácsnak velem minden alkalommal érezhetett kiváló jóakaratában reménykedve, bátorkodom jelen, legalázatosabb esedezésemet előterjeszteni.

Folyó évi február hó közepe óta mostanáig súlyos betegségtől gyötretve, mint lábadozó beteg lelki s testi erőmben kimerülten, pár napja, hogy fekvő helyemet elhagyhattam. Orvosom azonban még hosszabb időre terjedő utókúrát tart szükségesnek, hogy ezt eszközölhessem, egyedül a majúsi évnegyedes nyugdíj-járandóságom van rendelkezésemre, de ez az eddigi orvosi kezelés költségeivel, házbérfizetéssel stb. annyira meg van terhelve, hogy szerény háztartásomra, s négy gyermekem taníttatására s gondozására sem elegendő. - Tekintettel aggkorom tehetetlenségére, egészségem teljes helyreállítása végett, életemnek e válságos helyzetében... legalázatosabban segélyért esedezem.

A Nagytekintetü Igazgató-Tanácsnak

alázatos szolgája
Berecz Károly
nyug. akadémiai titkosviselő.

Miskolcz, 1900. ápr. 30.

Érk. 1900. május 2.

A M. T. Akadémia
Nagytekintetü Igazgató
Tanácsához

alázatos kérvénye

Beresz Károly
nyug. akadémiai tisztviselőnek.

218. ol.
1900.

7

Lakása: Miskolcz. Palóczy-
utcza 26.

Kivonat ezidőből.

a M. T. Akadémia III. osztályának 1900. április 23.-án tartott zárt ülésén felvett jegyzőkönyvből.

2. felolvastatik Concha Győző l. tag indítványa a nagyjutalommal történt tüntetés ünnepélyesebb kihirdetésére nézve.

Az osztály tagjainak nagyobb része nem tartja szükségesnek, hogy a nagyjutalommal való tüntetés tüntető összes ülésben, vagy az éves nagygyülésen történjék, a mi nem zárja ki, hogy a másik két osztály adandó esetben másképen járjon el.

K. m. f.

A másolat hiteléül:

Vécsey
osztálytitkár.

Érk. 1900. május 2.

219. sz.

1900.

5

Br. 253 — 1900.

Slavnomu glavnomu tajništvu
ugarske akademije znanosti
u
Budimpešti

Na velecijenjeni dopis od 20. travnja 1900. br. 195. čast mi je svom učtivošću zaključiti, da gravnika III. godine Miloradu Stražnicky-a, smatram najvrjednijim za nabavljenje primjercom „Monumenta Hungariae Historica".

Tim povodom rado se služim, da veleslavnoj akademiji izrečem osobitu zahvalnost za blagonaklonu dobrotu, koju goji prema pravo- i državoslovnom fakultetu ke. ovoga sveučilišta.

Dekanat pravo- i državoslovnoga fakulteta ke. sveučilišta Franje Josipa I.

U Zagrebu, dne 23. travnja 1900.

u zgodi
p. g. dekan.

Elk. 1900. május 2.

220. sz.

1900.

Erk. 1900. május 5.

223. sz.

1900.

3.

GIUBILEO DI GUBERNATIS
1 APRILE 1900
Chieri 1860
Firenze 1865
Pietroburgo 1876
Firenze 1881
India 1885
Roma 1899
Gerusalemme 1893

Cartolina Postale Italia

(CARTE POSTALE D'ITALIE)

NB. Sul lato anteriore della presente si scrive soltanto l'indirizzo

A Monsieur le Professeur Szily

Secrétaire Général de

l'Académie des Sciences hongroise

(Hongrie) Budapest

3

Felkérem a főtitkári hivatalt, hogy a F e k é s h á

ból 1000 korona erejéig vásárlandó és a folyó tanév végén

omkönyvek jegyzékét szokott módon és a lehetőséghez képes

detni s ide bemutatni sziveskedjék.

Budapesten 1900 évi május hó 2-án.

A minister meghagyásából:

osztálytanácsos.

Erk. 1900. may

224.22

1900.

Méltóságos

nagy-szigeti Szily Kálmán czímz. Minisztéri Tan-
nácsos úrnak, mint a m. tud. Akadémia főtitkárának.

Méltóságodnak folyó május hó 4-dikén, 222. szám alatt kelt becses levelét, melyben a m. t. Akademia rendes tagjai sorába történt megválasztásomat hivatalosan tudtomra adni s e fölötti örömét engemet megtisztelőleg kifejezni méltóztatott, a mai napon megkapván, siettek ez értesítésért hálás köszönetemet nyilvánítani.

Fölkérem egyszersmind Méltóságodat, hogy e köszönetemet alkalmilag, röviden, szokásos módon a m. t. Akademia színe előtt is bejelenteni kegyeskedjék.

Az igénytelen személyemet és irodalmi munkásságomat érdemen fölül ért megtisztelteté s fölötti örömembe uggyan az a nyugtalanító aggodalom vegyül, hogy mint rendes tag nem fejthetek ki olyan tevékenységet, a minőt óhajtanék, mert sajnosan érzem, hogy midőn a m. t. Akademia engemet a tagok sorában a laytorja <u>fölebbi</u> fokára volt kegyes helyezni, én életkor és makacs betegeskedés súlya alatt képességben és munkakedvben <u>lejebb</u> jutottam; minden mellett törekedni fogok irodalmi buzgóságom maradékával is lehetőleg szolgálni e nagytekintélyű intézetet s annak körében mindenekelőtt idejében elfoglalni ujszékemet.

A m. tud. Akademia és Méltóságod iránti kiváló tiszteletemet kijelentve, vagyok és maradok, a mig élek, az intézet és nagyérdemü főtitkárának

alázatos és készséges szolgája:

Budapesten, 1900. évi májushó 6-dikán.

Vadnay Károly

Érk. 1900. május 7.

225. sz.

1900.

A nyitrai kath. főgymn. igazgatóságától

1107
1900/7

M. K. Akademia t. gy. Szótári
Bizottságának

Budapest.

Folyó évi április hó 12-éről kelt nagybecsü átiratára van szerencsém tudatni, hogy a mennyiben dr. Szabó Ferenc intézetünk karára részére bármely nyitrának vagy magán könyvtárban használat végett könyveket vagy kéziratok kölcsönzését, azoknak a visszaküldést és teljes felelősségek intézetünk nevében magamra vállalom.

Kelt Nyitrán 1900 május hó 5-én

i. M.

Ámbrózy,
gymn. igazgató.

Érk. 1900. május 7.

Szavatolás

Turzó Ferenc dr.-ék

226. sz.

1900.

Kiadatik Zolnai Gyula
l. tanárnak.
Budapest, 1900. május 7.

Szily
főtitkár.

TÉRITVÉNY.

Turzó Ferenc dr.

A M. T. Akadémia Szótári Bizottságától a Nagy Szótár számára való használat ~~földolgozás~~ czéljából átvettem a következő műve — t:

Czímrzó-jegyzék

Visszakaptuk 1901 ápr. 1.
A M.T.A. SZÓTÁRI BIZOTTSÁGA
Zolnai

(Összesen 1 azaz egy kötet.)

Kelt Nyitrán 1900 máj. 12

Aláírás: Hunyadi Sándorny
gymn. igazgató

Lakás: Nyitrán

Hornyánszky V. Budapest.

KÖNIGLICHE AKADEMIE
DER
WISSENSCHAFTEN.

Berlin, den 30. April 1900

Die unterzeichnete Akademie beehrt sich hierdurch, die Aufstellung der von der Wiesbadener Delegirten-Conferenz in Vorschlag gebrachten Kartellirung, mitzutheilen, dass mit vollständiger Billigung der Real Academia de la Historia in Madrid, von welcher eine Antwort noch nicht eingegangen ist, sämmtliche unter Art. 2 und 3 in §. 1 des Wiesbadener Statut-Entwurfs aufgeführte Körperschaften die Erklärung abgegeben haben, dass sie der Association beitreten und den Wiesbadener Entwurf als Statut derselben annehmen.

Mit der Entgegennahme und Weitergabe der bis zum heutigen Fristtermin an sie zu richtenden Erklärungen ist der Berliner Akademie entsprechend Wunsch der vorläufigen Geschäftsführung erledigt und die Geschäftsführung der Association geht nunmehr für die Periode Mai - December 1900 auf den ersten „Vorort" Paris über.

Es ist noch nicht bekannt geworden, welche der drei der Association beigetretenen fremden Akademien als „Vorort" fungiren wird. Wir richten daher die Geschäftsübergabe betreffende Schreiben gleichzeitig hiermit zur weiteren Veranlassung an die Académie des Sciences als an die von Ihnen von der Association, und haben unsere Handlungen bestätigte der fremden Akademien, und haben unsere

in

in etwa verbleibenden dringenden Fällen, bis zur freie Mitt-
theilung über die definitive bestimmte Geschäftsstelle eintrifft,
einstweilen gleichfalls der Académie des Sciences zu schreiben.

Insbesondere ist es wünschenswerth, dass diejenigen Akade-
mien, welche die Wahl für den Ausschuss noch nicht vorgenommen
oder mir bereits ihre Delegirten hierher angemeldet haben,
baldigst der Académie des Sciences die Delegirten be-
zeichnen, die dem Vernehmen nach eine Ausschuss-Sitzung
in Paris bereits für Anfang Juni in Aussicht genommen
wird.

Königliche Akademie der Wissenschaften.
Der versitzende Secretär.
A Arneth.

An
die Ungarische Akademie
der Wissenschaften
Budapest.

Ikt. 1900. május 7.

227. sz.

1900.

Tiszakörös Kiadatik Heller
Ágost r. tag részének.
Budapest, 1900. május 7.

L. S.
főjegyző

Der Ungarischen Academie der Wissenschaften
zu Budapest

spricht die Akademie ihre tief empfundene Dankbarkeit für den Antheil aus, welchen Dieselbe
an ihrer Zweihundertjahrfeier genommen und durch Entsendung einer Vertretung zu derselben bethätigt hat.

Der Ausdruck Ihrer freundlichen Gesinnungen, welche Ihre Vertretung uns bei dem Empfang der Deputationen kundgab und bei jedem andern Acte unserer Feier bethätigte, hat wesentlich zu dem von Anfang bis zu Ende so hoch erfreulichen und wahrhaft wohlthuenden Verlauf dieser Feier beigetragen.

Zum bleibenden Gedächtniss derselben und Ihrer Theilnahme bitten wir die jetzt fertig gestellte und nächster Tage diesem Schreiben folgende Festbeschreibung freundlich annehmen und Ihrem Archiv einverleiben zu wollen. Seinen Werth erhält der schlichte Bericht, den wir aufgesetzt haben, durch die so vollständig als der Wortlaut noch festgestellt werden konnte eingefügten Ansprachen und durch die vollzählig im Anhang mitgetheilten Adressen.

Berlin, 30. April 1900.

Königlich Preussische Akademie der Wissenschaften.

Auwers

z. Zt. vorsitzender Secretar.

An die Ungarische Akademie der Wissenschaften
zu Budapest

Érk. 1900. május 7.

228. sz.

1900.

4

Méltóságos Rezeredj Pál

oktatásügyi miniszter. meghatalmazott úrnak

Szegzárd.

Méltóságos Úr!

A M. Tud. Akadémia f. hó 2-án tartott nagygyülésében az Wahrmann-jutalmat, a oktatásügy terén szerzett elévülhetetlen érdemeiért, „Méltóságoknak ítélte oda.

Szerencsém van az Akad. Értesítő" nek azt az füzetét, mely a jutalom eldöntéséről szóló jelentést tartalmazza (: 257. l. :), ide csatolva megküldeni.

Midőn e kitüntetés alkalmából legőszintébb szerencsekivánatainak adok kifejezést, egyszersmind felhívom Méltóságod figyelmét az Wahrmann-alapitvány ügyrendi szabályzatára (: l. a mellékelt Ügyrend 160. s kör. l. :), mely szerint az ezer forintnyi jutalom készpénzben vagy pedig hasonértékü aranyérem képében adatik ki.

Ennélfogva kérem szives nyilatkozatát, hogy ha Méltóságod a jutalmazás utóbbi módját választja, az aranyérem elkészítte„

Értesítő" és ügyrend.

tésére névre intézkedést tekessek.

Az ügynet az Akadémia valamely később megbatározandó ülésén az elnök üdvözlő Méltóságodnak átnyújtani.

Fogadja stb.

Budapest, 1900. május 8.

Szily
főtitkár.

229. K.
1900.

Hegedüs Sándor miniszternek.

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Schumacher Sándor úr, a dán irodalmi társaság titkára, ki anyanyelvén Magyarországról nagyobbszabású munkát dán, dékorik kiadni s e célból a magyar viszonyokat a helyszínén óhajtja tanulmányozni, illetőleg már évekkel ezelőtt megkezdett tanulmányait az idén is folytatni, dándékorik, hozzám fordult, jámék közbe, hogy a tavaly részére engedélyezett vasúti szabadjegyet az idén is megkaphatná.

Tekintettel a nevezett írónak hazánk ismertetése körül már eddig is szerzett kiváló érdemeire, fölkérem Nagyméltóságodat, hogy ide czélzó méltóztassék elrendelni, hogy ide czélzó tavalyi szabadjegyének érvénye ez év nyarára is kiterjesztessék.

Fogadja stb.

Budapest, 1900. május 8.

L

L és Schumacher úrhoz leendő eljuttatás végett hozzám küldessék.

230. VI.

1900.

DANSK FORFATTERFORENING.

Secretairen.

Kjøbenhavn B., d. 5/5 *1900.*

Reventlowsgade 22.

Hochverehrter u. lieber Herr Generalsecretär!

In der letzten Zeit habe ich ausschliesslich
in u. mit Ungarn gelebt; mein Buch schrei-
tet rüstig vorwärts, „Der letzte Herr" ebenso, u.
nebenbei fliegen geistige Späne, wie Nachah-
mungen ung. Volksliedern, kleinere Aufsätze u.
s. w. umher. Um einen letzten Ueberschau
über die von mir geschilderten Städte, Gegen-
den u. Menschen zu halten, u. noch etwas
Ergänzungsmaterial zu Bildern zu sammeln
ist es meine Absicht in der nächsten Zeit
meinen Koffer zu packen u. nach Magyarország
zu gehen. Weil ich aber hin u. her fahren
muss, richte ich wieder an Sie die essentielle
Bitte, ob Sie in Ihrer liebevollen Güte mir
wieder durch Ihren grossen Einfluss mit eine

Schwester der beiliegenden gelben Karte zu begläuben möchten. Ich bin ein echter Plageist, Sie sollen aber zuletzt Ehre von mir haben.

Im Geiste umarme ich Sie, hoffe es aber bald de facto zu thun können u. sende herzliche Grüsse.

Ihr treu ergebener

J. Baumacher.

M 230 12

1900

Magyar Tudományos Akadémia.

233. r

1900.

Tagok köszönő levele megválasztatásukért.

Université
de France

École Normale Supérieure

PARIS, le 8 Juin 1900

Monsieur le président

Je suis très touché de l'honneur
que m'a fait l'Académie
Royale des sciences en voulant
bien m'inscrire au nombre de
ses correspondant étranger,
et je vous prie de vouloir
bien faire agréer à l'illustre
compagnie que vous présidez
l'expression de ma reconnaissance.
Mon plus vif désir serait qu'une
occasion se présentât pour

Moi d'aller faire la connaissance
personnelle de mes nouveaux
confrères et revoir cette belle
ville de Perth où j'ai séjourné
quelques jours il y a maintenant
plus de trente ans.

Veuillez croire, Monsieur
le président, à mes
sentiments respectueusement
dévoués

E. Gérard

Érk. 1900. június 5

287. tz.

1900.

École Normale Supérieure

Monsieur le président

de l'Académie royale des sciences

Pesth

Hongrie

BUDAPEST
900 JUN 3- N 3

Athen am 29 Mai 1900

Sehr geehrter Herr
Präsident,

Die grosse Ehre, welche die königlich ungarische Akademie der Wissenschaften mir gemacht hat, weiss ich hoch zu schätzen, und ich spreche Ihnen wie auch allen meinen neuen Collegen meinen innigsten Dank aus. Diese Ehre wird mir ein Sporn zu weiteren Forschungen sein; möge nun auch der liebe Gott mir Gesundheit geben, dass ich mich werth der Akademie zeige.

Sie werden mir erlauben,

Dass ich die bis jetzt erschienen-
en Bände unserer Zeitschrift
"Andrea" für die Bibliothek der
Akademie schicke und künftig,
so lange ich derselben Redac-
teur sein werde, regelmässig
sende.

Indem ich Ihnen noch
ein mal meinen Dank aus-
spreche verbleibe ich Ihnen

ganz ergebenst

Georgios N. Hatzidakis

DIRECTEUR
DE LA
CHAMBRE CENTRALE
DES POIDS ET MESURES
DE L'EMPIRE DE RUSSIE.

ST PETERSBOURG.
Perspective Zabalkanski, 19.

«2/15» Août 1900

Monsieur et très honoré confrère!

Quand je suis revenu, il y a quelques jours, à St. Petersbourg, après le séjour prolongé (depuis le mois d'Avril) à Paris et en Russie centrale, j'ai eu le plaisir de savoir que l'Académie Hongroise des sciences m'avait fait l'honneur de m'élire son membre correspondant étranger. Je vous prie, Monsieur, de bien vouloir remettre à l'Académie Hongroise des sciences l'assurance de ma haute considération et mes remerciments les plus sincères.

A m-r le professeur
Karl v. Than.

Veuillez agréer, Monsieur, mes sentiments respectueux

D. Mendeleeff.

Tisztelt Barátom!

Mendelegett levelét, melyben [illegible] válaszait megköszöni, és a melyet az Akadémiához kellett volna intéznie, ide mellékelve tisztelettel vi-

gyek át és maradok

Bpt. 1900 Okt. 6-án

Igaz Híved

Ihan Vámbéry

E. E. 1900. pkt. 8.

400. Dr.

1900

3.

Kiel, den 14. Mai 1900.

An
die Ungarische Akademie der Wissenschaften.

Budapest.

Der Ungarischen Akademie der Wissenschaften sage ich für die ehrenvolle Erwählung zum auswärtigen Mitgliede meinen verbindlichsten Dank. Es ist mir eine um so größere Genugtuung gewesen, dass meine wissenschaftlichen Arbeiten die Anerkennung der Akademie gefunden haben, als sie ja zum Teil die Geschichte der Mathematik in Ungarn, im Besonderen die beiden Bolyai betreffen, und ich sehe darin eine Ermutigung und Aufforderung, dieses Gebiet auch weiterhin zu bearbeiten. Es wird mir eine hohe Ehre sein, die Ergebnisse dieser Forschungen der Ungarischen Akademie als ihr auswärtiges Mitglied vorlegen zu dürfen.

Prof. Dr. P. Stäckel

AP 233 K.

1900.

École Spéciale
DES
Langues Orientales vivantes

Paris, le 22 Mai 1900.

Monsieur le Président

Vous avez bien voulu m'informer que l'Académie des Sciences, dans son assemblée générale du 4 de ce mois, m'a fait le grand honneur d'associer mon nom à celui des membres illustres qui la composent.

Je le déclare en toute sincérité et sans fausse modestie, ni mes travaux ni les services que j'ai pu rendre à l'enseignement des études orientales ne m'avaient créé des titres à une récompense aussi flatteuse. Vous me permettrez donc, Monsieur le Président, en vous exprimant la profonde gratitude dont je suis pénétré, de ne voir dans le suffrage de l'Académie qu'un témoignage de sympathie accordé à une longue carrière consacrée avec persévérance à l'une des branches de l'érudition que l'Académie honore de son haut patronage.

Monsieur le Président de l'Académie hongroise des Sciences.

Soyez assez bon, Monsieur le Président pour transmettre à mes honorés et chers Confrères mes plus vifs remerciements et pour agréer l'assurance de mon respectueux dévouement.

ECOLE DES LANGUES ORIENTALES VIVANTES

A. Barbier de Meynard

NP 233

1900

Professor Boltzmann
WIEN
IX., Türkenstrasse 3.

Wien, am 20. Mai *1900*

Hohe königl. ungarische
Academie der Wissenschaften!

Der ergebenst Gefertigte erlaubt sich für die
ihm so ausserordentlich ehrende Wahl zum
auswärtigen Mitgliede seinen wärmsten
Dank auszusprechen. Mit dem Ausdrucke
der vorzüglichsten Hochachtung

ergebenst

Professor Ludwig Boltzmann

Mélt. Képviselő Uram!

Fogadja intézetünk hazafias" köszönetét, melyekkel arról méltóztatott értesíteni, hogy a Magyar Tudományos Akadémia levelező" tagjává választani kegyes volt, kelhez vettem.

Siető ezen kitüntetéséért, mely által mélyen megtisztelve érzem magamat, hálás köszönetemet mélt. képviselő úrhoz közölni. Ez a kitüntetés minden esetre csak buzdítólag hathat eddigi kutatói és tanítói működésem folytatására.

Egyidejüleg mélt. úrnak tisztelt kezeimet nyújtani, hogy ezen kapcsolati értekezésemet a kitüntető határozat alatt megtartani és annak időpontjáról mélt. képviselő urat időben értesíteni fogom.

Kitünő tiszteletemmel

maradtam

Kész szolgája

Pozsony 1900, máj. 8án

Wertheimer Ede

Ér. 1900. május 9.

233. sz.

1900.

Méltóságos Főúrkám úr!

A. évi május hó 4-én 222. ü. a. kelt
magyarországi iratából arról értesülvén,
hogy a Magyar Tudományos Akadémia
oklevelező tagjainak sorából kazinczy
megválasztotta.

Teljes tudatában lévén annak fi-
tiszteletének, mely e választásnak
ért, van szerencsém Méltóságodat
kérőleg megkérni, méltóztassék
a M. T. Akadémiának legmélyebb és
leghálásabb köszönetemet tudomá-
sára hozni.

Mindenek az Akadémia megbízá-
ból készülő kamüay. körülmi mun-
kám második kötetének fiziológiai

—

foglalja el jelenlés minden habad idönnek,
mellőzésével esetleges mostahaóak
a választásnál egy évi idő leszűkítése ó.
hajtanám elhalasztani.

Fogadja Méltóságod kiváló mély
tiszteletem nyilvánítását, melylyel
maradtam

alázatos szolgája

Dr. Fináczy Ernő

Budapest, 1900. V. 10.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

Szerény irodalmi munkásságom, nem várt és nem remélhető fényes jutalomban részesült akkor, midőn a magyar tudományos akadémia levelező tagjainak díszes sorába beválasztattam.–

Hálás köszönetemet jelentem e kitüntetésért, első sorban Nagyméltóságodnak, mint a magyar tudományos akademia elnökének, arra igéretet, hogy a mig – már hanyatló korom szellemi erői engedik, munkásságomat a hazai történettudomány s különösen e tudomány arra igényének mivelésére szentelem, melynek megválasztásomat köszönhetem.–

Kiváló tiszteletem jelentése mellett maradtam

Devecser Május 9. 1900

Nagyméltóságodnak

kész szolgája

Csoma József

Méltóságos Uram!

Első sorban hálás köszönetemet jelentem, a magyar tudományos akadémia levelező tagjaivá történt megválasztásomért.–

Méltóságodnak f. hó 4ikén kelt nagyrabecsült levele alapján van szerencsém tisztelettel jelenteni hogy székfoglalómat – az értekezés tárgyát a hazai heraldikából merítve – e folyó 1900 év utolsó hónapjában, vagy az 1901ik év első hónapjaiban okvetlenül megtartani.– A határidőt pontosabban azért nem tudom meghatározni, mert mint Akademiai almanachom, melyben az egyes osztályok üléseinek sorrendje közzé van téve.–

Hálás tisztelettel maradtam

Debreczen Máj. 9. 1900.

Méltóságodnak

kész szolgája

Csoma József

Ltr: 1900. május 16.

233. 12.

1900.

Ér. 1900. május 9

232. sz.

1900.

Mélyen tisztelt Tőtitkár Ur!

Méltóságos Uram!

Csupán Ezen láthat be a titkos szava-
zók veséjébe. De bennem az a hit vert
gyökeret, hogy ha Méltóságod nem alar-
ta volna rendes taggá választásomat,
nem sikerült volna az. Ezért mikor
megválasztásomról értesültem, e fölött
való örümem a Méltóságod iránt

föltámadó hála igaz érzelmével ve-
gyült. Fogadja kegyesen Méltóságod
ez érzelmem őszinte kifejezését.

Engedje egyszersmind fölkérnem,
hogy rendes taggá történt megválasz-
tatásomért a Tek. Akadémia előtt
mély hálámat tolmácsolni kegyesked-
jék, azzal az igérettel, hogy ha az
ég Ura akarja, e egészségemnek ked-
vez, minden — bár, sajnos, csekély —
erőmet a m. tud. Akadémia és a ma-
gyar tudományosság érdekeinek és
művelésének szentelem.

Mély tisztelettel maradván
Méltóságodnak

Budapesten, 1907. május 8-án

készséges hive és
lekötelezett szolgája

Dr Csánki Dezső

DIRECTEUR
DE LA
CHAMBRE CENTRALE
DES POIDS ET MESURES
DE L'EMPIRE DE RUSSIE.

« 23 Octobre 1900

ST. PETERSBOURG.
Perspective Zabalkanski, 19.

Monsieur le Président.

Après mon retour de Paris à St. Petersbourg au mois de septembre, j'ai trouvé dans ma correspondance votre lettre honorée, par laquelle vous m'avez communiqué ma nomination de membre correspondant de l'Académie Hongroise des Sciences. En regrettant beaucoup que ma sérieuse maladie m'avait empêché de vous répondre immédiatement, je vous prie, Monsieur le Président, de vouloir bien présenter mes remerciments les plus sincères aux tout les membres de l'Académie Hongroise des Sciences pour le grand honneur, qu'ils ont voulu m'a accorder.

A
Monsieur le Baron Eötvös Lórand,
Président de l'Académie
Hongroise des Sciences.

Veuillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de ma plus haute considération.

D. Mendeleeff.

Nº 233, 410

1900.

Hochgeehrter Herr Präsident!

Die hohe Auszeichnung, welche die K. ungarische Akademie der Wissenschaften mir durch die Ernennung zum auswärtigen Mitgliede erwiesen hat, war mir eine freudige Überraschung. Freilich mischte sich zur Freude auch das Gefühl der Beschämung; denn ich habe nur auf einem eng begrenzten Gebiete der Wissenschaft gearbeitet, und auch hier ist mein Wirken hinter den Wollen weit zurückgeblieben.

Doch wird die ausserordentliche Ehrung, welche Ihre hohe Körperschaft mir hat zu teil werden lassen, für mich ein neuer Sporn sein, alle Kräfte anzuspannen, um wenigstens in Zukunft dem Ideal des Forschers näher zu kommen und mich des grossen Vertrauens, das Sie in mich gesetzt haben, würdig zu erweisen. Ich bitte mich, Euer Hochwohlgeboren ergebenst zu bitten, der illustren Gesellschaft, an deren Spitze Sie stehen, für Ihren Beschluss meinen tiefgefühltesten, wärmsten Dank auszusprechen.

Gleichzeitig danke ich Euer Hochwohlgeboren noch persönlich von Herzen für Ihre liebenswürdige Mitteilung und benütze die Gelegenheit zur Versicherung der ausgezeichnetsten Hochachtung, mit welcher ich bin

Ihr ergebenster

München den 15. Mai
1900.

Braunbach.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

234. ÜZ.
1900.

Tisztelt Osztály!

Szerencsém van értesíteni, hogy gróf Andrássy Gyula l. tag a f. hó 6-iki ünnepélyes közülésen tartott előadásai: „Miként tartotta fenn Magyarország a középkorban alkotmányos szabadságát?" érekfoglaló értekezésnek kéri vétetni.

Méltóztassék tehát felhatalmazni, hogy okleveléuek kiadatása iránt intézkedhessem.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. május 8.

Szily
főtitkár.

A II. osztálynak.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA
ÜI:

235. sz.
1900.

Csery József ideigl. alkalmazott szolgának.

Kinevezem Önt a Magyar Tudományos Akadémiához évi 1020 korona fizetéssel, 340 korona évi lakpénzzel (: esetleg természetbeli lakással :) és a rendes próba-illetményekkel szolgámnak, fizetését előleges havi, lakpénzét pedig előleges évnegyedi részletekben — 1900. május 1-től kezdődőleg — pótlólagosan utalványozván.

Elvárom, hogy szolgálatát, mint az eddigi próba-időben — ezentúl is pontosan, józanul és becsülettel fogja teljesíteni és hogy főlebbvalói iránt mindig tisztelettel és föltétlen engedelmességgel fogja viseltetni.

Budapest, 1900. május 15.

elnök.

A M. földhitelintézet
pénzügyi osztályának.

Elnök úr Csery József ideigl. alkalmazott szolgát a T. Akadémiánál évi 1020 korona fizetéssel és 340 korona lakpénzzel kinevezvén, fölkérem, hogy a nevezett részére kiállítandó könyvecskét kiállításai és ~~fizetési~~ első 1900. napi illetményeit 1900. május 1-jétől folyósítani szíveskedjék.

Kmf.

főtitkár

235—

1900.

A m. kir. pénzverő hivatal

F. Igazgatóságának

Körmöczbánya.

Hivatkozva a F. Igazgatóságnak
1898. január hó 21-én 119. sz. a.
kelt átiratára, szerencsém van fölkérni,
hogy a Scharff vésnöktől készített
s ott letétben levő éremverőtőkkel —
ugyanoly nagyságban, [redacted] súlyban T és arany"
vegyületben — ú. n. Wahrmann-aranyér"
mes előállítani méltóztassék.

T (: 372 gr. :)

Az érem előlapján, a babérfa
melletti üres térbe, dombor nyomásban,
erüttal nem Mechwart András neve,
hanem ez a felirat jön:

[redacted]. BEZERÉDJ PÁLNAK
MDCCCC.

Méltóztassék a betétet ezzel a
szöveggel elkészittetni és belőle a vég"
leges nyomás előtt, ólomkivonatban cor"
rectura-példányt beküldeni.

Az aranyérmen kivül, mint a mult
alkalommal, ezüttal is egy ólomveretü
érem készitendő a m. nemz. Múzeum
részére.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. május 10.

főtitkár.

1357 1/2

1900.

Nagyságos Trebitsch Ignácz
földhitelint. igazgató úrnak
Budapest.

Nagyságos Igazgató Úr!

A M. Tud. Akadémia Igazgató-
Tanácsa f. hó 3-án tartott ülésében
arról, immár évtizedeken át tanúsított
buzgóságáért és pontosságáért, melylyel
Nagyságod az Akadémia számadásait
vezetni szíves volt, őszinte elismerését
és köszönetét nyilvánította, örömmel
értesült arról, hog Nagyságod ± az
Akadémia pénztári könyveinek vezetése
feletti főfelügyeletet továbbra is ellátni méltóztatott.

Midőn Nagyságodat az Igazgató-
Tanács e határozatáról értesíteni szerencsém
van, megragadom az alkalmat kiváló
tiszteletem nyilvánítására.

Budapest, 1900. május 11.

Szily
főtitkár.

± halmozott teendői mellett is

238. sz.
1900.

A M. földhitelintézet ügyében.
(A Gy. Tanács 1900. május 3-án tartott ülésének jegyzőkönyvére vonatkozó kivonat szószerével.)

1.) Tekintettel van arra, hogy a M. T. Akad. Gy. Tanácsa f. évi május 3-án hozott határozatát, melyben az Akadémia vagyonának kezelésére vonatkozó ügy az 1899. évre szóló főjelentésének nyugtázása és a földhitelintézeti Tekintetes Főrendek üdvözletének fogadása tárgyában történt, oda módosítani, hogy a földhitelintézet T. Igazgatóságának és tisztviselőinek az Akadémia nemzeti hivatása és culturai feladatai iránt tanúsított lelkes érdeklődésök által sugalmazott nemes buzgalmukért a magam és testületem nevében is őszinte köszönetet kifejezzem.

Budapest, 1900. május 12.

elnök.

Nagyméltó.

Wlassics Gyula

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Hivatkozva f. évi április 5-én
181. sz. a. kelt föltevjesztésemre,
melynek kapcsán szerencsém volt az
id. br. Wodianer Albert-alapitvány
ügyrendi szabályzatát átküldeni, azzal
a kéréssel fordulok Nagyméltóságod-
hoz, méltóztassék † f. évi szeptember
hó 1-jéig † a kir. tanfelügyelőket
utasitani, hogy szerzzék hatáskörük
területéről kés-kés legkitünőbb nép-
tanitóra vonatkozó ajánlataikat, illetőleg
kijelölésüket legkésőbb november 30-ikáig
Nagyméltóságodhoz terjesszék föl.

Az ügyrendi szabályzat egysze-
mind akként intézkedik, hogy e ki-
jelölések legkésőbb ez évi decembe
hó 15-ikéig a M. Tud. Akadémiához
tétessenek át.

† az alapitványi szabályzat (: l. 1900. Értesitő
ápr. füz. 214. l. :) vélök közlése mellett

Fogadja Nagyméltóságod stb.

Budapest, 1900. május 11.

elnök.

2401

1900.

Nagyságos Decske Bálint úrnak

Nagyságos Úr!

Szerencsém van értesíteni, hogy a M. Tud. Akadémia Igazgató-tanácsa f. hó 3-án tartott ülésében a szépalmi mauzoleum 1900. évi költségvetésére nézve benyújtott javaslat tárgyában a következő határozatokat hozta:

a) A rendes folyó kiadások, a tavalyi megszavazott összeg erejéig, ez ideire is jóváhagyatnak.

b) A tervezett mellék-vízvezeték, egészségügyi szempontból, mellőzendő s helyette a mauzoleumtól északkeletre kút ásandó.

E pontra nézve Chyzer Kornél akad. tag véleményét kérték ki s mivel a tervezett vízvezeték vize kéznyavalyafészek lenne, minélfogva meg kell elégedni egy közönséges kúttal, mely az esetleges megtakarításokból lenne előállítandó.

c) Új üveghaz építésére 1200 koronát, tehénistálló építésére ugyancsak 1200 koronát engedélyez az Igazgató-tanács.

Midőn az ide vonatkozó tereket és költségvetéseket ide csatolva visszaküldöm, vagyok kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. május 12.

Szily
főtitkár.

2 B 3 Le

1 Gyors.

A voloscai

„Andrássy-Emléktábla“ bizottság.

☆ ☆ ☆

Mélyen tisztelt Uram!

Andrássy Gyula gróf *halottasháza jeltelenül áll a magyar tengerpart közelében . . . Minden évben ezrével fordulnak meg idegenek és magyarok* **Volosca** *házai közt, de egy szerény emléktábla sem figyelmezteti őket, hogy melyikben hunyta le örök álomra szemeit Magyarország ujabb alkotmányos életének* **első miniszterelnöke**, *a monarchia* **külügyeinek lángeszü vezetője.**

A nemzet önmagát tiszteli meg, midőn megemlékezik elhunyt nagyjairól. E megemlékezéssel még adósak vagyunk Andrássy Gyula gróf emlékének. Hogy lerójuk tartozásunkat, **meg kell jelölnünk Voloscában a házat**, *hol lelke elköltözött, hogy az emléktábla zarándokhelylyé avassa e helyet és hirdetője legyen a késő kor előtt is a mai nemzedék kegyeletes érzelmeinek.*

Alólirott bizottság a fiumei **„Magyar Tengerpart“** *kezdeményezésére magára vállalta* **az emléktábla felállitását**, *s annak elkészithetéséhez támogatást keres a magyar haza törvényhatóságainál, testületeinél és minden nemes érzésü polgáránál.*

Tisztelettel kéri, hogy a mellékelt gyüjtőivre jegyzendő adományok a bizottság pénzkezelőjéhez, **Donáth** *Imre fiumei kir. tanfelügyelő urhoz küldessenek.*

A gyüjtés eredményének kimutatása a **„Magyar Tengerpart“**-*ban, az emléktábla leleplezésének ünnepélyéről szóló értesités pedig annak idején az összes hirlapokban fog közzététetni.*

Hazafias tisztelettel

a bizottság nevében:

Szápáry László gróf
fiumei kormányzó,
elnök.

Hegyi Jenő
a «Magyar Tengerpart» felelős szerkesztője,
jegyző.

Donáth Imre
kir. tanfelügyelő,
pénztárnok.

„Unió“-Fiume.

Név	Kor.	Név	Kor.

Ekk. 1900. május 12.

245. sz.

1900.

Elnök úrnak
Rózsahegyen!

Gróf Kuun Géza

a) Millenniumi mű 1. díja 740.—

b) Körösi Csoma-emlékk. 240.—

Láng Lajos

Wahrmann-jelentés 100.—

246. a.

1900.

Barbács

A Rákóczi-korabeli zsoldos-
mozgalmak történetéhez. Levéltári
adalékok. XVII. századi történelmünk
forrásaiból.

Tekintetes Daiscber Miklós

főmérnök úrnak, a s-a-ujhelyi kultur-

mérnöki hivatal vezetőjének.

Igenistelt Főmérnök Úr!

Azon régi jó viszonyra támaszkodva,

mely bennünket a multban egybefűzött,

(egyelőre nem hivatalosan), az alábbi

ügyben, kérem ki szives véleményét.

Román Ferencz hagzatékából van

a M. Tud. Akadémia birtokában a bereg-

megei Tornos körség határában 46 hold

kiterjedésü Szernye-mocsárrész, mely mint

zsombékos, dással ⊥ benött és vizállásos

terület évek óta csak 30 frt évi bért

jövedelmez. Az Akadémiára nézve nagyon

fontos dolog lenne, ha ez a mocsárrész

drabalyosan cultura alá kerülhetne s ez

a 46 hold ~~szántóföldé~~ valami ilyen-

módon szántóföldé alakittatnék át.

⊥ s égerfa-bokrokkal szurn

Azzal a bizalmas kéréssel fordu-

lok tehát igen t. Főmérnök úrhoz,

méltóztassék a módot megjelölni s

illetőleg véleményt mondani arra nézve:

mikéat lehetne ezt a Szernye-mocsárrészt

kultiválható területté átváltoztatni, hogy

annak az Akadémiának mennél több

jövedelmes biztositana vag pedig eladás esetén mennél nagobb árow lenne érte, kesitheto ? Hozzávetőleg mennyire regna az átalakitás költsége ?

Szives értesitését kérve, vagok

kivál tisztelettel

Budapest, 1900. április 25.

főtitkár.

Dauscher

fömánad

247

1960

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

"

Összes ülés elébe:

Finánczy Ernő lt. eddig a Class.-Philol. Bizottság segédtagja

a Bizottság rendes tagjává lett.

248. ÁZ

1900.

MINISTÈRE
DU COMMERCE,
DE L'INDUSTRIE,
DES POSTES
ET DES TÉLÉGRAPHES.

EXPOSITION UNIVERSELLE DE 1900.

DIRECTION GÉNÉRALE
DE L'EXPLOITATION.

CONGRÈS INTERNATIONAUX.

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE.

Paris, 20 avril 1900.

CONGRÈS INTERNATIONAL DE BOTANIQUE.

(PARIS. 1er-10 OCTOBRE 1900.)

Monsieur et cher Confrère,

La Commission d'organisation du Congrès international de botanique à l'Exposition universelle de Paris en 1900 a l'honneur de porter à votre connaissance l'énoncé des questions qui ont été soumises à son appréciation à l'effet d'être discutées pendant les séances du Congrès et dont vous trouverez plus loin la liste.

La cotisation de 20 francs, exigée par le règlement que vous avez reçu précédemment, est destinée exclusivement à couvrir les frais de publication des actes du Congrès. Tous les congressistes ayant adhéré et acquitté cette cotisation, qu'ils soient *absents* ou *présents* aux séances des 1er-10 octobre, recevront gratuitement les travaux et communications du Congrès.

Désireux d'apporter à cette publication tous les soins qu'elle réclame et que lui permettront ses ressources pécuniaires, la Commission sollicite la souscription du plus grand nombre de nos confrères et elle espère que son appel trouvera, auprès de ceux qui n'ont pas encore adhéré, l'accueil le plus favorable. Elle prie ces derniers de faire parvenir leur réponse dans le plus bref délai possible, afin de lui permettre de prendre les mesures nécessaires pour assurer la complète réussite de la manifestation scientifique qu'elle a projetée[1].

---

[1] Les souscriptions doivent être adressées en un *mandat postal* ou chèque sur Paris à l'adresse de **M. Henri HUA**, Trésorier du Congrès, rue de Villersexel, 2, à Paris.

Outre les questions déjà posées, la Commission serait heureuse d'accepter de nouvelles propositions portant sur des questions d'*ordre général* ou *international* et concernant aussi *les branches les plus diverses de la botanique*.

En dehors des discussions scientifiques du Congrès, il sera organisé des excursions, des visites aux établissements d'Enseignement supérieur des sciences naturelles, aux collections botaniques, à différents herbiers particuliers, etc.

MM. les présidents des Sociétés de botanique, ainsi que MM. les professeurs ou directeurs d'Instituts ou de Jardins botaniques sont instamment priés de faire part de la présente circulaire à toutes les personnes que le Congrès pourrait intéresser.

Veuillez agréer, Monsieur et cher Confrère, l'assurance de notre considération la plus distinguée.

Le Président de la Commission,
E. Prillieux,
de l'Institut.

Le Secrétaire général,
E. Perrot.

N. B. Des démarches seront faites en temps utile à l'effet d'obtenir des réductions de tarif sur le réseau des chemins de fer français, et la Commission fera tout son possible pour faciliter le séjour des congressistes à Paris.

S'adresser, pour tous les renseignements d'ordre général, à **M. PERROT**, *boulevard Raspail*, 272, *à Paris*.

LISTE DES QUESTIONS

DÉJÀ PROPOSÉES À LA COMMISSION D'ORGANISATION

DU CONGRÈS DE BOTANIQUE DE 1900,

POUR ÊTRE DISCUTÉES DANS LES SÉANCES DES 1er-10 OCTOBRE.

ÉNONCÉ DES QUESTIONS.	MEMBRES ACTUELLEMENT INSCRITS POUR PRENDRE PART À LA DISCUSSION.
1. Espèces, races, formes, hybrides et métis.	MM. Krasan, Malinvaud, Leveillé, Rouy, Toussaint.
2. Adoption d'une unité internationale dans les mesures micrométriques.	M. Mussat.
3. Influence de la nature du sol et des végétaux qui y croissent, sur le développement des champignons.	M. Boudier.
4. Étude comparative sur la flore de Madagascar.	M. Drake del Castillo.
5. Unification des méthodes employées pour la détermination des Mucédinées.	M. Lutz.
6. Flore comparée de l'Afrique centrale	MM. de Vildeman, Hua.
7. Les organes aquifères dans les feuilles des végétaux. .	M. Perrot.
8. Établissement de la nomenclature phytogéographique.	M. Flahault.
9. Établissement d'un organe périodique international destiné à la publication des noms nouveaux pour la science botanique, afin d'éviter dans la mesure du possible la multiplicité des synonymes	M. Hua.
10. Flore fungique comparée des régions désertiques. . . .	M. Patouillard.
11. Relations d'échange à établir entre les musées botaniques	M. Flahault.
12. Des méthodes de classement des collections botaniques au point de vue pratique	M. Drake del Castillo.
13. Périodicité des congrès internationaux de botanique..	M.
14. Diverses études monographiques.	M.
15. Des méthodes de culture pure des algues inférieures.	M. Radais.

N. B. Des échantillons de plantes pourront être présentés au Congrès par les botanistes adhérents. En cas d'empêchement pour eux d'assister aux séances, cette présentation sera faite par les soins du bureau de la Commission.

COMMISSION D'ORGANISATION.

BUREAU.

Président.

M. Prillieux, membre de l'Institut, sénateur.

Vice-Présidents.

MM. Dutailly, docteur ès sciences, député.

Mussat, professeur aux Écoles nationales de Grignon et de Versailles.

Roux (Georges), président de l'Association française de botanique.

Secrétaire général,

M. Perrot (E.), agrégé à l'École supérieure de pharmacie, secrétaire général de la Société mycologique de France.

Secrétaires.

MM. Guérin, chef des travaux micrographiques à l'École supérieure de pharmacie.

Lutz, chef des travaux de microbiologie à l'École supérieure de pharmacie.

Trésorier.

M. Hua (H.), préparateur à l'École des Hautes Études (Muséum).

MEMBRES.

MM.

Bescherelle, ancien président de la Société botanique de France.

Bonnier (G.), membre de l'Institut, professeur à la Sorbonne.

Bornet, membre de l'Institut.

Boudier, président honoraire de la Société mycologique de France.

Bourquelot (Ém.), professeur à l'École supérieure de pharmacie, membre de l'Académie de médecine.

Bureau, professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Camus, ancien vice-président de la Société botanique de France.

Chatin, membre de l'Institut.

Cornu (Max), professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Drake del Castillo, président de la Société botanique de France.

MM.

Guignard, membre de l'Institut, professeur à l'École supérieure de pharmacie.

Hua, préparateur à l'École des hautes études.

Malinvaud, secrétaire général de la Société botanique de France.

Patouillard, ancien président de la Société mycologique de France.

Roze, ancien président de la Société mycologique de France.

de Seynes (J.), agrégé à la Faculté de médecine, président de la Société mycologique de France.

Van Tieghem, membre de l'Institut, professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Zeiller, professeur à l'École supérieure des mines, ancien président de la Société botanique de France.

Imprimerie nationale. — 5159-83-1900.

MINISTÈRE
DU COMMERCE,
DE L'INDUSTRIE,
DES POSTES
ET DES TÉLÉGRAPHES.

EXPOSITION UNIVERSELLE DE 1900.

DIRECTION GÉNÉRALE
DE L'EXPLOITATION.

CONGRÈS INTERNATIONAUX.

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE.

Paris, 20 avril 1900.

CONGRÈS INTERNATIONAL DE BOTANIQUE.

(PARIS. 1er-10 OCTOBRE 1900.)

Monsieur et cher Confrère,

La Commission d'organisation du Congrès international de botanique à l'Exposition universelle de Paris en 1900 a l'honneur de porter à votre connaissance l'énoncé des questions qui ont été soumises à son appréciation à l'effet d'être discutées pendant les séances du Congrès et dont vous trouverez plus loin la liste.

La cotisation de 20 francs, exigée par le règlement que vous avez reçu précédemment, est destinée exclusivement à couvrir les frais de publication des actes du Congrès. Tous les congressistes ayant adhéré et acquitté cette cotisation, qu'ils soient *absents* ou *présents* aux séances des 1er-10 octobre, recevront gratuitement les travaux et communications du Congrès.

Désireux d'apporter à cette publication tous les soins qu'elle réclame et que lui permettront ses ressources pécuniaires, la Commission sollicite la souscription du plus grand nombre de nos confrères et elle espère que son appel trouvera, auprès de ceux qui n'ont pas encore adhéré, l'accueil le plus favorable. Elle prie ces derniers de faire parvenir leur réponse dans le plus bref délai possible, afin de lui permettre de prendre les mesures nécessaires pour assurer la complète réussite de la manifestation scientifique qu'elle a projetée[1].

---

[1] Les souscriptions doivent être adressées en un *mandat postal* ou chèque sur Paris à l'adresse de **M. Henri HUA**, Trésorier du Congrès, rue de Villersexel, 9, à Paris.

Outre les questions déjà posées, la Commission serait heureuse d'accepter de nouvelles propositions portant sur des questions d'*ordre général* ou *international* et concernant aussi *les branches les plus diverses de la botanique*.

En dehors des discussions scientifiques du Congrès, il sera organisé des excursions, des visites aux établissements d'Enseignement supérieur des sciences naturelles, aux collections botaniques, à différents herbiers particuliers, etc.

MM. les présidents des Sociétés de botanique, ainsi que MM. les professeurs ou directeurs d'Instituts ou de Jardins botaniques sont instamment priés de faire part de la présente circulaire à toutes les personnes que le Congrès pourrait intéresser.

Veuillez agréer, Monsieur et cher Confrère, l'assurance de notre considération la plus distinguée.

Le Président de la Commission,
E. PRILLIEUX,
de l'Institut.

Le Secrétaire général,
E. PERROT.

N. B. Des démarches seront faites en temps utile à l'effet d'obtenir des réductions de tarif sur le réseau des chemins de fer français, et la Commission fera tout son possible pour faciliter le séjour des congressistes à Paris.

S'adresser, pour tous les renseignements d'ordre général, à **M. PERROT**, *boulevard Raspail*, 272, *à Paris*.

LISTE DES QUESTIONS

DÉJÀ PROPOSÉES À LA COMMISSION D'ORGANISATION

DU CONGRÈS DE BOTANIQUE DE 1900,

POUR ÊTRE DISCUTÉES DANS LES SÉANCES DES 1er-10 OCTOBRE.

ÉNONCÉ DES QUESTIONS.	MEMBRES ACTUELLEMENT INSCRITS POUR PRENDRE PART À LA DISCUSSION.
1. Espèces, races, formes, hybrides et métis.	MM. Krasan, Malinvaud, Leveillé, Rouy, Toussaint.
2. Adoption d'une unité internationale dans les mesures micrométriques.	M. Mussat.
3. Influence de la nature du sol et des végétaux qui y croissent, sur le développement des champignons.	M. Boudier.
4. Étude comparative sur la flore de Madagascar.	M. Drake del Castillo.
5. Unification des méthodes employées pour la détermination des Mucédinées.	M. Lutz.
6. Flore comparée de l'Afrique centrale	MM. de Vildeman, Hua.
7. Les organes aquifères dans les feuilles des végétaux. .	M. Perrot.
8. Établissement de la nomenclature phytogéographique.	M. Flahault.
9. Établissement d'un organe périodique international destiné à la publication des noms nouveaux pour la science botanique, afin d'éviter dans la mesure du possible la multiplicité des synonymes	M. Hua.
10. Flore fungique comparée des régions désertiques. . . .	M. Patouillard.
11. Relations d'échange à établir entre les musées botaniques	M. Flahault.
12. Des méthodes de classement des collections botaniques au point de vue pratique	M. Drake del Castillo.
13. Périodicité des congrès internationaux de botanique..	M.
14. Diverses études monographiques.	M.
15. Des méthodes de culture pure des algues inférieures.	M. Radais.

N. B. Des échantillons de plantes pourront être présentés au Congrès par les botanistes adhérents. En cas d'empêchement pour eux d'assister aux séances, cette présentation sera faite par les soins du bureau de la Commission.

COMMISSION D'ORGANISATION.

BUREAU.

Président.

M. Prillieux, membre de l'Institut, sénateur.

Vice-Présidents.

MM. Dutailly, docteur ès sciences, député.

Mussat, professeur aux Écoles nationales de Grignon et de Versailles.

Roux (Georges), président de l'Association française de botanique.

Secrétaire général.

M. Perrot (E.), agrégé à l'École supérieure de pharmacie, secrétaire général de la Société mycologique de France.

Secrétaires.

MM. Guérin, chef des travaux micrographiques à l'École supérieure de pharmacie.

Lutz, chef des travaux de microbiologie à l'École supérieure de pharmacie.

Trésorier.

M. Hua (H.), préparateur à l'École des Hautes Études (Muséum).

MEMBRES.

MM.

Bescherelle, ancien président de la Société botanique de France.

Bonnier (G.), membre de l'Institut, professeur à la Sorbonne.

Bornet, membre de l'Institut.

Boudier, président honoraire de la Société mycologique de France.

Bourquelot (Ém.), professeur à l'École supérieure de pharmacie, membre de l'Académie de médecine.

Bureau, professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Camus, ancien vice-président de la Société botanique de France.

Chatin, membre de l'Institut.

Cornu (Max), professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Drake del Castillo, président de la Société botanique de France.

MM.

Guignard, membre de l'Institut, professeur à l'École supérieure de pharmacie.

Hua, préparateur à l'École des hautes études.

Malinvaud, secrétaire général de la Société botanique de France.

Patouillard, ancien président de la Société mycologique de France.

Roze, ancien président de la Société mycologique de France.

de Seynes (J.), agrégé à la Faculté de médecine, président de la Société mycologique de France.

Van Tieghem, membre de l'Institut, professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Zeiller, professeur à l'École supérieure des mines, ancien président de la Société botanique de France.

Imprimerie nationale. — 5159-83-1900.

MINISTÈRE
DU COMMERCE,
DE L'INDUSTRIE,
DES POSTES
ET DES TÉLÉGRAPHES.

EXPOSITION UNIVERSELLE DE 1900.

DIRECTION GÉNÉRALE
DE L'EXPLOITATION.

CONGRÈS INTERNATIONAUX.

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE.

Paris, 20 avril 1900.

CONGRÈS INTERNATIONAL DE BOTANIQUE.

(PARIS. 1er-10 OCTOBRE 1900.)

Monsieur et cher Confrère,

La Commission d'organisation du Congrès international de botanique à l'Exposition universelle de Paris en 1900 a l'honneur de porter à votre connaissance l'énoncé des questions qui ont été soumises à son appréciation à l'effet d'être discutées pendant les séances du Congrès et dont vous trouverez plus loin la liste.

La cotisation de 20 francs, exigée par le règlement que vous avez reçu précédemment, est destinée exclusivement à couvrir les frais de publication des actes du Congrès. Tous les congressistes ayant adhéré et acquitté cette cotisation, qu'ils soient *absents* ou *présents* aux séances des 1er-10 octobre, recevront gratuitement les travaux et communications du Congrès.

Désireux d'apporter à cette publication tous les soins qu'elle réclame et que lui permettront ses ressources pécuniaires, la Commission sollicite la souscription du plus grand nombre de nos confrères et elle espère que son appel trouvera, auprès de ceux qui n'ont pas encore adhéré, l'accueil le plus favorable. Elle prie ces derniers de faire parvenir leur réponse dans le plus bref délai possible, afin de lui permettre de prendre les mesures nécessaires pour assurer la complète réussite de la manifestation scientifique qu'elle a projetée[1].

---

[1] Les souscriptions doivent être adressées en un *mandat postal* ou chèque sur Paris à l'adresse de **M. Henri HUA**, Trésorier du Congrès, rue de Villersexel, 9, à Paris.

Outre les questions déjà posées, la Commission serait heureuse d'accepter de nouvelles propositions portant sur des questions d'*ordre général* ou *international* et concernant aussi *les branches les plus diverses de la botanique*.

En dehors des discussions scientifiques du Congrès, il sera organisé des excursions, des visites aux établissements d'Enseignement supérieur des sciences naturelles, aux collections botaniques, à différents herbiers particuliers, etc.

MM. les présidents des Sociétés de botanique, ainsi que MM. les professeurs ou directeurs d'Instituts ou de Jardins botaniques sont instamment priés de faire part de la présente circulaire à toutes les personnes que le Congrès pourrait intéresser.

Veuillez agréer, Monsieur et cher Confrère, l'assurance de notre considération la plus distinguée.

Le Président de la Commission,
E. PRILLIEUX,
de l'Institut.

Le Secrétaire général,
E. PERROT.

N. B. Des démarches seront faites en temps utile à l'effet d'obtenir des réductions de tarif sur le réseau des chemins de fer français, et la Commission fera tout son possible pour faciliter le séjour des congressistes à Paris.

S'adresser, pour tous les renseignements d'ordre général, à M. PERROT, *boulevard Raspail, 272, à Paris*.

LISTE DES QUESTIONS

DÉJÀ PROPOSÉES À LA COMMISSION D'ORGANISATION

DU CONGRÈS DE BOTANIQUE DE 1900.

POUR ÊTRE DISCUTÉES DANS LES SÉANCES DES 1er-10 OCTOBRE.

ÉNONCÉ DES QUESTIONS.	MEMBRES ACTUELLEMENT INSCRITS POUR PRENDRE PART À LA DISCUSSION.
1. Espèces, races, formes, hybrides et métis.	MM. Krasan, Malinvaud, Leveillé, Rouy, Toussaint.
2. Adoption d'une unité internationale dans les mesures micrométriques.	M. Mussat.
3. Influence de la nature du sol et des végétaux qui y croissent, sur le développement des champignons.	M. Boudier.
4. Étude comparative sur la flore de Madagascar.	M. Drake del Castillo.
5. Unification des méthodes employées pour la détermination des Mucédinées.	M. Lutz.
6. Flore comparée de l'Afrique centrale	MM. de Vildeman, Hua.
7. Les organes aquifères dans les feuilles des végétaux. .	M. Perrot.
8. Établissement de la nomenclature phytogéographique.	M. Flahault.
9. Établissement d'un organe périodique international destiné à la publication des noms nouveaux pour la science botanique, afin d'éviter dans la mesure du possible la multiplicité des synonymes	M. Hua.
10. Flore fungique comparée des régions désertiques. . . .	M. Patouillard.
11. Relations d'échange à établir entre les musées botaniques	M. Flahault.
12. Des méthodes de classement des collections botaniques au point de vue pratique	M. Drake del Castillo.
13. Périodicité des congrès internationaux de botanique..	M.
14. Diverses études monographiques.	M.
15. Des méthodes de culture pure des algues inférieures.	M. Radais.

N. B. Des échantillons de plantes pourront être présentés au Congrès par les botanistes adhérents. En cas d'empêchement pour eux d'assister aux séances, cette présentation sera faite par les soins du bureau de la Commission.

COMMISSION D'ORGANISATION.

BUREAU.

Président.

M. Prillieux, membre de l'Institut, sénateur.

Vice-Présidents.

MM. Dutailly, docteur ès sciences, député.

Mussat, professeur aux Écoles nationales de Grignon et de Versailles.

Rocy (Georges), président de l'Association française de botanique.

Secrétaire général,

M. Perrot (E.), agrégé à l'École supérieure de pharmacie, secrétaire général de la Société mycologique de France.

Secrétaires.

MM. Guérin, chef des travaux micrographiques à l'École supérieure de pharmacie.

Lutz, chef des travaux de microbiologie à l'École supérieure de pharmacie.

Trésorier.

M. Hua (H.), préparateur à l'École des Hautes Études (Muséum).

MEMBRES.

MM.

Bescherelle, ancien président de la Société botanique de France.

Bonnier (G.), membre de l'Institut, professeur à la Sorbonne.

Bornet, membre de l'Institut.

Boudier, président honoraire de la Société mycologique de France.

Bourquelot (Ém.), professeur à l'École supérieure de pharmacie, membre de l'Académie de médecine.

Bureau, professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Camus, ancien vice-président de la Société botanique de France.

Chatin, membre de l'Institut.

Cornu (Max), professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Drake del Castillo, président de la Société botanique de France.

MM.

Guignard, membre de l'Institut, professeur à l'École supérieure de pharmacie.

Hua, préparateur à l'École des hautes études.

Malinvaud, secrétaire général de la Société botanique de France.

Patouillard, ancien président de la Société mycologique de France.

Roze, ancien président de la Société mycologique de France.

de Seynes (J.), agrégé à la Faculté de médecine, président de la Société mycologique de France.

Van Tieghem, membre de l'Institut, professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Zeiller, professeur à l'École supérieure des mines, ancien président de la Société botanique de France.

Imprimerie nationale. — 5159-83-1900.

MINISTÈRE
DU COMMERCE,
DE L'INDUSTRIE,
DES POSTES
ET DES TÉLÉGRAPHES.

EXPOSITION UNIVERSELLE DE 1900.

DIRECTION GÉNÉRALE
DE L'EXPLOITATION.

CONGRÈS INTERNATIONAUX.

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE.

Paris, 20 avril 1900.

CONGRÈS INTERNATIONAL DE BOTANIQUE.

(PARIS. 1er-10 OCTOBRE 1900.)

Monsieur et cher Confrère,

La Commission d'organisation du Congrès international de botanique à l'Exposition universelle de Paris en 1900 a l'honneur de porter à votre connaissance l'énoncé des questions qui ont été soumises à son appréciation à l'effet d'être discutées pendant les séances du Congrès et dont vous trouverez plus loin la liste.

La cotisation de 20 francs, exigée par le règlement que vous avez reçu précédemment, est destinée exclusivement à couvrir les frais de publication des actes du Congrès. Tous les congressistes ayant adhéré et acquitté cette cotisation, qu'ils soient *absents* ou *présents* aux séances des 1er-10 octobre, recevront gratuitement les travaux et communications du Congrès.

Désireux d'apporter à cette publication tous les soins qu'elle réclame et que lui permettront ses ressources pécuniaires, la Commission sollicite la souscription du plus grand nombre de nos confrères et elle espère que son appel trouvera, auprès de ceux qui n'ont pas encore adhéré, l'accueil le plus favorable. Elle prie ces derniers de faire parvenir leur réponse dans le plus bref délai possible, afin de lui permettre de prendre les mesures nécessaires pour assurer la complète réussite de la manifestation scientifique qu'elle a projetée[1].

---

[1] Les souscriptions doivent être adressées en un *mandat postal* ou chèque sur Paris à l'adresse de **M. Henri HUA**, Trésorier du Congrès, rue de Villersexel, 2, à Paris.

Outre les questions déjà posées, la Commission serait heureuse d'accepter de nouvelles propositions portant sur des questions d'*ordre général* ou *international* et concernant aussi *les branches les plus diverses de la botanique*.

En dehors des discussions scientifiques du Congrès, il sera organisé des excursions, des visites aux établissements d'Enseignement supérieur des sciences naturelles, aux collections botaniques, à différents herbiers particuliers, etc.

MM. les présidents des Sociétés de botanique, ainsi que MM. les professeurs ou directeurs d'Instituts ou de Jardins botaniques sont instamment priés de faire part de la présente circulaire à toutes les personnes que le Congrès pourrait intéresser.

Veuillez agréer, Monsieur et cher Confrère, l'assurance de notre considération la plus distinguée.

Le Président de la Commission,
E. PRILLIEUX,
de l'Institut.

Le Secrétaire général,
E. PERROT.

N. B. Des démarches seront faites en temps utile à l'effet d'obtenir des réductions de tarif sur le réseau des chemins de fer français, et la Commission fera tout son possible pour faciliter le séjour des congressistes à Paris.

S'adresser, pour tous les renseignements d'ordre général, à **M. PERROT**, *boulevard Raspail*, 272, *à Paris*.

LISTE DES QUESTIONS

DÉJÀ PROPOSÉES À LA COMMISSION D'ORGANISATION

DU CONGRÈS DE BOTANIQUE DE 1900,

POUR ÊTRE DISCUTÉES DANS LES SÉANCES DES 1er–10 OCTOBRE.

ÉNONCÉ DES QUESTIONS.	MEMBRES ACTUELLEMENT INSCRITS POUR PRENDRE PART À LA DISCUSSION.
1. Espèces, races, formes, hybrides et métis.	MM. Krasan, Malinvaud, Leveillé, Roux, Toussaint.
2. Adoption d'une unité internationale dans les mesures micrométriques.	M. Mussat.
3. Influence de la nature du sol et des végétaux qui y croissent, sur le développement des champignons.	M. Boudier.
4. Étude comparative sur la flore de Madagascar.	M. Drake del Castillo.
5. Unification des méthodes employées pour la détermination des Mucédinées.	M. Lutz.
6. Flore comparée de l'Afrique centrale	MM. de Vildeman, Hua.
7. Les organes aquifères dans les feuilles des végétaux . .	M. Perrot.
8. Établissement de la nomenclature phytogéographique.	M. Flahault.
9. Établissement d'un organe périodique international destiné à la publication des noms nouveaux pour la science botanique, afin d'éviter dans la mesure du possible la multiplicité des synonymes	M. Hua.
10. Flore fungique comparée des régions désertiques. . . .	M. Patouillard.
11. Relations d'échange à établir entre les musées botaniques	M. Flahault.
12. Des méthodes de classement des collections botaniques au point de vue pratique	M. Drake del Castillo.
13. Périodicité des congrès internationaux de botanique..	M.
14. Diverses études monographiques.	M.
15. Des méthodes de culture pure des algues inférieures.	M. Radais.

N. B. Des échantillons de plantes pourront être présentés au Congrès par les botanistes adhérents. En cas d'empêchement pour eux d'assister aux séances, cette présentation sera faite par les soins du bureau de la Commission.

COMMISSION D'ORGANISATION.

BUREAU.

Président.

M. Prillieux, membre de l'Institut, sénateur.

Vice-Présidents.

MM. Dutailly, docteur ès sciences, député.

Mussat, professeur aux Écoles nationales de Grignon et de Versailles.

Roux (Georges), président de l'Association française de botanique.

Secrétaire général,

M. Perrot (E.), agrégé à l'École supérieure de pharmacie, secrétaire général de la Société mycologique de France.

Secrétaires.

MM. Guérin, chef des travaux micrographiques à l'École supérieure de pharmacie.

Lutz, chef des travaux de microbiologie à l'École supérieure de pharmacie.

Trésorier.

M. Hua (H.), préparateur à l'École des Hautes Études (Muséum).

MEMBRES.

MM.

Bescherelle, ancien président de la Société botanique de France.

Bonnier (G.), membre de l'Institut, professeur à la Sorbonne.

Bornet, membre de l'Institut.

Boudier, président honoraire de la Société mycologique de France.

Bourquelot (Ém.), professeur à l'École supérieure de pharmacie, membre de l'Académie de médecine.

Bureau, professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Camus, ancien vice-président de la Société botanique de France.

Chatin, membre de l'Institut.

Cornu (Max), professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Drake del Castillo, président de la Société botanique de France.

MM.

Guignard, membre de l'Institut, professeur à l'École supérieure de pharmacie.

Hua, préparateur à l'École des hautes études.

Malinvaud, secrétaire général de la Société botanique de France.

Patouillard, ancien président de la Société mycologique de France.

Roze, ancien président de la Société mycologique de France.

de Seynes (J.), agrégé à la Faculté de médecine, président de la Société mycologique de France.

Van Tieghem, membre de l'Institut, professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Zeiller, professeur à l'École supérieure des mines, ancien président de la Société botanique de France.

Imprimerie nationale. — 5159-83-1900.

MINISTÈRE
DU COMMERCE,
DE L'INDUSTRIE,
DES POSTES
ET DES TÉLÉGRAPHES.

EXPOSITION UNIVERSELLE DE 1900.

DIRECTION GÉNÉRALE
DE L'EXPLOITATION.

CONGRÈS INTERNATIONAUX.

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE.

Paris, 20 avril 1900.

CONGRÈS INTERNATIONAL DE BOTANIQUE.

(PARIS. 1er-10 OCTOBRE 1900.)

Monsieur et cher Confrère,

La Commission d'organisation du Congrès international de botanique à l'Exposition universelle de Paris en 1900 a l'honneur de porter à votre connaissance l'énoncé des questions qui ont été soumises à son appréciation à l'effet d'être discutées pendant les séances du Congrès et dont vous trouverez plus loin la liste.

La cotisation de 20 francs, exigée par le règlement que vous avez reçu précédemment, est destinée exclusivement à couvrir les frais de publication des actes du Congrès. Tous les congressistes ayant adhéré et acquitté cette cotisation, qu'ils soient *absents* ou *présents* aux séances des 1er-10 octobre, recevront gratuitement les travaux et communications du Congrès.

Désireux d'apporter à cette publication tous les soins qu'elle réclame et que lui permettront ses ressources pécuniaires, la Commission sollicite la souscription du plus grand nombre de nos confrères et elle espère que son appel trouvera, auprès de ceux qui n'ont pas encore adhéré, l'accueil le plus favorable. Elle prie ces derniers de faire parvenir leur réponse dans le plus bref délai possible, afin de lui permettre de prendre les mesures nécessaires pour assurer la complète réussite de la manifestation scientifique qu'elle a projetée[1].

---

[1] Les souscriptions doivent être adressées en un *mandat postal* ou chèque sur Paris à l'adresse de **M. Henri HUA**, Trésorier du Congrès, rue de Villersexel, 9, à Paris.

Outre les questions déjà posées, la Commission serait heureuse d'accepter de nouvelles propositions portant sur des questions d'*ordre général* ou *international* et concernant aussi *les branches les plus diverses de la botanique*.

En dehors des discussions scientifiques du Congrès, il sera organisé des excursions, des visites aux établissements d'Enseignement supérieur des sciences naturelles, aux collections botaniques, à différents herbiers particuliers, etc.

MM. les présidents des Sociétés de botanique, ainsi que MM. les professeurs ou directeurs d'Instituts ou de Jardins botaniques sont instamment priés de faire part de la présente circulaire à toutes les personnes que le Congrès pourrait intéresser.

Veuillez agréer, Monsieur et cher Confrère, l'assurance de notre considération la plus distinguée.

Le Président de la Commission,
E. Prillieux,
de l'Institut.

Le Secrétaire général,
E. Perrot.

N. B. Des démarches seront faites en temps utile à l'effet d'obtenir des réductions de tarif sur le réseau des chemins de fer français, et la Commission fera tout son possible pour faciliter le séjour des congressistes à Paris.

S'adresser, pour tous les renseignements d'ordre général, à **M. PERROT**, *boulevard Raspail*, 272, *à Paris*.

LISTE DES QUESTIONS

DÉJÀ PROPOSÉES À LA COMMISSION D'ORGANISATION

DU CONGRÈS DE BOTANIQUE DE 1900,

POUR ÊTRE DISCUTÉES DANS LES SÉANCES DES 1er-10 OCTOBRE.

ÉNONCÉ DES QUESTIONS.	MEMBRES ACTUELLEMENT INSCRITS POUR PRENDRE PART À LA DISCUSSION.
1. Espèces, races, formes, hybrides et métis.	MM. Krasan, Malinvaud, Leveillé, Roux, Toussaint.
2. Adoption d'une unité internationale dans les mesures micrométriques.	M. Mussat.
3. Influence de la nature du sol et des végétaux qui y croissent, sur le développement des champignons.	M. Boudier.
4. Étude comparative sur la flore de Madagascar.	M. Drake del Castillo.
5. Unification des méthodes employées pour la détermination des Mucédinées.	M. Lutz.
6. Flore comparée de l'Afrique centrale	MM. de Vildeman, Hua.
7. Les organes aquifères dans les feuilles des végétaux. .	M. Perrot.
8. Établissement de la nomenclature phytogéographique.	M. Flahault.
9. Établissement d'un organe périodique international destiné à la publication des noms nouveaux pour la science botanique, afin d'éviter dans la mesure du possible la multiplicité des synonymes	M. Hua.
10. Flore fungique comparée des régions désertiques. . . .	M. Patouillard.
11. Relations d'échange à établir entre les musées botaniques	M. Flahault.
12. Des méthodes de classement des collections botaniques au point de vue pratique	M. Drake del Castillo.
13. Périodicité des congrès internationaux de botanique. .	M.
14. Diverses études monographiques.	M.
15. Des méthodes de culture pure des algues inférieures.	M. Radais.

N. B. Des échantillons de plantes pourront être présentés au Congrès par les botanistes adhérents. En cas d'empêchement pour eux d'assister aux séances, cette présentation sera faite par les soins du bureau de la Commission.

COMMISSION D'ORGANISATION.

BUREAU.

Président.

M. Prillieux, membre de l'Institut, sénateur.

Vice-Présidents.

MM. Dutailly, docteur ès sciences, député.

Mussat, professeur aux Écoles nationales de Grignon et de Versailles.

Roux (Georges), président de l'Association française de botanique.

Secrétaire général,

M. Perrot (E.), agrégé à l'École supérieure de pharmacie, secrétaire général de la Société mycologique de France.

Secrétaires.

MM. Guérin, chef des travaux micrographiques à l'École supérieure de pharmacie.

Lutz, chef des travaux de microbiologie à l'École supérieure de pharmacie.

Trésorier.

M. Hua (H.), préparateur à l'École des Hautes Études (Muséum).

MEMBRES.

MM.

Bescherelle, ancien président de la Société botanique de France.

Bonnier (G.), membre de l'Institut, professeur à la Sorbonne.

Bornet, membre de l'Institut.

Boudier, président honoraire de la Société mycologique de France.

Bourquelot (Ém.), professeur à l'École supérieure de pharmacie, membre de l'Académie de médecine.

Bureau, professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Camus, ancien vice-président de la Société botanique de France.

Chatin, membre de l'Institut.

Cornu (Max), professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Drake del Castillo, président de la Société botanique de France.

MM.

Guignard, membre de l'Institut, professeur à l'École supérieure de pharmacie.

Hua, préparateur à l'École des hautes études.

Malinvaud, secrétaire général de la Société botanique de France.

Patouillard, ancien président de la Société mycologique de France.

Roze, ancien président de la Société mycologique de France.

de Seynes (J.), agrégé à la Faculté de médecine, président de la Société mycologique de France.

Van Tieghem, membre de l'Institut, professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Zeiller, professeur à l'École supérieure des mines, ancien président de la Société botanique de France.

Imprimerie nationale. — 5159-83-1900.

MINISTÈRE
DU COMMERCE,
DE L'INDUSTRIE,
DES POSTES
ET DES TÉLÉGRAPHES.

EXPOSITION UNIVERSELLE DE 1900.

DIRECTION GÉNÉRALE
DE L'EXPLOITATION.

CONGRÈS INTERNATIONAUX.

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE.

Paris, le 30 novembre 1899.

CONGRÈS INTERNATIONAL
DE BOTANIQUE GÉNÉRALE.

(PARIS, 1900.)

Monsieur et cher Confrère,

Nous avons l'honneur de porter à votre connaissance qu'il se tiendra à Paris, du 1er au 10 octobre 1900, à l'occasion de l'Exposition universelle, un Congrès international de Botanique générale.

La Commission désignée officiellement pour s'occuper de l'organisation de ce Congrès sollicite votre adhésion et vous prie de lui faire connaître, dans le plus bref délai possible, l'énoncé précis des questions générales que vous seriez désireux de voir figurer à l'ordre du jour.

Il importe en effet, pour rendre les discussions plus profitables à la science dans un espace de temps limité, que ces questions soient étudiées au préalable avec beaucoup de soin. Quelques-unes sont déjà soumises actuellement à la Commission et approuvées par elle; telles sont :

1° Études monographiques; 2° Espèces, hybrides et métis; 3° Unification des mesures micrométriques; 4° Influence de la nature du sol et des végétaux qui y croissent sur le développement des champignons.

La cotisation a été fixée au chiffre de *vingt francs*, elle est destinée surtout à couvrir les frais d'impression des actes du Congrès. Nous espérons, Monsieur et

cher Confrère, que vous viendrez apporter à nos travaux le concours de votre compétence dans la branche de la Botanique à laquelle vous vous consacrez plus spécialement, et vous prions de nous adresser sans retard votre adhésion définitive.

Veuillez agréer, Monsieur et cher Confrère, l'assurance de nos sentiments très distingués.

Les Vice-Présidents,

DUTAILLY, MUSSAT, G. ROUY.

Le Président,

PRILLIEUX,
Membre de l'Institut.

Les Secrétaires,

GUÉRIN, LUTZ.

Le Secrétaire général,

E. PERROT.

COMMISSION D'ORGANISATION.

BUREAU.

Président.

M. Prillieux, membre de l'Institut, sénateur.

Vice-Présidents.

MM. Dutailly, docteur ès sciences, député.

Mussat, professeur aux Écoles nationales de Grignon et de Versailles.

Rouy (Georges), président de l'Association française de botanique.

Secrétaire général.

M. Perrot (E.), agrégé à l'École supérieure de pharmacie, secrétaire général de la Société mycologique de France.

Secrétaires.

MM. Guérin, chef des travaux micrographiques à l'École supérieure de pharmacie.

Lutz, chef des travaux de microbiologie à l'École supérieure de pharmacie.

MEMBRES.

MM.

Bescherelle, ancien président de la Société botanique de France.

Bonnier (G.), membre de l'Institut, professeur à la Sorbonne.

Bornet, membre de l'Institut.

Boudier, président honoraire de la Société mycologique de France.

Bourquelot (Ém.), professeur à l'École supérieure de pharmacie, membre de l'Académie de médecine.

Bureau, professeur au Muséum d'histoire naturelle.

MM.

Camus, ancien vice-président de la Société botanique de France.

Chatin, membre de l'Institut.

Cornu (Max), professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Drake del Castillo, vice-président de la Société botanique de France.

Franchet, ancien président de la Société botanique de France.

Guignard, membre de l'Institut, professeur à l'École supérieure de pharmacie.

MM.

Hua, préparateur à l'École des hautes études.

Malinvaud, secrétaire général de la Société botanique de France.

Patouillard, ancien président de la Société mycologique de France.

Roze, ancien président de la Société mycologique de France.

MM.

Seynes (J. de), agrégé à la Faculté de médecine, président de la Société mycologique de France.

Van Tieghem, membre de l'Institut, professeur au Muséum d'histoire naturelle.

Zeiller, professeur à l'École supérieure des mines, président de la Société botanique de France.

RÈGLEMENT.

Art. 1er. Conformément à l'arrêté ministériel en date du 11 juin 1898, il est institué à Paris, au cours de l'Exposition universelle de 1900, un *Congrès international de Botanique générale*.

Art. 2. Ce Congrès s'ouvrira le 1er octobre dans une des salles affectées à cet usage au Palais des Congrès de l'Exposition; sa durée sera de dix jours.

Art. 3. Seront membres du Congrès les personnes qui auront adressé leur adhésion au Secrétaire général de la Commission d'organisation, avant l'ouverture de la session, ou qui se feront inscrire pendant la durée de celle-ci et qui auront acquitté la cotisation, dont le montant est fixé à *vingt francs* et destiné à couvrir les frais de publication des actes du Congrès.

Art. 4. Les membres du Congrès recevront une carte qui leur sera délivrée par les soins de la Commission d'organisation. Ces cartes, qui ne donnent aucun droit à l'entrée gratuite à l'Exposition, sont strictement personnelles. Toute carte prêtée sera immédiatement retirée.

Art. 5. Le Bureau de la Commission d'organisation fera procéder, lors de la première séance, à la nomination du Bureau du Congrès qui aura la direction des travaux de la session.

Art. 6. Le Bureau du Congrès fixe l'ordre du jour de chaque séance.

Art. 7. Le Congrès pourra comprendre :
Des séances publiques;
Des séances générales;
Des conférences et des herborisations;
Une exposition de champignons;
Des visites à des établissements scientifiques.

Art. 8. Les membres du Congrès ont seuls le droit d'assister aux séances qui ne sont pas publiques et aux visites préparées par la Commission d'organisation, de présenter des travaux et de prendre part aux discussions.

Les délégués des Administrations publiques françaises et étrangères jouiront des avantages réservés aux membres du Congrès.

Art. 9. Les travaux présentés au Congrès, sur des questions étrangères mises à l'ordre du jour dans le programme de la session, seront discutés en séance générale.

Art. 10. Aucun travail ne peut être présenté en séance, ni servir de point de départ à une discussion, si, avant le *15 septembre*, *dernier délai*, l'auteur n'en a communiqué de préférence le texte, ou tout au moins le titre ou un résumé, à la Commission d'organisation.

Art. 11. Les membres du Congrès qui auront pris la parole dans une séance devront remettre au Secrétaire, dans les vingt-quatre heures, un résumé de leurs communications pour la rédaction des procès-verdaux. Dans le cas où ce résumé n'aura pas été remis, le texte rédigé par le Secrétaire en tiendra lieu ou le titre seul sera mentionné.

Art. 12. Le orateurs ne pourront occuper la tribune pendant plus d'une demi-heure, ni parler plus de deux fois dans la même séance sur le même sujet, à moins que l'assemblée consultée n'en décide autrement.

Art. 13. La Commission d'organisation pourra demander des réductions aux auteurs des résumés et des mémoires; elle pourra effectuer ces réductions et décider même que le titre seul sera inséré si l'auteur n'a pas déposé le manuscrit modifié en temps utile. Le texte définitif des communications, destiné à l'impression, devra être remis au Secrétaire général avant le 31 octobre.

Art. 14. Les procès-verbaux sommaires seront imprimés et distribués aux membres du Congrès le plus tôt possible après la session. Les textes du Congrès publiés dans la suite, et à bref délai, seront distribués gratuitement à tous les membres du Congrès.

Art. 15. La langue officielle du Congrès est la langue française. Toutefois, pour l'impression des communications, on admettra les manuscrits dactylographiés ou tout au moins écrits d'une façon très lisible, en toute autre langue, sous réserve expresse de les faire suivre d'un résumé en français suffisamment explicite et donné par l'auteur.

Art. 16. Dans le compte rendu détaillé qui sera publié par les soins de la Commission d'organisation, celle-ci se réserve de fixer l'étendue des mémoires ou communications livrés à l'impression.

Art. 17. Le Bureau du Congrès statue en dernier ressort sur tout incident non prévu au règlement.

Imprimerie nationale. — 3692-83-99.

Érk. 1900. május 13.

249. sz.

1900.

Kiadatik a M. Tud. Akadémia

III. osztályának.

Budapest, 1900. május 14.

Szily

főlevéltár.

Nagy.

Eckermann Ede műbúti tanársos.

Lábrahid rajzol. Budapest

Mélt.

Wallandt Ernő műegyet. tanársos

az aldunai úton Orsova

Szeberjy-emlékszobra

Szabadalmaz.

Szegedi 250. sz.

1900.

A m.kir. Igazságügyministeriumtól.

A Brüszszelben folyó 1900.évben tartandó VI.nemzetközi börtönügyi congressus napirendjére kitűzött kérdések.

I. Szakosztály.

Büntetőügyi törvényhozás.

I/ A párisi congressus eszme menete szerint, mely eszközök lennének legalkalmasabbak arra, hogy a bűntett áldozatának a tettes által adandó kárpótlás biztositassék ?

2/ Engedélyeztessék-e a belföldiek kiadatása ?

3/ Mily elvek alkalmaztassanak a külföldön elkövetett, vagy a külföldön lakó belföldi, vagy idegen egyének közreműködésével elkövetett bűncselekményekre nézve, a büntető birói hatáskör határainak megállapitásánál ?

4/ Van-e oly fajtája a gonosztevőknek, melyre a határozatlan tartamu elitélés alkalmazható s hogy lenne e rendszabály megvalósitható ?

5/ Mily intézkedések volnának ajánlhatók a nyomtatvány vagy levél utján elkövetett bűncselekmények elnyomására ? Határozottan indokolva van-e, hogy az e nemű bűncselekmények üldözésére különleges eljárás létesittessék ?

II. Szakosztály.

Büntetés végrehajtás.

I/ a/ A letartóztatási intézetekben mely elvek szerint kellene szervezni az egészségügyi és orvosi szolgálatot ?

b/ Hogyan kell a letartóztatottak testi és lelki épségének rendszeres orvosi ellenőrzését biztositani ?

c/ Meddig terjedjen az orvos hatásköre a letartóztatottak élelmezésére, ruházatára, munkáltatására s a rájuk rótt fegyelmi bűntetésre vonatkozó s több e természetű kérdés megoldásánál ?

2/ Indokolt-e a fiatalkoru bűnösökkel szemben a "Reformatories" rendszerét alkalmazni, ugy mint ez az amerikai egyesült államokban szervezve van ?

3/ A magánelzárás - akár alkalmaztatik valamennyi szabadságvesztés bűntetésnél, vagy csak bizonyos szabadságvesztés bűntetésnél, mint egyedüli bűntetés végrehajtási mód, akár a bűntetési idő egész tartama, vagy ennek csak egyrésze alatt - mutat-e fel az ez ideig tett tapasztalatok szerint oly eredményeket, melyek alkalmasak arra, hogy e bűntetésnek s különböző alkalmazási módjainak értéké megállapitsák, nevezetesen:

a/ a bűnözés és a visszaesés tekintetében, azon országokban, hol az egészben, vagy részben alkalmaztatik.-

b/ azon letartóztatottak testi és lelki javára nézve, kik a magán elzárásnak hosszabb vagy rövidebb időre alávettettek ?

4/ A visszaesők szigorubb fegyelemmek vettessenek-e alá, mint az első izben bűntetettek, s miben álljon a szigoritás ?

III. S z a k o s z t á l y .

Megelőző intézkedések.

I/ Felvétessék-e a bűntett elleni megelőző intézkedések közé a kivándorlás, vagy a gyarmatbirtokon való elhelyezés bizonyos esetekben oly kiskoruakra nézve, kik kényszernevelésre, vagy hasonló bűntetésre itéltettek ?

Ha igen, hogyan történjék az ?

2/ A különböző országokban mily ismert befolyása van az alkoholismusnak a bűnözésre ?

Mily különös módszerek vétessenek igénybe általában az elitéltekre vonatkozólag, hogy az alkoholismus legyőzessék ?

3/ Mily mértékben és mily feltételek alatt támogassák a gyámoló egyesületek tevékenységét oly hivatalok, melyek magukat tudositások szolgáltatására s helyszerzésre dijtalanul kötelezik ?

IV. Szakosztály.

Gyermekekre és kiskorúakra vonatkozó kérdések.

1/ A kiskoruakkal szemben mily feltételekhez kell kötni a visszaesés megállapitását és mi következménye legyen nálúk a visszaesésnek ?

2/ A fiatalkoru bűnösökre nézve kötelezővé tétessék-e a védő felügyelet és miként szervezteassék a gyámoló bizottság közvetitése azok részére közülök, kik ellen ideiglenes itélet hozatalt, vagy kiknek a büntetés végrehajtása feltételesen elengedtetett ?

3/ A fiatalkorunak intézeteiben mely szabályok szerint szervéztessék a hivatásszeru tanitás ?

4/ Nem kellene-e a fiatalkoru bűntettesek, gonosz indulatú, vagy a csak erkölcsi elzüllésnek kitett gyermekek intézeti nevelését - észszerű nevelés biztositása végett - oly rendszerrel egyesiteni, hogy azok valamely hivatás elsajátitása czéljából elhelyeztessenek, vagy ellátásra családhoz adassanak ?

Budapesten,

Az igazságügyministerium átiratát kiküldött
ügyek, vagyon az Akadémia ~~Francia~~
hajlandó-e magát az ez évi
julius 14. napján Brüsselben
(VI. nemzetközi) kongresszuson
tartandó (börtönügyi)
(Commission Pénitentiaire
International) képviseltetni, s
ennélfogva-e, hogy a küldendő
küldöttséget a II. osztály néhány
tagjai védelmében fogadtak el-
Dolgozni.

Az Akadémia ülése úgy határozott
hogy magát ezen kongresszuson
ő ez ügyben nem kíván
képviseltetni, hogy a kongresszusra
képviselőt küldjön. A mi azt illeti,
vajon
~~hogy~~ rendelkező-e, hogy a fogoly rémi
fogoly nem dolgoztatásával a kongresszus
munkálataiban, a II. osztály a mi-
nisteri átiratot a tagokhoz, de
tudomására
~~adja~~ adja
hogy a kérdésben határozatok válasz
adhatson.

Kivonat

a Magy. Tud. Akadémia II. osztálya 1900. május 14-én tartott zárt ülése jegyzőkönyvéből.

5.) Mayer László l. tag jelentést tesz az igazságügyi miniszter azon átiratáról, a melyben kérdést intéz az Akadémiához, vajon nem óhajtja-e magát a brüsseli büntető-jogi congressuson képviseltetni? És kik fognak az osztály tagjai közül tényleg részt venni valamely szakkérdés fejtegetésénél?

Előadó a képviseltetést nem ajánlja, minthogy az Akadémiának minden ez esetre alapja, arról pedig, hogy kik szándékoznak valamely dolgozattal részt venni a congressuson az osztálynak nincs tudomása s így erről nem is nyilatkozhatik tájékozottság hiányában.

Az ülés ilyen értelemben határoz.

Osztálytitkár.

É. É. 1900. május 15.

252. sz.

1900.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

253. ix.
1900.

Tisztelt Osztály !

Szerencsém van értesiteni, hogy a Ródy-bizottság f. hó 14-én tartott ülésében megbizatását befejezettnek jelen- tette ki s a bizottsági tagok lemondottak. Ennélfogva a bizottság újra leendő megalakitása vált szükségessé.

Tisztelettel

Budapest, 1900. május 15.

Sz. Gy.
főtitkár.

Az I. osztálynak.

Jegyzőkönyv

felvétetett Budapesten 1897. évi április 3-án a Magyar Tudományos Akadémia II. és I. osztályai részéről a Bródy Zsigmond-féle Deák-évnegyed pályázatok díjainak odaítélése tárgyában javaslat tétetett kiküldött öttagú bizottság működési időszakáról.

Jelen voltak:

Elnök: Pauler Gyula
Tagok: Zichy Antal
Pulszky Ágost
Horváth Gyula jegyző.

Távol maradt: Beöthy Zsolt, ki dolgozott
Gyulai Pál jókai meg.

1) Elnök a bizottság megalakítása végett felszólítja Szily Kálmánt, mint a bizottság legidősebb tagját, hogy a bizottság elnökének megválasztása végett ülést tartson.

Szily Kálmán: Javaslom, hogy a bizottság elnökének Pauler Gyula választassék meg.

Elnök: Ha senki sem kíván szólni, kérdem, hogy a bizottság Pauler Gyulát elnökének megválasztja-e?

Kijelentik.

2.) Jegyző felszólítja a múlt évi jegyzőkönyvet felolvasásra.

Felolvastatik.

3.) Jegyző felszólítja a múlt évi megbízásra nézve javaslatot tenni.

Szily Kálmán: Javaslom, hogy a bizottság Dr. Concha Győző Politika című munkáját jutalmazza (I. fokú) elismeréssel.

Pulszky felszólalásával a munka szerzőségi jellegére az indítvány mellőzni kéri, mire a bizottság

szótöbbséggel
(ellene nem szavazott)
az indítványt mellőzi.

5.) Jegyző egy kerjegi munkát vak
annyiban tekint a pályarabók kizárt-
nak amennyiben maröban kínosjegi
jellegü. Indokaiugyora, hogy Forster
Gyulának „A legfőbb kegyuri jogról"
czimen irott munkaja is ily czimü dol-
gozata: „Frakniói pünpök a kegyuri jog-
ról" a jegyzőkönyv felvételenek, mint
a birottnak

6) Jegyző Apponyi Albert gróf beszé-
deinek (két kötet) jegyzőkönyv fölvételét in-
dítványozva, mint a birottnak tudomásul ada,
hogy beszédek irodalmi munkák számába
nem vehetők

7.) Jegyző indítványozva, hogy Bethlen
Gusztáv munkája: „A roman Kérdés és
a fajok harcza Europában és Magyarország-
ban 1895.", nemkülönben Beöthy „Dualiz-
mus Monarchia 1896" czimü munkája a
jegyzőkönyv felvételének, mint a birottnak

8.) Jegyző indítványozá, hogy
Bethlen Gusztáv La Rougine millionaire
et les garantier de son existence (Revue poli-
tique et parlementaire 10 Juin 1896) czimü ér-
tekezése a jegyzőkönyv fölvételének, a birott-
ság által tudomásul, hogy ezek magyar nyel-
vü dolgozatok vétetők figyelembe

egyhangulag:
az indítványt elfogadja.

szótöbbséggel:
az indítványt mellőzi.

egyhangulag:
az indítványt elfogadja.

170/1896 szám
mellőzi a Ovári L. Les Romains de Rougie
et l'état Rougeon czimü dolgozatot a jegyző-
könyvből kihagyja.

Ehhez az ülési jegyzőkönyv
H. m. f.

Jegyzőkönyvi kivonat

Hitelesítem
Pauler
k. elnök

AZ 1894-, 1895-, ÉS 1896.-IK ÉVEK-
BEN MEGJELENT MAGYAR PUBLICISTIKAI
MŰVEK LAJSTROMA.

1894:

Concha Manó: A munkásosztály. Budapest. 1894.

Berzeviczy Albert: Közművelődésünk és a harmadik egyetem. Budapest. 1894.

Beöthy Sándor: Az adóösszegről. Budapest. 1894.

Horváth Ödön: Jelmezetek a vallásszabadság kérdéséről. Eperjes. 1894.

- - - : A vallás, mint a politikai jogok gyakorlásának alapfeltétele. Eperjes. 1894.

Katlekovics Sándor: Magyarország államháztartásának története. Budapest. 1894.

Koldcvár: Nyilt levelek a bukaresti kultur-liga elnökéhez. Kolozsvár. 1894.

- - - : Magyarok, románok. A nemzetiségi ügy kritikája. Kolozsvár. 1894.

Szabó Jenő: Baross Gábor rendszere és művei. Budapest. 1894.

Csillag Gy.: Az iszákosság korlátozásáról. Budapest. 1894.

Csorba Ferenc: Obstrukció és cloture. Budapest. 1894.

Horváth Ödön: A magyar közjog tanításáról és jogi szakoktatásügyünk kérdéséről. Debreczen. 1894.

Óvári L.: Les Romains de Hongrie et l'état hongrois. Paris. 1895.

Horváth János: Az 1867.-iki kiegyezés. Budapest. 1895.

Löldes Béla: A jogyakorlók nemesítés-politikája. Budapest. 1895.

Ferdinándy G.: A felelősség elve a magyar alkotmányban. Budapest. 1895.

Legedüs Lóránt és Pulszky Ferencz: A

5.

A dua Cibukovo no-
vacka hòrioi i kole-
nelim. Tomu leto
1896. 20 ce
la consolidation inte-
rieure de l'Autriche-Hongrie.

6-

7. Tomu leto

7 8.

9.

10.

11.

tőzsde rendezésére. Budapest. 1895.

5. Szabó Ernő: Vasúti politikánk fejlődéséhez. Budapest. 1895.

Bálint Imre: Vám- és kereskedelmi szövetségünk Ausztriával. Budapest. 1895.

Berráth István: Zálogba tett magyarországi. Budapest. 1895.

Horváth János: Kossuth Lajos, mint Pest megye követe és mint miniszter a cr.-es kiegyezés és a függetlenségi párt szerepéről. Budapest. 1895.

Széchenyi Miklós gr.: A lelkészi congrua ügye. Esztergom. 1895.

6. Bérard: La question Balkanique. Paris. 1896.

7. Horváth Gyula: Az utolsó két évtized külpolitikai tanulságai. 1896.

8. Sancso Benedek: Szabadelvűség és a dáko-román törvények. Budapest. 1896.

- - - : (A dáco-romanismus és a magyar culturpolitika. 1895.)

9. Berkits Gusztáv: A magyar faj terjeszkedése és nemzeti consolidatiója. Budapest. 1896.

Ferenczy G.: A királyi méltóság és hatalom Magyarországon. Budapest. 1896.

Ambrozovics Béla: A tőkekamat kérdéshez. Budapest. 1896.

10. Fényi József: A helyi önkormányzat és a felette gyakorolt állami felügyelet elve és jogrendszere. Budapest. 1896.

Márkus Dezső: A polgári törvények magyarországon. Budapest. 1896.

Dárday Sándor: Az elavultságnak iránti felügyeleti jogkör szabályozása. Budapest. 1896.

11. Andrássy Gyula gr.: Az 1867.-iki kiegyezésről. Budapest. 1896.

Bérard: La Hongrie Millénaire et Son Garantisme. La nouvelle Existence. (Revue Politique et Parlementaire 1896 juin 10-Juin 1896.)

Kivonat

Az I-ső (egyedüli és sajátságos) osztály 1897 április 8-ai tartott üléséből.

33. Az osztálynak elöterjesztő, hogy Beöthy Zsolt v. t. a Bródy-birtokság egyik tagjának választatván, a birtokság ezt ügyében nem jelent meg s ezért néhány nappal néhány nappal rá nézve elutasító a Bródy-birtokság elnöke annak kivonatában felhívta a figyelmét s általa őt az osztálynak, hogy gondoskodjék az osztály teljes képviseletéről a Bródy-birtokságban ő ideiglenesen gondoskodott is, Gyulai Pál osztálytitkárt kivánván meg ideiglenes az osztály képviseletével, a ki meg is jelent a birtokság múlt ülésen, de mintegy nem volt választott tagja az osztálynak, csak mint tanácskozó s nem egyébként mint megbízó tag vehetett részt az ülésen. Ezért kívánatos őtse a mai ülés, hogy intézkedjék az iránt s vagy Gyulai Pál v. tagot válassza meg a Bródy-birtokság tagjává vagy az osztály valamelyik más tagját

Egyhangúlag Gyulai Pál v. t választatik meg a Bródy-birtokság tagjává.

Gyulai Pál
osztálytitkár

Tanúmánál végzé
Ecsedalja a II. aljáig s hatóság
tudomásul végzé.

Pest 97. IV. 9

Schila
Jegyzőkönyv

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Méltóságos

Pauler Gyula r. t. úrnak
mint a Bródy-bizottság elnökének

Budapest

Szerencsém van értesíteni, hogy Beöthy Zsolt r. t. úr elnöknek Akadémiai bizottsági ülésen Gyulai Pál r. t. úr fogja helyettesíteni.
Budapest 1897 április 2-án

kiváló tisztelettel

Szily
főtitkár

Jegyzőkönyv

felvétetett Budapesten 1897. évi április 20-án a Magyar Tudományos Akadémia II. és I. osztálya közös üléséről a Brody-Zsigmond-féle alapítvány pályázatainak elbírálása tárgyában javaslat tétetett a pályadíj egy részének kiadása iránt.

Jelenvoltak

Előadó Pauler Gyula
Jegyző Zichy Antal
Gyulai Pál
Pulszky Károly
Thaly Kálmán

1. Előadó megemlékezik az elhalt Brody Zsigmond megbízó levéléről.

egyhangúlag

Tudomásul vétetik.

2. Előadó a beérkezett pályaművet felolvasás végett átadja.

Pulszky Károly Tanuló Benedek: Szabadságharcunk és a dako-romaa költészet című munkáját;

Thaly Kálmán Bodnár Zsuzsa: Romániai Rózsák és a fejedelmek korában, A dualizmus monarchia;

Zichy Antal Andrássy Gyula gróf munkáját az 1867-iki kiegyezésről újabb.

Határozatképes az összes tagok közül Tanuló Benedek munkáját.

Lag rendel rovarirat, mdgnek ond-
mange, hogy a birolthag

szotöbbséggel
(Három ivo kettő ellen)
Tudozky Agoston ajanlatat mellozi.

3) Ulick a kivalasi rovarirat Bobics
es Andrassy Mozsett donteshez, a bi-
rosthag

szotöbbséggel
(Három ivo kettő ellen)
a Brody-Zsigmond-fele publicistikai
dijjal kituntetese Andrassy Gyula
grof az 1867-iki kiegyezesnek cse-
kely munkajat ajanlja.
Elnök. Jegyzo Kovats Gyula

Tovabbi targyalas felvetetett ugyanezen a napon.

4) Ulick indithvanyara a birosthag Ri-
mandja egyh

egyhangulag
Az tobbszori eloado dijat 100 forint-
ban allapitja meg es ezuttal megallapitasra
javasolja.

5) Lido Eloadot utolso targyalasra

egyhangulag
abban allapodott meg, hogy Zichy
Aurel birosthagi fogalmari jel. ki-
rendelesi kerelmet elfogadja.
Elnök. Kovats Gyula

Hitelesitem
Vandor Gy
cs. nos.

Jegyzőkönyv

felvétetett Budapesten 1897-ik április 28-án 11½ órakor

Jelen voltak

1) Fichy Antal, bejelenti, hogy a javaslat ~~hatályát~~ ~~tárgyát~~ előadói ~~tárgyát~~ képezi

egyhangúlag

tudomásul vétetik s a bizottság előáll attól, hogy az akademiának most előadói díj megállapítását javasolja.

2.) Fichy Antal a jelentést ~~tesz~~ tevését folytatva, melyet a bizottság

egyhangúlag

elfogadott s előadónak köszönet szavaztatott.

Több tárgy nem lévén

Kmf. Pauler

elnök

Ferdinánd

Dr Pauler

elnök

Ex1.97.X.22

540

Az 1897–1899. években megjelent főbb publicziszlikai művek jegyzéke.

1. 1897.

1. Qubrovics Béla: Országok gazdasági erejének összeméréséről.
2. Gaal Jenő: Társadalmi béke a közgazdasági patriarchalismus alapján.
3. Tárkányi Viktor: Tanulmányok a magyar horvát közjogi viszony köréből.
4. Keleti Ferencz: Törvényjavaslat szervezet az állami tisztviselők, altisztek... viszonyainak szabályozása iránt.
5. Láng Lajos: Javaslat a quota megállapitására.
6. Rózsner Ervin: Magyar Agrár politika.
7. Sima Ferencz: Az obstrukczió mint parlamentáris fegyver.
8. Tisza István: Magyar Agrár politika.
9. Baross Károly: Magyar Agrár politika.
10. Váradi Sándor: A budgetjog és gyakorlása.
" " A képviselői összeférhetlenség.

1898.

11. Bálint Imre: Gazdasági politikánk multja és jövője.
12. Ecseri Lajos: Az alföldi munkás kérdés és a mezőgazdasági válság.

13. Angel Aurél: Közjogunk és az osztrák birodalmi paragrafus.
14. ifj. Ábrányi Kornél: Nemzeti Színünk.
15. Gorove László: Közgazdasági tanulmányok.
16. Horánszky Nándor: A bosnyák kérdés.
17. Király Péter: A magyar nemzet pusztulása.
18. Majláth József gr.: Társadalmi programm...
19. Márk Márkus: Kibontakozás.
" " : Kulcs a bosnyák kulcshoz.
20. Molnár Lajos: Az erkölcsök, a közegészség és prostitutió.
21. Oláh György: Munkás ügyünk.

1899.

22. ifj. Ábrányi Kornél: Jegyzetek és reflexiók.
23. Bálásszéki Lajos: Az állami tisztviselők ügye.
24. Baross Károly: Az éhség örülsei.
25. Y. Gyermekek öröklése.
26. Berczik Istvánné: Változások küszöbén.
27. Francisci Lajos: Az általános választói jog.
28. Beksics Gusztáv: A magyar politika új alapjai.
29. Majláth József gr.: A szociális kérdés és a falusi jólét emelése.
30. Hegedüs Loránd: A magyarok kivándorlása Amerikába
31. Földes Béla: Gyors tanulmányok.

Az 1900. évi Bródy bírói
faj apr. 23. i ülési jegyzőkönyv.
vének mellékletei.

Jegyzőkönyv

Felvétetett Budapesten 1897. évi március 5-én a Magyar Tudományos Akadémia II. és I. osztálya részéről a Bródy Zsigmond-féle alapítványi pályadíjakat adományozó bizottság ülésében tárgyában javaslat tétetett kibocsátott öt-tagú bizottság üléséről.

Jelenvoltak

Elnök: Pauler Gyula a II. osztály részéről
Tagok: Zichy Aladár az I. osztály részéről
Pulszky Ágost a II. osztály részéről
Kovách Gyula a II. osztály részéről
Távol maradt: Beöthy Zsolt az I. osztály részéről

Elnök arról nyitja meg az ülést, hogy a jegyzőkönyv vezetésére Kovách Gyula bizottsági tagot kéri fel s felolvasja a bizottság tagjait, kiket az 1894-1896. években megjelent publicisztikai jellegű dolgozatok felett nyilatkozniok.

Pulszky Ágoston miadamok alatt

Kivánatosnak tartja, hogy a bi-
zottság a vizsgálat folytatá-
sát megyénkben elrendelje és
a vizsgálatra kiküldendő or-
vosok névsorát közzétegye el
s ajánlhatja azt is, hogy a köp-
vidéki-kór bizottsága ujjan meg-
felelő megyéből egészítődjék,
mire a bizottság

egyhangulag

a felett indítványt elfogadja és el-
határozza, hogy a jegyzőkönyv olva-
sásától eltekint és. közhírré tétele után mind-
járt végre fog hajtani.
K. m. f.

Jegyzőkönyv
Vkondi Gyula

Látam a hel-
Dániel
elnök

Jegyzőkönyv

felvétetett Budapesten, 1900 április 10-én a
Bródy bíróválasztás ügyében.

Jelen voltak:

Elnök: Gautsch Gyula, a II. ofszt. elnöke
Tagok: Heinrich Gusztáv,
Riedel Imre,
Ballagi Aladár,
Concha Győző.

1) Olvastatik az ápr. 23-i
bírói ülés jegyző-
könyve.

Egyhangúlag
Kihirdettetik.

2) Concha Győző előadó elő-
terjeszti a bíróválasztási jelen
tést a Bródy pótválasztás ok
iratainak tárgyában.

Egyhangúlag

Jegyzőkönyv

felvétetett Budapesten (1900.) április hó 6.án a Magyar Tudományos Akadémia I. és II. osztálya részéről a Bródy Zsigmond-féle publicisztikai díj odaítélése tárgyában javaslattétel végett kiküldött bizottsági ülés alkalmával.

Jelen voltak:

Elnök: Vander Gyula, a II. oszt. elnöke

Tagok: Heinrich Gusztáv, } az I. osztály részéről
Riedl Frigyes, }
Ballagi Aladár, } a II. osztály részéről
Concha Győző. }

1.) Elnök az ülést megnyitván, a jegyző tárgya vezetésére Concha Győző tagot kéri fel.

Ez langyalag

Concha Győző b. tag a jegyzőkönyv vezetésével megbízatik.

2.) Elnök felkéri a tagokat

nyilat karcsnak az 1897-99
években megjelent publi-
cistai dolgozatairól
s egyuttal jelenti, hogy
az Akadémia jótáll kö-
vetkező állításaiért, mint a díj-
ról pályázók a következő
munkák említtetnek be:

1.) <u>Jancsó Benedek</u>, A Deák-
nemzetiség és a magyar
kultúrpolitika. I. II. füz.
1893. — Román politikai
és közt. tanulmányok I.
1895. II. 1896. III. 1899.

2.) <u>Hatvani Lajos</u>, A magyar-
ság önvédelme. 1897.

<u>Kalchi Ignácz.</u>

3.) Törvényes oltalat kivivott
az állami képviselők...
jogviszonyainak szabályozá-
sával. 1897. — A magyar
államkormányzat szer kez-
dete. Közlönyt a Berl.
Napló, 1898, 26-28, 30, 32,
33, 39, 40, 42, 43, számai-
ban. — Az állami képvi-
selők összeférhetlensége. A Berl.
Napló 1899 329. számában

Egy harmadik.

A pályázati munkák bíra-
latára kiküldött "jegyző"
megbízatik, hogy
az 1897-99. években meg
jelent publicistikáim

mivel való jogtalan elté-
tem egyébe s azt a bíróság
már ápr. 27-iki határozó
lásában mulasztá be.

K. m. f.

Jegyzőkönyv

Hitelesítették

[illegible]

[illegible]

bejo-
lelés
hogy
meg
en

Igyrökönyv.

Felvétetett Budapesten, 1900. április 23. án a Magyar Tudományos Akadémiának a Bródy Ede-féle publicisztikai díj odaítélése tárgyában javaslat tétel végett kiküldött bizottsága üléséről.

Jelen voltak: Dr. Dauber Gyula elnök, dr. Heinrich Gusztáv, dr. Ballagi Aladár, dr. Concha Győző, dr. Riedel Frigyes bizottsági tagok.

1.) Olvastatott az április 6-i ülés jegyzőkönyve

Egyhangúlag
Helybenhagyatott.

2.) Concha Győző a múlt ülési meghívásakor kapott feladat első részeként az 1898-99. évben megjelent publicisztikai munkák jegyzékét, mire elnök felhívja a tagokat, nyilatkozzanak, vajon kiválnak-e a bekergetett

munkát Károlt ugyal, meg
a jutalomra ódemes
lenne. 2

Egy hangulag

A bíróltság a beérkezett
munkát Károlt jutalomra
méltónak egyet sem talál

3.) Elnök ennek kapcsán felveti
hogy a hirlapíró' testületi
megállapodásra kerüljön sor
a bíróltságról, a tiltok egész
hirlapírói pályájáu nyert
ódemeiről a jutalom
kiadásáról. A bíróltság be-
látó' ejtmeresre utasít

Egyhangulag

Bíró Kaas Iwor hirlapírói
működését találja a Bródy
Zsigmond-féle jutalommal
kitüntetendőnek.

4.) Elnök a vállalkozói
előadó' lépfelet dijának
megállapítására kéri a
bíróltságot.

Egyhangulag.

Az előadó' lépfelet dijat
100 Ft-ban állapítják
meg.

5.) Elnök a bíróltsági jegy-
zőnek az Akadémia
elé terjesztésre előadó'
vállalkozói indítványra.

Egyhangulag, jegyző Kanyo aerab"
sem tovarvan.

A bíróltság i jelentés szövegére
lére elöadónul Csucha Gyö
vá lasztatik s az elöadány
szövegének négleges megálla-
pítása végett f. hó 30. an
nyobb bírólts. ülés tartása
halasztatik.

K. m. f.

Jegyzette:

Csuchay Gyözö

Kubinczkéthy
s. Rendőrfőtanácsos
b. elnök

Tekintetes Akadémia!

1) „A dako-romanizmus és a magyar kulturpolitika" I, II. rész 1893. 2) „Szabadságharcunk és a dako-román törekvések". 1895. 3) „A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota." I. kötet 1896, II. kötet 1899 — czimü müveimet, mint publicziszti kai munkásságom termékeit van szerencsém a tekintetes Akadémiához azzal a tisztelettel teljes nyilatkozattal beküldeni, hogy e müveimmel, mint e politikai kérdés körül kifejtett egész publicziszti kai tevékenységem tudományos eredményeivel az 1899 deczember 31-n lejáró Bródy-féle 3000 forintos publicziszti kai dija pályázom. Az itélet meghozatalánál kérem apon egész publicziszti kai munkásságom tekintetbevételét, melynek a fentebb elsorolt és mellékelve beküldött müvek eredményeit alkotják.

A fentebbiek után maradtam a tekintetes magyar tudományos Akadémiának

alázatos szolgája

Dr Jancsó Benedek

Budapest 1899 deczember 28-n.

Kivonat

a Magy. Tud. Akadémia I. osztálya 1900. június hó 10-én tartott zárt ülése jegyzőkönyvéből.

36.) Olvastatik a főtitkár átirata f. évi május 15-ről, melyben értesíti az osztályt arról, hogy a Bródy-bizottság f. hó 14-én tartott ülésén megbízatását befejezettnek jelentette ki s a bizottsági tagok lemondtak. Ennélfogva a bizottság ujra alakítandó.

Ez átirat értelmében az osztályelnöki felhívója az osztályt két tag megválasztására a Bródy-bizottságba. A szavazatok beadatván, az eredmény a következő volt:

Gyulai Pál nyert	8	szavazatot
Thewrewk Emil "	5	"
Jancsics György "	1.	"
Vámbéry Ármin "	3.	"
Heinrich Gusztáv "	3	"
Munkácsi Bernát	1.	"

E szerint Gyulai Pál megnyervén az általános többséget, a Bródy-bizottságba egyik tagnak megválasztatik.

Gyulai Pál

osztályigazgató.

Kivonat

a Magy. Tud. Akadémia I. osztálya 1900. június 10-én tartott rendes ülése jegyzőkönyvéből.

37. Az osztályelnök a Bródy-bizottság másik tagja helyének betöltésére új szavazást rendel el, de elkövetkező szavazásnál elegendő az általános többséget, második és harmadszor is ismétlődik a szavazás, de szintén eredmény nélkül, végre a negyedszeri szavazásának a következő eredménye lett:

Thewrewk Emil nyert 6 szavazatot
Heinrich Gusztáv „ 4. „
egy szavazó lap üres volt.

E szerint Thewrewk Emil r. t. szegnyervén az általános többséget, tagnak választatik a Bródy-bizottságba.

Gyulai Pál
osztálytitkár

Kivonat

a Magy. Tud. Akadémia I. osztálya 1900. június 10-én tartott ülése jegyzőkönyvéből.

38. Gyulai Pál r. t. kijelenti, hogy csak úgy fogadja el a Bródy-bizottságba beválasztá-sát, ha az osztály fölmenti a Pécsely-pályázat bírálói tisztte alól s e bíráló bizottságba más választ.

Az osztály a Pécsely-pályázat bizottságába Gyulai Pál r. t. helyett Bayer József l. tagot választja.

Gyulai Pál
osztálytitkár.

Kivonat

a Magy. Tud. Akadémia I. osztálya 1900. június 10-én tartott rövid ülése jegyzőkönyvéből.

39. Olvastatik a főtitkár átiratból, hogy Ivánka Imre r. t. ő. f. évi május 28-án tartott ősszes ülésből, mely szerint Szily Kálmán r. és Ballagi Aladár l. tagok indítványai a Bródy-jutalomra nézve átadatnak az osztálynak vélemény-adás végett. ötös

Véleményadás végett az osztály bizottságot küld ki, a következő tagokból állót:

Gráfz Károly
Joannovics György
Jókai Kór t. tt.
Beöthy Zsolt
Gyulai Pál r. tt.

Gyulai Pál
osztálytitkár

Erk. 1900. júníus 29.

309. sk.

1900.

6

Jegyzőkönyv

felvétetett a Bródy bíróságnak 1900 máj. 14-én tartott üléséről.

Jelen voltak: Bauer Gyula bír. elnök.
" Heinrich Gusztáv r. tag.
Ballagi Mátyás l. tag
Concha Győző l. tag

1.) Elnök bemutatja Riedel Ferenc bír. tag levelét, melyben a jelen ülésben való megjelenését kivolalon elfoglaltságával kéreti.

Egyhangulag
Tudomásul fogyál.

2.) Elnök bemutatja a főtörvényszéki ur határozmányát, melyet az Akadémia 1900 máj. 2-i napjáról jegyzőkönyvének 4.) pontját a bíróságnak tudomás végett.

Egyhangulag
A bíróság ezen határozmányát megbízatásából tudomásul veszi.

/.

nek nyilvánítja a földet az
illetőtől, hogy annál az ok-
ainál fogva földet tovább
bérbe ne vegyen.

3.) Elnök bemutatja a föld-
a földhöz tartozó 1. sz.
május 12-én kelt és a bíró-
ság elnöki hivatalához
vonatkozó levelét.

Egyhangúlag

Sajnálattal tudomásul vol-
gál.

A jegyző Ezüst földvallalvány kiadása tárgyá-
ban felolvas.

K. m. f.

Jegyző:

Dr Paulovics
elnök

Csuchaj Károly

Erk. 1900. május 15.

253. tk.

1900.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Tisztelt Bizottság!

A T. Bizottság f. évi április 23.án tartott "ülésének jegyző" könyve szerint a bizottsági előadó tiszteletdíját 100 frtban álla" pította meg.

Tekintetbe véve azonban, hogy az ünnepélyes közülésen felolvasott a félóránál hosszabb ideig tartó értekezés (: pl. a Beöthy Zsolté :) csak 17 arany vagyis nem egészen 100 frt,— hogy a Bródy-bizott" ság jelentésével teljesen egyforma fontosságú Wahrmann-bizottsági jelentés 50 frt tiszteletdíjban részesült: az Igazgató-tanács jóváhagyása nélkül nem érezném magamat felhatalmazva, hogy a 100 frt tiszteletdíjat kiutalványozzam, annál is inkább, minthogy a nyomtatásban megjelent jelentést az Akad. Értesitő szerkesztősége is díjazta.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. május 12.

Szily
főtitkár.

A M. Tud. Akadémia Bródy-bizottságának.

1720/900 eln. szám.

N A G Y M É L T Ó S Á G U E L N Ö K U R!

A londoni Royal Society folyó évi junius 12-én rendezi Londonban a harmadik nemzetközi bibliographiai conferentiát és a bécsi angol nagykövetség utján a magyar kormányhoz is intézett meghivást, hogy ezen conferentián képviseltesse magát.

Minthogy az 1896és 1898-ban Londonban tartott két első nemzetközi katalogus conferentián is a magyar Tudományos Akadémia két tagja képviselte Magyarországot és az ott hozott határozathoz képest a nemzetközi catalogus részére az anyaggyüjtést és további munkálatokat is Nagyméltóságod méltóztatott magára vállalni, van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel felkérni: szivesked jék nyilatkozni a felől, hogy Magarországnak ezen harmadik conferentián való részvételét szükségesnek tartja - e ?

A magam részéről Magyarország képviseletével Duka Tivadar Dr. m. tud. akadémiai levelező tagot óhajtanám megbizni, miután az előző két conferentián is ő képviselte Magyarországot és megbizása nem járna költséggel.-

Ha azonban Nagyméltóságod egy más képviselő kiküldését kivánná, van szerencsém tisztelettel felkérni, hogy az illetőnek utiköltségeit is elvállalni méltóztassék, amint azt 1896 évi 196 és 1898 évi 391 számu felterjesztései szerint az előző esetekben

Nagyméltóságu

Báró E Ö T V Ö S L O R Á N D

a magyar tud. akadémia elnökének.

is tenni szives volt.

A Royal Society által a conferentia tárgyában az angol külügyministeriumhoz intézett előterjesztés másolatának megküldése mellett van szerencsém Nagyméltóságodat felkérni, hogy tekintettel az ügy sürgős és fontos voltára, / amennyiben a mostani conferentia végérvényes határozatok hozására lesz hivatva/ az előterjesztés visszazárása mellett nagybecsü válaszát mielöbb hozzám juttatni méltóztassék.-

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.-

Budapest, 1900. május hó 10-én.

A minister meghagyásából:

Ivánka

ministeri tanácsos.

[illegible]
ngol
il-
tekin-
ni
z elő-
ozzám
nyil -

A jénybeli hozzájárulás
tárgyában.

Megjegyzem, hogy az itt visszavont
tondoni meghívón 2 vel jobbra pontja
értelmében az államok Egyiptomban
[illegible] meghatalmazottai tartoznak el[illegible]
[illegible] Minden egyes Állam
[illegible] egy szavazattal bír
[illegible] elnök [illegible] tőle
1000 fr nagyságban [illegible] vége elülegezendő
egyenlő arányt.

Az 1898. 391. számú
áb. iratnak elejével kezdő
dik.

Budapest, 1900

T. cz.

FISCHER SÁNDOR urnak
electrotechnikai gyár

BUDAPEST.

Ezennel megrendel Önnél a tüzjelző készülékeknek kicserélését a tüzjelző telephon állomási készülékre azon kivitelben a mint azt a szék. föv. tanács rendeletében előirta és kötelez mag a munka teljesitéséért

170 koronát azaz Egyszázhetven koronát megfizetni.

Ebben az árban bennfoglaltatik a régi tüzjelző készülékek leszerelése, mely készülékek dijmentesen az ön tulajdonába mennek át.

A tüzjelző telephon állomás és hozzátartozó vezetékek jókarban tartásáért fizet Önnek évente

40 koronát azaz Negyven koronát utólagos félévi részletekben.

SZÉKÁSY ÉS REIMANN, BUDAPEST.

MÁSOLAT

FELHIVÁS.

A székesfőváros tüzvédelmi berendezéseinek egyik főtényezője a tüzjelzésre alkalmas s czélszerü távirdavezeték és jelzőkészülék, mert ugy az egyeseknek, mint a közbiztonságnak érdekei egyformán megkövetelik bármily tüzesetnek lehető leggyorsabban s a mellett körülményesen és pontosan történő bejelentését s e czél egyedül akkor erhető el, ha a tüznek a jelzésére a legrövidebb ut s legmegbizhatóbb mód áll rendelkezésre.

Ezt a czélt szolgálják a jelenleg alkalmazásban levő automata készülékek, melyek a nyilvános épületekben, a gyárakban és tüzveszélyesebb ipartelepeken vannak elhelyezve. Egy-egy ilyen tüzjelző állomás a legközelebbi kerületi tüzőrséggel van összekötve, az utóbbin felállitott Morze-féle irógép segélyével adván le a jeleket.

E régi szerkezetü tüzjelző gépezetek Morze rendszere ma már nem felel meg többé a hozzáfüzött igényeknek, amennyiben egyrészt a gép kezelése némi jártasságot tételez fel, másrészt csak bizonyos megállapitott jeleket továbbit, az a tüzeset lényegére vonatkozólag különösen annak kiterjedésére és egyébb fontos részleteire nézve nem képes felvilágositást nyujtani. Sok esetben pedig, főleg, ha járatlan ember eszközli vele a jelzést, a készüléknek complikált volta miatt a jelzés megtörténtéről nem szerezhetni meggyőződést.

Mind e hiányosságból folyó hátrányok elháritása és a tüzjelzéseknek pontos és megbizható módon való foganatosithatása czéljából oly telefon készüléket kell alkalmazásba venni, a melylyel - miként ez egy éven át már ki is próbál'atott,- nemcsak a tüz jelezhető, hanem az ennek részleteiről is teljes tájékozódást lehet nyerni, egyben pedig arról is meggyőződés szerezhető, vajjon a jelzés tényleg tudomásul vétetett-e illetékes helyen.

A telefonkészülék alkalmazására való átmenetet lényegesen megkönyiti az a körülmény, hogy a meglévő távirda vezeték felhasználása mellett lehetséges a régi önmüködő gépezet helyébe tüzjelző telefon készüléket bekapcsolni. Másik előnye pedig az lesz az ujitásnak, hogy nem pusztán tüzesetek, hanem bármily szerencsétlenség /falbedölés, árviz stb./ alkalmával is lehetővé válik a tüzoltóság értesitése és illetőleg segitségül hivása. Miből folyólag a jelző állomás tulajdonosainak külön érdekén kivül a közbiztonság számára is lényeges haladást biztosit a készülék kicserélése.

Tekintettel arra, hogy maga az átalakitás aránylag csekély költség összeggel létesithető és hogy a tüzjelző készülékek és azok vezetékeinek jókarban tartása czimén eddig felmerült költségek csökkenése révén, bizonyos számu év mulva az első befektetés összege megtérül: maga a székesfőváros a saját tulajdonát képező tüzjelző készülékek ilyetén kicseréltetését szintén eszközölteti és illetőleg részben már eszközöltette is. Minthogy azonban az alakitás csak ugy képzelhető, ha az összes tüzjelző allomásokon végrehajtatik, amennyiben az állomások és illetve az egyes őrségekről szétágazó tüzjelző hálózat szoros összefüggésben állanak egymással, ugyanazért felhivjuk a czimet /épület gondnoksága, gyártulajdonos, telepigazgatóság/ hogy a birtokában levő tüzjelző készülékek a tüzoltó főparancsnokság által már kipróbált szabványos telefonnál saját jól felfogott érdekében leendő kicseréltetése iránt legkésőbb 1901 junius végéig intézkedjék.

Budapesten, 1900 márczius havában.

A székesfőváros tanácsa.

Fischer Sándor

ELEKTROTECHNIKAI GYÁRA

BUDAPESTEN

GYÁR ÉS CSILLÁR RAKTÁR: VII., IZABELLA-UTCZA 13.

A GYÁR 1864-BEN ALAPITTATOTT.

TELEFON 58—15.

Budapest, a postabélyeg kelte.

A m. tud. Akadémia
tekintetes Gondnokságának
Budapest

Vonatkozással azon rendeletre, melyet — a tek. sz. főv. Tanács meghagyásából — a ker. Előljáróság a gyárosokhoz, intézetekhez stb. intézett és a mely rendeletben az eddigi tűzjelző készülékek használaton kivül helyezésére, helyette pedig az új szabadalmazott tűzjelző telefonok alkalmazására szólitja fel a tulajdonosokat, — van szerencsém t. cz. értesiteni, hogy hajlandó vagyok ezen kicserélést, illetve az új telefon állomás felállitását és üzemképes állapotba helyezését.

170 koronáért, azaz egyszázhetven koronáért elvállalni.

Ebben az összegben a régi tűzjelzőgép leszerelése is benfoglaltatik, a mely készülék tulajdonomba megy át.

Ennek ellenében a tűzjelző telefon állomás és a hozzátartozó vezeték jókarban tartási dija évente

40 korona azaz negyven korona

lesz, tehát az eddigi jókarban tartási dijnál jóval kevesebb.

Felkérem t. Czimet. hogy mellékelt megrendelési lapot b. aláirásával ellátva a munka pontos kivitele érdekében mielőbb hozzám juttatni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

FISCHER SÁNDOR
electrotechnikai gyára
BUDAPESTEN

SZÉNÁSY ÉS REIMANN, BUDAPEST.

Budapest székesfőváros V. kerületének előljárósága.

13131. 1900 ss.

Tárgy:

A tüzjelző készülékek átalakitása.

Határozat.

A /. a. felhivás kiadásával felhivjuk a kerület területén lévő középületek és ipartelepek igazgatóságait, hogy a felhivás értelmében tüzjelző készülékeik átalakitását legkésőbb 1901 évi junius hó 1-ig foganatositsák.

Erről a kerület területén lévő középületek és ipartelepek igazgatóságait felzeten a /. a. felhivással értesitjük.

Budapesten, 1900 évi május hó 10-én.

BUDAPEST FŐ-FŐ VÁROS V. KERÜLET

előljáró.

T. Magyar Tudományos Akadémia

Budapesten,

ker. Akadémia utcza 2. sz.

Az előlj. szog. ut. **14.** sz. mintája. Pesti könyvnyomda részvény-társaság

Érk. 1900. május 18.

257. vz.
1900.

Kolozsvárt, 1900. május 14-edikén.

Méltóságos Uram!

A Nagyságos Halász Ignácz Professor Úr soraiból s a pesti lapokból értesültem, hogy a Magyar Tudományos Akadémia idei nagygyűlése az én nyelvjárás-leirásomnak, „Szilahvidéki nyelvjárás“ czimü kis értekezésemnek itélte a „Sámuel-dij“-at. Leirhatlan öröm töltötte el szivem, mikor a hirt kedves tanáram s mesterem soraiból megtudtam, hogy kicsinyke munkásságomnak ilyen nagy kitüntetést köszönhetek, amire örök életemben büszke leszek s amit sohasem feledni nem fogok. Magam

7

ismerem legjobban tehetségeim s kis munkám gyöngéit, e nagy kitüntetést, csak buzdítónak, előlegnek fogom tekinteni s kérem jó Istenem, adjon vissza mielőbb a munkás életnek, életpályámnak; szabadítson ki mielőbb a katonaságból, hogy magam e nagy kitüntetésre érdemesnek bizonyíthassam.

Hedves kötelességemnek tartom Méltóságodnak szivem legmélyéből fakadó köszönetem kifejezni e váratlanul ért nagy kitüntetésért s kérem igen szépen Méltóságodat, méltóztassék köszönetem s hálám tolmácsolni mindazoknak, akiknek e kitüntetést, e jóindulatú buzdítást köszönhetem.

Kérem igen szépen a Méltóságod szives bocsánatát, hogy soraimmal akaratlanul is ennyire megkéstem. Mentsékkésedelmem mostani életviszonyaim, mentse katonáskodásom, mely már szeptember hó végéig alig enged egy kis szabad időt.

Méltóságod s a Magyar Tudományos Akadémia jóindulatát, kitüntetését még egyszer szívből köszönöm s maradok Méltóságodnak

legalázatosabb szolgája:

László Géza
főgimn. tanár,
egyévi önkénytes.

U. i. A jutalmat, vagy esetleg Méltóságod becses sorait e czímre kérem:
L. G. egyévi önkénytes a cs. és kir 51-edik gyalogezred 16-odik századánál
Kolozsvárt.

A s.-a.-ujhelyi ir. kath. főgymnasium igazgatóságától.

92 szám.

Az Magyar Tudományos Akadémia

Főtitkári t. Hivatalának.

Mint az alulirott főgymnasium igazgatója teljes tisztelettel jelentem a Nagyságodnak, hogy a főgymnasium ifjusága a tanári kar vezetése mellett ezen évi május 1-én a sikk ének, szavalat, karinczy érdemeit méltató beszédből álló sikerült ünnepélyt rendezett.-

Miután ezt a Tekintetes főtitkári Hivatalnak becses tudomására hozom, kérem a M. T. Akadémia által megigért aranyak elküldését, hogy a szerepló", érdemes Lakatos Dezső" VIII. o. tanulónak jutalmazására fordíthassuk.

Magyarlam kiváló tisztelettel nyilvánítása

S.a. Ujhely 1900 17/V.

Kovalik Sándor
főgymn. igazgató.-

E. E. 1900. május 19.

255. sz.

1900.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TANÁCSA.

337941/1900.-VII. szám.

J.

K. Ferenc József koronázási jubileumdíj "című alapitvány tudományos és szépirodalmi szakot illető" díjainak odaitélése tekintetében javaslattételre hivatott bizottságok megalakitása!-

K.

A tanács a Magyar Tudományos Akadémiának, valamint a Kisfaludy-Társaságnak a „Ferenc József koronázási jubileum-díj" című alapitvány tudományos és szépirodalmi szakot illető" díjainak odaitélése tekintetében javaslattételre hivatott bizottságokba tagok kiküldésére vonatkozó bejelentéseit tudomásul veszi, s ehhez képest a jelzett bizottságokat a következőképen alakitja meg:

I., A tudományos szakot illetőleg:

1., A Magyar Tudományos Akadémia részéről: dr. Ihan Károly, dr. Pauler Gyula és dr. Simonyi Zsigmond urak.-

2., A székesfőváros törvényhatósági bizottságának tagjai közül: dr. Csiky Kálmán és dr. Havass Rezső" urak.-

II., A szépirodalmi szakot illetőleg:

1., A Magyar Tudományos Akadémia részéről: dr. Heinrich Gusztáv úr.-

2., A Kisfaludy-Társaság részéről: dr. Beöthy Zsolt és dr. Berzeviczy Albert urak.-

12 sz. székesfőv. házinyomda.

3., A székesfőváros törvényhatósági bizottságának tagjai közül: dr. Heltai Ferenc és Névy László urak.-

Felkéri tehát a tanács a nevezett urakat, hogy a bizottságok ülésein és működésében részt venni szíveskedjenek.-

Megjegyeztetik, hogy az alapitványi okirat értelmében a jelzett bizottságok három-három évenként ujra alakitandók, továbbá hogy mindegyik bizottság maga választja elnökét és állapitja meg eljárása módozatait.-

Miről a megalakitott bizottságok tagjai, továbbá a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy-Társaság elnökségei, valamint a tanácsi VII. ügyosztály értesittetnek.-

Kelt Budapest székesfőváros tanácsának 1900. évi május hó 10. napján tartott üléséből:

33794./1900.-VII szám.

v. Sad.

h. polgármester.

Erk. 1900. május 20.

259. tr.

1900.

Kereskedelemügyi
m. k.
MINISTER.

2653 sz.

eln.

Folyó évi május hó 8-án 230 szám alatt kelt felterjesztésére van szerencsém Schumacher Sándor a dán irodalmi társaság titkára részére kiállitott és a m.kir.államvasutak összes vonalain folyó évi junius hó 1-től szeptember hó 1-ig érvényes első kocsiosztályu időleges szabadjegyet idemellékelve megküldeni.-

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.-

Budapest 1900 évi május hó 18-án

A minister megbizásából:

Szily

ministeri osztálytanácsos.

Méltóságos S z i l y K á l m á n ministeri tanácsos urnak,
a magyar Tudományos Akadémia főtitkárának.

É. É. 1900. május 23.

1/11.

264. oz.

1900.

A s.-a.-ujhelyi ref. kath. főgymnasium igazgatóságától

98 szám.

Az magyar földhitel-intézet

Nagytekintetű Igazgatósága

Budapest.

Értesítjük a s. a. ujhelyi róm. kath. fő-
gymnasium igazgatója hivatalosan, hogy az ott dlb. aranyat átvet-
tem a szépkalmi ünnepély czímén.

Maradtam kiváló tisztelettel

Hornáthsánszky
főgymn. igazgató.

S. a. Ujhely 1901 24/IV.

A s.-a.-ujhelyi ág. h. kath. főgymnasium igazgatóságától

98 szám. 807.

Tek. Magyar Tudományos Akademia
„Nagytekintetű" Titkári Hivatalá-
nak.'

Van szerencsém helyes tiszteletteljel
bekülöleni a magyarfalöldtel Tanté-
zetből (a) kést a szépkalmi ünnepélynél szere-
lő" tanuló jutalmazására kitüntetett 5 db.
aranyról szóló nyugtatványt.
Maradtam helyes tisztelettel

Honvédelmi
főgym. igazgató.

S. a. Ujhely 1901 24/V.

Ő

Eck. 1900. május 26.

266-92.

1900.

ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT.

Mindenki tudja, hogy ki volt Munkácsy Mihály!

A magyar kultura egyik legnagyobb ékessége, nemzetünk egyik legnagyobb büszkesége.

A Mester, kinek porladó teste immár a szentelt hazai földben aluszsza örök álmát, ércznél is maradandóbb emléket emelt magának halhatatlan alkotásaiban!

De nekünk, hálás utódainak és lánglelkétől született kincsei örököseinek is kötelességünk, hogy megörökitsük annak az emlékét, a ki nemzeti dicsőségünknek a külföldön legragyogóbb sugara volt.

Azért elhatároztuk, hogy Munkácsy emlékszobra javára országos gyüjtést indítunk, s a mellékelt gyüjtőivet azzal a hazafias kérelemmel van szerencsém T. Czimnek megküldeni, hogy a magasztos czél érdekében a gyüjtés eredményéhez szives fáradozásával lehetőleg hozzájárulni kegyeskedjék.

Budapesten, 1900. a postabélyeg kelte.

Tisztelettel

elnök.

A mellékelt gyüjtőiv számozva és nyilvántartva lévén, tisztelettel kérjük annak szives visszaküldését.

Franklin-Társulat nyomdája.

SZELVÉNY.

Feladó neve és lakása:

Utalványozott összeg:

kor. fill.

Irásbeli közleményre szánt hely:

Munkácsy szobrára

a gyüjtő-ív száma

%

A felvevő postahivatal hely- és

kelti bélyegzőjének lenyomata.

A szelvényt a czímzett e két vonal közt levághatja és megtarthatja.

Ára egy fillér.

Kifizetési szám

POSTA-UTALVÁNY.

korona fillérről, azaz:

korona fillérről.

Czím: *Országos Magyar*

Képzőművészeti Társulat

számvevőségének

Rendeltetési hely: ***Budapest***

Lakás (varosrész, utcza stb.) *vagy utolsó posta* *VI., Bulyovszky-utcza 2. sz.*

Bevételi szám:

Felvevő postahivatal:

Igazgatósági kerületet jelző bélyegző.

A felvevő postaalkalmazott aláírása:

A felvevő postahivatal hely- és kelti

bélyegzőjének lenyomata.

Beszedett díj:

kor. fill.

(A frankójegyek ide ragasztandók.)

Ezen ürlapot csak a belföldre, továbbá az Ausztriába és a megszállott tartományokba intézett postautalványoknál lehet használni.

A czímzett nyugtája.

A jelen postautalvány túllapján kiirt összeget a posta-intézettől fölvettem.

Kelt ..... *n, 190* ..... *évi* ..... *hó* ..... *-n.*

Aláirás: .....

Utalvány-érkezési napló száma: .....

A rendeltetési postahivatal hely- és kelti bélyegzőjének lenyomata.

Tudnivalók:

Egy-egy postautalványra bármely kir. postahivatal úgy a belföldi, mint az Ausztriával és a megszállott tartományokkal való forgalomban 1000 koronáig terjedő összeget fogad el, illetve fizet ki. Ennél nagyobb összeget egy postautalványnyal utalványozni nem lehet

Az utalványozott összeget a kézbesitéstől számitott ***tizennégy nap alatt*** *át kell venni. Ha a kifizető postahivatal elegendő pénzzel nem rendelkezik, czimzettnek várnia kell, mig a táviratilag rendelt pénzellátmány megérkezik*

A szelvényt a czimzett e két vonal közt levághatja és megtarthatja.

Irásbeli közleményre szánt hely:

Utalványozási díjak:

a) belföldre és Ausztriába:

20 koronáig	. . .	10 fill.
20 koronán felül 100	»	20 »
100 » 300	»	40 »

b) a megszállott tartományokba:

40 koronáig	. . .	20 fill.
40 koronán felül 100	»	40 »
100 » 300	»	80 »

300 koronán felül 600 koronáig	. .	60 fill.
600 » 1000	»	1 korona.

c) belföldre és Ausztriába:

300 koronán felül 600 koronáig	. .	60 fill.
600 » 1000	»	1 korona.

d) a megszállott tartományokba:

300 koronán felül 600 koronáig	1 kor. 20 fill.	
600 » 1000	»	2 korona.

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat

Budapest

Uj Műcsarnok, Városliget.

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat. Magyar tudományos akademia
leRintetes Elnöksége-nek

III szám.

Gyüjtő-iv

Munkácsy Mihály emlékszobrára.

Ez iv számozva és nyilvántartva lévén, tisztelettel kérjük szíves visszaküldését.

Folyó-szám	Név	Lakás	Összeg korona

Folyó-szám	Név	Lakás	Összeg korona

Fankovich Sándor
munkácsi áll. fögymnasiumi igazgatónak
az 1900. év junius hó 4-én tartandó
negyedszázados
igazgatói jubileumára.

Meghivó.

Reggel 9 órakor hálaadó istentisztelet a gör. kath. templomban.
10 órakor Fankovich-ünnepély a fögymnasiumban.

1. **Hymnus**, elöadja a fögymnasium ének- és zenekara.

2. Üdvözlő-beszédek:

a.) tanártársai nevében: **Csomár István**, fögymn. tanár.
A disz album átnyujtása.

b.) volt tanitványai nevében: dr. **Fechtel János**, szatmári kir. kath. fögymn. tanár.
A Fankovich-alapitvány okmányának felolvasása.

c.) jelenlegi tanitványai nevében: **Nuszer János**, fögymn. VIII. oszt. tanuló.
Fankovich-arczkép leleplezése.

3. Üdvözlö, elöadja a fögymn. énekkara.
4. Az ünnepelt válasza.
5. Angyalok dala, elöadja a fögymn. zenekara.
6. Szózat.

Kroó H. Munkács.

Déiben tisztelgés az ünnepeltnél.
Gyülekezés a tanári tanácsteremben.
Déli 1/2 2 órakor az ünnepelt tiszteletére közebéd
a „Csillag" szálló nagytermében.
Egy teríték ára 5 korona.
A rendező bizottság.

A sárospataki ev. ref. főiskola akadémiai igazgatósága.

563 szám.

Mélyen tisztelt
méltóságos főtitkár úr!

Főiskolánk a Karinczy emlékünnepélyt június hó
16 án fogja megtartani. A fiatalsággal s a tanári
kar több tagjával mint igazgató magam fejét Szephalom-
ra kirándulni, s ott a helyszínén Karinczyra való
emlékezését közös fejem a díjakat kiosztni.

Mély tisztelettel kérem arcz méltóságodat, kegyeskedjék
a 15 darab aranyat rendelkezésünkre bocsátani s czélunkat
megtudni. Az akadémiában „Karinczy költeményeinek bírálati
ismertetése" volt a pályakérdés, melyet oly szép sikerrel fejtett meg
egy nővendékünk, hogy a pályadíj neki fog jutni, neki, kinek pedig
a gimnáziumban az irodalomtörténetben legkitűnőbb tanúsítványt
fog kiadatni. Ezt ezúttal csak egyébiránt az ügy érdekében
kénytelen vagyok megemlíteni.

Magamat méltóságod becses jóindulatába ajánlva

Kiváló tisztelettel vagyok

Sárospatak 1900 május hó 26

dr Zsarnóczay József
akad. és könyvtári igazgató

J.

VK. 1900. május 28.

Ikt. 70. sz.

1900.

Presidente della
Società Napoletana di storia patria
Napoli
Piazza Dante, 93.

Szily

Budapest 7 giugno 1900

Illmo Signor Presidente

In risposta alla graditissima Sua diretta all' Accademia Ungherese delle Scienze ho l'onore di farle sapere che noi siamo pronti ad offrire in cambio a codesta Società da Lei presieduta tutte le nostre pubblicazioni storiche che più da vicino la interessano, segnatamente:

i sette volumi finora pubblicati del diplomatario angiovino e

i sette volumi pubblicati dei Monumenta diplomatica,

nonchè gli opere di simil genere da pubblicarsi in appresso,

a condizione che anche codesta onorevole Società vorrà onorarci delle proprie pubblicazioni passate e future.

Gradisca, Illmo Signor Presidente, i sensi

Szily Kálmán levelének fordítása

Budapest, 1900. június 7.

Nagyságos Elnök Úr!

Folyó évi május 25-én a M. Tud. Akadémiához intézett átiratában szerencsém van értesíteni, hogy készséggel felajánljuk történeti kiadványaink közül azokat, melyek a t. Società Napoletanát közelebbről érdekelhetik, t. i. az Anjoukori okmánytár eddig megjelent két kötetét és a Diplomatiai Emlékek első két kötetét.

az alatta a fölvétel alatt, hogy a t. Társulat a M. Tud. Akadémiát megajándékozza a kiadásában megjelenő Archivio eddigi összes füzetei fasciculusaival.

Egyszersmind biztosítom a t. Elnökséget, hogy a M. Tud. Akadémia örömmel hajlandó a t. Társulattal továbbra is cserekapcsolatban állani.

Kiváló tisztelettel.

Budapest, 1900. jún. 5.

SOCIETA' NAPOLETANA
DI
STORIA PATRIA

NAPOLI
PIAZZA DANTE, 93

N° 606

Napoli 25 Maggio 1906

All'Illustrissimo Signore,

Il comm. Ovary gentilmente ci fa conoscere che in seguito a due sedute che, la benemerita Accademia Ungherese di Scienze, concesse a permutare le sue pubblicazioni con quelle della Società Napoletana di storia patria. Il Consiglio direttivo della Società, grato al signore Ovary dell'offerta, si rivolge ora alla S. V. Illma, perchè voglia interporre anche i suoi buoni uffizii per l'invio degli Atti pubblicati e da pubblicarsi da cotesta Accademia con i rendiconti e i fascicoli dell'Archivio che sono editi e che saranno messi a stampa da noi.

In attenzione di sua

All'Illustrissimo
Signor Colman Szily
Segretario generale dell'Accademia Ungherese di Scienze
Budapest

risposta, mi pregio di presentarle
i miei distinti ossequi.

Suo devotissimo
Giuseppe de Blasiis
Vicepresidente della Società
Napoletana di Storia patria

Érk. 1900. május 28.

271. sz.

1900.

329 sz.
1900.

A SÁROSPATAKI ÁLLAMI TANÍTÓKÉPEZDE

Mélyen tisztelt Főigazgató Úr!

Van szerencsém mély tisztelettel jelenteni, miszerint a Kazinczy-ünnepélyt intézetünk tanári kara és ifjúsága f. hó 16-án Szephalmon megtartotta. A programm következő volt:

1. A sóhaj. Karének.
2. Igazgatói megnyitó.
3. Karének.
4. Ünnepi beszéd Palágyi Lajostól.
5. Karének.
6. Igazgatói záró beszéd.
7. A hymnus. Karének.

A küldött 5 db aranyat Alacs Dániel és Kádár Imre IV-ed éves növendékeink közül osztottuk meg (3+2 db), mint akik a magyar nyelv és irodalom tanulmányozásában ez évben a legszebb előmenetelt tették.

Most olvasom, hogy a sárospataki ev. ref. főiskola jún. 16-án tartja a Kazinczy ünnepélyt. Sajnálom, hogy nem tartottuk együtt. Mikor intézetünk tanári kara a maga részéről intézkedést tett, még nem tudta a főiskola vezetősége megmondani, hogy a főiskola tart-e az idei Kazinczy-ünnepélyt, megkapja-e a díjakat. Tárgyalásba fogok lépni a főiskola igazgatóságával, hogy jövő évre legalább a két pataki intézet együtt tartsa az ünnepélyt.

Mély tisztelettel maradtam

Sárospatakon, 1900 május 27

Méltóságodnak

alázatos szolgája:

Dezsődy János
ktp. igazgató

Érk. 1900. május 29.

272. tk.

1900.

52772 szám.

I.

NAGYMÉLTÓSÁGU ELNÖK UR !

Nagyméltóságodnak 1898 évi márczius hó 8-án 94 sz.a.hivatali elődömhöz intézett becses átiratából,valamint a m.t.akadémia főtitkárának az orsz.főlevéltárnokhoz intézett és Nagyméltóságod által is elfogadott véleményt tartalmazó leveléből örömmel értesültem arról,a szives hajlandóságról,mely az orsz.levéltár kapcsolatos kiegészitése végett az akadémia kézirattárában őrzött iratoknak az orsz.levéltár számára leendő átengedésére vonatkozik.

Ezen szives hajlandóság készséges méltányolásául- az eddigi tárgyalások eredményeképen- a következő,a tudományos kutatás szempontjából kiválóan előnyös megoldási módot van szerencsém Nagyméltóságod becses figyelmébe ajánlani.

A törvényhozás az 1900 évi VI.t.czikkel beiktatott állami költségvetésben tárczám terhére a VII.fej.2.czim alatt" a külföldi történeti kutfőgyüjtemények és folytatásuk beszerzésére " 2000 koronát állapitott meg,a mely- az évek hosszu sorozatán keresztül felvéendő- hitel nemcsak az orsz.levéltár, hanem kétségtelenül az összes hazai tudományosságnak is kiváló használára váló gyüjtemény beszerzését fogja lehetővé tenni.

./.

Nagyméltóságu

Báró EÖTVÖS LORÁNT urnak

a Ferencz-József r.nagy.keresztese,a magy.tud.akadémia

elnökének

BUDAPESTEN

Minthogy azonban az orsz.levéltárnak közkönyvtára nincs, s igy az általa őrzött gyüjtemény csak igen szük körben volna felhasználható, s különben is a tudomány érdeke azt kivánja, hogy segédeszközei, anyaga lehetőleg a homogenitás szempontjából csoportositassanak, ennélfogva-hivatali elődőm 53574/98 számu átiratában foglaltak kapcsán- elhatároztam, hogy a szóban levő gyüjtemény egyelőre örökletétképen, a m.t.akadémia könyvtárában helyeztessék el ugy, hogy a könyvvásárlás és az ezzel kapcsolatos egyéb intézkedések- az orsz.levéltár utján gyakorlandó és a törvény czélzatának megvalósitására vonatkozó felügyeleti jogom fenntartása mellett- a m.t.akadémia feladatát képezzék.-

Abban a meggyözödésben, hogy a fentebbiekben közölt és kizárólag a tudományos kutatás érdekei által vezérelt elhatározásom Nagyméltóságod becses hozzájárulásával fog találkozni, tisztelettel megjegyzem, hogy a végrehajtás részleteinek a m.t akadémiával lesendő megállapitására, valamint a költségvetési - leg meghatározott 2000 korona előleg felvételére az orsz. főlevéltárnokot egyidejüleg felhatalmaztam.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.-

B U D A P E S T E N, 1900 évi május hó 22-én.-

Érk. 1900. május 29.

273. 12.
1900.

megválasztottatok. Sajnálom
hogy a Nagy hetén az Akademia-
nak veletek nem lehettem.

Kérésőkomat Ö Méltó-
ságának, barátsi kegyeidbe
ajánlott maradok

Lekötelezett híved

Deska Tivadar

Majus 26-1900.

Egy cikket küldtem a "Magyar
Hírlaphoz a délafrikai haboru
felül!

2

E. E. 1900. május 29.

274. sz.

1900

2.

55, Nevern Square, S.W.

Mélyen tisztelt Barátom

Azon e setre ha gróf Kuun Géza úr beszéde megjelent nyomtatásban, hálával venném ha egy példányt kaphatnék belőle – eddigelé még nem olvastam.

Hálával tartozom szinte tekeked és mindnyájatoknak hogy engemet tisztelteti taggá

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

189.... Utalvány ..... szám.
Rovat .. ..

UTALVÁNY

..... *frt* ..... *krra, mely*

összeg .....

.....

.....

a M. T. Akadémia .....

költségrovatából kifizetendő.

Budapest, 189 .....

azaz: ..... *frt* ..... *kr.*

.....

főtitkár.

A pénzügyi osztály fölkéretik, hogy a fentebbi összeget

.....

czím alatt az illetőnek megküldeni sziveskedjék.

HORNYÁNSZKY V. BUDAPESTEN.

275 iv.

1900.

Széchenyi - bizottságba

(: Hollán Ernő t. és Majláth Béla l. tt. helyére :)

két új tag választandó.

5

KÖZGAZDASÁGI HIRADÓ

BANK- ÉS PÉNZÜGYI, BIZTOSITÁS-, IPAR-, KERESKEDELEM- ÉS KÖZLEKEDÉSÜGYI,
MEZŐGAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI HETI-KÖZLÖNY

II. évfolyam. Budapest, 1900. május 27. 22. szám.

Szerkesztőség: Budapest, VI. Nagy János-utoza 6. Kiadóhivatal: Budapest, V., Hold-utoza 15.

Főszerkesztő: N. BÓNIS ISTVÁN

Felelős szerkesztő: V. OLASZI LAJOS

Előfizetési ár: egy évre — 12 korona, félévre — 6 „

TARTALOM: Pikantéria -- őszinteség. — A kis emberekért. — Szterényi József. — Záloglevélkölcsön-üzlet. — A megrendelések gyüjtése. — Ujból az »Omge« torzszülöttjéről. — Eladó ország. — Tudomány és gyakorlat. — Egy közteleki intézményről. — Munka- és iparviszonyok Amerikában. — A jövő vámtarifája és az osztrák ipar. — Szerkesztői üzenetek. — Bank- és pénzügy. — Biztositás. — Ipar. — Mérlegek. — Kereskedelem. — Közlekedés. — Mezőgazdaság. — Szövetkezetek. — Vegyesek

Pikantéria -- őszinteség.

Az ujságok figyelmét csodálatos módon elkerülte az a jelentés, melyet *Haraszthy* főszolgabiró — fölhivásra — Zemplénmegye alispánjához intézett. Ez a jelentés azt akarja elhitetni, hogy a tömeges amerikai kivándorlásról számol be, pedig tulajdonképen a legvádolóbb dokumentum, melyet valaha Magyarország gazdasági politikája és adminisztrációja ellen kiállitottak. Románok, szászok, ostoba franciák és gyűlölködő idegenek együttvéve sem rajzolták még le ilyen kegyetlenül Magyarországot, mint ez a különös és hadd mondom meg mindjárt, ez a leplezetlenül őszinte dokumentum, melyet a főszolgabiró ur állitott ki.

Mit mond ez a dokumentum?

Azt mondja: beszélhetnek az urak, mig megszakadnak bele és kiabálhat a sajtó, mig belereked, azért *a felvidéki paraszttal senki sem fogja elhitetni, hogy Isten után nem Amerikának köszönhet legtöbbet.* És azt mondja: lehet, hogy a kivándorlási ügynökök szereplése a büntetőtörvénybe ütközik, de az meg bizonyos, hogy még ezek a kivándorlási ügynökök is több hálára köteleztek idáig bennünket, mint például a magyar kormány. Miért? Mert ha Amerika nem volna s a mi felvidéki parasztjaink nem küldenék onnan haza a keserves munkával szerzett dolláraikat, akkor az itthon maradtak nem tudnák kifizetni a magyar kincstár számára az adót, nem tudnák megtartani azt a kis darab földet, melyet különben versenyezve licitálna el az állam, a megye, a város és a kereskedő és nem tudnák megállitani a felvidék teljes pusztulását. De *hála Istennek* — jól méltóztassék megjegyezni, hála Istennek lehet kivándorolni Amerikába, a hol a munkakereső még talál munkát s az ember, ha fürdik is mindennap verejtékében, de keres is legalább annyit, hogy a saját becses személyének fentartásán kivül még haza is küldhet annyit Magyarországba, a mennyiből az otthon hagyott család először megél, másodszor teljesitheti polgári kötelességeit, a mik abból állnak, hogy minden fajta adót megfizethet s végre még félre is tehet valamicskét, hogy a vagyonka is gyarapodjék. Szóval: az agyonócsárolt Amerika adja meg a felvidéknek a módot, hogy ez a felvidék teljesithesse kötelességét hazája iránt, mely — nem akarta elengedni Amerikába.

Ez a rettenetes faktum, ez a széditő vád szól ki a főszolgabiró ur jelentéséből. Magyarországon mindenki beszél a kivándorlásban lappangó nemzeti veszedelemről; Magyarországon mindenki a megvetés hangján emlékezik meg a kivándorlási ügynökökről; Magyarországon mindenki elszörnyűködik, ha évről-évre olvassa az emelkedő kivándorlási statisztikát. Az a felvidéki paraszt pedig, a ki sokáig tűrt, szenvedett és panaszkodott, most nevetve válaszol ezekre a dolgokra:

— Nemzeti veszedelem lappang a kivándorlásban? Nem igaz. A mágnások is kimennek az országból és nem azért, hogy pénzt keressenek, a mit aztán itthon költsenek el, hanem azért, hogy a több élvezetet nyujtó Párisban herdálják el azt, a mit nekik ez a magyar föld hajtott. Én pedig nem Párisba megyek mulatni, hanem Amerikába dolgozni. Nem azért megyek,

hogy költsek, hanem azért, hogy keressek. S a mit keresek, azt nem verem el odakünn, hanem haza küldöm, hogy a családom otthon fizesse ki a kereskedőt, a ki zsidó s az államot, a ki nagyobb zsidó. Azért hát ne is szidjátok ti a kivándorlási ügynököket, mert ha gyalázatos fajta is, a ki megnyuz, ha tud, de másrészt mégis csak ezek az ügynökök háritják el utamból azt az akadályt, melylyel kiutazásomat az állam akarja megnehéziteni. Azon pedig épen ne csodálkozzatok, hogy a statisztika évről-évre emelkedést mutat a kivándorlásban. — Mindig hazudik a statisztika, de ezt az egyet el szabad hinni a statisztikának. Hogy is ne vándorolnánk ki egyre nagyobb számmal, mikor itthon nem kapunk kenyeret, csak adóintést, odakünn pedig megkapjuk a pénzt, a miből csillapitani tudjuk a magunk éhségét, a gyerekek éhségét, no meg az állam éhségét is . . .

Igy a felvidéki paraszt. S a főszolgabiró ur a maga jelentésében mélységes szomoruságggal vallja meg, hogy ő a dolgok ilyetén állásán nem is tud csodálkozni. Mert a magyar állam eddig csakugyan keveset tett, hogy a felvidéknek munkát adva, abba a helyzetbe hozza, hogy kötelességének eleget is tehessen. Az utolsó időkig csak a nyomor uralkodott az egész felvidéken. — De a mióta a parasztok kijárnak Amerikába és vissza is jönnek hűségesen, azóta a felvidék kezd a lábára állni s már majdnem általános jólétről is szabad beszélni. „De — mondja szóról-szóra a főszolgabiró ur — ezt az általános jólétet bizonyára sem az állam, sem a társadalom, sem egyes birtokosaink jóakarata, hanem *kizárólag Amerika idézte elő*, habár készségesen elismerem, hogy ugy 6 évtől kezdve már az állam részéről is történik egy kis mérvbeni tevékenység, különösen az állattenyésztés terén s jó vetőmagvak — habár igen csekély mérvben — kiosztása által; de eddig bizony senkinek jóakaratát soha sem tapasztalta ez elhagyatott, szegény, nyomorult vidék népe. Iskolák nincsenek, a nép szellemi nivójának emelésére most sem történik semmi, hol van iskola — talán négynek kivételével — abban nincs köszönet, hiszen a hitfelekezeti tanitók egy része még a haza nyelvét sem beszéli, nemhogy oktatni volna képes. Nagybirtokosaink itt nem laknak, a néppel nem érintkeznek, a nép teljesen tisztviselőiknek, bérlőiknek van kiszolgáltatva. Szivesen bérelné a nép a földesuri birtokokat s fizetne sokkal többet, de a bérlethez nem tud hozzájutni. — Adnák csak bérbe birtokaikat földesuraink a népnek, meglátnák pár év mulva ennek roppant kihatását a népre, a közjólét általános emelésére s a be- és kivándorlásra.“

Hát ez az! A főszolgabiró ur dokumentuma mindenkit vádol, csak — Amerikát nem. S ez nem pikantéria, hanem kegyetlen őszinteség. A milyen pikánsul hangzik, olyan kegyetlenül ábrándit ki. S azért most már csak arra vagyunk kiváncsiak, hogy micsoda Golgotha vár erre a jelentésre? Mi lesz belőle, mig az alispántól a főispánig, a főispántól a miniszterig s a miniszteréől a törvényhozásig kerül? Szóval: *mit fogunk tenni?*

A kis emberekért.

Mikor odalent, az áldott magyar föld pázsitján, a buja koloriton vér piroslott, a nekitüzelt, a fanatikus emberek vére gőzölt, a kiket a közrend szoritott vissza, mikor csak a preventiv intézkedések parancsoltak csöndet: tanácstalanul állott mindenki. A mindenki alatt azokat értjük, a kik a népek sorsát intézni hivatottak. Ha a francia példaszó igaz: hogy a kormányzás bölcsesége a bajt megelőzni, akkor bizony minálunk több volt a kormányzásban a strucc politikája, mint a baj megelőzése. A föltörekvő társadalmi harc tüneteit nem látta meg, mikor pedig meglátta, nagy cinikusan a szuronyok elintézése elé utalta, vagy pedig a külföldi eszmeáramlatok rohanó erejének minősitvén mindazt, a mi a nép lelkében végbe megy, egykedvűen vette és megalkudtak a körülményekkel. Ismét csak a közrend feladata volt, hogy a hol az erupció erőszakos, ott a csendőrszurony nivelláljon szelidebb hangulatot.

Talán az egyetlen közéleti szerv, a sajtó tudott humanitorius szempontra helyezkedni. Az ujságirónak, a ki maga is nemcsak hivatalból, de — biz' ugy van — hivatásból is szegény, fakadtak föl elsőbben is emberséges érzései. Jelszava volt: a szurony rossz testvér. Megfélemlit, de ki nem békit. A társadalmi béke meg van ingatva, szeretettel álljunk ellene: a gyöngék gyámolitásával, istápolásával.

Ebben az időben állt a földmivelésügyi kormány élére *Darányi*. Nyilvánvaló, a ki a mi lapunkat olvassa, hogy a becsvágyó, a tettvágytól duzzadó kormányférfi nem minden tettével értünk egyet. És most is megkivánjuk óvni tollunkat a bizantinizmustól, jóllehet, olyan mesgyén szánt, melyet egész szivvel és mindenek felett szeretünk. Darányi előtt a földmivelésügy, legalább a mennyire a kormányzatnak ingerenciája

kiterjed, a maga emberségéből haladt. Hogy ebben az agrikultur országban a földmivelésügyi tárca a szociális eszmék szolgálatába álljon: ez vágyként sem nyilatkozott. A szociálizmus ellen és pedig minden esetben irtó háboru tisztán a belügyi tárca resszortja volt és ennek is különösen egy osztályáé: a rendőrié. — Darányi szinte okkupálta ezt a cselekvési teret. Nem volt illetékességi kérdés tárgya. Szivesen engedték. Nehéz dió és szinte látszott, hogy beletörik a foga.

Darányi pedig azt a szellemet inaugurálta, melynek a minap egy ánkéten oly szubjektiven (nem hiába, hogy irodalmi eszközökkel is hozzáfogott a baj orvoslásához, de nagy adag szubjektivitása van, nem is hittünk benne annyit) kifejezést is adott: szükséges egy kis szigor az érintkezésben a mi józan magyar elemünkkel, de mindenkor a szivnek, a szeretetnek kell azt vezetni. Ez az! A humanizmusnak nagy eszméje. A mivel nagyobb társadalmi bajokat küzdöttek le és fognak még leküzdeni. A *szeretet* volt a pacifikáció nagy tényezője. Hogy a kis embernek nagy bajait felületesebben nézve: nekünk megannyi bagatell dolgokat, szeretet igazit el. E jegyben született a pacifikáció első ténye: a munkástörvény, a községi segélyalapok. Az agrárszociálizmus irodalmi téren szervezte, hogy ugy mondjuk, érdekképviseletét, mély belátás kellett hozzá meglátni, hogy a kötelező népiskolázás oly generációt nevelt, melynek szellemi táplálék kell és ha jót nem kap: elfogad bárminőt. Igy létesültek a népkönyvtárak.

Mióta Darányi a földmivelésügyi tárca vezetője, a tetemes büdzséemelkedés 50%-a közvetlen a kis existenciák jóvoltáért történt.

De az orvosszereket egyesitette. Szinte a szóbeliséget hozta be miniszteriumába. Van róla tudomásunk, hogy a vidéki egyszerű ember a tulipános láda tetején összeirja a maga együgyű panaszát, a melyből sokszor szinte fogas rébusz kihámozni az igazságot: aztán felküldi Darányi miniszter nevére. És jussát megkapja minden bürokrata irattározás és aktaszerelés nélkül.

Nemes vetőmagot osztat és nehogy a módos ember is részesedjen belőle, kiszabja, egynek-egynek mennyit adjanak. Igy nagy földön gazdálkodó nem is igen kérheti, mi hasznát venné annak a kicsinek. De a kis embernek ez a kicsi is elég és jobb terméstlát belőle. Kiválasztatja azokat a szegény falukat, a hol nincs jó tenyészállat és hozzájuttatja a falut. Ennek pedig jelentőségét nagyon tudja minden paraszt ember. Gyümölcsfákat, gyümölcsértékesitésre való aszalókat, szőlővesszőt, szőlőkarót adat a kis embereknek. A kezdő méhészt kaptárakkal, szerszámokkal segitteti. A hol állami erdők vannak, ott a szegényebb nép kedvezményesen veszi szükségletét, a tűzkárosultak középületeihez pedig állami erdőből engedélyezi, ha a falu szegénységét kimutatja. Artézi kutfurókat bocsájt a községeknek rendelkezésre, hogy a szegényebb néposztálynak egészséges ivóvize legyen. A jóravaló munkások és hű cselédek jutalmazásának erkölcsi eredményei előtt mindenki kalapot emel. Az erdőmunkások nyugbérét soron kivül kedvezően elintéztette, de valóban meg se kisértjük tételesen elmondani, mi mindent nem inditott célja szolgálatába okos egymásutánban, gyakorlatiasan, mert e mellett tárcája jövedelmes ágai: minők az erdők, az államgazdaságok, tényleg az ujabb időben hatalmasan többet produkálnak, pedig belőlük telik a kis exisztenciák támogatása.

Ezekért tetszik nekünk Darányi. A kis exisztenciák ügyéért melegebb sziv az övénél nem ver, ezt készséggel elismerjük. És tisztán ennek a szellemnek tudjuk be, ha ma az Alföldön békesség van és egy szociálistagócponton minisztert meg főispánt üdvözölnek szociálista gyűlésen, mint ez a minap történt.

Pedig ez nagy dolog. Milyen megfordulása a népfelfogásnak, a szellemnek. — A tekintélyromboló szociálizmus, mint lojális elismerő. Csoda, hogy ezt széles vonalon nem méltatták igaz jelentősége szerint.

Szterényi József.

Talán nem is egészen véletlen, hogy épen aznap jelent meg a hivatalos lapban *Szterényi* Józsefnek kinevezése valóságos miniszteri tanácsossá, a mely napon a magyar iparnak egy ujabb vivmányáról cikkezett az egész magyar sajtó. Azon a napon, a melyen nyilvánossá lett, hogy a magyar ipart a hadsereg szállitásaiban ezentul nemcsak elvben, hanem a valóságban is meg fogja illetni az a részesedés, a mely a magyar állam közösügyi kvótájának megfelel, azon a napon nagyon aktuális volt *Szterényi* József neve. Ezt a nevet nagyon bajos elválasztani attól, a mi a magyar ipar érdekében történik.

Mint legmegbizhatóbb és legolcsóbb

magvak beszerzési forrást

ajánljuk

Mauthner Ödön

Cs. és kir. udvari szállitó magkereskedését

Budapesten, VI., Andrássy-út 23. sz.

Néhány hónapi időn belül már másodszor emlegetjük ezen a helyen Szterényi József miniszteri tanácsost, hasonló örvendetes alkalomból. Szivesen teszszük. Nemcsak azért, mert jólesik a lelkünknek, ha az igaz érdemnek elismerését regisztráljuk, hanem azért is, mert minden ilyen alkalom egyuttal alkalom arra is, hogy igazságot szolgáltassunk *Szterényi* Józsefnek — *Szterényi* József ellen.

Ez az érdemes férfiu ugyanis, a ki csak használni igyekszik és a kinek ezen törekvésében semmi sem kerüli ki a figyelmét, a mi nemes céljait előbbre viheti, egy bizonyos dolgot mindig figyelmen kivül hagy. A maga hasznát tudniillik. És ez a jószemű, gyors és világos itéletű ember egy bizonyos dolog iránt konok és gyógyithatatlan vakságban szenved. A saját érdeme iránt tudniillik. Ha elismerést hall, ha dicséret üti meg a fülét, lázasan mentegetődzik, hogy ő nem tehet róla, neki hagyjanak békét, ő egyszerű hivatalnok, a ki a miniszterének az akaratát hajtja végre. A nyilvánosság elől buzgón menekül, az ünnepeltetés ellen erélyesen tiltakozik. Megmarad a mellett, hogy a hivatalnok végrehajtó közege a miniszterének, semmi más. A mit tesz, azt a miniszter teszi. Ha jól dolgozik, majd megdicséri érte a minisztere. Másnak semmi köze hozzá.

Bajos szembeszállani a szerénységnek ezzel a gőgjével, a mely épen olyan pedánsan titkolja a maga érdemét, mint a hivatalos titkot. Ámde a hivatalos titok sem titok többé, ha egyszer világgá kürtöli a *Budapesti Közlöny*. Igy lett most ismét nyilvános alkalom arra, hogy *Szterényi* József miniszteri tanácsosnak az ő fényes állásában szerzett érdemeiről beszéljünk. Ha valakinek a neve olyan sűrűn fordul meg a hivatalos lap első oldalán, az minden szerénysége mellett is kénytelen eltűrni, hogy nyilvánosan emlegessék a nevét. És ha még ráadásul *Szterényi* József ez a valaki, akkor tűrje el azt is, hogy ebből az alkalomból ujra leleplezzék és ujra a nagy nyilvánosság előtt jegyezzék fel a kitüntetésen való örömét mindazoknak, a kiket a magyar ipar sorsa közelebbről érdekel. Hiába az ő szerénysége, kegyes ámitása, jól tudjuk, hogy a magyar ipar ügyének kicsoda, micsoda *Szterényi* József; jól tudjuk, hogy miért emlegeti ezt a nevet olyan sűrűn a *Budapesti Közlöny* és jól tudjuk, hogy nem puszta véletlenképen esett össze *Szterényi* József ujabb kitüntetése a magyar ipar egy ujabb vivmányával.

sz. f.

Záloglevélkölcsön-üzlet.

(Folyt. és vége.)

A jelzálogüzlet a mellett, hogy azon a veszteség tisztességes kezelés mellett ki van zárva: egyszersmind a legnyereségesebb is. Azonban csak nagy forgalom mellett.

Adómentes záloglevelek kibocsátására ugyanis az 1876. XXXVI. t.-c. másfél millió forint értékben biztositó alap létesitését irja elő, mely alap minden más értéktől külön kezelendő s csak a hivatkozott törvény által meghatározott fix kamatozásu értékpapirokban helyezhető el. Ezen három milliós alapon hatvan millió forintnyi adómentes záloglevél bocsátható ki. Ezen felüli összegek kibocsáthatására a jelzett biztositó alap további dotálása szükséges.

Minthogy pedig ily nagy összeg csak 4—4¼ százalékot jövedelmez, szükséges, hogy ezek rentabilitása a záloglevél árfolyamkülönbözeti és egyéb ez üzlettel kapcsolatos nyereségek által fokoztassék.

E fokozás pedig csak ugy lehetséges, ha a záloglevelek eladása külföldön kellőleg biztositva van. Ez esetben a legkisebb apparátussal jelentékeny üzlet bonyolitható le s nagy nyereség érhető el.

Záloglevélintézeteink rákfenéje, hogy eddigi főpiacuk Ausztria, részint gazdasági, de főképen politikai okokból teljesen elzárkózik előlünk. Ausztrián kivül csak Németország, Németalföld, Franciaország és Svájc nehány nagyobb városát számithatjuk záloglevél vevőink közé.

Hogy más államokat ne is emlitsünk, még a tőkében leggazdagabb Angliában sincs egy magyar záloglevél-cimlet se elhelyezve s igy e piacnak megnyitása még intézeteink erkölcsi feladatai közé tartozik.

E piac megnyilásának fő akadálya valutánk rendezetlensége volt. Valutánk rendezésére Wekerle kormányzatának idején még a peszimisták is esküdni mertek, mig ma, öt évvel később, még a legnagyobb optimista hite is meginog!

Minthogy a magyar záloglevél-törvények szerint jelzálogkölcsönképen az ingatlanok értékének legfeljebb fele adható, (mig a biztos jövedelmet nem hozó telkek ki vannak zárva) az ilyen kölcsönök alapján kibocsátott záloglevelek biztossága nem szorul bizonyitásra. És hogy mily lelkiismeretesen tartják be intézeteink a törvény jelzett rendelkezését, annak fényes bizonyitékát szolgáltatják a mérlegek, melyek alig tüntetnek fel árverésen megvett ingatlanokat. Pedig tudjuk, hogy egyrészt a rossz termések, másrészt pedig a tulépitkezések folyományaként jelentkezett gyöngült házbérviszonyok következtében a jelzálog-adósok objektumai elég gyakran kerülnek árverés alá, de épen, mert az első helyi kölcsön nem magas, tehát majdnem minden egyes esetben akad az intézeten kivül más vevő is.

Igaz, hogy nagyobb intézeteink ma egyenként 20—30—40 budapesti bérházat tartanak zárlat alatt, nem akarván az uralkodó rossz pénzviszonyok mellett nagyobbszámu árverések által a házárakat még lejebb szoritani, de e tekintetben biztos javulást várhatunk. A mult évek tulépitkezési akciója megszülte ugyanis a maga reakcióját, az épitkezési stagnálást, mely, ha a munkásviszonyok szempontjából káros is, viszont a a normális állapotok helyreállitására feltétlenül szükséges.

A törlesztési kölcsönüzlet főjövedelmei: azon különbözet, mely a záloglevelek tőzsdei árfolyama és azon árfolyam között van, melyen a záloglevelek a köl-

csönvevőnek elszámoltatnak; azon állandó jutalékban, mely a törlesztési részletekben foglaltatik s mely átlag fél százalékra tehető; azon kártalanitási dijban, mely minden soronkivüli kölcsönvisszafizetés alkalmával megtéritendő s mely 1—3% közt változik; átvállalási illetékekben, birságokban, késedelmi kamatokban stb., stb.

A záloglevélkölcsön-üzlet jövedelmező voltának legjobb bizonyitéka az alábbi összeállitás, melyből kitűnik, hogy az emez üzletágat kultiváló intézeteknek részvényei milyen árfolyamon jegyeztetnek s hogy azok milyen tartalékokat gyüjtöttek:

A záloglevél kibocsátó intézet neve	Alapitási év	Alaptőke	Tartalékok 1898-ban	A részvény névértéke	Árf.-érték 1900. ápr. 27-én
Magyar földhitelintézet	1863	1,677.000	10,039.425	—	—
Kisbirtokosok országos földhitelintézete	1879	—	2,694.427	—	—
Magyar jelzáloghitelbank	1869	15,000.000	11,611.717	240	465
Vidéki takarékpénztárak központi jelzálogbankja	1892	3,000.000	150.000	1000	975
Osztrák-magyar bank		90,000.000	32,534.780	1400	1765
Pesti magyar kereskedelmi bank	1842	15,000.000	12,000.000	1000	2740
Belvárosi takarékpénztár r.-t.	1892	2,500.000	285.000	200	204
Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár	1846	4,500.000	6,309.890	600	2230
Magyar országos központi takarékpénztár	1872	4,200.000	3,286.000	600	1415
Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület	1839	5,000.000	15,902.299	2000	16025
Albina takarék- és hitelegylet	1873	600.000	174.800	200	580
Aradmegyei takarékpénztár	1870	300.000	458.000	400	1900
Erdélyrészi magyar jelzáloghitelbank	1891	400.000	70.000	400	440
Nagyszebeni általános takarékpénztár	1841	5.000	694.000	100	100
Nagyszebeni földhitelintézet	1872	100.000	232.000	200	200
Első temesvári takarékpénztár	1845	400,000	872.049	2000	9000

F. Gy.

A megrendelések gyüjtése.

Az ipartörvény 50. §-át módositani akarja a magyar kormány, az ipartörvény 59. §-át meg az osztrák kormány. Párhuzamos akció volna ez és a monarkia két állama a megrendelések gyüjtését akarja vele megakadályozni.

Már most a megrendelések gyűjtésének eltiltása, vagy legalább is szigoru korlátozása kétségtelenül elsőrangu szükség volna ugyan, mert a mai helyzetnek a vidéki kereskedelem áldozatául eshetik, de azért ez az akció aligha fog sikerülhetni s ennek oka épen abban rejlik, hogy a két állam egymásra tekintettel egyszerre akarja rendezni e kérdést. Ha két ember találkozik egy keskeny pallón s mindakettő udvarias akar lenni, akkor vagy egyik sem jut át a vizen, vagy mind a kettő beleesik. S két állam se jár jobban, ha kimélni akarja egymást. Itt egy kis élelmességre, sőt talán egy kis erőszakra is szükség van. Ha például Magyarország megcsinálná magának az önálló vámterületet, akkor az ipartörvény 50. §-ának tervezett módositását hamarosan nyélbe üthetné. Igy azonban nem megy a rendezés. Nem lehet az osztrák detailutazókat külön kitiltani, mert ezt a közös vámterület nem engedi; igy tehát ki kellene velük együtt tiltani a magyar detail utazókat is, a mi pedig határozottan kárára van a magyar iparnak és a magyar kereskedelemnek. S a mig egymást kiméli a két állam — elsikkad maga a probléma, melyet meg kellene oldani.

Most például azt olvassuk az ujságban, hogy előkelő budapesti kereskedők és iparosok, a kik detailban utaztatnak, memorandumot szerkesztettek a megrendelések gyüjtéséről szóló javaslat ellen s a tizenkettedik órában küldöttség utján terjesztik a kereskedelmi miniszter elé. Azt mondjuk, a tizenkettedik órában, mert hiszen a javaslat már a második parlamenti bizottság előtt van s nyomban a delegáció után napirendre is kerül. Alig hihető tehát, hogy ennek a memorandumnak foganatja lehetne, pláne abban az irányban, a hova konkludál: hogy ugyanis a miniszter ejtse el ezuttal is az egész javaslatot, vagy legalább is halaszsza el addig, mig a magyar kereskedelem és ipar elkészülhet erre a reformra, vagyis a mig a kereskedők és iparosok ugy rendezkedtek be, hogy megrendelések gyüjtése nélkül is boldogulhassanak. Ennek az óhajtásnak megvalósitására talán már késő is az idő. Korábban kellett volna a memorandumot beterjeszteni.

S mégis, a hogy sorra veszszük a memorandum részleteit, meg kell vallanunk, hogy igen komoly argumentumokkal tiltakozik a reform ellen. Kár, hogy a kormány nem tudva róluk korábban, a mikor talán — de bizonyosan számolt volna velük. Nagyon fontos az például, hogy a megrendelések gyüjtésére nem a kereskedőnek és iparosnak van elsősorban szüksége, hanem annak a sok ezer munkásnak és családos kisiparosnak, a kit a szezon előtt gyűjtött megrendelésekkel lehet csak *állandóan,* még a holt-szezonban is foglalkoztatni. Ez eminens szociális szempont s kétségtelen, hogy a dologtalan proletárok száma nagyon felszaporodnék, ha a kereskedelem és ipar a holt-szezonban nem tudná foglalkoztatni a munkásokat. Hogy pedig foglalkoztatni

tudja, arra csak az előzetes megrendelések gyüjtése teszi képessé. Ennél a szociális szempontnál is fontosabb az a nemzeti érdek, hogy az idegen kereskedelemnek és iparnak ne vessünk magyar földön kényelmesebb ágyat, mint a minőben mi fekszünk. — Már pedig a memorandum hajszálra bebizonyitja, hogy mig az osztrák detail utaztatók idáig csak *többségben* voltak Magyarországon, ezentul *előnyben* is lesznek. Mert mig a magyar kereskedők és iparosok kénytelenek lesznek a kedvezőtlen szélben behuzni vitorláikat, addig a tehetősebb osztrák kereskedők és iparosok győzni fogják gazdagsággal és a korlátozó törvény mellett is prosperálni fognak, mert nagy reklámmal, mintakártyák küldésével és vidéki fiókok létesitésével pótolni tudják a betiltott utaztatást. Ilyenformán pedig meg fog történni az, hogy a vidéki kereskedelem nem szabadul meg a konkurrenciától, csakhogy mig eddig osztrákokkal és magyarokkal kellett versenyeznie, ezentul kizárólag az osztrák konkurenciával áll majd szemben, mert a magyarnak a saját hazájában tiltva lesz a verseny.

Van tehát már egy szociális és egy nemzeti szempont, mely óva int a reform megvalósitása ellen. De azonfelül igaza van a memorandumnak abban is, ha erősen hangsulyozza, hogy a gyengébb magyar ipar nem mondhat le az erősebb osztrák iparral szemben a *rábeszélés* fegyveréről, a miről ez a törvény szintén eltiltaná. A publikum, sajnos, huz a külföldi iparcikkekhez és két cikk közül az kell neki inkább, a melyik nem hazai. Ha már most ezentul rá sem szabad beszélni, hogy inkább a hazai ipart pártolja, akkor a miniszter attól tiltja el az iparost, a minek önmaga a népszerűségét köszönheti. Mert a miniszter igenis mindenkit rábeszél a hazai ipar támogatására. Érzi ugyanis, hogy nálunk gyengén áll a hazai ipar támogatása és legtöbbször maga a rábeszélő is rábeszélésre szorul, nehogy még ő is külföldi portékát rendeljen a hazai helyett. A kereskedelem és az ipar ezt már régebben érzi s az utaztatással épen azt célozta, hogy rábeszéléssel, alkalom kinálásával, élőszóval kapacitálja a magánfogyasztót, a ki különben régi hajlandósága szerint inkább pártolná a fejlettebb osztrák ipart. A rábeszélés fegyverének köszönhető, hogy a hazai kereskedelem egy nagy kontingenst el tudott hóditani az osztráktól. Ha a törvény ezt a fegyvert kicsavarná a kezéből, akkor az osztrák nevetne a markába, mert az elhóditott kontingens kardcsapás nélkül kerülne vissza birtokába.

Ez igy bizonyos. Csak sajnálni lehet tehát, hogy a fontos argumentumokkal fölszerelt memorandum ilyen későn kerül a kereskedelmi miniszter ur kezébe. Nem hisszük, hogy foganatja lehessen, pedig kár volna, hogy ne legyen foganatja. Azt pedig, a mit a memorandum, mint minimumot hangoztat, hogy t. i. a miniszter diszkrecionális jogának fentartott kivételek közé vegye fel, hogy a *magyar* kereskedő és iparos igenis terjeszthesse a vidéken *a saját magyar ipari gyártmányát:* föltétlenül lehet respektálni. Mert hogy aztán a magyar ipari gyártmány igazán magyar legyen: arról gondoskodni fog a tisztességtelen versenyről szóló, elég szigorral tervezett törvény.

Ujból az „Omge" torzszülöttjéről.

Nagyjában már elmondottuk, hogy április hó 28-án, miként történt a „Gazdák biztositó szövetkezeté"-nek *ujra alakulása.* Ezuttal a részletekkel foglalkozunk, mert *Zselénszki* Róbert gróf, fitymálva mindent, a mit józan ész parancsol, az elmult hét végén beadatta a szövetkezet kérelmét a cégbejegyzés iránt.

Erős a hitünk, sőt biztosra veszszük, hogy a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék most sem lesz hajlandó az „Omge" gründolási mániájának ezt a legujabb torzszülöttét anyakönyvezni. Az uj alakuló közgyűlésen történt szabálytalanságok és az igy létrejött alapszabályokban előforduló képtelenségek stb., stb. a szövetkezet cégének bejegyzését egyenesen kizárják. Megérjük a harmadik alakuló közgyűlést és a gazdák leshetik, hogy mikor menekülnek meg a részvényes biztositók kartelljének hatalma alul.

A mindent tudó, de még többet rontó *Zselénszki* Róbert gróf nagyon bizhatik befolyásában, vagy abban, hogy neki minden meg van engedve. A misera plebs contribuens-t köti a törvény; őt, a ladifundiumok urát nem köti semmi. Azt hivatja meg az alakuló főuri közgyűlésre, a kit Ő akar; nem publikáltatja a meghivót a hivatalos lapban; megnyitja a közgyűlést és csak utólagosan, a napirend letárgyalása után, vagyis akkor konstatálja annak határozatképességét, a midőn táborkara a meghatalmazások gyártását a mellékszobában befejezte stb., stb. Ezt csak nem szentesiti a tövényszék?!

A közgyűlésre felolvasatlanul reá erőszakolt alapszabályok hiányai és képtelenségei többek között ezek:

nem állapitják meg az alapszabályok az alaptőke és dijtartalékok elhelyezésének elveit (l. a keresk. törv, 454. §-át);

nem állapitják meg a biztositási alapot;

vagyonként szerepeltetik a földmivelésügyi miniszter által föltételesen kilátásba helyezett 400.000 korona állami segélyt;

jogot adnak az igazgatóságnak arra, hogy a biztositott tagok tűzbiztositásait és ezzel a tagságot bármikor, a jégbiztositásait 3 napra mindenkor felmondhatja; megszüntetvén *azonnal* minden jogaikat (lásd a 44. és 45. §-okat);

megállapitják, hogy a szövetkezet első rendes közgyűlését 1901. év első felében tartja, de az első számadásait csak 1901. december 31-én zárja le (l. az 57. és 101. §-okat);

nem állapitják meg szabatosan, hogy az utódijat mikor követelheti az igazgatóság és hogy a kártalanitási összegek mikor és mennyiben folyósittatnak;

kötelezik a tagokat arra, hogy a „Köztelek" cimű lapra előfizessenek, különben tudomást nem szerez-

hetnek az igazgatóság értesitvényeiről (l. az 5. §-t és a 29. §. harmadik bekezdését);

és igy tovább.

Igazán kacagni való az az elbizakodottság, mi a Közteleken lábrakapott és még azt merik ott állitani, hogy a törvényszéknél a verseny befolyása érvényesült, midőn elző izben megtagadták ennek a szerencsétlen szövetkezetnek cégbejegyzését.

Nem akarunk szólani az alapszabályoknak azon határozmányairól, melyek a leendő biztositott tagok érdekeit mélyen sértik és eleve kizárják a szövetkezet prosperitását, a kartellált biztositó társaságok által nyujtott előnyökkel szemben, de azt el nem hallgathatjuk, hogy a szövetkezeti biztositás eszméjében soha senki nagyobb kárt és a részvényes biztositóknak jobb szolgálatot nem tett, mint a közteleki biztositási szakemberek, élén *Zselénszki* Róbert gróffal.

—s.

Eladó ország.

Némely ország nemcsak a jámborságában hasonlit a birkához, hanem abban is, hogy kétféleképen lehet eladni. Vagy egészben, szőröstül, bőröstül, vagy részletekben, fontonként. Először a fülét, aztán a farkát.

Nem akarok ujjal rámutatni arra a tekintetes hazára, mely a felaprózott birka sorsára jut mostanában, hátha valaki megharagudnék érte. Mert nincs is szükség az én polgári észrevételeimre épen most, mikor nálamnál jóval nagyobb ur vette észre ezt a vásárt s az Orsz. iparegyesület minapi közgyűlésén elég magyarán megmondta a maga véleményét erről a birka természetről s azokról az élelmes hentesekről, a kik a vásárt csinálják.

A nemes gróf, a kiről szó van, *Zichy* Jenő gróf. A hazai tőke részvétlenségéről panaszkodott ő nagyméltósága s körülbelül ugy mondta, a hogy én mondom. A birkát eladják a külföldnek, lassanként, darabonként, mivelhogy egyszerre eladni mégis csak csunya és alávaló dolog volna és nagyon észre lehetne venni. Igy azonban senki sem gondol rá, senki sem veszi észre s még akadnak olyanok is, a kik a mészárosokat dicsérik.

Elvégre is a birka az oka minden birka-szerencsétlenségnek. Ha a birkának annyi esze volna, mint egy jóravaló hollandusnak vagy angolnak, mindjárt másként állana a dolog. Igy azonban elvérzik a birka.

Beszéljünk világosabban. — Miben áll ennek a hazának a birka-természete? Először is abban, hogy szereti a mezőt. Ha a magyar iparos tizenöt vagy husz esztendőn keresztül becsületesen dolgozott s egy kis vagyont gyüjtött, hirtelen kitör rajta valami betegség, elfordul a maga becsületes keresetétől s földet, birtokot vásárol s zerge szakált tűz a kalapjába. Igy tudniillik nagyobb urnak gondolja magát s van is valami az észjárásában. Kifelé, a magyar társadalom szemében csakugyan nagyobb ur. Nem bolond, hogy kisebb ur legyen, ha egyszer meg van hozzá a módja, hogy nagy lehessen. A példát azokról a földbirtokosokról veszi, a kik már nagyon régen nagy urak s ősi latifundiumokon születtek. Ezeknek ugyan még sohasem jutott eszükbe, hogy gyárat alapitsanak, hogy nyerstermányeiket maguk értékesitsék, mégis milyen nagy tiszteletnek örvendenek. A pénzüket, a sok pénzüket viszik oda, a hol a lótenyésztés és lófinomitás nagy nemzeti érdekeiért annyi idő óta lobog az áldozatkészség tüze. Csupa fehérre meszelt kis oltár boritja a mezőt, az van ugyan ráirva, hogy totalizatőr, de azért ez nem zárja ki, hogy ugy egymásközt ne nevezzék oltárnak. Avagy, mivel olyan sokat firkálnak ez ellen az istentisztelet ellen, hát elmennek valahová külföldre s ott költik a pénzüket nyugalomban és békességben. Ott legalább nem hallják folytonos panaszát a népnek.

Ilyenformán juthatott *Zichy* Jenő gróf arra a konkluzióra, hogy jó volna, ha a mi főuraink, főpapjaink és tőkéseink gyáralapitásra adnák a fejüket.

Szó sincs róla. Bizony jó volna. Nekünk ugyan jó, de félek, a bankok nagyon megharagudnának érte s sehogy sem tudnák lenyelni azt a keserűséget, a mi ebből a veszedelemből szárnaznék. Mert a bank, az ugyan alapit gyárat, de nincs köszönet benne. Mert a bank az a mészárszék, a hol a magyar birka fölaprózása kezdődik. A folytatás ott van, a hol a külföldi husfogyasztók megjelennek.

És meg kell jelenniök, mert a hazai ur, meg a hazai tőkés nem ad pénzt ipari vállalkozásra. Minden apró-cseprő beruházásnál, minden kölcsönnél a külföldre vagyunk ráutalva. Ha akkorka gyárat akarunk alapitani, mint a körmöm feketéje, már idegen tőkepénzessel tárgyalunk s igy az a kis haszon, a mi még a körmöm feketéjénél is kisebb, szintén külföldre vándorol. A magyar birka ezalatt a mezőn van s legel.

Ilyen módon nem lehet egy országot vagyonossá és tehetőssé tenni. Ilyen módon csak el lehet adni, át lehet játszani idegenek kezére. Lehet lármázni és hencegni, hogy itt van már gazdasági élet, van ipar, gazdagság és jólét. Azt is el lehet mondani, hogy van iparos osztály, de valóságos eredményeket felmutatni nem lehet. Addig, a mig azok, a kik a magyar földből kivert és kiszipolyozott hasznot gyerekes és léha mulatságokra költik és minden ambiciójukat abba helyezik, hogy a külföld magyarjai legyenek, addig Magyarországon nem lehet sem iparról, sem nemzeti gazdaságról beszélni.

Beszélni egyelőre csak darabonként eladó birkáról lehet.

—b.

Tudomány és gyakorlat.

A „Közgazdasági Hiradó“ utolsó számában egy okos és panaszában nagyon megszivlelendő cikket olvastam. Irójának, ugy látszik, magának is megvannak a szomoru tapasztalatai, mert *Akadémia és irodalom* cimű cikkében azt panaszolja föl, hogy az általam

megpenditett pályázati meddőségek okai egyenesen az akadémiai pályahirdetések mai rendszerében keresendők.

Elismerem panaszának jogosultságát és a magam kommentárjait engedtessék meg hozzáfűznöm. Akadémiánk lelkesen, nagy alapitójától beléoltott buzgalommal teljesiti nagy feladatait tudományosságunk fellenditése körül. A régebbi időben tán exkluzivabb volt a kelleténél és elzárkózott a kelleténél jobban azoktól a szükséges teljesitendőktől, a miket a tudományra az élet gyakorlati követelményei rónak. Mert szellemében, irányában lehet az akadémia doktriner testület, de nem szabad figyelmen kivül hagynia a tudomány gyakorlati követelményeit.

Ezek az állapotok azonban örvendetes módon átalakultak, mióta a főtitkári széket *Szily* Kálmán tölti be. Ez a testestől-lelkestől magyar tudós éles szemmel látta meg az akadémia jövőbeli feladatait. Ha arra az időre visszatekintünk, mióta ő áll első tudományos testületünk vezetésének élén, úgy látjuk, sok olyan kérdés oldódott meg, amik az ő gyakorlati érzékére jó világot deritenek. Pályahirdetésekben, megbizásokban, tapintatosság, tudományos surlódások elintézésében bölcs mérséklet vezérli. Soha annyi gyakorlati értékű tudományos munka nem jelent meg, mint az ő főtitkársága alatt. A mezőgazdasági és közgazdasági irodalom sok jeles terméke neki köszönheti létrejöttét, mert hisz sokáig állt a Természettudományi Társulat élén és onnan hozta magával az ismereteket, melyek ily irányu munkák iratására ösztönözték.

Mégis, ha az akadémiai pályázatok az utóbbi időkben nem eredményezik a kivánt sikert, nem rajta mult bizonyára. A régi, megcsontosodott tradiciókból sokat kiirtott, de nem tehetett meg mindent. A klikkek uralmát meg abszolute nem tudta megtörni. Elszomoritó tény, hogy egy évszázadban egyszer akad egy lelkes magyar főur, a ki százezer forintot áldoz a hazai tudományosság oltárára. Több egyéb munka között közgazdasági nagy munkára is tűznek ki 10.000 frtot és ime, tiz esztendő alatt nincs egyetlen vállalkozó, a ki megirta volna. Itt az okokat ne az akadémiában keressük. És bár veszedelmesek azok az akadémiai klikkek, a kiváló munkás mindig le tudta dönteni az utjába gördülő akadályokat.

A pályázatok sikertelensége nemcsak az akadémiában szembeötlő. Más tudományos és nem tudományos testületek is tűznek ki időről-időre megfejtendő kérdéseket. Érdemes munkák ritkán kerülnek ki. Ujólag hangsulyozzuk, hogy sokkal megbizhatóbbnak, eredményesebbnek itéljük a pályahirdetések helyett a megbizásokat. És itt ugy az akadémiának, mint egyéb testületeknek figyelmükbe ajánljuk, hogy necsak a tudóst véljék itélkezésre alkalmasnak, hanem válaszszanak be a pályabiróságba gyakorlati gazdát is. Az akadémiának van könyvkiadó vállalata, melynek tanácsában olyanok is vannak, a kik nem akadémikusok. A szinmű pályázatoknál rendszerint két szinész is itélkezik, miért ne lehetnének a köz- és mezőgazdasági munkákra hirdetett pályázatok vagy megbizások itélkezői közt érdemes gyakorlati gazdák is?

És ezt figyelmébe ajánljuk a földmivelésügyi miniszteriumnak is. Itt is vannak pályázatok, megbizások és birálóik csupa doktriner emberek. A gyakorlati élet is nevel olyan kiváló embereket, a kiknek a véleményét illő is, hasznos is volna meghallgatni.

Gál Kálmán.

Egy közteleki intézményről.

(Kommentár egy vidéki gazdaember panaszához.)

Szinte átaljuk már, hogy minden hétre akad dolgunk az Omge egyik-másik ténykedésének szellőztetésével.

Isten látja a lelkünket, hogy nem keressük ezeket a dolgokat, de nem is térhetünk ki előle, ha olvasóink egyik-másikának konkrét panaszát veszszük s azt látjuk, hogyan „ugratja“ a *Köztelek* az ő legjobb embereit terhes kötelezettségekbe, a helyett, hogy alkalomadtán védelmére sietne inkább.

Egy a napokban hozzánk intézett panasz kapcsán a *Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezetéről* szól most az ének.

Ezt a *Szövetkezetet* az Omge kreálta néhány év előtt, sippal-dobbal akvirálván hozzá a tagokat saját hiveinek sorából. Akkortájban épen csak aranyhegyeket nem helyeztek kilátásba: olyan élénk szinekkel ecsetelték e szövetkezet szükségességét és *jövedelmezőségét*. Hát szó, a mi szó, ha nem *közteleki módra*, hebehurgyasággal tákolják össze ezt az intézményt, hanem komoly és fontos ügyhöz méltó alapossággal, akkor kétségkivül nagygyá és erőssé válhatott volna e szövetkezet. Mert olyan tere ritkán nyilott még hasonló fajta vállalkozásnak a rohamos kifejlődésre, sőt nem tulzunk, ha azt mondjuk, a vagyonszerzésre, mint a Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezetének. A vásárcsarnokok által központositott élelmezése a székesfővárosnak valóságos kincses ládát tárt fel a termelők részére, ha a szövetkezet derekasan hozzálátott volna kötelességéhez — a mihez azonban annyit sem értett, mint a hajdu a harangöntéshez. — De hogy is értett volna, mikor az Omge csinálta és ennélfogva a vezetést is csupa ahhoz nem értő, de kedvelt hiveire bizta.

Az illusztris férfiakból alakitott igazgatóság névsora elég szépen hangzott ahhoz, hogy a Köztelek harangozására a „jó vidékiek“ részjegyeket jegyezzenek. És jegyeztek is szorgalmasan! A Köztelek felhozott a jegyzés érdekében minden előnyösnek látszó momentumot, de gondosan agyonhallgatta az alapszabályok egynémely pontjait, melyek a tagokra egy ily vállalkozásnál nehezedhetnek. Ilyen péld. a szövetkezet alapszabályainak 3. §-a, a mely a 100 koronás üzletrész után még 200 korona utánfizetésre kötelezi a felet. De a 4. §-nak ama passzusa sem kellemes a szegény gazda-tagra, mely az

üzletrészek eladását, illetőleg átirását az igazgatóság tetszésétől teszi függővé.

Köztelekék nagyon is jól tudták, hogy e §-ok sulyos terhet rónak „gazdatársaikra“ (hisz ép azért szőtték be e passzusokat!), de biz a jóhiszemű gazda nem igen érti az ilyen §-okból, melyik miről jó. Ez csak a kiemelt betűkkel szedett részeit olvassa nyomatékosabban a felhivásnak, az pedig *haszonról, nyereségről*, **biztos tőkeelhelyezésről** beszél. Aztán meg a Köztelekről izenték — hát csak bele mennek.

Egy gazdaolvasónk hozzánk intézett panasza kapcsán kellett ezen ügygyel előhozakodnunk és mivel tudtunkkal e szövetkezet még jó sok pénzébe fog kerülni mostani részvényeseinek is, ha csak likvidáltatására nem szövetkeznek; t. gazdabarátainkat pedig figyelmeztetjük, nehogy valamelyikük folytatólagosan belépjen e kedves szövetkezet kötelékébe, mert ugy járhat, mint a már emlitett panaszos ur. Ez a derék gazdaember még hitt az időtájt az Omge *áldásos* törekvéseiben s jegyzett 2 részjegyet náluk. De néhány nap mulva terhesnek találván 2 részjegy vételét, levélileg kérte az Omget, hogy jegyzését redukálja *egyre*. A derék Omge — melynek annyi titkára van, mint egy minisztériumnak — nem ért reá válaszolni a „gazdatárs“-nak. Emberünk azt hivén, hogy „hallgatni annyi, mint beleegyezni“, az 1 részjegyért járó összeget becsülettudással befizette és rögtön nyugtázták is neki „a *jegyzett* **egy darab** részjegyre“ történt befizetést. — Ennekutána pedig egy évvel (nyilván keveselvén a részjegyek számát) birói uton követelték az illető „tagtárs“-tól, hogy második részjegyét is kifizesse. Mondanunk sem kell, hogy annak értékét a pörköltségekkel együtt be is vasalták rajta. Csak természetesnek tartjuk, hogy ilyen bánásmód után nem óhajtott a szóban forgó részjegyek boldog tulajdonosa szövetséges társ maradni Omge-ék e derék szövetkezetében s részjegyeit egy nemes célu közintézetnek ajándékozta. Csakhogy ez az intézet nem fogadhatta el az ajándékot, mert információi a szövetkezet rentabilitásáról nem feleltek meg az Omge által festetteknek, sőt ellenkezőleg, ők nem vállalkozhattak arra, hogy egy olyan *nem kamatozó* 200 koronás tőkét fogadjanak el, melyre még tartoznak rövidesen esetleg 400 koronát ráfizetni — hogy aztán semmit érő papirt őrizhessenek értékpapirjaik között. Igy az illető ur most is birtokosa e nem egészen arany valutáju értékpapiroknak s mi ugy tudjuk, hogy hálából örömest hajlandó a Köztelek tek. szerkesztőségének ajándékozni a részjegyeket (ha ugyan időközben bejelentett kilépését el nem fogadták, a mi legfőbb vágya volna!), csak azt nem tudja, ha vajjon a szövetkezet igazgatósága az alapszabály 4. §-a értelmében hajlandó-e átirni a megajándékozottak nevére végérvényesen.

Ha maliciózusok akarnánk lenni, felhivást intéznénk a nagy közönséghez: jelentkezzék, ki akarja e részjegyeket ajándékba elfogadni. De nekünk t. olvasóink anyagi érdeke szivünkön fekszik — hát nem ajánljuk senkinek. Ellenben ismételten intjük a gazdaközönséget, hogy az Omge-féle szövetkezetekben való részesedésre ne fecsérelje pénzét, mert fájdalom! — az mind elvész előbb-utóbb. Hisz csak nemrég volt alkalmunk az ugyancsak általuk propagált „állatbiztositó szövetkezet“ vagyoni pusztulásáról számot adni. A *vásárcsarnok ellátó szövetkezet* részjegyét most áruljuk ingyen. És bár ne lenne igazunk! Nemsokára a *Gazdák biztositó szövetkezetének részjegyei is hasonló értéket fognak képviselni.*

—n —r.

Munka- és iparviszonyok Amerikában.*)

II.

Alig van a gyári termelésnek cikke, mely a trustok uralma alatt ne állana. A gyári nagyvállalatok belátták, hogy az egymás ellen folytatott verseny erejöket bénitja. Kezet fogtak tehát s egy-egy cikk gyárvállalatainak összessége megalakitja a teljhatalmu trustot, azt a gazdasági urat, mely kormányozza a termelés mérvét, megállapitja a fogyasztó piacokon a cikk árát, megszabja a munkabért, kiosztja a gyárak kontingensét, üzletpolitikája vagy versenymanővere szerint egy vidéken a gyártást beszünteti, más vidéken megnyitja s az elért közös nyereségben részesiti a trusthoz tartozókat, mint a részvénytársaság a részvényeseit.

Ezek hatalmával szemben a munkasosztály tömörülése tehetetlen, sikerre sohasem vezetett s rendes viszonyok között megkisérlése sem divatszerű. A munkást megfizetik, mert a termelés mértéke folyton növekszik és ahhoz a munkához, a mit gép el nem végezhet, munkásra van szükség.

Amerika világvárosaiban New-Yorkban, Philadelphiában, Chicagóban s egyebütt a legelőkelőbb utcák palotasorai egymásután sorban ily trustok nevét viselik homlokukon. Amerikát ma tényleg a trustok kormányozzák, az uralmon lévő politika a trustok politikája, az elnökválasztás, mely dönt arra nézve, hogy melyik gazdasági törekvés kerüljön feszinre, a trustok pénzén történik, a vámvédelem elveit ők irják elő, a nemzetközi kereskedelem szerződéseinek tartalma tőlük származik, ők háboruskodnak vagy békélkednek, szóval mindenható millióik hátán ők az urak Amerikában. Hatalmuk nyomát érzik és sinylik ideát Európában is, kézlegyintésük sze lehozza össze itt azt a sok kartellt, mely ellen a fogyasztók annyit panaszkodnak, de a mely panaszoknak csak akkor volna remélhető a megoldásuk, ha Európát is olyan vámgyűrű védené meg a tengerentuli világoktól, mint Amerikát, ha ennek nyersanyagaira nem volna rászorulva, ha egységes politikai testet képezne, melynek munkaverejtékét nem emésztené fel az egymás ellen fegyverben tartott hadak költsége.

A trustok most már nem is külön egyéniségük hatalmára támaszkodnak, hanem egymással érdekszövetkezetekbe tömörülnek s a politikai imperializmus

*) Szávay Gyula: »Amerikáról« cimü munkájából.

példájára a gazdasági imperializmus kifejlődési utján haladnak.

Az elégületlenség és forrongás a trustok hatalma ellen Amerikában eléggé általános s ha valami, ugy a trustok megtörése lehet az, a mi ott belső vihart támaszthat egykor. Ez a vihar aztán félelmes munkát adhat a „munka lovagjainak“ (Knig tsof labour), kik az 1892-iki válság alatt megmutatták szervezett erejök hatalmát.

Ezekkel a hatalmakkal állanának szemben a munkások, ha „munkás-kérdés“-t formálnának. Az a tőke, mely a trustok kezében van, s az a merészség és gyorsaság, mely Amerika üzletlevegőjében él, gyorsan segit magán; ha ma Philadelphiában zavar áll elő egy gyárban, annyi idő alatt, a mennyi nálunk a békéltetésre szükséges, megnyitja ugyanaz a gyár üzemét uj falak közt Chicagóban vagy New-Orleánsban.

Voltak munkásküzdelmek Amerikában is, nevezetesen akkor, mikor a demokraták uralomrajutása gazdasági válságot okozott. Többször kitört a már érintett bányamunkások telepein s Amerika ipari fővárosának. Pittsburgnak rengeteg nagyságu acél- és vasgyáraiban is, láttam a monongahallei völgy sikját, a hol 7000 munkás fogott fegyvert jogai kivivására s a pittsburg-homesteadi dombot, a hol 12.000 munkás sáncolta el magát s lefegyverezve az ellenök küldött munkaőröket, meztelen menetben csufolta meg őket Pittsburg utcáin, — mindkettőben magyar tömegek vitték a szerepet, ők voltak tulsulyban — mindakét sereg véres fejjel szédült vissza a bányákba és kohókba s nem csak hogy nem vivtak ki semmit, de ők fizették meg a hadiköltséget is, mert munkafeltételeik rosszabbodtak.

És a hazleton-i árok is arról beszélhet, hogy a mikor a tőke érdeke más érdekkel összeütközik, akkor azt a mást, egy húron pendülve, közös érdekkel temetik el az amerikai közrend kéz-kezet fogó s kéz-kezet mosó törvény-szervei.

Kisipar azon a földön nincs. Az ipari szakmunkások s mindennemű ipari alkalmazottak tehát a munkás fogalmi körében állanak.

A mi a munkások életfolyását illeti, az egészen rendezett, teljesen kielégitő és semmi megkülönböztető vonal nem választja el a lakosság nem-munkás részének életmódjától.

Aféle munkástelepek, melyek már külsejük igénytelenségével s csoportos elhelyezésükkel magukon viselik a munkás-jellegnek a szegénység fogalmával összeeső jegyét, — nem szokásosak. A munkások elözönlik a város egész területét az üzlet-negyed kivételével, a hol magánlakások egyáltalán nincsenek — és igényeikhez mérten az angol-amerikai lakás-szokások szerint laknak. Ennek a szokásnak alapjellege abban fejeződik ki, hogy minden család lehetőleg egy teljes kis házat lakik. A nagy bérlakások is akként vannak épitve, hogy 2 2 ablakos homlokzatuk elzárt egészet képez, a külön levő utcabejárón benyitva a ház előcsarnokába, a földszinten első kézről a fogadószobát (parlor) találjuk, mely a legszegényesebb lakásban sem szokott hiányozni s ha több lakás van a házban, ezeknek gyakran külön parlorjuk van. Ennek sablonos butorzatából ritkán hiányzik a pianino. A butorzat különben rendszerint a ház tartozéka, csak a legsajátabb használatra szolgáló tárgyak képezik a munkáslakás személyes tulajdonát. Ez a gyakorlatias amerikai szokás nagy megtakaritást szolgáltat a butorrongálás és hurcolkodási költség tekintetében a mozgékony természetű munkáslakónak s e mozgékonyságot szolgálja az a szociális izű törvényes intézkedés is, hogy a lakó nincs fölmondáshoz kötve; a háztulajdonos őt csak felmondás mellett küldheti el, de a lakó lakását bármikor elhagyhatja s házbérét hetenkint fizeti. A heti fizetések rendszere különben is általános az amerikai élet egész vonalán; nemcsak a munkások, hanem a vállalati tisztviselők, szellemi munkások, ujságirók stb. is hetenkint kapják meg járandóságaikat s ugyanily heti rendszer szerint teljesitik fizetéseiket.

Visszatérve a lakásfelosztásra, a földszinten találjuk rendszerint az ebédlőt, a konyhát és cselédszobát, az emeleten a háló- és gyermekszobát s a család nagyságához és igényeihez mért többi családi lakószobát.

Ez a kis „home“-ja rendszerint meg van a legegyszerübb munkásnak is, ebbe az otthonba csak a bizalmas barátságnak van belépti szabadsága. A lakások igen kényelmesek, s kell is hogy azok legyenek, mert esti 6 órától kezdve ezek képezik a munkából hazatérő családfőnek s az egyesülő családnak nyugalmat és kényelmet nyujtó otthonát.

A házon kivül való szórakozásoknak az a pazar fajtája, a mi Európában, de különösen Ausztriában, Magyarországon s a keleti országokban divatos, Amerikában merőben ismeretlen. Oly berendezésű kávéházak és étkező-mulatóhelyek, a hol időtöltésből, vigadásért elszórakozzék a vendég, nincsenek, — a telivér amerikai életfelfogása és munkássága ezt kizárja, ott a nyilvános étkező- és italmérő üzletek az étkezés és normális italnyujtás kielégitésére szoritkoznak s csak a németség tömörülő pontjain tünnek fel a „Rathskeller“-ek, valamint a magyarlakta utvonalak hosszán a cigányzenés kávéházak és vendéglők. A munkásvárosrészek s kisebb városokban pedig az ezeket helyettesitő „szalon“-ok, a melyekben bort, sört és whisky-féléket mérnek ki.

Az amerikai nép itala a sör és a whisky, mely utóbbinak keverése, különféle édes izekben való készitése ott népszerű tudományt képez, rendszerint a jeges szóda alapulvételével.

Az ipari munkások háztartása szintén az amerikai nép háztartásvezetésének általános törvényeihez alkalmazkodik. Az általános munkarendszerhez simul az élet. Reggel erősebb természetű reggelit vesznek magukhoz az emberek, többnyire hussal, déli 1-kor rövid pihenő van a gyárakban s mindenféle munka terén, a munkás akkor hideg ozsonnát, az uri nép dejeunert élvez a megszokott nyilvános étkezőben, a családi ház-

tartást ez az étkezés nem érinti. Hat órakor vége van a munkának és a hivatalnak, népáradatok úsznak kifelé az utcákon, mindenki siet haza az ő otthonába, a hol a tápláló ebédhez ül.

A háztartásra ez az étkezés sem ró aránylag nagy terhet s a gazdaasszonykodás európai, vagy különösen magyar virtusa nincs is igen kifejlődve. A legkülönbözőbb üzletek foglalkoznak azzal, hogy a konyha számára félkészitményeket állitanak elő, igy a sütés-főzés munkája a minimumra szoritkozik. Hogy ez ekként fejlődött ki s rendeződött be, annak a munkabeosztás mellett egyenrangu alapoka a cselédkérdés.

A cselédtartás sok nehézséggel jár és költséges. Egy-egy cseléd 12—20 dollárt kap egy hóra, igényük nagy, rendes szobát, jó ellátást követelnek s csak kikötött munkáik végzésére és bizonyos napi munkaidőre szoritkoznak ; a társadalmi bánásmód is más velök szemben, a mennyiben az emberi egyenlőség földjén ők is kiemelkednek a szolgaság fogalomköréből, aféle női magántisztviselőknek tartják magukat, kik egy-egy házhoz elszerződnek a háztartási teendőkben való segédkezésre.

Innen van az, hogy a tehetősebb házak sem alkalmazhatnak többet egy cselédnél, az egyszerű munkásházakban pedig rendszerint nincs is cseléd, még azon jobb módu házakban sincs, melyek azonos jövedelem mellett itthon két cselédet tartanak.

Az ipari munkások munkaideje tekintetében az üzemek természete s az egyes államok külön törvényhozása által megállapitott különböző gyakorlat divik, leggyakoribb a szakmányok szerinti munka, ilyen van a bányákban is, az ipartelepek legtöbbjénél a 8 és 9 órai munkaidő van behozva. — Napi munkaidejöket akként osztják be, hogy tuldolgozva a kikötött órán, a szombat délutánt megnyerik maguknak. Erre szükségük is van, mert a legtöbb nagy városban esti 6-kor a kereskedelmi üzletek bezárulnak, épen csak a mindennapi szükséglet, táplálkozás stb. üzletei maradnak nyitva, vasárnap pedig általános munkaszünet lévén, a munkások az ő magánügyeiket szombat délután végezhetik.

A vasárnapi munkaszünetet példátlan szigorusággal tartják meg ; nemcsak az elárusitó üzletek, de az étkezők és mulatók is mind zárva vannak, szeszes italt nem adnak s oly csend borul a kihalt, néptelen világvárosokra, hogy ott, a hol egyébkor a siketitő utcazajtól szót sem lehet érteni, most meghallani a közuti vasutak földalatti kabeleinek percegését.

Az ipari munkásokat a humanizmus védő karja s a nevelődés lehetőségének bősége sehol ugy körül nem karolja, mint Amerikában. Az egyes államok törvényhozása szorgosan megszabja a határokat, a hol a munkásban védeni kell az embert. Sok állam törvényhozása kiterjeszkedik a munkaidő átlagos megállapitására s a munkásnak a munkaadókkal kötött szerződésére is. Annak tartalmából kölcsönös megegyezés esetén is kiemel bizonyos megállapodásokat s érvényteleneknek nyilvánitja azokat. Ilyen például a munkaadó anyagi felelőssége baleseteknél. Szabályozza a nők és gyermekek munkára való alkalmazását s a tűzrend feltételeit. Nők nehéz munkára sehol alkalmazva nincsenek. Ők különösen az elárusitó szolgálatban, a csomagolási s más könnyebb munkáknál nyernek alkalmazást, fizetésök a férfiakéval arányos, ugy, hogy a munkásnő saját keresményéből független életet biztosithat magának, nincs utalva megélhetés szempontjából a házasságra, mely a háztartás-vezetés terhes munkáját háritja rá. A női fölöslegnek európai képe — számtalan visszatetsző vonásával — itt nem ismeretes.

A nevelés eszközei mindenkinek kényelmes bőségben állnak rendelkezésre. A gyermekek a kitünő községi iskolában (public school) kötelező ingyenes tanitásban részesülnek, a könyveket és tanszereket is ingyen kapják, később a kézműves szakiskolák és kereskedelmi tanfolyamok gazdag választéka kinálkozik számukra, amerikai polgárok fejedelmi jótékonyságai alapján létesült intézetek kinevelik az életfoglalkozások minden ágára, a gyakorlati ismeretek megszerzése rövid alkalmi tanfolyamok utján a legszabadelvübb és legkényelmesebb módon lehetséges ; ezek az iskolák kevés általános műveltséget, de rendkivül sok és alapos szakismeretet nyujtanak tanulóiknak. A világvárosok New-York, Chicago s különösen Philadelphia nagyszabásu tanintézményei világhirűek és külön tanulmányra érdemesek.

Könyvtárakkal, nyilvános olvasó-, rajzoló- és iróintézetekkel bámulatos módon fel van szerelve egész Amerika. E tekintetben a bőség és fényűzés imponáló s minden nemzetiségű néptöredék igényére kiterjed a figyelem. A munkás-könyvtárak száma nagyon sok, azok kezelése a lehető legkönnyebb, telefonszolgálatra is be van rendezve, az ellenőrzés és az óvatosság nehézkessége eltünő, a népbecsületesség veleszületett s belenevelt érzése ezen a téren is valami ujszerűnek tűnik fel az utazó előtt, a visszaélések — mint a könyvtárkezelők mondják — figyelemre alig érdemes kivételek.

A munkás-segélyezés és munkaközvetités közfeladatai össze vannak kapcsolva s ezeket a munkások maguk végzik, e célra szervezett autonom egyleteikkel. Ezek az egyletek a legszigorubb pontossággal végzik dolgukat s a munkásoktól is pontosságot követelhetnek. A munkanélkül maradt munkást — ha az tagja egy ily egyletnek — segélyben részesitik s munkát keresnek számára. A munkaadók részére szintén közvetitenek munkást, s e szolgálatért tőlük is bizonyos hozzájárulást követelnek.

Az amerikai nagygyárak, ugy a humanizmusnak, mint a szellemi képzésnek s az erkölcsi nemesitésnek minden eszközével dusan fel vannak szerelve ; sok ily előkelő gyárban megfordultam, a hol a gyár kiegészitő berendezését képezte egy gazdag könyvtár s vagy azzal egyesitve, vagy attól külön egy templomhelyiségül, esetleg hangverseny- és előadás-termül szolgáló diszes csarnok, melyben a munkások vasárnapi lelki

szórakozásaik céljából mindent feltalálhatnak; van külön papjuk, nevelőjük, daloskörük s a testi s lelki jólét szolgálatára való minden berendezésük. Ezek az intézmények a gyárhoz kötik a munkásnépet, megadják társadalmi létük s meleg összetartozóságuk formáját és kapcsát.

A jövő vámtarifája és az osztrák iparosok.

Az osztrák kereskedelmi miniszter ez év januárhavában felszólitotta az osztrák kereskedelmi kamarákat és közgazdasági testületeket, hogy adjanak véleményt az *autonom vámtarifáról* és a *vámtörvény* esetleges reform-szükségletéről, hogy igy a kellő anyag idejekorán álljon az osztrák kormány rendelkezésére a magyar kormánynyal folytatandó tárgyalásokhoz. E testületek elsője, az *alsó-ausztriai iparegyesület* terjesztette fel kimeritő javaslatát az osztrák kormánynak melyhez teljes *vámtarifaséma* az *autonom tarifatételekkel* és a vámszabályok meg vámkezelésre vonatkozó inditványok vannak csatolva. Az alsó-asztriai iparegyesület Ausztriának legtekintélyesebb iparostestülete és előterjesztése kimeritő szak-ankétek alapján készült, ugy, hogy ez az egész munkálat az osztrák iparosság kivánságának tekinthető, miért is ránk nézve elég érdekes ahhoz, hogy vele foglalkozzunk.

A javaslat kiemeli, hogy a védvámtarifa magában még nem elégséges ahhoz, hogy az ipar helyzetét javitsa és biztositsa. A helyes vámokhoz szükség van előnyös kereskedelmi szerződésekre, jól megállapitott fuvardijtételekre, a közlekedési utak fejlesztésére, a kereskedelmi tengerészet istápolására, igazságos adókra a belpolitikai viszonyok végleges szanálására, a kormány üdvös gazdasági politikájára és jó közigazgatásra. — Ezután kiemeli azokat a nehézségeket, melyeket a vámszövetség Ausztria és Magyarország között a kereskedelmi politika utjába gördit és az ipari és mezőgazdasági érdekek taglálása után a javaslat arra az eredményre jut, hogy a külkereskedelem eddigi fejlődésének alapján még az agrikol-szempontokból is nem annyira magas gabonavámok szükségesek, mint inkább a gyümölcsre, főzelékekre, műfára kell megfelelő vámokat vetni, sőt a műfára kiviteli vámokat hoz javaslatba. Általában komoly megfontolást igényel az, hogy szabad-e az ipart veszélybe sodorni az által, hogy alacsonyabb agrárvámok legyenek elérhetők, a melyek egyébként az agrártermények terén versenyző egyéb államoknak is javára lesznek.

Az autonom vámtarifa tekintetében azt javasolják az osztrák iparosok, hogy az eddigi specfikus (suly-) vámok helyett az értékvámok rendszerét állapitsák meg. Különösen kivánatos az a vegyi ipar termékeinél és a műszerek meg órák csoportjánál. A fokozatos vagy labil-vámok rendszerének végrehajtása még nagyobb nehézségbe ütköznék, mint az értékvámok rendszere. — A mozgóvámok első sorban a gabonaneműeknél jöhetnének figyelembe. Csakhogy itt majdnem lehetetlen azt a pontos határidőt megállapitani, a mikor a mozgóvámokat fölemelni vagy leszállitani kellene, hogy az árváltozásokat a kellő időben és kellő mértékben kövessék. Ezenkivül a változo vámok mellet lehetetlen kereskedelmi szerződéseket kötni. Az iparegyesület által rendezett ánkéteken azt a javaslatot is megvitatták, hogy a nyersvasra hozzák be a mozgó vámokat. De ezt is el kellett vetni. Hasonlóképen ellene nyilatkozik az előterjesztés a kettős tarifának maximális és minimális tételekkel. A mi pedig a legtöbb kedvezményre vonatkozó záradékokat illeti, e tekintetben azt javasolja az iparegyesület, hogy azokat a vámkedvezményeket, melyeket egy bizonyos államnak engedélyezünk, csak akkor adjuk meg a másik államnak is, ha ingyen, vagyis ellenkoncessziók nélkül vettük fel ezt a záradékot a kereskedelmi szerződésbe. Ha pedig a legtöbb kedvezményt az állam csak koncessziók árán engedélyezte, akkor ez a kedvezmény más szerződéses államokban csak akkor adható meg, ha oly értékü koncessziót kapunk érte, mint az első államtól.

Az egyes vámtételek tekintetében az előterjesztés az eddigi vámok fentartását, sőt egyes esetekben fölemelését javasolja. Ezt a követelést azzal indokolják az osztrák iparosok, hogy az osztrák ipar hasonlithatatlanul kedvezőtlenebb termelési feltételek mellett dolgozik, mint a versenyző államok ipara. — Ahhoz is ragaszkodni kell, hogy az ipar összes nyers- és segédanyagai, különösen azok, melyek e belföldön nem termeltetnek, vámmentesen legyenek behozhatók, hogy a félgyártmányokra meglehetősen alacsony vámot vessenek és végül, hogy a kész gyártás mérsékelt védvám alá essék. — Ez elvi szempontok szolgáltak zsinórmértékül a vámtarifa-séma egyes tételeinek megállapitásánál. A mi az uj sémát illeti, a mostani 50 osztály helyett 35 osztályt állapit meg az előterjesztés, de a vámtételek számát 357-ről 887 számra emeli fel az iparegyesület. Az előterjesztés ugy az osztályokat (melyek között az elektro-teknika külön osztályt képez), valamint az egyes vámtételeket is alaposan megokolja. A terjedelmes munkálat végén azután kilátásba helyezi az alsó-ausztriai iparegyesület, hogy egy másik hasonló kiterjedésü munkában vizsgálódás tárgyává teszi a fennálló kereskedelmi szerződések mindegyikének hatását Ausztria gazdasági termelésére.

Szerkesztői üzenet.

A mult heti számunkban megjelent »Földmivelők országos egyesülete« cimü cikknek 13. sora »kik propagandát csinálnak az uj egyesületben« helyett: *kik propagandát csinálnak* **az uj egyesület ellen** olvasandó.

——

Sz. S. urnak *Gátér*. Levél megy.

Bank és Pénzügy.

Az uj koronajáradék. A mennyire a beérkezett tudósitások mutatják a 4 százalékos koronajáradék jegyzésére kitűzött aláirás a kölcsön igen tetemes tuljegyzését eredményezte, ugy, hogy a jegyzések jelentékeny leszállitásának lesz helye. Az aláirás kedvező eredményéhez különösen Magyarország — még pedig ugy a székesfőváros, mint a vidék — igen lényeges mértékben járult hozzá. A Magyar általános hitelbanknál bejelentett jegyzések 30—40 millió koronára rugnak.

Városi takarékpénztárak. Életrevaló eszme áll a megvalósulás előtt *Nyiregyháza* városában. Az eszmét a város t. ügyésze *Hudák* Károly dr. vetette föl, tervbe véve egy *Városi takarékpénztár* létesitését, ugy, a mint azok a külföldön igen hasznos intéz ényeknek bizonyultak. Nálunk ma még csak Fiumében van egy hasonló pénzintézet s ott is virágzik, a mennyiben 80.000 korona tiszta hasznot mutathat fel a köz javára évenkint. A városi takarékpénztár kezelni fogja: a letéteket, a város folyó jövedelmeit, továbbá az alapok és alapitványokat s ezek képeznék egyuttal az alaptőkéjét, a mi oly tekintélyes summa, hogy magánpénzintézet csak ritkán rendelkezik annyival. Ezeken kivül ez a hatósági intézmény kaphatná kezelés alá kamatoztatás végett a megyei alapok és árvapénzek egy részét is. Ilykép aztán, a mellett, hogy a magánosoktól is kamatozó betéteket fogad el, olcsón kielégitheti az egyesek, *különösen a kisbirtokosok hitel-igényeit.* — A városnak pedig szép jövedelmet fog hajtani a takarékpénztár, a melynek élére a képviselőtestület és a tanács kerül 12 taggal. A város polgársága nagy örömmel fogadja a tervezett takarékpénztárt, de az odavaló pénzintézetek, a melyeknek persze érzékenyen sérti az érdekeit, minden követ megmozgatnak ellene. Bizonyos azonban, hogy a városi közgyűlés nagy többsége mégis elhatározza az üdvös intézmény megvalósitását.

Biztositás.

Az Adriai biztositó közgyűlése. A cs. kir. szab. adriai biztositó társulat Triesztben e hónap 3-án tartotta meg rendes évi közgyűlését. Az előterjesztett igazgatósági jelentés első sorban meleg hangon emlékezett meg a röviddel ezelőtt elhunyt báró *Reinelt* S. E. igazg. tagról, a ki negyedszázadon keresztül vett tevékeny részt a társulat igazgatásában. A 61-ik (1899.) üzleti év alakulására vonatkozó számadatok közül a következő fontosabbakat emlitjük ki: az *életbiztositási ágazatban* az 1899. évben kötött biztositási ügyletek 31,021.684 korona biztositott tőkére és 100.974 korona járadékösszegre rugnak. A biztositási átlag 1899 dec. végével *205 millió korona* tőkét és 538.639 kor. járadékot tüntet ki. A dijbevétel 8,946.702 koronát tesz, mig halál- és elérési esetekben teljesitett fizetések 3,987.533 koronát igényeltek, s ezen felül függő károkra 769.887 korona lőn tartalékba helyezve. Ezen ágazat dijtartaléka és dijáttételei 53,643.679 koronára rugnak. *Az elemi (tűz- és szállitmány)* biztositási ágazatok dijbevétele 17,550.045 koronát tett ki, viszontbiztositásokra 7,876.417 korona lőn kiadva és kárfizetésekre — a viszontbiztositókat illető rész levonása után — 6,746.165 korona fordittatott, mig függő károkra 989.040 korona lőn tartalékba helyezve. E két ágazat dijtartaléka 10,125.294 koronára rug. A tűzbiztositási ágazat 1899-ben ép ugy mint csaknem mindegyik bel- és külföldi társaságra az Adriai biztositó társulatra is felette kedvezőtlen volt és a végeredmény kedvező alakulása az egybegyüjtött tartalékok kamatai és az életbiztositási mérleg kedvező eredményének tudható be, 100.000 kor. adótartalék levonása után fenmaradó 1,002.488 korona nyereményből 200.000 korona az életbiztositási ágazat külön nyereménytartalékának utaltatik át, mely ily módon 2,000.000 koronára emelkedik és osztalék cimén — mint az előző évben — részvényenkint *150 korona* kerül elosztás alá. A társulat tartalékai több mint 62½ millió koronát tesznek, a melyből a dijtartalékra (saját számlára, tudniillik a viszontbiztositási rész levonásával) 55,226.356 korona, a nyereménytartalékokra 6,363.186 korona és az árfolyam ingadozási tartalékra (a tőke elhelyezéseknek 1899. évben beállott jelentékeny értékkevesblet levonása után) 989.978 korona esik.

Ipar.

Kiállitás a Székelyföldön. A *székelyföldi iparmuzeum felügyelő-bizottság Marosvásárhelyen* — abból az alkalomból, hogy a kereskedelemügyi miniszter e Székelyföldet meglátogatja — a jövő hónapban kiállitást rendez. A rendezők által kibocsájtott lelkes felhivásból látjuk, hogy az ottani iparmuzeum felügyelő-bizottsága vállalkozott arra a feladatra, hogy ez alkalomra a muzeum csarnokában a Székelyföldről összegyűjti a fontosabb nyerstermények et, továbbá azon gyári, kézmű- és házi ipari cikkeket, melyek kereskedelmi forgalom tárgyát képezik, vagy pedig jellemzően tüntetik fel a székely ipar állapotát. A kiállitáson részt vehetnek *Marostorda-*, *Csik-*, *Háromszék* és *Udvarhely* vármegyék gyárosai, kereskedői, iparosai, összes bánya- és ásványviz-tulajdonosai.

Helyi iparkiállitás Baján. A bajai ipartestület *Schmausz* Endre főispán védnöksége mellett ez évi junius 10-től 24-ig bezárólag helyi iparkiállitást rendez, melyen csakis Baján előállitott ipartermékek versenyezhetnek.

Mérlegek.

A kassa-oderbergi vasut most teszi közzé az 1899. üzletévről szóló jelentését. E szerint a pálya forgalma folytonosan és fokozatosan növekedett és a bevétel az 1898. évi 8,211.803 frt 29 kr. bevételiel szemben jelenleg 8,708.998 frt 64 krt, a kiadás pedig az 1898. évi 4,419.728 frt 18 krral szemben ezuttal 4,872.024 frt 49 krt tett. Az üzleti fölösleg tehát a lefolyt évben 44.899 frt 04 krral volt nagyobb, mint az 1898. évben. A vasut a lefolyt évben a két kormány jóváhagyásával ujabb 1,900.000 forintos függő kölcsönt vett föl. E kölcsön terhére 1899. év végéig a következő kiadásokat számolták el: a *magyar vonalon*: a II. vágány kiépitésére 285.743 frt 49 krt, egyéb épitkezésekre és beruházásokra 231.331 frt 62 krt, 10 podgyász és 10 személykocsi beszerzésére 99.600 frt, összesen 616.675 forint 11 krt; az *osztrák vonalon*: a II. vágány kiépitésére 607.108 frt 60 kr., Dombrau és Orlau állomások kibővitésére 200.159 frt, összesen 807.267 frt 60 kr.

A forgalom folytonos emelkedése folytán a mult évi jelentésben emlitett 10 mozdonyon kivül még 10 mozdonyt kellett sürgősen beszerezni, melynek beszerzési költségeit még nem számolták el.

Kereskedelem.

Hanyatlik a monarkia külkereskedelme. Tegnap tették közzé azokat a statisztikai adatokat, melyek az Osztrák-Magyar monarkia külkereskedelmét hivatvák feltüntetni. Emez adatok *április* hónapban a *behozatal* 132·8 millió koronát tett, vagyis 4 millióval *kevesebbet*, mint a mult év megfelelő szakában, a *kivitel* pedig 146·2 millló koronára rugott, vagyis 5·6 millióval *kevesebbre*, mint a mult évben. Eszerint a kereskedelmi mérleg áprilisban *13·4 milliónyi aktivummal zárult* a tavalyi 15 milliónyi aktivummal szemben. *Január 1-től április 31-ig* a behozatal 564·3 millió koronát tett, vagyis 20·8 millióval többet, mint a mult év ugyan-e szakában, a kivitel pedig 570·3 millió koronára rugott, vagyis 1·3 millióval kevesebbre, mint a mult évben. E szerint a kereskedelmi mérleg az év első négy hónapjában *6 milliónyi aktivummal zárult a tavalyi 28·1 milliónyi aktivummal szemben.*

Az ázsió. A pénzügyminiszter a vámilletékeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztositásánál a törvény értelmében szedendő aranyárkeletpótlékot 1900. *május hóra husz és egy fél százalékban* állapitotta meg.

Közlekedés.

Törvény a helyiérdekü vasutakról. A kereskedelemügyi miniszteriumban már annyira előrehaladtak a *helyiérdekü vasutakról szóló törvényjavaslat* kidolgozásával, hogy az uj törvénytervezet már egy legközelebb egybehivandó ankét megvitatása alá kerülhet. A *Magyar mérnök- és épitész-egyesület* behatóan foglalkozott a helyiérdekü vasutak doigával és tárgyalásainak eredményét emlékiratban terjesztette a kereskedelemügyi miniszter elé.

Az államvasutak fölöslege. Az államvasutak igazgatósága május 19-én az Osztrák-magyar bank utján 2,089.928 koronát és 89 fillért szállitott be pénztárfölösleg gyanánt a m. kir. központi állampénztárba. Ezzel az összeggel az ez évi összes készpénz-beszállitás immár 21,001.128 korona 89 fillért tesz.

A kolozsvári állomás kibővitése. Az államvasutak *kolozsvári* állomásának bővitését még az idén megkezdik. Összes költség cimén 1,940.000 millió koronát irányoztak elő, a melyből azonban az idén csak 150.000 koronát használnak fel. A fölvételi épület bővitésére vonatkozó terv még 1894-ben nyert jóváhagyást, de az időközben megnövekedett személyforgalom szükségessé tette, hogy az eredeti tervezeten módositás történjék. Az eredetileg 1886 négyszögméternyi területre számitott fölvételi épület 2285 négyszögméterre fog terjedni, a szintén tervbe vett verandát bele nem értve. Az épittés két-három évig fog tartani.

A világ tengeralatti kábelei. 1897. végén a tengeralatti kábelek összes hossza, 301.930 kilométer volt. Azóta 1899. év végéig ez a szám 325.736 kilométerre rugott föl, a mi 7·88 százalék emelkedésnek felel meg. Az uj kábelek hossza 23.806 kilométer. 1894. októbertől 1897. novemberig terjedő három év alatt a tengeralatti kábelek hossza 9327 kilométerrel szaporodott, tehát évenkint kerek 3000 kilométerrel, mig a két legutolsó évben az évenkinti szaporodás ehhez képest megnégyszereződött.

Mezőgazdaság.

Ujabb telepitések. Jóllehet most van előkészités alatt a telepitésről szóló törvényjavaslat, melyet *Darányi* földmivelésügyi miniszter őszre terjeszt a törvényhozás elé, telepitési akció folyamatban van. Ez évben Apatinra 70. Temes-Rékásra 30, Igazfalva, M.-Nemegye, Nagytárnics és Vicére 128 telepes helyeztetik. Megindult a facseti és sztancsofalvai telepités előkészitése, uj telepes községek alakittatnak Delibláton, Eehértelepen, terepitési előmunkálatok folynak Dontán, Mosnicán, régi telepek nagyobbittatnak Józseffalván, Szapáryfalván. Az apatini telepen 6384 kateszteri holdon 260 család települ, minden telepes 50 éves törlesztésre 20 hold földet kap. Már 80 ház fölépült, most van folyamatban 70 háznak épitése. A mult évben a telepeseknek átadott ingatlanok ára egy millió 302 ezer korona. Ez idő szerint 59 telepen 11.679 telepes család van, 41 telepes község tulajdonjogot szerzett.

Mozgolódnak az osztrák gazdák is. Az osztrák mező- és erdőgazdasági érdekeknek a kötendő kereskedelmi szerződéseknél való megóvására alakitott központ megbizásából legutóbb egy érdekes füzet jelent meg Bécsben, mely ep ugy, mint az osztrák iparosok tették, összefoglalja az agrár köröknek ide vonatkozó kivánságait. Ezek a következőkben foglalhatók össze: Az uj autonom vámtarifa olyképen szerkesztendő, hogy minden, a belföldön előállitott és védvámra szoruló mező- és erdőgazdasági cikk ezt a védelmet teljes mértékben kapja meg. A szükséges élelmi szerekre, az iparnál elfogyasztott nyers anyagokra vetett finánc-vámokat mellőzni kell, föltéve, hogy az erintett cikkeket a belföldön elő nem állitják. A vámmal megrakott mező- és erdőgazdasági cikkeknél és az azokból készült félgyártmányoknál a kikészitési eljárást ki kell zárni. A *gabonára Magyarországon megengedett szabad raktárak betiltandók.* A Centralstelle javaslata a legtöbb kedvezés helyébe a maximális, illetve minimális tarifákat lépteti. Az Oroszországgal és a Balkán államokkal fönnálló szerződéseket föl kell mondani olyan módon, hogy azok 1903 végén lejárjanak. A monarkia határa az orosz és keleti marhabehozatallal szemben elzárandó. Nyugat felé pedig törekedni kell arra, hogy állategészségügyi egyezmények létesüljenek. Németországgal a termelési különbségek figyelemben tartásával statuált közbeeső vámvonal föntartása mellett, tengerentuli verseny szempontjából vámközösség létesitendő oly módon, hogy az aztán egész Közép-Európát lassankint magába foglalja.

A fiktiv határidőüzlet gabnában és lisztben tilosnak jelentessék ki. A vasutak ne adjanak a külföldi termékeknek kedvező szállitási tételeket, ellenben a belföldi termékek kivitelét olcsó vasuti dijakkal is elő kell mozditani.

A kettős valuta meghonositása a blancotermin üzlet megszüntetése, végül az egyenlő alapokon nyugvó szállitási politika megállapitása végett lehetőleg nemzetközi megállapodásokat kell létesiteni.

Ezek azok a kivánságok, melyektől az osztrák agráriusok az ő érdekeiknek a mainál hathatósabb védelmét várják és a melyekről azt hiszik, hogy a jelen körülmények között egyenként és összességben is keresztül vihetők.

Szövetkezetek.

A bácskai tejszövetkezetek Szabadkán gyűlést tartottak. Résztvettek *Serbán* János *Hreblay* baromfitenyésztési felügyelő, Bácska minden vidékéről, sőt Szegedről és Temesvárról is jött képviselő. Serbán megnyitván az értekezletet, a város polgármesterét és gazdasági tanácsnokát, valamint a vidéki gazdasági egyesületek kiküldötteit üdvözölte s részletesen ecsetelte a tejszövetkezetet, előnyeit, ugyanezt németül

mondta el *Krauszhaar* délvidéki gazdasági egyesületi titkár is. Azután *Hreblay* röviden fejtegette a tojástermelés előnyeit.

Vegyesek.

Törvényjavaslat a kartell szabályozásáról. *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter régebben megbizta *Ráth* Zoltán dr.-t, a kassai jogakadémia professzorát, hogy a kartellügyet tanulmányozza és ennek alapján formális törvényjavaslatot dolgozzon ki. *Ráth* dr. e tanulmányával, illetőleg a kartell-ügy szabályozására vonatkozó törvényjavaslattal elkészült. A kereskedelemügyi miniszter ennek folytán nemsokára meghallgatja az érdekelt szakkörök véleményét s igy előreláthatólag az őszre a képviselőház elé kerül a javaslat.

A magyar hal. Halakban gazdag vizeink az ármentesilési munkálatokkal és a rablóhalászat folytán annyira megfogyatkoztak, hogy Romániából és Szerbiából hozott al-dunai halak kerültek piacra. Ezért *Darányi* földmivelésügyi miniszter sürgős szükségnek találta a halászati társulatok alakitását, melyek okszerűen gondozzák és értékesitik a halállományt. Eddig 42 ilyen társaság alakult 238.391 kataszteri hold vizterületen. Legujabban 4000 holdra hat ilyen érdekeltség szervezkedett. A hol az érdekeltség meg nem alakult, ez a terület hatóságilag adatott bérbe. Ponty-tenyésztésre alapitott rendszeres tógazdaság 32 helyen van, tekintélyes a gondozott állóvizek területe, a hol főleg süllőt tenyésztenek. A földmivelésügyi kormány 35 millió süllőikrát és 2 millió pisztrángikrát osztatott ki. A miniszter elrendelte, hogy a kassai vizmesteri iskolában a halászat rendes tantárgyként adassék elő. Különösen erős konkurrenciája van a magyar halnak az oroszszal, melynek silányabb minősége veszélyezteti fogasunk jó hirét. Az orosz és szerbiai import azonban egyre kisebb lett s rövid idő kérdése, hogy teljesen megszünik.

Kecskemét belvizeinek levezetése. Kecskemét város belvizeinek lecsapolása ügyében *Kada* Elek polgármester elnöklésével fontos értekezletet tartottak a kecskeméti városházán, melyen részt vett *Antos* János müszaki tanácsos és *Dimits* főmérnök is. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy a belvizek lecsapolására az egész városra kiterjesztendő csatornát épitenek, első sorban azonban a gátéri és a méhes-laposi belvizek levezetéséhez szükséges csatornát épitik meg, a mely a vizet a Tiszába szállitja. Az ágasegyházi és a város egyéb részein levő talajviz lecsapolásával pedig addig várnak, mig a Duna—Tisza közti csatorna elkészül.

A börzedifferencia érvényesitése. Érdekes határozatot hozott a napokban az *osztrák legfőbb törvényszék*. Egy bécsi háztulajdonos a járásbiróság előtt egy börzeügynök ellen keresetet inditott az iránt, hogy utóbbi a felmerülendő börzedifferenciák biztositására nála letétbe helyezett értékpapirokat adja ki felperesnek. A járásbiróság a kereseti kérelemnek helyt adott, a másodbiróság azonban felperest keresetével elutasitotta. A napokban döntött ez ügyben az *osztrák legfőbb törvényszék*, mely a másodbirósági itéletet megváltoztatta és az első biróság itéletét hagyta helyben. Indokolásában a legfőbb törvényszék kimondotta, hogy habár egyik fél sem hozta fel a per folyamán a *játékra* alapitott kifogást, a bíróságnak mégis hivatalból kell azon lennie, hogy *olyan követelés behajtásának, melynek érvényesitését a törvény tiltja, a biróság állami segélyt ne nyujtson.*

Kiadótulajdonos: KÁROLYI GYÖRGY.

Szabadalmakat
Értékesitő Vállalat
BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRUT 17. SZ.
Bel- és külföldi szabadalmak kieszközlése és értékesitése. Védjegyek és mustrák lajstromozása.
Szabadalmak finanezirozása.

Ganz és Tsa
vasöntőde
vasuti szerelvények, elektrotechnikai gépek, malmok, turbinák stb. gyára
Budapest, II. ker.

NEW-YORK ÉLETBIZTOSITÓ-TÁRSASÁG.
Alakult 1845-ben.
Az összes nyeremények a biztositottak tulajdonát képezik
Kivonat az 1898. évi üzleti jelentésből:

Aktivák összege	1.099	millió korona
Évi bevétel	227	„ „
1898-ban a biztositottaknak kifizetett	107	„ „
1898-ban kötött uj üzletek összege	760	„ „
Tiszta fölösleg 1898 végén	132	„ „

Az 1898-ban a biztositottaknak kifizetett nyereményosztalékok összege **14 millióra** rugott.
A New-York a müvelt világ összes országaiban bir fiókokkal.
Referencziák Magyarországon:
Magyar Általános Hitelbank. *Pesti Magyar Keresk. Bank*
Magyarországi vezérigazgatóság:
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 9—11, New-York palota.

Készpénz-kölcsön
birtokokra és házakra,
a valódi becsértek háromnegyed részeig, II helyre is, 20—60 évi **törlesztésre.** Birtokos felmondhat bármikor, penzintézet nem. **Lebonyolitás 14 nap alatt.** Konvertálás bélyeg- és illetékmentes. **Semmi előleges költség.** Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat, valamint kataszteri birtokivmásolat.
Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, VI., Váczi-körut 39.

Érvényes 1900. május hó 1-től.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK NYÁRI MENETRENDJE.

Érvényes 1900. május hó 1-től.

Indulás Budapest ny. p.-udvarról

Délelőtt

idő	a vonat neme	hová
12·00	k. e. v.	Konstantinápoly
[1]0·00	„	Bécs, Páris, London
5·50	sz. v.	Palota-Ujpest
[3]6·10	ost. e. v.	Bécs, Ostende
6·30	sz. v.	Esztergom
6·40	„	Cegléd, Szolnok
6·55	„	Palota-Ujpest
7·05	v. v.	Lajosmizse
7·30	gy. v.	Zsolna, Berlin
8·00	„	Bécs
8·15	„	Temesvár, Orsova
8·30	sz. v.	Temesvár
9·15	„	Palota-Ujpest
9·25	„	Bécs, Zsolna

Délután

1·00	sz. v.	Cegléd, Szolnok
2·05	„	Palota-Ujpest
2·05	„	Nagy-Maros
2·30	„	Dorog
1·05	„	Palota-Ujpest
1·45	gy. v.	Bécs, Páris
2·20	sz. v.	Palota-Ujpest
2·30	gy. v.	Bukarest
2·35	sz. v.	Érsekujvár
2·40	„	Esztergom
2·45	„	Cegléd
3·05	v. v.	Lajosmizse
4·25	sz. v.	Szeged, Szolnok
4·30	„	Palota-Ujpest
4·40	„	Nagy-Maros
6·00	„	Palota-Ujpest
6·20	gy. v.	Zsolna, Berlin
6·30	sz. v.	Párkány-Nána
7·00	„	Verciorova
7·10	v. v.	Esztergom
7·40	sz. v.	Palota-Ujpest
9·05	tv. szsz.	Zsolna, Berlin
9·35	sz. v.	Bécs
10·15	ost. e. v.	Konstantinápoly
10·35	sz. v.	Szeged, Temesvár
10·45	„	Vác

[1]) Közlekedik minden vasárnap.
[2]) „ „ csütörtökön.
[3]) „ „ hétfőn.
[4]) „ „ szerdán.

Érkezés Budapest ny. pályaudvarra

Délelőtt

idő	a vonat neme	honnan
[1])12·50	k. e. v.	Konstantinápoly
[2])5·30	ost. e. v.	Konstantinápoly
5·40	sz. v.	Palota-Ujpest
6·20	„	Vác
6·30	„	Palota-Ujpest
6·40	„	Bécs
6·50	„	Szolnok, Cegléd
7·15	„	Verciorova
7·25	tv. szsz.	Dorog
7·35	„	Berlin, Zsolna
7·45	sz. v.	Palota-Ujpest
7·50	v. v.	Lajosmizse
8·20	sz. v.	Párkány-Nána
8·35	„	Esztergom
8·45	„	Szolnok, Kecskemét
9·45	gy. v.	Berlin, Zsolna
10·10	sz. v.	Palota-Ujpest
10·55	„	Szeged
11·05	„	Érsekujvár

Délután

12·55	sz. v.	Palota-Ujpest
1·25	gy. v.	Bukarest
1·40	sz. v.	Palota-Ujpest
1·50	gy. v.	Páris, Bécs
3·00	sz. v.	Palota-Ujpest
4·00	„	Nagy-Maros
4·20	„	Szolnok, Cegléd
4·40	„	Esztergom
5·40	„	Palota-Ujpest
6·05	„	Bécs, Zsolna
6·50	„	Palota-Ujpest
7·00	„	Temesvár
7·40	gy. v.	Orsova, Temesvár
8·25	sz. v.	Palota-Ujpest
8·35	„	Nagy-Maros
8·45	v. v.	Lajosmizse
9·00	gy. v.	Bécs
9·25	„	Berlin, Zsolna
9·35	v. v.	Esztergom
[3])9·55	ost. e. v.	Ostende, Bécs
[4])10·05	sz. v.	Szolnok, Cegléd
11·50	k. e. v.	London, Páris, Bécs

[1]) Érkezik minden csütörtökön.
[2]) „ „ hétfőn.
[3]) „ „ szerdán.
[4]) „ „ szombaton.

Indulás Budapest k. pálya-udvarról

Délelőtt

idő	a vonat neme	hová
12·20	k. e. v.	Konstantinápoly
12·40	„	Bécs, Páris, London
6·20	v. v.	Nagy-Kanizsa
6·50	gy. v.	Gy.-Fehérvár, N.-Szeben
6·50	sz. v.	Bécs, Grác, N.-Kanizsa
7·10	gy. v.	Kassa, Munkács
7·15	„	Zágráb, Fiume, Róma
7·30	„	Ruttka, Berlin
7·35	sz. v.	Belgrád, Bród
7·50	„	Kassa, Poprád-Felka
8·00	„	Zágráb, Fiume, Pécs
8·10	„	Arad, Brassó
8·30	„	Kolozsvár, Brassó
8·50	gy. v.	Bécs, Grác
8·50	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
9·15	„	M.-Sziget, Stanislau
9·35	„	Ruttka, Berlin
[1])10·30	v. v.	Budafok

Délután

12·25	sz. v.	Bicske, N.-Kanizsa
12·35	„	Hatvan
1·45	gy. v.	Fehring, Grác
1·55	„	Kolozsvár, Arad
2·20	„	Bécs, Páris
2·30	sz. v.	Bicske
2·35	gy. v.	Kassa, Lavocne, Lemberg
2·40	„	Konstantinápoly
2·45	sz. v.	Hatvan
2·55	„	Szolnok
3·00	gy. v.	Zágráb, Fiume, Eszék
3·20	v. v.	Adony-Szabolcs, Paks
3·45	gy. v.	Ruttka, Berlin
4·00	sz. v.	Szabadka
4·30	„	Győr
5·20	„	Ruttka, Berlin
5·45	„	Kolozsvár, Brassó
6·25	„	Hatvan
7·05	„	M.-Sziget, Stanislau
7·35	„	N.-Kanizsa, Triest
8·00	„	Kassa, Poprád-Felka
8·30	„	Zágráb, Fiume
8·40	„	Ungvár, Lemberg
9·05	t. szsz.	Bicske
9·15	gy. v.	Kolozsvár, Bukarest
9·30	sz. v.	Eszék, Bród
9·55	„	Fehring, Grác
10·00	„	Arad, Brassó
10·20	„	Belgrád, Eszék, Bród
10·45	sz. v.	Bécs
11·00	v. v.	Ruttka, Miskolc

[1]) Közlekedik kedden és pénteken.
[2]) „ szerdán és szombaton.
[3]) „ csak a hajózás szünete alatt.

Érkezés Budapest k. pályaudvarra

Délelőtt

idő	a vonat neme	honnan
[1])12·10	k. e. v.	London, Páris, Bécs
[1])12·30	„	Konstantinápoly
5·00	t. szsz.	Arad
5·20	v. v.	Ruttka, Berlin
5·45	sz. v.	M.-Sziget
6·10	„	Brassó, Arad
6·15	t. szsz.	Bicske
6·35	sz. v.	Lemberg, Miskolc
6·40	„	Bécs, Sopron
7·05	„	Belgrád, Bród
7·10	„	Brassó, Kolozsvár
7·30	„	Hatvan
7·35	„	Grácz, Fehring
7·50	gy. v.	Bukarest, Brassó
7·55	v. v.	Paks, Adony-Szabolcs
8·15	sz. v.	Kassa, P.-Felka
8·20	„	Fiume, Zágráb, Eszék
8·40	gy. v.	Fiume
[3])8·45	sz. v.	Hatvan
9·15	„	Szolnok
9·25	„	Győr, Székesfehérvár
10·15	„	Triest, Fiume
10·20	„	Ruttka, Fülek
10·30	„	Szabadka

Délután

[4])12·20	v. v.	Budafok
12·25	sz. v.	Hatvan
12·50	gy. v.	Berlin, Ruttka
1·05	„	Konstantinápoly
1·25	„	Gyékényes, Pécs
1·30	„	Lemberg, Kassa
1·45	„	London, Páris, Bécs
1·50	„	Kolozsvár, Arad
2·05	„	Grác, Fehring
4·50	sz. v.	Bicske, N.-Kanizsa
5·55	„	Hatvan
6·20	„	Brassó, Kolozsvár
6·50	v. v.	Győr
7·15	gy. v.	Bécs, Grácz
7·20	sz. v.	Brassó, Arad
7·35	„	Belgrád, Eszék
7·45	„	Berlin, Ruttka, Szerencs
8·00	„	Fiume, Zágráb, Pécs
8·10	„	Stanislau, M.-Sziget
8·35	gy. v.	Róma, Fiume, Zágráb
8·40	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
9·05	„	Kassa, P.-Felka
9·20	„	Bécs, Grác, N.-Kanizsa
9·25	gy. v.	Berlin, Ruttka
9·40	„	N.-Szeben, Gy.-Fehérvár
9·45	sz. v.	Triest, Fiume
10·00	gy. v.	Munkács, Kassa

[1]) Közlekedik kedden és pénteken.
[2]) „ szerdán és szombaton.
[3]) „ bez. okt. 31-ig.
[4]) „ csak a hajózás szünete alatt

Indulás Buda-Császárfürdő kitéröről

Délelőtt

6·16	sz. v.	Esztergom

Délután

12·30	sz. v.	Dorog
2·29	„	Esztergom
7·05	v. v.	Esztergom

Érkezés Buda-Császárfürdő kitérőbe

Délelőtt

7·34	v. v.	Dorog
9·02	sz. v.	Esztergom

Délután

4·46	sz. v.	Esztergom
9·35	v. v	Esztergom

Nyom. Károlyi Györgyi könyvnyomdájában Budapest, V., Kálmán-utcza 5.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1906 június 1.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

méltóságos Ikily Kálmán úr —

által

G. J. 1026 k. 25 f., azaz: Ezerhuszonhat korona

25 fillér

befizettetett és

a magyar tudományos akadémia —

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Ikily Tréfort

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

279. Oz.,
1900.

Kivonat

a M. Tud. Akadémia 1900. május 2-dikán tartott nagygyűlése jegyzőkönyvéből.

30. A II. osztály kéri, hogy a Flór-alap multi és jelen évi kamatait valamely történelmi mű, a Röck Szilárd-alap ez évi kamatait pedig valamely történelmi értekezés kiadására fordíthassa.

Jóváhagyatik.

Sz. I.
főtitkár.

281. Fr.

1900.

II. opt.

Kóczán-pályaművek
jegyzéke

(A jövőbeni összes művek
bejelentendő.)

I. Sorolat lépcsőtelenítők:

283. Fr

1900.

1993/eln.szám.

A folyó évi junius hóban Londonban tartandó nemzetközi bibliographiai kongressus tárgyában f.é. május hó 16-án,254. szám alatt kelt nagybecsü előterjesztésére hivatkozva,van szerencsém a Tekintetes Akadémiát értesiteni , hogy a f.é.május hó 28-án.tartott ministertanácsban nyert felhatalmazás alapján,- a képviseltetési költségekre nézve a Tekintetes Akadémia előterjesztéséből köszönettel tudomásul vett módozat mellett,- ezuttal is Duka Tivadart,a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagját, és Heller Ágostot, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagját bizom meg,hogy az emlitett kongressuson a magyar kormányt képviseljék.

Felkértem ehhez képest a külügyminister urat, hogy a nevezett kormányképviselők notifikálása iránt a lehető legsürgősebben intézkedjék.

Van szerencsém egyben tudatni, hogy a törvényhozás tárczám f.é. költségvetése rendén 2400 koronát engedélyezett a nemzetközi alapon felállitandó londoni bibliographiai iroda költségeire, mely összegnek a kongressuson a ma-

2 kat

./.

A Magyar Tudományos Akadémiának,

Budapesten.

gyar kormány részéről, egyszersmindenkorra szóló hozzájárulás ként leendő megajánlására a nevezett kiküldötteket a kézbesi_ tés végett tisztelettel idezárt megbizó levelekben felhatal- maztam.

Budapest, 1900. május hó 31-én.

Érk. 1900. június 2.

2m.

284. sz.

1900.

Dr. JÓKAI MÓR

mint a triesti általános biztosító társulat

(ASSICURAZIONI GENERALI)

igazgató tanácsosa.

Mélyen tisztelt Uram.

Az újabb kor igényeinek megfelelőleg társaságunk
a „betörés és lopás elleni biztosítás"-t is
felvette működése körébe.

Ilyen biztosítás kötésével vagyonát
gonosz szándékból ellen mindenki legolcsóbban
védheti s így felette ajánlatos ez így magánosok,
mint társulatok és vállalatok részére.

Biztosítási kötése végett legjobb
hírnevének örvendő társaságunk ötszörös ajánlatra

Budapesten 1900 Május 17-én

Teljes tisztelettel

alázatos szolgája

Dr. Jókai Mór

igazgató tanácsos

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1900 június 6.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

mélt.ságos Szily Kálmán úr

által

2000 K. – f., azaz: Kettőezer korona, Deér

Ipoly pamonhalmi főapát 10.000.– korona alapít-

ványának 4. részlete fejében befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Szilassy

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

A 288. Ja.

1900

A pannonhalmi főapátságtól.

Nagyméltóságu Elnök úr!

Mély tisztelettel bátor vagyok Nagyméltóságodat értesíteni, hogy a Fehér Ipoly pannonhalmi főapát úr ő méltóságától, a M. T. Akadémia részére 1897-ben, felajánlott 5000 frt II. részletét, azaz egyezer o.é. forintot (= 2000 koronát) a mai napon kiállított cheque-utalványnyal a m. kir. póstatakarékpénztárnál Budapesten Excellentiád becses címére a főapát úr ő mgja rendeletére kiutalványoztam.

Nagyméltóságodnak hódoló tisztelettel

Pannonhalmán, 1900. év május 30-án

alázatos szolgája

Kroller Miksa pecsét

rendi pénztáros.

Ekk. 1900. június 5.

288. sz.

1900.

A kétezer (:2000:) koronáról szóló cheque-utalványnyal együtt áttétetik a M. Földhitelintézet pénzügyi osztályához.

Budapest, 1900. jún. 5.

Szily
főtitkár.

A pénzre beváltott összeg külön levél kíséretében a pénztárhoz.

Országos Képtár Galleria Nationale.

Buda-Pest, V. Akadémia palota II. emelet.

222. szám.
1900.

A Magyar Tud. Akademia n. ért. Elnökségének
Buda-Pesten.

Folyó évi február hó 24-én 94 sz. alatt hozzám intézett nagybecsü átiratára van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy a nagyméltóságu vallás és közoktatásügyi minister ur 27969/900. sz. leiratával megengedte, hogy a történeti képcsarnok graphikai sorozatából a Széchenyi-szoba részére a következő lapokat adhassam ki letétképen:

Sor Leltári szám		Közelebbi megjelölés	Darab sz.	Jegyzet.
1	117	L. Czekker: Com. Franc. Széchényi. 1798....	1	rézmetszet
2	4039	Grimm: Gr. Széchenyi István anyja. 1860...	1	könyomat
3	7760	Ismeretlen: Gr. Széchenyi István	1	fametszet
4	3845	Rohn. Gr. Széchenyi István. 1860....	1	könyomat
5	3849	Ismeretlen: Széchenyi Döblingben. 1860...	1	könyomat
6	4785	Tyroler J.: Nádori emlék	1	aczélmetsz.
		együtt ...	6	

Kiköti azonban a minister ur, hogy azon körülmény, hogy e lapok a Magyar Történeti Képcsarnok letétét képezik, az esetben, ha a lapok közszemlére állíttatnak, úgy a lapoknál, mint esetleg a catalogusban kitüntessenek.

Fogadja egyben kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapest, 1900. május hó 22-én.

Kammerer
kormánybiztos.

Ek. 1900. június 5.

289. sz.
1900

Tekintetes Akadémia!

Boldogult édes atyámnak
már Raspalori Barabás Miklós
festőművésznek akademiai levelei
hagyatékának megkapása nyomán, van
szerencsém tisztelettel átküldeni
saját kezűleg irt életrajzának kéz másolatát.

Mély tisztelettel

Budapest 1900. V. 27.

Szegedy-Maszák Hugóné
Barabás Ilona.

Érk. 1900. június 5.

290. sz.

1900.

8

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

..... szám.

291/K

1900

Indítvány a Bródy-jutalom tárgyában.

Bródy Zsigmond úr 1890-ben az Akadémiánál 20.000 forintos alapítványt tett oly célból, hogy ez összeg kamatai három évenkint publicistikai díjul tüzeseneknek ki. A díj alapításánál azon fontos szolgálatokat tartotta szem előtt, melyeket a magyar publicistika válságos időkben a nemzeti érdekeknek tett, valamint tekintettel volt azon nagy nemzeti és kulturális érdekekre is, amelyeknek hü teljesitése a publicistika jelen és jövő hivatása.

A publicistika tudvalevőleg nem egyéb,
mint a közélet irányítására célzó gyakorla-
ti tevékenység az irodalom terén, vagyis ~~egyen-~~ kétségkívül
~~szer~~ politikai aktualis működés. Ennek elbirá-
lása jutott tehát azon Akademia feladatául,
melly a lényegében elméleti tudomány műve-
lésére van hivatva, s melynek programmjából
nagyrészt" elejtője egyenesen kizárta a politikai
és vallási vonatkozásokat.

Az Akademia mindamellett elfogadta
az említett elejtvényt, s kamatait, nem csekély
nehézségek lekürdése után, immár két izben
adta ki. Az idén adta volna ki harmadszor,
s e végett ~~ötös~~ kétkép különböző osztályaiból öt
tagú bizottságot küldött ki. A bizottság hosszas
tanácskozások után, egyhangulag ~~hozott indokolt~~
~~határozatot állapodott meg abban az indokolt hatá-~~
~~rozati javaslatban, melyet~~

hozott határozatot, melyet ~~megbízói elő~~
~~terjesztett, melyet~~ azonban az Akadémia
minden indokolás nélkül, minden előzetes
vita nélkül, titkos szavazásában nagy többség-
gel elvetett.

Ezzel a hivatalos Akadémia szembe került
a tudományos Akadémiával. Egyik felén van
a különböző osztályok tagjaiból összeállított
akadémiai bizottság, a maga indokolt véle-
ményével, tehát, ~~legalább~~ formailag, kifogás-
talan tudományos álláspontjával. Másik
oldalon, vele szemben állnak az összes ülések,
vita nélkül, titkosan ejtett indokolatlan
szavazatával. Ami nagy baj azért, mert a
tudomány ~~is~~ tudvalevőleg ép az indokolás
által válik azzá, aminek mondják magát.
Ennélfogva amely Akadémia indokolás nél-
kül dolgozik, okvetlen átlép azon a körön,
melyben életének folynia kell, ha tudományos

ker maradni. Indokolt véleménynek pe-
ig indokolás nélküli lesavazása még a
gyakorlati működésnek is aron alantasabb
lajtajához tartozik, melyet nyers erő-nyilvá-
nításnak méltán neverhetünk.

Nem lehet föltenni oly férfiakról, kik éle-
tök java részét ~~okok keresésében~~ tudományos
munkában, vagyis okok keresésében és megálla-
pításában töltik, hogy oly helyzetben, midőn
az indokolás elkerülhetetlen, ezt mégis ok
nélkül mellőzték. Világos, hogy tettüket
oly okok vezérelte, melyeket maguk is lehetetlen-
ségnek tartottak fölemlíteni. Így tehát könyszerültek
a szavazatok számával való néma cselek-
vésre, ~~ami aronban föltétlen tagadása a tudományos~~ ~~nevezni tévtant az~~
~~nellemnek kövekelésével.~~ Föltétlen
ami aronban föltétlen
tagadása a tudományos
ellenmek.
Visront ugyanezen tényből meg-
állapítható, hogy az Akademia arról kelt
ki saját világából idegen régiókba, mert a
jutalomtól, főleg azok részéről, kiknek élete

a körélet irányzásával össze van forrva, tényleg
így magyarázhatott, hogy ennek odaitélésével vele-
ményt kell mondaniok az időről időre érvényesülő
politikai áramlatok fölött. Sarést vetették el
azután a bíráltság indokolt véleményét, mely nyíl-
tan kifejezte, hogy nem politizál, hanem tisztán
erkölcsi, értelmi és művészi szempontok szerint igazodik,
— most elképzelni sem tudták, hogy valamely pub-
licista értéke felől, iránya számbavétele nélkül
dönteni lehetne. ~~Különösebben magyarnak~~

Minden intézménynél mindenekfölött
vagy gond fordítandó arra, hogy önmegtartó
önmegának ellentétévé ne váljék. Már pedig
a Bródy-jutalom, ~~pályadíjainak~~ (ezzel kapcsolatban) ezzel fenyegeti
az Akadémiát. Ezért gondviselésszabályozott, de
írók független társasága is. Lehetőleg gyámság
elé kerüljön, azon X szervezet által, melybe jutni
erkölcsi és anyagi ellenpólusokkal jár. A magyar tudo-
mányos Akadémia azonban, sajátságos fejlődé-
sünk folytán, azon időpont behatása alatt, midőn

X állami vagy kerületileg kiküldött

~~A Akt a Bródy alapítvány kiválasa~~ emel kiopelére / ki forgatja [6] L Politikai jellegével

a tudományos Akademiát önmagából, beleu-
dorja a politikai pártkündelmekbe s ügyét
egyenesi a vallási kérdések fenegetéseinek.

Erek alapján, hogy a tudományos
Akademiának, praedicatumában kifejezett
határozott rendeltetése további sérelmet
ne szenvedjen: inditványozom, hogy az
Akademia a Bródy-alapitványról mondjon
ki fejezése ~~a Hálás~~ le, s hálás köszönete[7] mellett bocsássa
viszsza az egész összeget a nagylelkü ala-
pító rendelkezésére. 7 kifejezése

291. 02.

1900

CHANCELLERIE
DE
L'UNIVERSITÉ

Universitäts-Kanzlei

Friburgi Helvetiorum, die 27 mensis Maii 189

S.r Hochwohlgeboren
Herrn Baron Lóránd Eötvös
Präsident der k. Akademie
Buda - Pest.

Hochverehrter Herr Präsident!

Die Universität Freiburg (Schweiz) publi-
ziert seit ihrem Bestehen regelmässig
grössere wissenschaftliche Arbeiten der
Mitglieder ihres akademischen Lehrkörpers.
Anfänglich erschienen diese Abhandlungen
zugleich mit dem Verzeichniss der Vorlesung-
en, und es wurden auf diese Weise in
den Jahren 1890-92 sieben Arbeiten veröf-
fentlicht. Seit dem Jahre 1893 erscheinen
dieselben jedoch als eigene Sammlung
unter dem gemeinsamen Titel: „Collec-
tanea Friburgensia", von denen bisher 7
Bände ~~vor~~liegen; der 8. Band wird in
einigen Wochen fertig gestellt sein. Ich
beehre mich, in der Anlage die Titel der
publizierten Arbeiten mitzutheilen.
Unser Bestreben geht nun dahin, mit andern
gelehrten Körperschaften, welche wissen-
schaftliche Arbeiten und Mittheilungen
herausgeben, in Schriftenaustausch zu treten.

Bisher haben wir ein solches Tauschverhältnis eingegangen mit den meisten Deutschen Universitäten, mit allen französischen Hochschulen / sowohl den Universités d'Etat wie den Instituts catholiques / sowie mit mehreren Universitäten anderer Länder und mit zahlreichen Akademien und Gesellschaften. Es ist nun unser lebhafter Wunsch auch mit den gelehrten Körperschaften Ungarns in Schriften-austausch zu treten.

Gestatten Sie mir derhalb die ergebene Bitte, Sie mögen den Austausch unserer „Collectanea Friburgensia" mit den offiziellen Publikationen Ihrer Ungarischen Akademie dieser letzteren gütigst vorschlagen und diesen Vorschlag zur Annahme befürworten. Besonders wären wir Ihnen dankbar, wenn Sie nicht bloss von jetzt an den Austausch der von Ihrer Akademie und von unserer Hochschule zu publizierenden Abhandlungen annehmen wollten, sondern auch eine der ganzen nebenstehenden Serie unserer Publikationen entsprechende Reihe von Bänden Ihren Publikationen uns im Austausch zusenden wollten; wir würden uns im Falle der Annahme dieses Vorschlags eine grosse Ehre daraus machen, Ihnen die vollständige Serie unserer Publikationen zu übersenden.

Genehmigen Sie, mit dem besten Dank zum voraus, den Ausdruck meiner vorzüglichsten Hochachtung.

Ihr ergebenster
Prof. Dr. ~~L. P.~~ Kirsch
p. t. Rector

I/ Travaux publiés avec le Programme:

1°/ Bédier, Le lai de l'ombre (1890)
2°/ Streitberg, Die germanischen Comparative auf -oz-. Eine sprachgeschichtliche Untersuchung (1890)
3°/ Effmann, Heiligkreuz und Pfalzel. Ein Beitrag zur Baugeschichte Triers. Mit 159 Illustrationen (1890)
4°/ Weymann, Apuleius' Amor und Psyche (1891)
5°/ Kallenbach, Les humanistes polonais (1891)
6°/ Berthier, La porte de Ste. Sabine à Rome (1892)
7°/ Rensing, die Widerrechtlichkeit als Schadenersatzgrund nach schweizerischem Obligationenrecht (1892)

II/ Collectanea Friburgensia

(1893-1898)

Fasc. 1: Reinhardt, die Correspondenz von Alfonso und Pirobamo Casati, spanischen Gesandten bei der Schweizerischen Eidgenossenschaft, mit Erzherzog Leopold V^E von Österreich (1620-23). LXXXVII et 214 p.

Fasc. 2: Grimme, Der Strophenbau in den Gedichten Ephräms des Syrers; mit einem Anhang über den Zusammenhang zwischen syrischer und byzantinischer Hymnenform. VI et 95 p.

Fasc. 3: Marchot, Les gloses de Cassel, le plus ancien texte rhéto-roman. 68 p.

Fasc. 4: Jostes, Meister Eckhart und seine Jünger. Ungedruckte Texte zur Geschichte der Deutschen Mystik. XXVIII et 260 p.

Fasc. 5: Grimme, Grundzüge der hebräischen Akzent- und Vokallehre. Mit einem Anhang über die

Form des Nameus Jahrbr. XII et 1487.

Fasc. 6: Michaut, Les Pensées de Pascal disposées suivant l'ordre du cahier autographe. Texte critique établi d'après le manuscrit original et les deux copies de la Bibliothèque Nationale, avec les variantes des principales éditions. 4 XXXIX et 409 p.

Fasc. 7: Büchi, Freiburgs Bruch mit Österreich, sein Übergang an Savoyen und Anschluss an die Eidgenossenschaft. XII et 268 p.

Pour paraître dans quelques semaines:

Fasc. 8: Maudouuet, Siger de Brabant et l'Averroïsme latin au XIIIe siècle.

G. K. 1900. junius 5.

292 tz.

1900.

Szíves véleményadás végett, esetleg még ma.

Budapest, 1900. jún. 5.

Minthogy sürgős kívánatos volna a eseték elfogadni.

Szily
főtitkár.

Hellebrant
főkönyvtárnok

Chancellerie de l'Université
Freiburg
(: Schweiz :)

292 12.
1900

Ueber Ihre gefällige Zuschrift vom 27. Mai a. c. beehre ich mich Ihr zu ersuchen, dass Sie Ihre Ung. Edition mir der Rechnungsrath gütigst baldmöglichst übersenden möchten, damit ich Ihnen Ihre Publicationen über die in Ungarn befindlichen Archive zukommen lassen kann.

Es handelt sich um folgende Werke:

1. Codex Andegavensis.
2. Acta Extera (: Monumenta diplomatica :)

Unsere Akademie würde für diese Werke gerne Ihre ~~gewählte~~ Publicationen ~~Werke~~ zurücksenden.

Hochachtungsvoll

Der Generalsekretär:

F. évi május hó 27-én kelt átiratára, szerencsém van értesíteni, hogy a M. Tud. Akadémia a freiburgi egyetem eddig közrebocsátott publicatióiért cserében készséggel felajánlja ~~küldeni~~ a kiadás alatt megjelenő következő forrásműveket:

1. Az Anjoukori Okmánytár (: Codex Andegavensis :) hét kötetét,
2. Az Acta Externa-nak ötödik kötetét.

Akadémiánk örvendeni fog, ha kötete és a t. egyetem közt a cserevisszony állandóan fenn fog maradni.

Szíves válaszát kérve, vagyok kiváló tisztelettel.

Budapest, 1900. jún. 6.

főtitkár.

2924

1940.

a) A budapesti kir. tudományegyetem bölcsészetkari dékáni hivatalának,
b) A kolozsvári " " " "
c) A zágrábi " " " "

Szerencsém van értesíteni, hogy
a M. Tud. Akadémia f. é. május hó
2-án tartott nagygyülése az egyetemi
hallgatók részére kitüzött könyvjutalmas
a 1. dékáni hivatalától ajánlott bölcsészet.
hallgató[:k:]nak itélte oda.

Midőn fölkérem a 1. dékáni hivatalt,
hogy az egyidejüleg megküldött jutalomkönyvet,
[illegible] az illető[:k:]nek átadni méltóztassék,
egyuttal értesítse a jutalmazott[:ak:]
nak értésére adni, hogy a M. Tud.
Akadémia jó nevem venné tőle[illegible]ük, ha
az átvételt elismerő levél[illegible]ben a
jutalmazásért köszönet[illegible]et nyilvánítaná[:k:].

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. junius 5.

főtitkár.

A zágrábiaknak egyes számban!

293. Z.

1900.

Mélyen tisztelt Méltóságos Uram!

Nagytiszt. Szilády Áron úr szerkésztése alatt s az Akadémia kiadásában megjelenő „Trod. történeti Közlemények" f. évi II. füzetében megjelent Kazinczy, Kisfaludy és Döbrentei féle levelek birtokában lévén, súlyos anyagi helyzetem végett, kénytelen vagyok azokat eladni. Hazafiui kötelességemnek tartam hogy a fennti leveleket első sorban a magy. tud. Akadémiának ajánljam fel megvétel végett.

Cz. N. 1900 jún. 7.

295. Cz.

1900.

Ennélfogva a legmélyebb tisztelettel kérem Méltóságodat, kegyeskedjék egy napot meghatározni, amikor is a fenn említett leveleken kívül egyébb a magy. irod. történetre nézve érdekes darabokat is bemutathatnám Méltóságodnak. —

Mint szegény gyógyszerész segéd, kinek még egy nagytagú családot is fenn kell tartani csekély fizetésemből, nem rendelkezem sem idővel sem pedig pénzzel, hogy csak úgy találomra fel menjek.

Ezért bátorkodom Méltóságodat kérni egy bizonyos nap és hely kijelölésére.

Kegyes válaszát kérve vagyok

Mélyentisztelt Méltóságos Uramnak

Czegléd 1900 VI/6

legalázatosabb szolgája:

Smetana Sladár
okl. gyógyszerész

Emélfogva a legmélyebb tisztelettel kérem Méltóságodat, kegyeskedjék egy napot meghatározni, amikor is a fenn említett leveleken kívül egyébb a magy. irod. történetre nézve érdekes darabokat is bemutatthatnám Méltóságodnak. —

Mint szegény gyógyszerész segéd, kinek még egy nagytagú családot is fenn kell tartani csekély fizetésemből, nem rendelkezem sem idővel sem pedig pénzzel, hogy csak úgy találomra fel menjek.

Ezért bátorkodom Méltóságodat kérni egy bizonyos nap és hely kijelölésére.

Kegyes válaszát kérve vagyok

Mélyentisztelt Méltóságos Urammak

Czegléd 1900 VI/6

legalázatosabb szolgája:

Smetana Sladár
okl. gyógyszerész

Emélfogva a legmélyebb tisztelettel kérem Méltóságodat, kegyeskedjék egy napot meghatározni, amikor is a fenn említett leveleken kívül egyébb a magy. irod. történetre nézve érdekes darabokat is bemutatthatnám Méltóságodnak. —

Mint szegény gyógyszerész segéd, kinek még egy nagytagú családot is fenn kell tartani csekély fizetésemből, nem rendelkezem sem idővel sem pedig pénzzel, hogy csak úgy találomra fel menjek.

Ezért bátorkodom Méltóságodat kérni egy bizonyos nap és hely kijelölésére.

Kegyes válaszát kérve vagyok

Mélyentisztelt Méltóságos Urammak

Czegléd 1900 VI/6

legalázatosabb szolgája:

Smetana Sladár
okl. gyógyszerész

MINISTÈRE
DU COMMERCE,
DE L'INDUSTRIE,
DES POSTES
ET DES TÉLÉGRAPHES.

EXPOSITION UNIVERSELLE DE 1900.

DIRECTION GÉNÉRALE
DE L'EXPLOITATION.

CONGRÈS INTERNATIONAUX.

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE.

Paris, le 31 janvier 1900.

Ier CONGRÈS INTERNATIONAL DE MUSIQUE.

(PARIS, 1900.)

RÈGLEMENT.

ART. 1er. Conformément à l'arrêté ministériel en date du 27 novembre 1899, il est institué à l'Exposition universelle de 1900 un Congrès international de musique.

ART. 2. Les séances du Congrès auront lieu les 14, 15, 16 et 18 juin, de 8 heures à midi; dans la salle du Palais des Congrès.

ART. 3. Seront membres du Congrès les personnes qui auront adressé leur adhésion au Trésorier de la Commission d'organisation avant l'ouverture du Congrès et qui auront acquitté la cotisation, dont le montant est fixé à 10 francs.

ART. 4. Les dames sont admises au Congrès dans les mêmes conditions que les hommes.

ART. 5. Les délégués officiels des Gouvernements étrangers et des Administrations publiques françaises et étrangères sont de droit membres du Congrès.

ART. 6. Les membres du Congrès recevront une carte qui leur sera délivrée par les soins de la Commission d'organisation.

Ces cartes, qui ne donnent aucun droit à l'entrée gratuite à l'Exposition, sont strictement personnelles. Toute carte prêtée sera immédiatement retirée.

Art. 7. La Commission d'organisation fera procéder, lors de la première séance, à la nomination du Bureau du Congrès, qui aura la direction des travaux de la session.

Art. 8. Le Bureau du Congrès fixe l'ordre du jour de chaque séance.

Art. 9. Le Congrès comprend des séances générales et des séances de sections.

Art. 10. Les membres du Congrès ont seuls le droit d'assister aux séances, de présenter des travaux et de prendre part aux discussions.

Art. 11. Les travaux présentés au Congrès sur des questions mises à l'ordre du jour, dans le programme de la session, seront discutés en séance générale.

Les travaux présentés sur des questions non mises à l'ordre du jour dans ce programme seront discutés en séances de section, à condition que, avant le 15 mai 1900, les auteurs aient soumis leur mémoire, manuscrit ou imprimé, ou au moins un résumé ou les conclusions à la Commission d'organisation.

Art. 12. Les orateurs ne pourront occuper la tribune pendant plus de quinze minutes, ni parler plus de deux fois dans la même séance sur le même sujet, à moins que l'assemblée consultée n'en décide autrement.

Art. 13. Les membres du Congrès qui auront pris la parole dans une séance devront remettre au Secrétaire, dans les vingt-quatre heures, un résumé de leurs communications pour la rédaction des procès-verbaux. La Commission d'organisation pourra demander aux auteurs de réduire leurs résumés. Dans le cas où ce résumé n'aurait pas été remis ou réduit en temps utile le texte rédigé par le Secrétaire en tiendra lieu, ou le titre seul sera mentionné.

Art. 14. Les procès-verbaux seront imprimés et distribués aux membres du Congrès le plus tôt possible après la session.

Art. 15. Un compte rendu des travaux du Congrès sera publié par les soins de la Commission d'organisation. Celle-ci se réserve de fixer l'étendue des mémoires ou communications livrés à l'impression.

Art. 16. Le Bureau du Congrès statue en dernier ressort sur tout incident non prévu au règlement.

PROGRAMME.

La Commission d'organisation décide dès à présent de mettre à l'ordre du jour dans le programme de la session les questions suivantes qui lui ont paru particulièrement intéressantes :

I. Généralisation de l'emploi du diapason normal. Étude des moyens de le rendre obligatoire.

II. Transformation des instruments dits *simples* en instruments chromatiques. Définition des instruments chromatiques.

III. Y a-t-il utilité à employer la note réelle dans l'écriture musicale?

IV. Emploi d'un signe distinctif, accompagnant les clefs de *fa* ou de *sol*, dans les partitions vocales et instrumentales, pour les parties s'entendant à l'octave.

V. Unification des termes employés par les compositeurs dans l'édition musicale.

VI. Régularisation des indications et appareils métronomiques.

VII. Utilité d'un appareil enregistreur des mouvements des œuvres musicales.

VIII. Unification de l'orchestration des harmonies et fanfares.

IX. Utilité de désigner les sons de l'échelle chromatique par des numéros.

X. Y a-t-il utilité à reconstituer les maîtrises? Dans le cas de l'affirmative, quels sont les moyens pratiques pour parvenir à cette reconstitution?

XI. De l'utilité des écoles de chefs d'orchestre et de la généralisation de l'étude de l'instrumentation.

XII. De l'utilité du développement des sociétés orphéoniques (chorales, symphonies, harmonies, fanfares).

Ce programme non limitatif pourra être complété par l'initiative des membres du Congrès, qui devront soumettre, avant le 15 avril, à la Commission d'organisation, l'énoncé des questions dont ils proposent l'étude en séance générale. (Voir art. 11, § 1er.)

Le programme complet, arrêté par la Commission et constituant l'ordre du jour de la session sera envoyé ultérieurement aux membres du Congrès.

Toutes les communications relatives au Congrès doivent être adressées à M. BAUDOUIN LA LONDRE, secrétaire général de la Commission d'organisation, rue Gounod, 11, à Paris.

COMMISSION D'ORGANISATION.

BUREAU.

Président.

M. Dubois (Théodore), membre de l'Institut de France, directeur du Conservatoire national de musique.

Vice-présidents.

MM. Lenepveu (Charles), membre de l'Institut de France, professeur de composition au Conservatoire national de musique.

Laurent de Rillé, président d'honneur de la Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique, président d'honneur de la Fédération musicale de France.

Durand (Auguste), éditeur de musique, président de la Chambre syndicale de commerce de musique.

le lieutenant-colonel Ernest Baudot, ingénieur.

Carpentier (Jules), ingénieur.

Secrétaire général.

M. Baudouin La Londre, directeur du *Journal musical* et de l'*Annuaire international de la musique.*

Secrétaires de section.

MM. Dureau (Théophile), ancien chef de musique d'artillerie, membre de la Commission d'examen des chefs de musique de l'Armée.

Crosti (Eugène), professeur de chant au Conservatoire national de musique.

Leroux (Xavier), compositeur de musique, professeur d'harmonie au Conservatoire national de musique.

Parès (Gabriel), compositeur de musique, chef de musique de la Garde républicaine, à Paris.

Canat de Chizy, ingénieur.

Trésorier.

M. d'Eichthal (Eugène), publiciste.

MEMBRES.

MM.

Acoulon (Alfred), directeur de la maison J. Thibouville-Lamy et Cie.

Combarieu (Jules), docteur ès lettres, lauréat de l'Institut de France.

Evette (Paul), éditeur et facteur d'instruments de musique.

d'Indy (Vincent), compositeur de musique, président de la Société nationale de musique.

MM.

Lyon (Gustave), directeur de la maison Pleyel-Wolff-Lyon et Cie, président de la Chambre syndicale des instruments de musique.

Maréchal (Henri), compositeur de musique.

Milliet (Paul), auteur dramatique.

Pessard (Émile), compositeur de musique, professeur d'harmonie au Conservatoire national de musique, président de l'Association des jurés orphéoniques.

Poyet (Dr), laryngologiste, médecin adjoint du Conservatoire national de musique.

Imprimerie nationale. — 4340-83-1900.

COMMISSION D'ORGANISATION.

BUREAU.

Président.

M. Dubois (Théodore), membre de l'Institut de France, directeur du Conservatoire national de musique.

Vice-présidents.

MM. Lenepveu (Charles), membre de l'Institut de France, professeur de composition au Conservatoire national de musique.

Laurent de Rillé, président d'honneur de la Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique, président d'honneur de la Fédération musicale de France.

Durand (Auguste), éditeur de musique, président de la Chambre syndicale de commerce de musique.

le lieutenant-colonel Ernest Baudot, ingénieur.

Carpentier (Jules), ingénieur.

Secrétaire général.

M. Baudouin La Londre, directeur du *Journal musical* et de l'*Annuaire international de la musique*.

Secrétaires de section.

MM. Dureau (Théophile), ancien chef de musique d'artillerie, membre de la Commission d'examen des chefs de musique de l'Armée.

Crosti (Eugène), professeur de chant au Conservatoire national de musique.

Leroux (Xavier), compositeur de musique, professeur d'harmonie au Conservatoire national de musique.

Parès (Gabriel), compositeur de musique, chef de musique de la Garde républicaine, à Paris.

Canat de Chizy, ingénieur.

Trésorier.

M. d'Eichthal (Eugène),publiciste.

MEMBRES.

MM.

Acoulon (Alfred), directeur de la maison J. Thibouville-Lamy et Cie.

Combarieu (Jules), docteur ès lettres, lauréat de l'Institut de France.

Evette (Paul), éditeur et facteur d'instruments de musique.

d'Indy (Vincent), compositeur de musique, président de la Société nationale de musique.

MM.

Lyon (Gustave), directeur de la maison Pleyel-Wolff-Lyon et Cie, président de la Chambre syndicale des instruments de musique.

Maréchal (Henri), compositeur de musique.

Milliet (Paul), auteur dramatique.

Pessard (Émile), compositeur de musique, professeur d'harmonie au Conservatoire national de musique, président de l'Association des jurés orphéoniques.

Poyet (Dr), laryngologiste, médecin adjoint du Conservatoire national de musique.

Imprimerie nationale. — 4340-83-1900.

Kivonat

a Hagy. Tan. Akadémiának 1900. május 28-án tartott ülése jegyzőkönyvéből.

Szily Kálmán ig. t. indítványozza:

Kérné föl az Akadémia Bródy-Zsigmond. urat, hogy a tőle alapított s róla elnevezett jutalomdíj ügyrendi szabályzata - az ő hozzájárulása mellett - revisió alá vétethessék, magától értetődőn, hogy az 1900-ki Bródy-jutalom, mely a mostani szabályzat alapján hirdettetett ki, a novemberi nagygyülésen ugyanezen szabályzat alapján fog ki is ítéltetni.

Az indítvány, vélemény adás végett, kiadatik az I. és II. osztálynak.

Ballagi Aladár l. t. hozzászóló indokolás mellett indítványozza, hogy az Akadémia a Bródy-alapítványról mondjon le s hálás köszönete mellett bocsássa vissza az egész összeget a nagylelkü alapító rendelkezésére.

Az indítvány, Zilahyi Dezső t. tagnak az indítvány indokolására tett kiegészítő és czáfoló észrevételei s ezeknek annak azon kijelentése után, hogy indokolásban a nagygyülés többsége ellen hangoztatott vádakat az Akadémia semmiben sem kívánja magáévá tenni, kiadatik, vélemény adás végett, az I. és II. osztálynak.

Szily
főtitkár

296.

1900.

Kiírt czikk

a Magy. Tud. Akadémia 1900. május 28-án tartott ösztes ülése jegyző könyvéből.

Szily Kálmán ő. t. indítványozza:

Kérjük föl az Akadémia Bródy Zsigmond urat, hogy a tőle alapított és róla elnevezett jutalomdíj ügyrendi szabályzata - az ő hozzájárulása mellett - revisió alá vétethessék, magától értetődőn, hogy az 1900. évi Bródy-jutalom, mely a mostani szabályzat alapján hirdettetett ki, a novemberi nagygyülésen ugyanezen szabályzat alapján fog oda ítéltetni.

Az indítvány kiadatik, véleményadás végett, az I. és II. osztálynak.

Ballagi Aladár l. t. hosszabb indokolás mellett indítványozza, hogy az Akadémia a Bródy-alapítványtól mondjon le s hálás köszönete mellett bocsássa vissza az egész összegét a nagylelkü alapító rendelkezésére.

Az indítvány, kilággyi Dezső t. tagnak, az indítvány indokolására tett kiegészitő és pótló észrevételei s ezeknek azon kijelentése után, hogy az indokolásban a nagygyülés többsége ellen hangoztatott vádakat az Akadémia nevében kétségtelen visszautasitani, kiadatik, véleményadás végett az I. és II. osztálynak.

Szily

főtitkár

Mélyen tisztelt „Magyar Tudományos Akadémia"!

A legmélyebb tisztelettel alulirott f. évi március hó 28-dikán

1. melléklet. 1812. n. a. Kelt magyar szabadalmat nyer-
n. leírás. tem egy rendkivül egyszerü, genialis szerkezetü és könnyen előállitható repülőgépre, melyet motorral és csupán emberi erővel hajthatóra terveztem. Kérelmem tárgyát ez utóbbi, melyet sportrepülőgépnek neveztem el, mivel a legkönnyebb kerékpárra van szerelve és tekintve, hogy alkatrészei a kerékpárokhoz hasonlandó részekből kerülnek ki – a legkönnyebben állitható elő" annyival is inkább, mivel kék mechanikus vállalkozott a gép ingyenes elő"állitására és csak az anyag beszerzési költségeken fordul meg a dolog. –

El nem hallgathatom, hogy ennem megvalósitására minden lehető"t elkövettem – sikertelenül, mert találmányomat még figyelemre sem méltatták!!! — — —

Ismerem ezen a téren az összes vivmányokat és bátran mondhatom, hogy találmányom felülmulja valamennyit – mivel egy uj – a technikában eddig ismeretlen erő"forgással teljesen oldottam meg a repülés problémáját!! — — —

Erre vonatkozólag bátor vagyok Kuppis József,

1.

Kir. fő"mérnöknek Komáromban - éppen most megjelent „A Repülés" című munkájára kivatkozni!

"Többek között (150 l. 21§. - „a repülőtérhez szükséges erő" megvan és csupán a tárnyak merkezetéről lehet szó, mert ezek helyzetének stb. a vikard teljesen biztosítja. -

„Amerika a dolgot, mint mindig, practikus oldaláról fogta meg és kevesebb elméleti tudósággal - de több gyakorlati érzékkel a fő"súlyt a Kísérletekre fektette! -

A „Bevezetésben" -: A technika ma már a tökéletesség oly magas fokán áll, hogy a repülés kérdése nem megoldhatatlan többé, sőt kimondhatom azt is - hogy a kérdés elméletileg meg van oldva és csak a gyakorlati Kísérletek kellenek hozzá, hogy a kész repülőgép a világnak bemutathatóleggyen. -

„Hogy a jövendő" korszaknak hangversenyében az a nemzet húzza majd a primhegedűt", a mely a repülőgépet a magáénak mondhatja - az bizonyos! - Hol vannak tőlünk „tőlünk"?!
Nem látják azokat, hogy vannak oly technikai gazdasági kérdések, melyek a nemzetek hatalmassá, gazdaggá tehetik?
Áldozzunk tehát a technika vívmányaira és különösen adjuk meg a vagyontalan technikusoknak a jövőt, azt a segédeszközt, melylyel az új világcsodát megteremthetik! „Ők a világ erőit, a repülőgépeit, melylyel diktálhatunk"!

Va

1/.

„Adja Isten, hogy a magyar tudományos akadémia mihamarább követve francia társát és a gyakorlati életnek sánk fontos találmányokat nálunk is az akadémia termeiben adják tudtára a nevezetes föltalálók a tudományos világnak!" —

Alázatos kérelmem oda terjed, hogy a tiszteltek

„Magyar Tudományos Akadémia vállalná el az „Adria" kerékpárgyárnál, avagy Lilienthal Otto gépgyárában Berlinben a repülőgépemhez szükséges anyagbeszerzési költségek fedezését! — —

Esedezem továbbá egy Tisztelt „Magyar Tudományos Akadémia méltányos figyelmére kérelmemet és adjon nekem módot és alkalmat, hogy találmányomat képező" modellemet egy szakbizottság előtt demonstrálhassam — és ezek után pedig a fentérintett tekintetben részletesen méltóztassanak!

A „Magyar Tudományos Akadémiának"

Vác, 1900. június hó 6-dikán.

alázatos híve

Moussong Pál
tanár

Érk. 1900 június 6.

Ism.

294. sz.

1900.

Kiadatik a M. T. Akadémia
III. osztályának.
Budapest, 1900. június 6.

Szily
főtitkár.

1900. jun. 6.

Tekintetes

Dr. Kalitowski Emil

középiskolai tanár úrnak

Lemberg

Tisztelt Tanár Ur!

Szerencsém van értesíteni, hog a Brutus Mihálz históriájáról szóló dolgozatas vele„ ménzadás végett áttettem az M. Tud. Akadémia történelmi bizottságához.

A bizottság azonban a t. Tanár úr érdemes is kiadásra nem alkalmas lenggel kérirat alapján kötelezettséges nem vállal„ hat arra, hog annak teljes átdolgozását köré fogja tenni. E felöl csak akkor nyilatkozhatik, ha a dolgozat kiadásra alkalmas formában rendelkezésére áll.

Midőn a kéziratot ide csatolva visszaküldöm, vagok kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. jún. 8.

főtitkár.

Ich bedaure mich Ihnen mittheilen zu müssen, dass ich Ihre Arbeit über Johann Michael Brutus zur Begutachtung der historischen Commission der Ungarischen Akad. d. Wissenschaften übergeben habe.

Die Commission wünscht nun, dass sie sich in einer vollständigen Übersetzung der ganzen Abhandlung (mit genauer Einhaltung der Paragraphe) Handschrift - nicht Abschrift - vorlegen kann. Hinsichtlich Kürzung die sich auf Ihren Wunsch, wenn sich der Manuscript in einer zur Publication geeigneten Form vorgelegt wird.

Indem ich die Handschrift sammt Beilagen zurücksende

zeichne ich

Hochachtungsvoll

Hans. Bidermann.

Ar 298 82.

1900

Kivt. szikv.

A M. Tud. Akadémia Történelmi bizottsága 1900. május 12-én

tartott ülésének jegyzőkönyvéből

8. Elnök bemutatja Dr. Kalitovski Emil lembergi tanár beadványát, melyben a bizottság korábbi határozatára hivatkozva, Brutus Mihály históriájáról mintegy 20 évvel ezelőtt írt ifjukori dolgozatát beküldve, jelzi, hogy a lengyel nyelven írt és szerinte is kiadásra nem alkalmas dolgozatnak német nyelven leendő átdolgozására csak akkor vállalkozhatik, ha az Akadémia annak lefordítására és kiadására kötelezettséget vállal. Jelenti egyúttal, hogy a Szabolyai-levéltár nyomára lengyelországban nem akadt.

A bizottság a szerző szerint is kiadásra nem alkalmas lengyel kézirat alapján kötelezettséget nem vállalhat arra, hogy annak teljes átdolgozását közzé fogja tenni. E felől csak akkor nyilatkozhatik, ha a dolgozat kiadásra alkalmas formában terjesztetik elé. A Szabolyay levéltárra vonatkozó közlést tudomásul veszi.

K. m. f.

Jeszenszky Károly
bizt. előadó.

A M. Tud. Akadémia ~~II. osztály~~ főtitkári hivatalának.

Érk. 1900. június 8.

Kézirattal.

29 S. 02

1900.

Wlassics Gyula vall. és közokt.
Miniszternek

Nagyméltóságu M Kir. Miniszter Úrnak!

1898. évi ~~január hó 31-én 6077.~~ junius 17-én 3772.
~~szám~~ alatt kelt előterjesztésemre Nagyméltóságod ~~febr~~ szeptember hó 5-én 59168. sz. ~~25-én 8736. sz.~~ a. utasításával elrendelni méltóztatott, hogy a M. Tud. Akadémiától terébe vett Nagyszótár három évre megválasztott előadó-szerkesztője, dr. Zolnai Gyula budapesti V. ker. áll. főgymnasiumi r. tanár heti óráinak száma a tanév végéig terjedő hatállyal leszállittassék.

Tekintettel a Nagyszótárnak, e nemzeti szempontból is nagyjelentőségü vállalatnak létesitésére, melynek megin-ditását épen a Nagyméltóságod mély belátásától sugalt kezdeményezése és áldozatkész támogatása tette lehetővé, azzal a kéréssel fordulok Nagyméltóságodhoz, méltóztassék ujabban is elrendelni, hogy a nevezett tanár (részére) az 1900–1901. iskolai év tartamára is óraleszállitás engedélyeztessék.

Fogadja Nagyméltóságod stb.

Budapest, 1900. jún. 7.

elnök.

299 sz.

1900.

Nagyméltóságú Rubics Zsigmond
kassai püspök úrnak, a M. T. A. t. tagjának
Kassa.

Nagyméltóságú Püspök Úr!
Mélyen tisztelt Tagtársam!

A M. Tud. Akadémia f. évi május hó 28-án tartott összes ülésén bejelentettem, hogy Nagyméltóságod eg. a Rákócziak zboróvárából származó, XVII. századi díszes karosszékes ajándékozott az Akadémia elnöki terme számára.

Az összes ülés a nagybecsű ajándékot méltó köszönettel fogadta s megbízott, hogy e köszönetés Nagyméltóságodnak tolmácsoljam.

Az Akadémia mindenkor kegyelettel fogja őrizni a szíves figyelem e megtisztelő jelét, nemcsak úgy, mint egyik naggyérdemű tagjának ajándékát, hanem ~~is~~ azon emlékeknél fogva is, melyek ~~ehhez~~ a Rákóczi-erdélyhez fűződnek.

Fogadja stb.

Budapest, 1900. junius 10.

Szily
főtitkár

a) Nagyméltóságu Gr. Kuun Géza t. t. úrnak
b) " Láng Lajos t. t. úrnak

300. sz.
1900.

Mélyentisztelt Főtársam!

A M. Tud. Akadémia f. évi május hó 28-án tartott összes ülésén bejelentettem, hogy Nagyméltóságod

a) az Akadémia millenniumi kiad. ványában megjelenő dolgozatáért és a Körösi Csoma-ünnepen felolvasott értekezéséért

b) a Wahrmann-jutalom előadói jelentéséért

járó tiszteletdíját az Akadémiának visszaajándékozni méltóztatott.

Az összes ülés köszönetét fejezte ki ez ajándékért s megbízott, hogy ~~Nagyméltóságodnak~~ köszönetének, Nagyméltóságod előtt tolmácsa legyek.

Midőn e feladatnak örömmel teszek eleget, megragadom az alkalmat kiváló tiszteletem nyilvánítására.

Budapest, 1900. június 10.

Vesely
főtitkár.

A selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti akadémia számára a magas kormány legujabban egy díszes palotát emeltetett, melynek ünnepélyes felavatása folyó év junius hónapja 30-án délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Van szerencsénk ezen ünnepélyre Czímed teljes tisztelettel meghívni.

Selmeczbánya, 1900. május 15.

A m. k. bányászati és erdészeti akademia ezidei igazgatója:

Fekete Lajos.

Joergos, Selmecz.

Meghivó

(Kivonatban)

Az »Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület«

1900. év jún. hó 29-én, 30-án és júl. hó 1-én és 2-án Selmeczbányán tartandó

rendes közgyűléséhez.

❀

Mélyen Tisztelt Tagtársak!

Szitnyai József, Selmecz-Bélabánya városok polgármestere 1900. évre, illetve a legújabb akadémiai palota megnyitásának országos ünnepélyére Egyesületünket az Alma-Mater székhelyére, Selmeczbányára meghívta.

E meghívás később több ízben megujíttatott s mindnyájan nagy örömmel, lelkesedéssel s köszönettel fogadtuk.

A rég várt ünnepségek határideje immár rohamlépésekkel közeledik. Selmecz-Bélabánya tanácsa a legmesszebmenő intézkedéseket teszi az ünnepély fényének emeléséhez! Méltó, hogy mi a selmeczbányai bányászati akadémia volt polgárai is, e kettős ünnepen kellőképen képviselve legyünk; kell, hogy úgy imponáló számmal, mint az általunk teendő javaslatok életrevalóságával igazoljuk. hogy érdeklődünk az Alma-Mater fejlődése, szakunk s Egyesületünk felvirágoztatása iránt.

Mutassuk meg, hogy hazafias, hogy lelkes bányászok vagyunk! Mutassuk meg, hogy ügyünkért lelkesedni tudunk! hogy szakunkat, Alma-Materünket szeretjük! hogy a hazai bányászat és kohászat tudományos fejlődését szivünkön hordjuk, tudományos és társadalmi kérdései iránt érdeklődünk, bajaink orvoslását legforróbban óhajtjuk, irodalmunk fejlesztését programmunkba felvettük s mindenre készek vagyunk, amit a hazafiasság amit a kötelesség parancsol, hogy Egyesületünket felvirágoztassuk, bányászatunkat szolgáljuk.

A részvételi díjat a Szitnyai József polgármester elnöklete és Sztancsay Miklós v. főjegyző felelős vezetése alatt működő végrehajtó-bizottság két közös ebéd és közös vacsora árát kétféle borral. savanyúvízzel, pezsgővel (vacsora csak borral), fekete kávéval és

czigányzenével együtt 28 koronával akként állapította meg, hogy a bejelentés eszközölhető vagy mind a négy étkezésre, vagy csak az ebédekre, vagy csak egyik, vagy másik vacsorára is, megjegyezvén, hogy egy-egy közebéd ára 10—10, egy-egy vacsora (vagy vacsorai teríték) ára 4—4 korona lesz.

A részvétel bejelentésének határidejét a választmány, a végrehajtó bizottsággal egyetértve, ***június hó 10-ére*** állapította meg (későbbi jelentkezések nem fogadtatnak el); a részvételi díj, postautalványon, az Egyesület pénztárosához küldendő be.

Joerges, Selmeczbánya.

MEGHIVÓ

AZ ORSZ. ERDÉSZETI EGYESÜLET 1900. ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

Az Országos Erdészeti Egyesület idei rendes közgyűlését f. évi július hó 1. és 2. napján Selmeczbányán és környékén fogja megtartani, a közgyűlést megelőzőleg pedig június hó 30-án részt vesz a bányászati és erdészeti akadémia új palotájának felavatási ünnepélyén.

A közgyűlés és az ezt megelőző felavatási ünnepély napirendje és tárgysorozata a következő:

Június hó 29-én d. u. 2½ órakor megérkezés, a vendégek ünnepélyes fogadása, elszállásolása, ismerkedő estély (I. társas-vacsora este 9 órakor).

Június hó 30-án d. e 9½ órakor a bányászati és erdészeti akadémia új épületének felavató ünnepélye, délben 1½ órakor társas ebéd; d. u. 5 és 7 óra között az akadémia erdészeti gyüjteményeinek megtekintése, este 8 órakor tánczvigalommal egybekötött konczert (rendezi az akadémiai ifjuság).

Július hó 1-én reggel 9 órakor a közgyűlés megnyitása és a tanácskozások megkezdése az erdészeti akadémia XIX. számú termében a következő tárgysorozat szerint:

1. Jelentés az egyesület működéséről a mult évi közgyűlés óta.
2. Az igazgató-választmány jelentése, az 1899. évi zárszámadások megvizsgálása és az 1901. évi költségvetés megállapitása tárgyában.
3. A titkár szolgálati, fegyelmi és nyugdíjszabályzatának megállapítása és ebből kifolyólag az alapszabályok módosítása.
4. Jelentés a Deák Ferencz alapítvány kamataiból kiírt pályázatok eredményéről és javaslat az alapítvány 1901. évi kamatainak felhasználására nézve.
5. Selmecz- és Bélabánya városok erdeinek ismertetése.

6. Indítványok a jövő évi közgyűlés helyére és tanácskozási tárgyaira nézve.

7. Indítványok az egyesület czéljainak előmozdítására általában. (Az ilyen indítványok a közgyűlést megelőző napig az egyesület titkári hivatalához írásban bejelentendők).

Délben 1 órakor társasebéd.

Délután 4 órakor kirándulás a Kisiblye melletti »Wagner-csúcs«-ra, ott a Wagner-emlék leleplezése; azután a kisérleti telep, az erdősítések, haltenyésztő tavak, vadaskert stb. bemutatása, továbbá a Pesisa Willkommii és a Botrytis Douglasii nevű gombák károsításának ismertetése; 8 órakor visszaindulás Selmeczbányára (II. társas-vacsora este 9 órakor).

Július hó 2-án reggel 7 órakor kirándulás a városi erdőkbe; útközben a vöröskúti és paradicsomhegyi erdősítések, valamint a hodrusi tavak körül fekvő városi erdők megtekintése. Itt a közgyűlés és tanácskozás folytatása és befejezése.

Ugyanaznap elutazás Garamberzenczén vagy Zsarnóczán át.

Van szerencsém az egyesület tagjait, valamint az erdészeti ügyek iránt érdeklődőket tisztelettel felkérni, hogy ezen közgyűlésünkön megjelenni és tanácskozásainkban részt venni szíveskedjenek.

Budapest, 1900. április 28.

Báró Bánffy Dezső s. k.,
elnök

Ezzel a meghívóval kapcsolatban felkérjük t. tagtársainkat, hogy a közgyűlésen való részvétel iránt Selmeczbánya sz. kir. várost az Erdészeti Lapok f. évi februári füzetéhez csatolt jelentkezési ív felhasználásával és lakczímük pontos megjelölése mellett május hó 15-éig tájékoztatni szíveskedjenek.

A közgyűléssel kapcsolatos négy társas-étkezésre Selmeczbánya sz. kir. város szíves értesítése szerint a résztvenni szándékozók személyenkint 28 korona előzetes beküldése mellett előjegyeztetnek. Ebben az összegben (italt és zenét beleértve) a két ebéd 10—10 koronával, a két vacsora 4—4 koronával számíttatott s azokra külön-külön is lehet jelentkezni. A részvételi díjakra nézve kérjük t. tagtársainkat, hogy azokat Csiby Lőrincz m. kir. erdőtanácsos és akadémiai tanár úrhoz (Selmeczbánya) *legkésőbb június hó 10-éig* beküldeni szíveskedjenek.

Végül azokat a t. tagtársainkat, kiknek félárú vasuti menetjegy váltására jogosító arczképes igazozolványuk nincsen, felkérjük, hogy egyesületünk titkári hivatalával *legkésőbb f. évi június hó 15-éig* tudatni sziveskedjenek, hogy mely állomásról óhajtanak a közgyűlés helyére utazni, minthogy az egyesület kedvezményes vasúti menetjegy váltására jogosító igazolványokat szándékozik illetékes helyen kieszközölni.

Budapesten, 1900. április hó 28-án.

Az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatala.

Doerges Á. özv. és f. a, Selmeczbányá.

Érk. 1900. június 11.

301. sz.

1900

3

Fekete Lajos igazgató

ASOCIAȚIUNEA PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN.

Secretariatul.

Sibiiu (Nagy-Szeben), 1900 évi június hó
(Strada Morii Nr. 8.)

350 - szám.

1900.

Tekintetes Titkári Hivatal!

A román irodalmi és közművelődési e
ujabb időben módositott alapszabályai ez
célok megvalósitására szolgáló eszközök
tárgyak megjelölésénél egyebek között t
nyos és irodalmi szakosztályok létesitését i

Ezen alapon központi választmányun
log az emlitett szakosztályok szervezésével
glalkozik és ebeli elvég nehéz feladatát
mesen megkönnyitve látná akkor, ha
célokat követő hazai tudományos és ir
társaságok kebelében fenálló hasonló
osztályok szervezetét és működését mód
közelebbről megismerhetné, hogy azon
sságok tapasztalatai segitségével te
organumainak oly szervezetet adhas

mely a szembe vett cél minnél tökéletesebb
elérését biztositaná.

Ezért arra kérelemmel fordulunk a
tetes Titkári Hivatalhoz, hogy az érdemes
társaságunkban fennálló tudományos és iro
szakosztályaink szervezésére és működésére
kező szabályzatokat, a mennyiben arra
nyomattak, egy-egy példányban egyletünk
megküldeni szíveskedjék.

Ezen szivességéért előre is köszönet
mondva, maradtunk kitünő tiszteletünk
nyilvánitása mellett

A román irodalmi és könnivel
egylet Titkári Hivatala:

Slăcanu
főtitkár.

A Magyar Tudom. Akadémia
Tekintetes Titkári Hivatalának

Budapes

Ek. 1900. június 11.

302. sz.

1900.

Jegyzőkönyv

a M. T. Akadémia II. osztályának 1900 junius 8-án tar
tott rendes üléséről.

Jelen voltak: Bauer Gyula osztály-elnök, Tagá
Kálmán, Böröcz Nyáry Jenő, Erdélyi Dezső l. tagok
Csánki Dezső, Concha Győző m. t. tagok, Dudek
Ágost, Gaal Jenő, Gyulai Benedek, Ballagi
Aladár, Békefy Rezső, Nagy Gyula, Acsády Á
ron, Kovács Gyula, Borovszky Samu l. tagok

1.) Osztály-elnök jelenti, hogy az osztály tiszti stalái gyá
ruk miatt akadályozva van a megjelenésben, minthogy
jegyző három vezetőül
gondoskodni.

Jegyző három vezetőül C
cha Győző helyettesítte

2.) Olvastatik a máj. 14-i rendes ülés jegyzőkönyve.

Helyeslésittatik.

3.) Elnök bemutatja

I.) [illegible] Tejérpataky László r. tagtá
II.) Szlancsár Szpiridion tolm
Morgit ennek kérni oldóz
jövül. Orbor Béla r. tagt
III.) Szt. László és Imre király
végrapjai. II. Endre életére
fogsága és temetése. Mátya
Illésiáu r. tagtól.

Egyuttal a Ennyons alosz
tani utóbbi ülésének hi
latra Danter Gyula szék
elnöknek adatok ki.

4.) Alvastatik a M. T. Akadémia 1900. május 28. án tartott ülésének jegyzőkönyvéből kivonat, mely szerint Szily Kálmán indítványa, hogy a Bródy alapítvány szabályzatának revisiója iránt az alapítóval tárgyalások bocsáttassanak, további Ballagi Károly indítványa, hogy az Akadémia mondjon le a Bródy alapítványról, valamint ennek végett az I. és II. osztály szakértőinek kiadatnak.

Tipa Kálmán r. tag indítványozza: Tekintve, hogy a függőben levő" Bródy pótalapnak a fennálló szabályzat alapján ell

g hangzata végett küldes-
ka ki 5 tagu bizottság,
meg részemenyt adjon,
gyon akadályban nincsi-
s-e a Bródy alapitvány
kimeletében a választá-
sás, s ha igen, legyenek
ő" részemenyét az eljárás
leiről az okiratok
lasztott bizottság
vált.

Elnök, miután az ülés
lovábbi tárgyalása, a Bródy
izottság ba kiküldendő"
tag megválasztásának
lintézését az ülés rendjére ki-
zzé, kijelenti, hogy rea
rve az ügyrend által meg
ainál elnöklés a bizottság-
lan, minthogy az eltelt alka-
mmal mindőrült bizottsá
élamnyéi, megkor tehát
alamelyik csatlakozott,
a Akadémia vizsgálatokra,
tlikai okokból lekelelleme

Tisza Kálmán b. tag indít-
ványa elfogadtatik és
Szilágyi Dezső" b. tag elnök-
lete alatt. Láng Lajos,
Ballagi Aladár, Gaal
Jenő, Concha Győző" la-
gokból álló bizottság
kiküldetik ki.

/ idei jutalom adományozása tárgyá-
ban

akkor ofdog elnök, Dulitzky
Ferencz vizsgálatára az el-
nökségtől". Ezt emlékez-
va az elnök, hogy a bíróságok
elnökségről az alapítványi
szabályzat évtelemében gon-
dos Eodni s egyúttal ezen
rendes ülésének elnök-
ség idejére is az elnök
lés alól felmentésének mél-
tóztatását.

Tiszn Kálmán s. kor az alapsz
bizott 28. §-a értelmében
átvevői az elnöklést az el
volt elnök végett.

5.) Elnök felkéri az ofdog,
nyilatkozzék, elfogadja-e
rendes ofdógi elnöknek
a Bródy bíróságból elnöki
lelkében való alkodásáért.
szakásra való tekintet
elöterjesztésére.

Ekkor az ofdog egyhangú
ólagadása, hogy rendkívüli
elnöke megbízatása a Bró
bíróságban elnöki lel
még is elnökének kalozás
Kijelentésére elfogadja
alkodásáért szakaszra való tekintet
felkéretik alakat s ez
kalomnali kijelentés
gondos Eodik.

6.) Elnök felkéri az of.

adandó novarabdlás kényszeríléséről.

Beadatott 14 novembr. 8. A beadott novarabok esett Ballagi Aladárra 7
Concha Győzőre 6
Madlé Lovics Sándorra 5
Dulánky Ignácra 4
Actády Ignácra 3
Sauer Imrére 1
gr. Andrássy Gyulára 1
Goal Lenőre 1

9.) Elmúlt a négy legtöbb fogvatartott nyert Ballagi A. Concha Gy. Madlé Lovics S. Dulánky A. Lagot kövült pünkösdi választásaik ügyül.

A pünkösdi választások elfogadtatott 14 novembr. 1869.

10.) Elmúlt ezen Dulánky A. és Concha Gy. közötti pünkösdi választást tárgyi.

Beadatott 14 novembr. 1869. ezen Dulánky A.-ra és Gy.-re s. a. novembr. 8.

ekelt Bulkhay Agosttra f. Cone
Györöe 6. gr. Andrássy Gyulára
kovarat, minek folytán elmu
a gr. Andrássy Gy-ra adott jova
zat a jövő ebb vál a pótlás me
ivény telen tévén, s az ivényez
D jegyzet mellett a többek
F. el tévén. Bulyáky Agos
a Bródy bíróságba megyó
tapsoltnak jelenik.

Elmúlt az ülést berekesztő.

K. m. f.

hitelesítésre
Forstergyula

Jegyzette:
Mocskay Gyözö

H. Bloch.

1904 Jun. 8 Sa

Schuljg.

303. VK.

1900.

7

I hereby certify that at the meeting of the National Academy of Sciences held November, 1899, the following amendments to Section X of the "Proposed Statutes of the International Association of Academies" were adopted.

8) Such special Committees shall consist of delegates appointed by the constituent Academies with special reference to their qualificati to deal with the questions under consideration.

9) The first meeting of such a Committee shall be called by the President of the International Association or by the President of the Council, and at this meeting each committee shall adopt rules for its own guidance.

10) Each special Committee shall make a report embodying such recommendations as it may think advisable, to the President of the International Council who shall transmit the same to the constituent Academie

11) The President of the Council shall, however, have power if he see fit, before transmitting such reports to the constituent Academies, to submit the same to the Council, and this body shall have power to refer back the report to the committee for further consideration.

A. Agassiz
Secretary

National Academy of Science,

Washington, D. C. May 28th, 1900.

ir:

I am instructed by the Council of the National Academy of Science at
ashington to send to the Hungarian Academy of Sciences a copy of the
roposed amendments to the statutes of the International Academy.

Yours very resp'y,

A. Agassiz
Foreign Sec'y.

o the Foreign Secretary of the
ungarian Academy of Sciences,

Budapest.

Batthyány-Strattmann herczegi
hitbizományi uradalmak felügyelősége
Körmenden.

Nagyságos Uram!

A mai napon vett nagybecsü levelére válaszolva szerencsém van tiszteletteljel értesiteni, hogy a levélszári Bulcsaszokhoz minden egyes esetben a főmélt.ságu Herczeg ur engedélye szükséges, melyszerzés-ért tehát e végett közvetlenül Ő főmélt.ságához (Bécs, I. Bankgasse 8) fordulni és ha onnét az engedély beérkezik, nem fogok Nagyságodnak erről értesiteni és augusztus hó II-ik felében, egy még közelebbről megállapitandó napon vagy napokon, szines részvéttel becses rendelkezésére állani.

Kiváló tisztelettel

Körmend, 1900. junius 18.

alázatos szolgája
Molnár Ferencz

306-02.

1900.

Főméltóságu Herczeg Batthyány-Strattmann
Ödön úrnak, ő cs. és kir. Felsége v. b.
4. tanácsosának

Récs
I. Bankgasse 8.

Főméltóságu Herczeg Úr!

Szily Kálmán úr, a M. Tud.
Akadémia rendes tagja és főtitkára f. évi
augustus hó valamely napján családtörténeti
kutatásokat óhajtana végezni Főméltóságod
Körmendem levő nemzetségi levéltárában.

Szerencsém van Főméltóságodat föl-
kérni, méltóztassék (~~rendelni~~ megengedni), hogy ~~illető~~
illetékes részére az kutatás a mondott
időben lehetővé tétessék.

Fogadja stb.

Budapest, 1900. június 19.

másodelnök.

Kivonat

a Magy. Tud. Akadémia I. osztályának 1900. június 10-
diktott rendes ülésének jegyzőkönyvéből.

35. Az osztálytitkár jelenti, hogy
július végén lejárta Kőczán-pályázat határ-
napja s a jutalom ok idejében kiadása bírá-
válaszandó.

A Kőczán-pályázathoz bírálókúl fel-
kéredtek Vadnay Károly r. t., Beöthy Zsolt r. t. és
Greg Ferencz l. tagok.

Gyakai Dr.
osztálytitkár

Kivonat

a Magy. Tud. Akadémia I. osztályának 1900. június 10-én tartott rendes ülése jegyzőkönyvéből.

35. Az osztálytitkár jelenti, hogy a május végén lejárta Kocsán-pályázat határnapja s a jutalom ok kitüntetésére három bíráló választandó.

A Kocsán-pályázathoz bírálókül felkéretnek Vadnay Károly r. t., Berecz Antal és Herczeg Ferencz l. tagok.

Gyulai Pál
osztálytitkár.

Érk. 1900. január 20.

308. sz.

1900.

ad 4

4 3 2 – 1899/900

Bkp.

Mélóságos Főtitkár Úr!

Midőn a M. T. Akadémia által Karunk hallgatóinak jutalmazására küldött könyvadományáért Karunk nevében ismételten köszönetet mondok, van szerencsém a jutalmazottak által aláírt elismervényeket tisztelettel mellékelten megküldeni.

Kiváló tisztelettel

Kolozsvárt, 1900. június 18.

2 drb. mellékl.

Dr. Hanusti Gyula
c. i. dékán.

Erk. 1900. június 20.

Bíró. k.

1900.

311. sz.
1900.

A m. kir. Pénzverő-Hivatal
T. Igazgatóságának.

Körmöcbánya.

f. hó 20-án 1007 sz. a Lechner-féle beküldött ólomlenyomat alapján, ehhez megrendelem a Bernéd-féle Pálmát szóló eladó Wahrmann-érmet. Ez érem ugyanolyan súlyú és értékű aranyból készüljön, mint annak idején a Hechwart Andrásnak szóló.

Minthogy akkoron az akadémiai érmet Körmöcbányán vésték, főérdeke a T. Igazgatóságnak, hogy a kész érmet csak f. é. szeptember hó 10-én menetrendszerű postával a M. T. Akadémia főtitkári hivatalához beküldeni.

Ehhez a mintát alkalommal, úgy most is a mellékelt ólomlenyomatot és kérem kérvényemnek egy ólomlenyomatot is kérem kérvényemnek.

Budapest, 1900. jún. 22. Kiv. tisztelettel.

főtitkár

1900 évi 1007 szám.

Tekintetes

Magyar Tudományos Akadémiának

Budapesten.

A folyó évi május hó 10én kelt 237 számú becses átirata folytán van szerencsénk a Bezerédy Pál részére készítendő éremlenyomatát /. alatt megküldeni.

Magy: kir: pénzverő hivatal

Körmöczbányán, 1900 évi június hó 20án

Érk. 1900. június 22.

1/4.

211. 82.

1900.

M. T. A.

Prém Józsefnek

1900. Tolnai.

M. T. A.

Palágyi Lajosnak

1900. Harsányi.

M. T. A. Szarkahalsi

Lampérth Gézának

1900.

M. T. A.

Ifj. Szinnyei Józsefnek

1900. Nagyiratl.

M. T. A.

Munkácsi Bernátnak

1900. Magyar.

M. T. A.

Hajnik Imrének

1900.

Szabolcs

M. T. A.

Halász Sándornak

M. Rozsd. Gy. 1900.

pu

Számvet M. T. A.

László Gézának

1900.

315. sz.

1900.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

K.K.V. 63.30
780
843.30

Budapest, 1900 június 26.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába
mélt. Ezily Kálmán úr
által
Egy 843 K. 30 f., azaz: Nyolcszáznegyvenhárom korona 30 fillér
befizettetett és
a magyar tudományos akadémia
számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

316. 12.

1900.

Kivonat

a M. Tud. Akadémia 1900. június hó 25-dikén tartott összes ülése jegyzőkönyvéből.

140. A főtitkár bejelenti Hollán Ernő ig. és t. tagnak 1900. május 28-án bekövetkezett halálát.

Az összes ülés fájdalmas megilletődését mai jegyzőkönyvében is megörökíti s felhívja a III. osztályt, hogy emlékbeszéd tartása felől gondoskodjék.

Kelt ut.

főtitkár.

Lipthay

317. IX.

1900

III. 5221.

Akadémia tiszlelt Főtitkárságának!

Fogadják mélyen érzett hálám és köszönetem nyilvánításával mélyen tisztelt Főtitkár Úr és mélyen tisztelt Akadémia iránt való hűségem biztosításával.

Kiváló tisztelettel:

özv. Hollán Ernőné

Tima-puszta, 1900 június hóban

Akadémia tisztelt Főtitkárságának!

Fogadják mélyen érzett hálás köszönetemet mérhetlen gyászunkban való részvételükért.

Kiváló tisztelettel:

özv. Hollán Ernőné

Tima-puszta, 1900. június hóban

A BUDAPESTI KIR. M. TUD.-EGYETEM BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KARÁNAK DÉKÁNI HIVATALA.

873 számhoz 1899/1900

A Magyar Tudományos Akadémia

Tekintetes

Főtitkári hivatalának

Helyben.

Vonatkozással a Tekintetes Főtitkári hivatal f. évi junius hó 5-én $\frac{293}{1900}$ sz. a. Kelt nagybecsű" át„ iratára s az evvel megküldött ajándékkönyvek„ re, van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy a könyvjutalmakat Talusy Béla és Sindelár (jelenleg Szőke) József bölcsészethallgatóknak átadtam.

Egyúttal vagyok a nevezettek el„ ismerésüket és köszönő" leveleit.

Kiváló tiszteletem kifejezésével vagyok

a Tekintetes Főtitkári Hivatal

készséges szolgája

Dr. Fröhlich S.

e. i. bölcsészetkari dékán.

Budapesten, 1900 évi junius hó 22-én.

A KIR. MAGY. TUDOM. EGYETEM BÖLCSÉSZETI KARÁNAK DÉKÁNJA.

Ö

Rvk. 1900. júníus 28.

4 m.

219. 42.

1900.

Tekintetes Akadémia!

Az a kitüntető és hálára kötelező, nagybecsü kompajándék, melyben engem a Tekintetes Akadémia az egyet. Tekintetes bölcsészetkari tanáriestülés kegyes ajánlata folytán kitüntetett és megtiszteltetés, méltán megkövetelé, hogy hódoló tiszteletem kifejezése mellett hálás köszönetemet tolmácsoljam. A legnagyobb örömmel teszek eleget ez édes kötelességnek, annál is inkább, mert nem csak a kitüntetés nagyságát, hanem egyszersmind azt is érzem, hogy e magas megtiszteltetés nem lehet érdem elismerése, hanem csak a hiven teljesitett kötelesség megjutalmazása. De ez a meggyőződésem azon szilárd elhatározást kelti fel bennem, hogy a Tekintetes Akadémia iránt érzett köteles hálámat a hazai tudomány terén való elkismeréssel munkásságal a jövőben igyekszem kellejezni és igy utólag igazolni emmet a ritka kitüntetésnek, melyben a Tekintetes Akademia engem most elemelőül jutalmazott, - a jogosultságát. -

A meg nem érdemlett ritka kitüntetésért megegyszer forró köszönetet mondva, hódoló tisztelettel vagyok

Budapesten 1900. év junius hó 12. én

A Tekintetes Akadémiának

alázatos szolgája

Sindelár József

873. szám 1900. junius 13.

1899/1900.

M. T. Akadémia könyv-

ajándékai:

Sindelár József

Köszönőlevele.

Méltóságos Uram!

Azon ritka kitüntetés alkalmából, melyben a Magyar Tudományos Akadémia Méltóságod személyében részesített, igen kedves kötelességemnek tartom hálás köszönetemet ez úton is jelenteni s kérem Méltóságodat hogy köszönetemet a nagytekintetű Akadémia elé terjeszteni kegyeskedjék.

Kelt Debreczenben, 1900. június hó 17.

Kérésem ismeretében

maradtam

Méltóságodnak

legkészebb szolgája

Fabinyi Béla

III. é. ok

a Br. Eötvös József-Collegium tagja.

873. Idaho

1849/1900

1736/900 eln. szám.

N A G Y M É L T Ó S Á G U Báró E L N Ö K U R !

A cs. és kir. közös külügy-ministerium nem lévén abban a helyzetben, hogy Vássel" Marocco állami és társadalmi szervezeté"-ről irt müvének kért példányát megküldhesse, Nagyméltóságod ohajának mégis az által kiván eleget tenni, hogy nevezett monográfiát a Magyar Tudományos Akedémiának esetleges lemásolás végett átengedné,- oly megjegyzéssel azonban, hogy a mü eredetije a másolás után hozzá ismét visszaszármoztassék.

Miről van szerencsém Nagyméltóságodat folyó évi márczius hó 25-én 160 sz.a. kelt becses átiratára - Dr. Vassel müvének csatolása mellett tisztelettel értesiteni.-

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.-

Budapest, 1900. május hó 9-én.

A minister meghagyásából:

Zolnai

ministeri tanácsos,

elnöki titkár.

Nagyméltóságu

Báró E Ő T V Ö S L O R Á N D

v.b.t.t. a magyar tudományos akadémia elnökének.

Érk. 1900. május 18.

Am.

256. sz.

1900.

Kiadatik a k. tud. Akadémia Természettudományi Bizottságának.

Budapest, 1900. május 18.

A. V.

főtitkár

Kiük gék

a nemzetgyűlési bizottságnak 1903 június 27 tartott

ülésének jegyzőkönyvéből.

4. Elnök bemutatja a kül.

ügyminiszternek kéréseinek

melyet Maszkin bizottsági

előadónak tárgyalás végett

ügyminiszter nem tévén abbeli

a kérelmet, hogy egy példányt

átengedtessék, miután átküldi.

A bizottság a kért megküldésre

kötelezettnek annál is a tájékozást

végett tartja.

11. m. f.

Jegyzette.

Kiük

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Szerencsém van a Nagyméltóságod 1736/900. elh. sz. átirata kíséretében használat végett átküldött s „Marocco állami és társadalmi szervezetéről" szóló monographiát, a M. Tud. Akadémia köszönetének kifejezése mellett, ide csatolva visszaküldeni.

Fogadja stb.

Budapest, 1900. jún. 30.

Elnöki megbízásból

h. főtitkár.

Érk. 1900. június 28.

320. ö.

1900.

Elismerem,

hogy néh. Barabás Béla élet-rajzi följegyzéseit a M. Tud. Akadémia könyvtára számára átvettem.

Budapest, 1900. június 28.

Hellebrandt

MAGYAR AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Érk. 1900. június 28.

321. ff.

1900.

Hohe verehrte

Akademie der Wissenschaften
in Budapest!

Gestatten mir das hohe Haus,
einen kurzen Bericht über eine
Entdeckung, welche in der Electro-
technik sowie in der Eisen- und
Stahl-Industrie, Umgang von Nut-
zen sein wird.

"Wenn $NaCl_2$ (: cryst.) in H_2O gelöst
+ NaCl + CaO gekocht wird, löst das
filtrat 10-20% von in Reductor-
erhitzter Kohle auf. Wird diese fil-
trirte Lösung in 2 Gefäße gebracht
und bei einer Anordnung von Koh-
len- und Zinn-Electroden, sowie
Messing Anode und Kathode ein
Strom erzeugt, so scheidet dieser
galvanische Strom, ein blau irisi-
rendes Metal ab.

Da mir die ausreichenden geistigen
und materiellen Mitteln fehlen,
um klar zu legen: ob diese 10-20%
Metal mit dem Kohlenstoff ge-
procht sind, oder ob es möglich
ist Kohle auf diese Weise voll
kommen zu lösen und durch Strom
zu scheiden, oder durch ein

ähnliches Verfahren gediegen zu gewinnen. "Kohlenstoff somit aus der Klasse der Metalloide zu streichen wäre."

Bitte ich die hochverehrte Akademie" stütte des Wissens von Ungarn sich meiner unvollkommenen Leistung" tung anzunehmen wissenschaft" lich zu vollenden und nach ei" genen Ermessen, zum Wohle unseres Vaterlandes, darüber weiter zu" verfügen; falls aber Ungarn für diese meine bescheidene Leistung einen Storistopreis bestimmt hätte, mir die Empfehlung des hohen Hauses angedeihen zu lassen.

Notiz, einer meiner besten Lösungen:

In eisernen Topf wurden in 3000 Wasser bei 30°, 450 $NaCl_2$ (: conjst :) und 50 NaCl (: conjst :) gelöst, bei zu" nehmen der Hitzgrade bis auf 100° wurden successive (: 175 CaO + 125 H_2O :) zu" ge" führt, 4 Stunden gekocht einmal fil" trirt. Diese Lauge wurde bei 80° mit 4 zo Kohlener, in Eisenreduzte erhitz" ter (: nicht glühender :) Holzkohle vermengt 4 Stunden gekocht, filtriert und der Rückstand 6-7 mal auf dieselbe Weise getrocknet, erhitzt und mit der auf 80° erhaltenen Flüssigkeit (: welcher das verdampfte Wasser bei gleichen Wärmegraden immer wieder ersetzt wurde :) zu" sammengebracht abermals filtriert und eingedampft.

Da auch magnetischer Strom die Scheidung des Manganins aus dieser Lösung bewirkt, so kann die"

ähnliches Verfahren gediegen zu gewinnen. "Kohlenstoff somit aus der Klasse der Metalloide zu streichen wäre."

Bitte ich die hochverehrte Klasse des Wissens von Ungarn sich meiner unvollkommenen Leistung anzunehmen wissenschaftlich zu vollenden und nach eigenen Ermessen, zum Wohle unseres Vaterlandes, darüber weiter zu verfügen; falls aber Ungarn für diese meine bescheidene Leistung einen Staatspreis bestimmt hätte, mir die Empfehlung des hohen Hauses angedeihen zu lassen.

Notiz, einer meiner besten Lösungen:

In eisernen Topf waren in 3000 Wasser bei 30°, 450 $NaCl_2$ (:cujat:) und 50 NaCl (:cujat:) gelöst, bei zunehmender Hitzgrade bis auf 100° wurden successive (:175 CaO + 125 H_2O:) zugeführt, 4 Stunden gekocht und filtrirt. Diese Lauge wurde bei 80° mit trockener, in Eisenretorte erhitzter (:nicht glühender:) Holzkohle vermengt 4 Stunden gekocht, filtrirt und der Rückstand 6-mal auf dieselbe Weise getrocknet, erhizt und mit der auf 80° erhaltenen Flüssigkeit (:welcher das verdampfte Wasser bei gleichen Wärmegraden immer wieder ersetzt wurde:) zusammengebracht abermals filtrirt und eingedampft.

Da auch magnetischer Strom die Scheidung des Hungarico aus dieser Lösung bewirkt, so kann die

Dieselbe mittelst eines gut gestrichenen Magneten, welcher durch eine Eisenplatte geschlossen und mit einer Messingplatte durch Kupfer" draht kurz verbunden ist, auf seine Lö"higkeit geprüft werden. Fig I

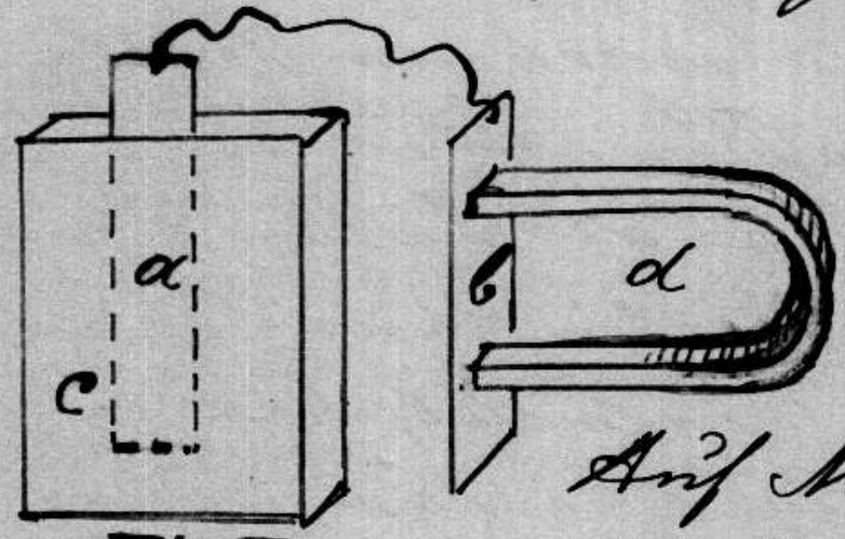

Fig I

a. Messingplatte
b. Eisenplatte
c. Kohlenlösung
d. Magnet

Auf Messingplatte a wird sich in 30-60 Minuten Hungaria-Metall aus der Lö"sung in Glas c gediegen nieder" schlagen.

Die in der Stahlindustrie bisherige feststehende Meinung von Carborirung des Eisens, ist auf eine Legirung Desselben mit dem von mir entdeckten Metalle Hungaria zurückzuführen.

Auch ist es mir gelungen durch den Strom, in einer filtrirten Lauge von: H_2O 1700 + NaCl (: erjst :) 500 + (: CaO 175 + H_2O 125 :) wie oben zubereitet und bei einer Anord" nung von Kohlen und Zink-Electroden, mit Kupfer Anode und Kathode, Hungaria aus der Kohlenelectrode gelö"st und gleich" zeitig Kupfer vom normalen Strome gelöst, durch den äu"ßeren Wiederstand fortzuleiten: Nach 12-16 Stunden hört der Strom von der Electrode c in Glas I

Fig II.

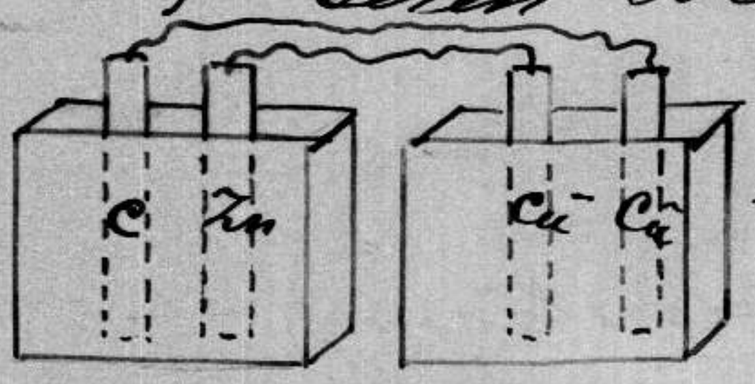

Hungaria gelöst und durch den äusseren Widerstand in Glas II über-
führt. Cu in Glas II wurde von dem
Cumolar Strome gelöst und durch den
kurzen äusseren Widerstand in
Glas I geleitet.

Mit der ergebenen Bitte den
Empfang dieses Berichtes, welchen
ich gleichzeitig an die hohen Acade-
mien von: Wien, Berlin, Paris, London
Petersburg und Philadelphia gesen-
det habe, gütigst bestätigen zu
wollen und diesen neuen Metalle
den Namen Hungaria zu belassen,
zeichne ich mit

Hochachtung und Verehrung
einer hohen Akademie der
Wissenschaften in Budapest
ergebener
Pázsitzer Károly

Budapest am 29. Juni 1900
VI. Ker., Dömbutcza 6. szám I. emel.

VK. 1900. június hó.
323. sz.
1900.
Kiadatik a M. T. Akadémia
III. osztályának.
Budapest, 1900. június hó.

Eine Flasche mit Kohlenlösung bringt ein
Botte

1900. jun. 30.

Budapest jún. 27
1900

Méltóságos
M. Akadémiai Főtitkár Ur!

Bátorkodom Gr Dessewffy Emil nagyszerű és
érdemű volt Elnöktünknek, a M. akademiai
palotai Épitészéjnek több mint 100, dolgát
intéressy, s az épitési történetére vonatkozó
adatokkal tömött leveleit 1853_65 évek
ből, igéretem szerint az Akademia
Kéziratárába leendő felvétel végett
tisztelettel bekülderi. Talán legjobb helye
lesz e leveleknek azon M. Akademia
őrizetében, mellyet ő annyira szeretett, s
melyhez találhozik gr Dessewffy Emil
emlékének olly tiszteletője, ki e jellemző
adatokat érdeklődéssel olvassa, s az Akadémia
történetének kutatója közben felhasználja

Ez levelek gróf által vagyis kerülnek
ide levelek száma, mellyeket ide zárva küldök.
1855 ből 3, 1856 ból 5, 1857 ből 3, 1858
ból 6, 1859 ből 3, 1860 bol 15, 1861 ből

11; 1862 ből 16, 1863 ból 11; 1864 ből
14, ú 1865 ből 26— összesen 113.

kiváló tisztelettel Maradnak,

igaz tisztelője
és hive
Tóth Lőrinczz
m. akad. r. tag

Érk. 1900. július 2.

324. sz.

1900.

10.

D

188 szám.

*Budapest, 189*900. szept. 7.

Szállitási ellenjegy.

Kertész József könyvnyomdájából

a következő nyomtatványok átvételét elismerem:

1000db levélboriték czimnyomással.

aláirás:

Aug. hónap

Lipcse i Kummer

Fridesheim Nápoly

Budapest 1900 7/22

Méltóságos Uram!

Bessey Ernő urat rendes akadémiai tagnak. De Blasius Ant. az Akadémia levelező tagjainak sorába lépett. Ezt Méltóságodnak azzal a tisztelettel jelentem, hogy az Akadémia nevében a Méltóságod megválasztását köszönettel tudomásul vette.

Végül igen kérem Méltóságodat, hogy a Tanács ülésében részemre a szabadságot megadni méltóztassék.

Méltóságodnak

igen

alázatos szolgája

SOCIETA' NAPOLETANA
DI
STORIA PATRIA

NAPOLI
PIAZZA DANTE, 93

N. 617.

Napoli 28 Giugno 1900

Egregio Signore

In conformità di quello che altra volta le scrissi, mi pregio di farle sapere che sono già in pronto i volumi delle nostre pubblicazioni delle quali le trascrivo l'elenco, e che ne sarà fatta tra pochi giorni la spedizione.

Del ringraziarla nuovamente dell'offerta che si compiacque fare in nome della cotesta Illustre Accademia, la prego di inviarmi i volumi sin'ora editi e la continuazione all'indirizzo della nostra Società, Piazza Dante N. 93.

Gradisca intanto gli attestati della mia stima

Il Presidente
Giuseppe de Blasiis

Al Signor
Coloman Szily
Segretario dell'Accademia Ungherese delle scienze
Budapest

Vedi

Notamento delle pubblicazioni che la Società Napole-
tana di Storia patria spedisce all'Accademia
Ungherese di scienze in Buda-Pesth

1° Archivio storico per le provincie napolitane anni XXIV e
1° fasc. dell'anno XXV°

2- Capasso - Monumenta ad Neapolitani Ducatus historiam
pertinentia, volumi tre in 4°

3- Filangieri - Documenti per la storia, le arti e le industrie
nelle provincie napolitane, volumi sei in 4°; e tomo VII°
(1° della nuova serie)

4- Scipione Guerra - Diurnali - vol. uno in 4°, edito a
cura di G. De Montemayor

5 - Diurnali del duca di Monteleone, vol. uno in 4°, edito
a cura di N. F. Faraglia

6 - Chronicon Siculum, vol. uno in 4°, edito a cura di
G. De Blasiis

7 - Ignoti monachi Cisterciensis S. Mariae de Ferraria
chronica, et Ryccardi de Sancto Germano chronica
priora, vol. uno in 4°, edito a cura di G. Gaudenzi

Érk. 1900. július 2.

325. sz.

1900.

A

Magyar T. Akademia tek. Titkári Hivatalának

Budapest.

Pannonhalma, 1900. jul. 2-án

A pannonhalmi főapát ur ő mgától a M. T. Akademiának felajánlott 5000 o.é. frt IV. részletét, 2000 koronát a főapát ur utasitására postatakarékpénztári közvetitéssel f. évi máj. 31-én a mngu Elnök ur becses czimére megküldtem.

Minthogy mindeddig értesitést nem kaptam az összeg átvételéről, tisztelettel kérem a tek. Titkári Hivatalt, kegyeskedjék annak iránt felvilágositani.

Kivált. tisztelettel

Kroller Miksa
rendi pénztáros.

PANNONHALMI
KÖZPONTI
FIZETŐ-PÉNZTÁR

Érk. 1900. július 3.

326. vt.

1900

Az elsőmérvényi megyében Vácz
végső kikötőben Pacsa vonal.

1900. jul. 3.

45658 szám.

F.é. junius 7-én 299 sz.a.kelt hecsei

megkeresésére megengedem,

hogy Zsolnai Gyula dr budapesti V.ker. áll. főgymnásiumi r. tanár óráinak száma az 1900/1901. tanév alatt heti 7 órára leszállittassék.

Budapesten 1900. julius 2-án.

A minister meghagyásából:

Ulucr

miniszteri tanácsos,

elnöki titkár.

A M. Kir. Tudományos Akadémia Tek. Elnökségének.

Ö.

Ek. 1900. július 5.

328, 82.

1900.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

329. sz.
1900.

A M. Tud. Akadémia
K. Könyvtári Hivatalának

Az Ügyrend 83. §-a értelmében szerencsénk van átlenni a következő pályamunkákat:

1892. Rulyovszky-pályamüvek. (1891 Nagy-ikt. 4 4)
1894. Farkas-Raskó "
1895. Ullmann "

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. julius 6.

MAGY. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

A M. TUD. AKADÉMIA FŐTITKÁRI HIVATALA

Borovszky

329 M2

1900

Budapest székes főváros mérnöki hivatala.

18.... évi ..... szhoz. 18.... évi ..... tszra.

m. h.

Költségvetés

Az akadémia előtti főljáró átalakitásának költségeiből az akadémiát terheli:

(Közelitő kivonat a főköltségvetésből; főlttéve, hogy az akadémia csak a kőpártos kihelyezni és a felső útat burkolni köteles.)

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben: Hossz-	Terület	Köb-	Egységár kr.	Költségösszeg Forint	
	I. Kövezésmunka.						
	Kövezetfelszedés	40 800×10·0 =	400 800·0		— 10	80·00	40.00
	Feltöltés	33 62·0×4·0×2·9 =		719·20	1·40	1006·88	102.20
	Szegélykőrakás 24/32 cm.	95·0	40	×	4·20	399·00	168.00
	Kockakövezés		800·0	400×	— 54	432·00	216.00
	Járdakövezet	40 60·0×2·0 =	1200	80×	— 58	69·60	46.40
	Szegélykőrakás 16/32 cm.	70·0	42	×	— 40	28·00	16.80
	Kavicsfuvar	400 800·0 m² × 0·15 =		120·0	2·40	288·00	144.00
	Kőfuvar			300·0 m³	— 40	120·00	120.00
				Munkabér:		2403·48	853.40
	II. Kőanyag.						
	Gránit, köríves nézőlő"	25·0			16·00	400·00	1100.00
	Trachytkocka 7000 db.	3800 60·0×5·0 =	300·0	egre	300·00	2700·00	1368.00
	Durvakavics	400×0·15 =	60	1200	2·36	283·00	141.60
				Kőanyag:		3383·00	1909.60
	III. Kőfal.						
	Bontás (fal)	33 95·0×2·0×1·1 =		73 209·0	10·—	2090·00	730.00
	Lábazat és rács bontása	95·0	33		8·—	760·00	264.00
	Falazás faragott kővel régi anyaggal			36·3 715	15·—	1072·50	544.50
	Betonalap			97·5 49·50	19·—	1852·50	940.50
	Hátfalazat téglával új anyaggal	(33×2·0×1·1)½ =	34	74·5	21·—	1564·50	718.00
	Lábazat és rács elhelyezés	65·0	33		12·00	780·00	396.00
	Hiányzó faragott kő		7·2	15·0	120·00	1800·00 270	864.00
	Előre nem látható tétek (gázció, vízmelléklés, stb.)					500·00	270.00
	~~Átvitel~~			Kőfal:		8356·50	4727.00

363 1815 / 5445

495 4455 / 9405

1897. évi kiadás.

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben: Hossz-	Terület	Köb-	Egységár ft	kr	Költségösszeg ft	kr
	Áthozat							
25/1500/4000	IV. Aszfaltozás.							
	A mai és az új burkolat		160.–					
	értékkülönbsége		~~320.0~~			2	50	~~800.00~~ 400
	(összesítés.)							
	I. Kövezői munkadéi		853.40					~~2403.48~~
	II. Kőanyag		1909.60					~~3383.00~~
	III. Kőfal		4727.–					~~8356.50~~
	IV. Aszfaltozás		400.–					~~800.00~~
			7890.–		összesen:			~~14942.98~~

Budapest. 1900. március hó.

a Mérnöki hivatal

Előre nem látott:

14943 : 7890 = 500 x

3945000 : 14943 = 264
29886
95640
89658
59820

kerekben 270

	Átvitel							

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben			Egységár		Költségösszeg	
		Hossz-	Terület	Köb-	frt	kr.	frt	kr.
	Áthozat							

Budapest székes főváros mérnöki hivatala.

189..... évi _____ szhoz.

m. h.

Költségvetés

.....

.....

.....

.....

.....

18..... évi ..... tszra.

Budapest székes főváros mérnöki hivatala.

1900. évi _____ szhoz. m. h.

1900. évi _____ tszra.

Költségvetés

az V. ker. Ferenc-József-téren az Akadémia előtti dunaparti feljáró átalakitása dolgában.

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben: Hossz-	Terület	Köb-	Egységár f. kr.	Költségösszeg kr.
	A.) Kövező munka.					
	I. Kövezetfelszedés.					
1.	A felső parton	h = 80.0 sz = 10.0	800.0			
2.	Az alsó parton és feljáró-rón	h = 180.0 sz = 13.0	2340.0			
3.	a D.Gy.T. udvarán	h = 40.0 sz = 20.0	800.0			
4.	Az akadémia járdája a téren	h = 80.0 sz = 4.0	320.0			
			4260.0			
	1 m² kövezet felszedése, félbe-rakással és az uj munkához szállitással együtt				— 10	426.00
	II. Földmunka.					
5.	Feltöltés a felső parton	h = 62.0 sz = 4.0 m = 2.9	719.2			
6.	Az uj feljáró felső vége (a Széchenyi szobor felé)	h = 90.0 sz = 16.0 m = 0.8	1152.0			
7.	Az uj feljáró	h = 40.0 sz = 12.0 m = 1.30	624.0			
8.	Az alsó parton	h = 115.0 sz = 15.0 m = 0.5	862.5			
			3357.7			
	Átvitel		3357.7 m²			426.00

1897. évi kiadás.

Pesti Könyvnyomda-részvény-társaság.

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben: Hossz-	Terület	Köb-	Egységár	Költségösszeg: Frt	kr
	Áthozat			3357.7		426	00
	1 m³ földfeltöltés az anyag termelésével, fuvarozásával, egyengetésével és bunkozásával együtt				1.40	4700	78
	III. Szegélykőrakás.						
9	24/32 cm. gránit szegély a felső parton a hajóépület előtt	90.0					
10.	az akadémia előtt	30.0					
11.	az új kőfal mentén	60.0					
		180.0					
	1 fm. fuvarja — 60 kor " " 4 sor téglaalá- falazás 2.40 " " elhelyezése kiékelésel 1.20 "	együtt			4.20	756	00
12.	16/32, vagy 18/27 cm. szegélykőrakás az alsó parton és a töljáron	100.0					
	1 fm. kis szegélykő, feltéve földmunkával, fuvarral és minden munkabérrel				— 40	40	00
	IV. Kockakövezés.						
13.	A felső parton	h = 80.0 sz = 10.0		800.0			
14.	Az alsó parton és feljárón	h = 180.0 sz = 13.0		2340.0			
15.	A D. G. T. mögött	h = 40.0 sz = 20.0		800.0			
				3940.0			
	1 m² kockakövezet munkabére 0.50 kor " " bebontás 0.04 "				0.54	2127	60
	V. Járdakövezet.						
16.	A felső parton	h = 60.0 sz = 2.0		120.0			
	Átvitel			120.0		8050	38

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben: Hossz-	Terület	Köb-	Egységár fr. kr.	Költségösszeg kr.
	Áthozat		120.0			8050.38
17.	Az alsó parton és föl-	h = 60.0	} 90.0			
	járón	sz = 1.5				
18.	A hajóépület előtt	h = 115.0	} 402.5			
		sz = 3.5				
			612.5			
	1 m² járdakövezet munkabére – 40 korona					
	" " 10 cm. homok – 14 "					
	" " beborítás – 04 "				– 58	355.25
	VI. Kőfuvar.					
19.	A hiányzó kockakövezet átlag		2000.0			
	1 m² kockakövezet fuvarja a kőtérről fel és lerakással				– 40	800.00
20.	Zúzott kő alap az újko alá		2000.0			
	az ágy vastagsága		0.15	} 300.0		
	1 m³ fuvarja 2.00 korona					
	" beágyazása 0.40 "				2.40	720.00
	VII. Dunakavics fuvarja.					
21.	A kockakövezet alá a felső parton		800.0			
22.	A többi kövezet alá		3140.0			
			3940.0			
	átlag		0.15	} 591.0		
	1 m³ dunakavics fuvarja a kőtérről 2.00 korona					
	bedágyazás 0.40 "				2.40	1418.40
23.	Hengerezés és öntözés	170.0				
		12.0	} 2040.0		– 10	204.00
	"Kövező" Munkabér					11548.03
	VIII. Kőszükséglet.					
24.	120.0 m. 24/32 cm. gránitszegélykő, egyenes				10. –	1200.00
25.	300 m² zúzott mészkő a helyszínén időnkban átvéve				6. –	1800.00
	Átvitel					3000.00

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben: Hossz-	Terület	Köb-	Egységár frt kr.	Költségösszeg frt kr.
	Áthozat					3000.00
26.	50.000 db. 18/18 cm. gránit vagy bazalt kockakő			ezre	620.00	31000.00
27.	402.5 m² dunakavics				2.36	949.90
	városi anyag:					34949.90
	B.) Kőfalak.					
	I. Bontás.					
	A mai kőfalak lebontása					
1.	A felső partfal h= 95.0					
	Középmag: = 2.0					
	v= 1.1				209.0	
2.	A raktár és lépcsők kő- h= 75.0					
	falai Középfal= 4.0					
	d= 0.6				180.0	
					389.0 m²	
	1 m² faragott kőfal bontás, félrerakással és az új falhoz való fuvarozással, a kövek tisztogatásával, állásokkal, a felösleges anyagnak idombarakásával együtt (a bóton megmarad.)				10.00	3890.00
3.	Kőlábazat és vasrács lebontása a felső parton és a raktár falán	120.0				
	1 fm. lábazat és vasrács lebontása, félrerakással, az új munkához fuvarral				8.00	960.00
4.	A lépcső melletti korlát és lábazatának lebontása és elfuvarozása a kőtérre	70.0			5.00	350.00
5.	A lépcsők lebontása	70.0				
	1 fm. lépcső lebontása 0.20					
	" " elfuvarozása 1.20				1.40	98.00
6.	A felösleges kőanyag elfuvarozása a kőtérre, föl és lerakással, átlag			50.0	5.00	250.00
	Átvitel					5548.00

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben: Hossz-	Terület	Köb-	Egységár Ft. Kr.	Költségösszeg Ft.
	Áthozat					5548.00
	Jegyzet: A rácsi és a lábazati kövek lebontása, hogy értendő, hogy az új falhoz föl nem használható lábazati kövekből a rácsok kiverendők, a többi lábazati kövek pedig esetleg a rácsokkal és a lámpásokkal együtt áthelyeztendők. A felöntegecs rácsok elszuvarozása a raktárba					
	átlag	30.0			2.00	60.00
	II. Falazás.					
7.	Az új fal betonalapja	h= ~~65.0~~ 33				
		m= 1.0			49.50	
		v= 1.5			97.50	
8.	A raktárfal alapja	h= 30.0				
		m= 1.0				
		v= 1.0		30.0		
				127.50		
	Az románcémentbeton (három román cement, három kavics és 4 rész kőtört kő) esetleg sűrített sejtes polánkfalakkal együtt				19.00	2422.50
	A faragott kőfal:					
9.	a felső fal	h= ~~65.0~~ 33				
		középm= 2.0			72.6	
		v= 1.1		~~143.0~~		
10.	Ennek fele faragott kő			~~71.5~~ 36.3		
11.	a raktárfal	h= 3.00				
		m= 5.0				
		v= 0.7		105.0		
				176.5		
	Átvitel			176.5		8030.50

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben: Hossz-	Terület	Köb-	Egységár: frt	kr.	Költségösszeg: frt	kr.
	Áthozat			176.5			8030	50
	1 m² faragott kőfalazat románcementhabarcsban, a régi kőanyag felhasználásával, a hézagoknak portlandcementtel való kirendszével, kőfaragó, elhelyező és minden egyéb munkabérrel, homokkal, cementtel és állásokkal				15	00	2647	50
12.	Téglafalazat (hántfalazat) egészen új anyagból románcementhabarcsszal, minden munkával és anyaggal			71.5	21	00	1501	50
13.	A régi lábazat, a mely a faragott kőfalazat ívébe nem számítandó és a rdcsor elhelyezése a kőbe való erősítésével, minden állással, munkával, anyaggal, portlandcementhabarcsszal a talpkövek egy-négyzetméterén felül	65.0			12	00	780	00
14.	Ex esetleg hiányzó faragott kövek pótlása a régi kövek nagyságában és mívére megdolgozva, hibátlan síkú kőből			15.0	120	00	1800	00
15.	Előre nem látható (gázlócsapások, vízvezetés, stb.) átlag						1182	57
	B.) Kőfalak.						15942	07
	Átvitel							

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben: Hossz-	Terület	Köb-	Egységár: ft	kr.	Költségösszeg: ft	kr.
	Áthozat							
	C.) Aszfaltozás.							
16.	Az akadémia épülete elött a gyalogút aszfaltozása	40						
		h = ~~20.0~~	160					
		k = 4.0	~~320.0~~					
	1 m² aszfaltgyalogút burkolat 10 cm. vastag portlandcément, béton alapon 3 cm. vastag öntött aszfaltból a talaj bekészítésével, minden anyaggal és munkabérrel						8.00	2560.00
	Ismétlés.							
	A.) Kövezőmunkabér							11548.03
	Városi kőanyag							34949.90
	B.) Kőfalak							15942.07
	C.) Aszfaltozás							2560.00
						Összesen		65000.00
	Budapest. 1900. március hó.							
	Ameinöki hivatal.							
	Átvitel							

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben			Egységár		Költségösszeg	
		Hossz-	Terület	Köb-	frt	kr.	frt	kr.
	Áthozat							
	Átvitel							

Tétel szám

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben			Egységár		Költségösszeg	
		Hossz-	Terület	Köb-	frt	kr.	frt	kr.
	Áthozat							
	Átvitel							

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben			Egységár		Költségösszeg	
		Hossz-	Terület	Köb-	frt	kr.	frt	kr.
	Áthozat							
	Átvitel							

Tétel szám	Tárgy	Mérték méterben			Egységár		Költségösszeg	
		Hossz-	Terület	Köb-	frt	kr.	frt	kr.
	Áthozat							

Budapest székes főváros mérnöki hivatala.

189..... évi _____ szhoz.

m. h

Költségvetés

18..... évi ..... tszra.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TANÁCSA.

37658/900 - V.

T.

A magyar tudományos Akademia 242/1900. sz. átirata az Akademia előtti lejáró átalakitása tban.

H.

Tekintettel arra, hogy az Akadémia előtti lejáró átalakitási kötelezettsége az Akademia telkének átengedése alkalmával, ezen átengedés feltétele gyanánt állapittatott meg: ennélfogva a tanács nincs azon helyzetben, hogy az átalakitás költségeinek elengedése iránt az Akadémia által előterjesztett kérelemnek eleget tehessen.

A mi pedig az Akademia által ezen költségek mérvére nézve felhozott kifogásokat illeti, erre nézve kijelenti a tanács, hogy a költség mérve a munka elkészülte után tartandó leszámolásnál lesz pontosan megállapitandó. Ezen leszámoláshoz az Akademia is meg fog hivatni, mi által módjában lesz a költség megállapitására vonatkozó észrevételeit kefejteni és érvényesiteni.

Erről a tan. V ügyosztály a mérnöki hivatal felzeten, az Akadémia pedig átirattal értesittetnek.

Budapest székes főváros tanácsának 1900. évi junius hó 21-én tartott üléséből.

Lux

polgármester.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS

TANÁCSA.

37658/900 - V.

Ikt. 1900. július 11.

1 m.

320. Ft.

1900.

Nagyméltóságú br. Eötvös Loránt urnak a magyar

Tudományos Akademia elnökének

Budapesten.

3

F. évi május hó 12-én 242/900 sz. előterjesztésére hivatkozással, van szerencsénk az Akademia előtti lejáró ügyében hozott határozatunkat ./. alatt csatolva tudomásul vétel végett megküldeni.

Budapest székes főváros tanácsának 1900. évi junius hó 21-én tartott üléséből.

Junius
polgármester.

ax Igazgató - Ta más ele!
Szily
főtitkár

17. sz. SZÉKESFŐV. NÁZINYOMDA.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS

TANÁCSA.

37658/900 - V.

Ikt. 1900. július 11.

1 m.

330. Fk.

1900.

Nagyméltóságú br. Eötvös Lorant urnak a magyar Tudományos Akademia elnökének

Budapesten.

3

F. évi május hó 12-én 242/900 sz. előterjesztésére hivatakozással, van szerencsénk az Akademia előtti lejáró ügyében hozott határozatunkat ./. alatt csatolva tudomásul vétel végett megküldeni.

Budapest székes főváros tanácsának 1900. évi junius hó 21-én tartott üléséből.

Lumnitzer
polgármester.

Az Igazgató - Tanácsból!
Szily
főtitkár

17. SZ. SZÉKESFŐV. NYOMDA.

35750 szám.

Nagyméltóságu E L N Ö K U R !

Folyó évi április hó 5-én 181/900 s z.a.és f.é. május hó 11-én 240/900 sz.a.kelt nagybecsü átiratairа vonatkozással van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel értesiteni, hogy a néh. báró Wodianer Albert féle, néptanitók jutalmazására tett alapitvány kamatainak kiosztásáról szóló ügyrendet illetőleg a következő észrevételeim vannak:

Miután nincs kizárva lehetősége annak, hogy a jutalomra érdemes mindkéttanitó ugyanazon tanfelügyelő müködési területéről való, az ügyrend 5-ik pontja oda lenne módositandó, hogy minden tanfelügyelő két tanitó ajánlhat, továbbá, miután a megjutalmazottnak személyes jelentkezése nem követelhető, a 4-ik pont nézetem szerint akként lenne kibővitendő, hogy ha a jutalmazott nem személyesen veszi át a jutalmat, az póstán fog neki elküldetni.

Tisztelettel felkérem Nagyméltóságodat, méltóztassék nyilatkozni az iránt, hogy ezen módositások az ügyrenden keresztül vihetők-e?

Végül van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel értesiteni, hogy miután utóbb érkezett 240/900 sz. átiratában minden tanfelügyelő müködési területéről 2-2 tanitó ajánlása kivántatik, a tanfelügyelőkettőbár az ügyrend - mint fentebb megjegyezni szerencsém volt, csak egy egy tanitó ajánlását irja elő, akként fogom utasitani, hogy két-két tanitót

Nagyméltóságu

Báró F Ö T V Ö S L Ó R Á N D u r n a k, mint a

m. tud. akadémia e l n ö k é n e k.

hozzanak javaslatba.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapesten 1900 évi julius hó 7-én.

A minister meghagyásából:

Ullmann

ministeri tanácsos.

Érk. 1900. július 11.

331. M.

1900.

Nagyméltóságú Vall. és Közokt. ügyi
Miniszterium!

J. évi július 7én 35750 sz. alatt kelt magasabb határozata szerencsém van tiszteletel előterjeszteni, hogy a Wodianer alapítvány ügyrendjét legalább egyelőre nem szükséges változtatni, mert ha az illető határnilló arról a körülményről, hogy a jutalmat az Akadémia füne előtt vegye át, le akar mondani vagy Angyalon lemondani, önként lesz nekem szerencsém tudomásul venni, hogy a jutalom mely összegét fogja kiadni.

Fogadja Excjád kiváló tisztelem nyilvánítását.

1900. július 18.

---

elnök.

Leiratvégző s elnök utasítása szerint Elküldendő.

Szily

A Magyar Tudományos Akadémia
Tekintetes Főtitkári hivatalának

Budapest.

F. évi június hó 3-án vettem kézhez a tekintetes főtitkári hivatal-nak 282 szám alatt kiadott, a Magyar Tudományos Akadémia 1900 május 2-án tartott nagygyűlése jegyzőkönyvéből „Kivonat"-ot, mely szerint a Tudományos Akadémia nagy gyűlése elfogadta a III osztály azon javaslatát: hogy a Fraknói-alapítványból a vetőmagtermelésre és nemesítésre tárgyában hirdetett pályakérdés kidolgozásával méltóztatott megbízni. —

A midőn hálás köszönettel nyilvánítom a Magyar Tudományos Akadémiának megtisztelő bizalmáért, egyszersmind tisztelettel kérem a tekintetes főtitkári hivatalt, miszerint szíveskedjék velem a bíráló bizottságnak a III. osztály elé terjesztett javaslatát részletesen közölni, a mennyiben tudomásomra jutott, hogy a bíráló bizottság az általam benyújtott tervezet és mutatvánnyal kidolgozott részben több rendbeli módosítását tart szükségesnek. Hogy a mélyen tisztelt bíráló bizottság ezen kívánságainak eleget tehessek, tisztelettel kérem a tekintetes főtitkári hivatalt, miszerint a részletes bírálatot velem közölni és ez által megbízatásom sikeres végrehajtásában támogatni szíveskedjék.

A pályázati feltételek értelmében: „a jutalom-kedvező bírálat esetén — a készmunkának adatik ki; tekintettel a rendben a kívánt tanulmányok esetleges költségeire, a megbízott vezető a pályadí

egyrészét előleg gyanánt fölveheti." Ennek alapján tisztelet-
teljesen kérem a tekintetes főtitkári hivatalt, miszerint méltóz-
ték számomra 1200 korona előleget kiutalványozni; mintegy a jelen
év augusztus és szeptember hónapjaiban több külföldi magte-
nyésztő telepet és hazai vetőmagtermelő gazdaságot óhajta-
nék meglátogatni, hogy a vetőmagtermelés és magnemesítésben
alkalmazott legújabb gyakorlati eljárásokat a helyszínen tehessem
tanulmányozás tárgyává, s szerzett tapasztalataimat a pálya-
tétel kidolgozásánál érvényesíthessem.

Az esetben, ha az előleg kiutalványozására nem a tekintetes
főtitkári hivatal illetékes, tisztelettel jelentem kérem nagybecsű
utbaigazításait arra nézve, hogy a kért előleget mily módon
kaphatom meg?

A tekintetes főtitkári hivatal becses válaszát kérve sa-
ját előzetesen is hálás köszönetemet nyilvánítva

maradok

Debreczen 1900 július 10-én

mély tisztelettel:

Rácz József

tanár.

É. K. 1900. július 11.

333. sz.

1900.

Előleg adásáról az oktatóság határoz. Rácz tanár úr érkezése szükséges. Rácz tanár úr értesítendő, hogy Érsék az oktatóságból elállt, nem tárgyalhatja.

Szily
főtitkár

2795. eln.szám.

NAGYMÉLTÓSÁGU BÁRÓ, ELNÖK UR!

Van szerencsém Nagyméltóságodat értesiteni, hogy Batthány-Strattmann herczeg megengedte.hogy Szily Kálmán a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja és főtitkára a körmendi levéltárban a folyó évi augustus hó második felében kutatásokat végezzen.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem ő-szinte nyilvánitását.

Budapest, 1900. julius hó 6-án.

A minister meghagyásából:

Ivánné

ministeri tanácsos,

elnöki titkár.

Nagyméltóságu

Báró EÖTVÖS LORÁND urnak,

a Magyar Tudományos Akadémia elnökének,

Budapest.

Érk. 1900. július 17.

336. Z.

1900.

335. sz.

1900.

A Közokt. Miniszterhez.

Nagyon Tisztelt Ur!

Szerencsém van Nagyméltóságodat felkérni, méltóztassék elrendelni, hogy a M. T. Akadémia részére a f. évre törvényhozásilag megszavazott 84 000 korona országos segély, ez pedig:

a.) történelmi, irodalom-történeti, természettudományi célokra, könyvtárra, ókori classikusokra, kétnyelvű kiadására, továbbá az Akadémia épületére . . . . 30,000 K.

b.) műemlékek kiadására 10,000 "

c.) szótári munkálatokra 4.000 "

folyóvá tétetvén

Nagyajta 1900. július 12.

Tisztelettel

A. Főtitkár

335 m

1900

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

ik.
9. gonds. sz.
1900.

Méltóságos Főtitkár Úr!

A K. Tud. Akadémia palotája és bérháza érdekében tett kiadásokról és azokra fölvett bevételekről szerencsém van az 1900. márcz. 1-től július 15-éig terjedő időszakról szóló jelen elszámolásomnak 39. eredeti melléklettel s azon kéréssel bemutatni, hogy az elszámolás átvizsgálása után pénzkezelésemre a felmentvényt megadatni méltóztassék.

Hó és Nap.	A tárgy megnevezése	Nyugta Szám	Kiadás Kor.	Kiadás fill.	Bevétel Kor.	Bevétel fill.
	A mult elszámolásnál fönmaradt kiad. többlet		210	22	–	
Márcz. 9.	Egy vörös vadgesztenyefa szállítása és elültetése	1.	4	60		
„ 10	Légszeszszámla	2.	1	94		
„ „	A palota előtti kőjárók gondozása, átalány 1900	3.	80	–		
„ 14.	Villamos világításért a könyvtárban	4.	11	76		
„ „	12 coomó nyílászáró"	5.	8	40		
„ 15.	A fakerdő bére márcz. I. felére	6.	15	–		
„ 27	Légszeszszámla	7.	18	84		
„ 31.	Nyílászárók kiszántartása márcz. hóban	8.	8	20		
„ „	Ruházatáért	9.	7	28		
„ „	A vörös- és disznépecsét súrolásáért márcz. hóra	10	8	40		
„ „	A fakerdő bére márcz. II. felére	11.	15	–		
Apr. 15.	„ „ április I. „	12.	15	–		
„ 17	Egy villamos óra felszerelése	13.	4	–		
„ 21.	Tavaszi nagytakarít. munkáknál 4 asszony 11 nap (: 9–21.)	14.	88	–		
„ 24	Légszeszszámla	15.	8	56		
	Átvétel		504	20		

Hó és Nap	A tárgy megnevezése.	Nyugta Szám.	Kiadás Kor.	Kiadás fill.
	Áthozat		504	20
ápr. 28	A tanári nappalkaritásnál, 4 arcnyrak, 6 napra (23–28-ig)	16.	48	—
" 30.	Villamos világítását	17.	18	24
" "	A fahordó nyári pótléka ápr. II. felére	18.	5.	—
" "	A vörös- és diszlépcső sárolásáért április hóban	19.	8.	40
" "	Egy vég puhaszárító pokrót	20.	4	—
" "	Tanyékszekrények tisztántartása április hóban	21.	8	20
" "	Az alapító-tábla tisztántartására (: febr. — ápr. :)	22.	4	—
" "	96 drb puha mosdótál	23.	7.	68
Május 8.	9 fnyar szemét kihordása	24.	21.	60
" 9	A padlások tisztításáért, a szemét kihordásával (4 napra 2 fő. à 3 K	25.	24.	—
" 15	A fahordó nyári pótléka május I. felére	26.	5.	—
" 22	Villamos világítási alkatrészekért	27.	9.	36
" 31.	88 drb. puha mosdótálért	28.	7	04
" "	A fahordó nyári pótléka május II. felére	29.	5	—
" "	Tanyékszekrények tisztántartásáért májusban	30.	8	20
" "	A vörös- és diszlépcső sárolásáért "	31.	8	40
Jún. 8.	Villamos világítási Prámia	32.	4	24
" 15	A fahordó nyári pótléka június I. felére	33.	5	—
" 30.	79 db puha mosdótálért	34.	6	32
" "	Tanyékszekrények tisztántartásáért júniusban	35.	8	20
" "	A fahordó nyári pótléka " I. felére	36.	5	—
" "	A vörös- és diszlépcső sárolásáért júniusban	37.	8	40
Július 11	Ajtó fele világítási alkatrészekért	38.	3	—
" 15	A fahordó nyári pótléka július I. felére	39	5.	—
	Ebben kiadási többlet a mult elszámolásról jösze- ven:		742	48
			240	22
	Összes Kiadás			
	E kiadások fedezésére fölvettem 500 + 80 = 580 Korona		580	—
	Marad Kiadási többlet		162	48

Budapest, 1900. július

Méltóságos Főtisztkar Úr

alázatos szolgája

Jónás Károly

gondnok.

Érk. 1900. július 18.

40 m.

338. sz.

1900.

Gombnoki elszámolás.

1900. márcz – július 15-ig.

Egy vörös vadgesztenye
fa ültetése és elültetéséhez
fejében négy Korona a 60 fil.
Cérl átvettem.

Budapest, 1900. március 9.

Tornay Sál
Rektésznő

Nyugta.

a. é. 5. k. az az öt korona meg-összeget 1 évi Július 1 től
Július 15 éig mind nyári pottlék a Tekintetes
Jonás Károl Akademia Gondnok úrtól ma
köszönettel felvettem.

Budapest 1900 Július hó 15 én

Bukovi János

MAGYAR GÁZIZZÓFÉNY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 3. SZ.

1301 szám. *Budapest, 1900. junius 30.*

MAGY. KIR. SZÁMLA-BÉLYEG FILLER 2

Számla

a Magyar tudamanyos akademia részére

her., ut sz.

Munka-utalvány szám	Szallitott világitási tárgyakról	Ár korona	Összeg korona	értek
1816	*drb. szab. «C» jelü Auer-lámpa hengerrel*			
2280	*« « «N» « « « «*			
	« « «C» « « « magángyujtóval hengerrel			
	« « «N» « « « « «			
	« opálüveg-ernyő abroncstartóval a «C» lámpához			
	« « « « az «N» «			
	« «C» tulipán			
	« «N» «			
	« szemvédő üveg			
	« üveg-golyó «C» lámpához			
	« « « «N» «			
	« «C» tartó a tulipán-, szemvédő- vagy golyóhoz			
	« «N» « a « « « «			
1	*« Mózaik üveghenger «C» lámpához*			*20*
	« « «N» «			
2	*« «C» izzólest cserébe*	*1·40*	*2*	*80*
	« «N» « «			
	« lámpa felszerelése			
		Kor.	*3.*	*—*

MÁSOLVA

MAGYAR GÁZIZZÓFÉNY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN

VI., VÁCZI-KÖRUT 3. SZÁM.

Könyvelési szám 830/

Munkautalvány 2280 *sz.*

Budapesten, 1899 június hó 16.

Tek. Magyar tudományos akadémia részére

ker., *utcza* *sz.*

	drb.	*szab. „C“ jelű Auer-féle lámpa, üvegtetőzet nélkül . . . . . hengerrel.*		
	„	*szab. „C“ jelű Auer-féle lámpa, üvegtetőzet nélkül, magángyujtóval hengerrel.*		
	„	*szab. „N“ jelű Auer-féle lámpa, üvegtetőzet nélkül . . . . . hengerrel.*		
	„	*szab. „N“ jelű Auer-féle lámpa, üvegtetőzet nélkül, magángyujtóval hengerrel.*		
	„	*„C“ opálüveg-ernyő, abroncstartóval;*	*drb.*	*„N“ opálüveg-ernyő abroncstartóval.*
	„	*„C“ tulipán;*	„	*„N“ tulipán.*
	„	*„C“ szemvédő üveg;*	„	*„N“ szemvédő üveg.*
	„	*„C“ üveg-golyó;*	„	*„N“ üveg-golyó.*
	„	*„C“ tartó;*	„	*„N“ tartó.*
	„	*„C“ üveghenger;*	„	*„N“ üveghenger.*
1	„	*„C“ Klár üveghenger;*	„	*„N“ üveghenger.*
1	„	*„C“ izzótest cserébe;*	„	*„N“ izzótest cserébe.*
	„	*„C“ izzótest koronával és hengerrel;*	„	*„N“ izzótest koronával és hengerrel.*
	„	*gyujtóbot;*	„	*borszeszgyujtó fémből.*
	„	*égő állvány;*	„	*argand-csavar.*
	„			
	„			
	„	*szerelés*		

A fent részletezett tárgyak átvételét igazolom, és elismerem, hogy azok a számla kifizetéseig a Magyar gázizzófény részvénytársaság tulajdonát képezik:

.....

(Aláirás.)

Tisztelettel

Magyar Gázizzófény Részvénytársaság.

Magyar gázizzófény részvénytársaság Budapesten.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Budapest, 1900. VII.

Kérek egy Auer féle
égőt.

Tóth Tamás

és egy ikrendert

Schmolenzky féle

parancsot.

gombok

MAGYAR GÁZIZZÓFÉNY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN

VI., VÁCZI-KÖRUT 3. SZÁM.

Könyvelési szám .....

Munkautalvány 1816 *sz.*

Budapesten, 189 1900 *április* 29.

Tek. Magyar tudamanyos akadémia *részére*

..... *ker.,* ..... *utcza* ..... *sz.*

.....	*drb. szab. „C“ jelű Auer-féle lámpa, üvegtetőzet nélkül . . . . . hengerrel.*		
.....	*„ szab. „C“ jelű Auer-féle lámpa, üvegtetőzet nélkül,* ***magángyujtóval*** ..... *hengerrel.*		
.....	*„ szab. „N“ jelű Auer-féle lámpa, üvegtetőzet nélkül . . . . . hengerrel.*		
.....	*„ szab. „N“ jelű Auer-féle lámpa, üvegtetőzet nélkül,* ***magángyujtóval*** ..... *hengerrel.*		
.....	*„ „C“ opálüveg-ernyő, abroncstartóval;*	.....	*drb. „N“ opálüveg-ernyő abroncstartóval.*
.....	*„ „C“ tulipán;*	.....	*„ „N“ tulipán.*
.....	*„ „C“ szemvédő üveg;*	.....	*„ „N“ szemvédő üveg.*
.....	*„ „C“ üveg-golyó;*	.....	*„ „N“ üveg-golyó.*
.....	*„ „C“ tartó;*	.....	*„ „N“ tartó.*
.....	*„ „C“* ..... *üveghenger;*	.....	*„ „N“* ..... *üveghenger.*
.....	*„ „C“* ..... *üveghenger;*	.....	*„ „N“* ..... *üveghenger.*
.....	*„ „C“ izzótest cserébe;*	.....	*„ „N“ izzótest cserébe.*
.....	*„ „C“ izzótest koronával és* ..... *hengerrel;*	.....	*„ „N“ izzótest koronával és* ..... *hengerrel.*
.....	*„ gyujtóbot;*	.....	*„ borszeszgyujtó fémből.*
.....	*„ égő állvány;*	.....	*„ argand-csavar.*
.....	*„*		
.....	*„*		
.....	*„* ***szerelés***		

A fent részletezett tárgyak átvételét igazolom, és elismerem, hogy azok a számla kifizetéseig a Magyar gázizzófény részvénytársaság tulajdonát képezik:

Jónás

..... *(Aláírás.)*

Tisztelettel

Magyar Gázizzófény Részvénytársaság.

Nyugta.

a. é. 8. k. 40 f az az. Nyolcz korona és 40 fillér.
mely összeget f. évi Junius hóban
a Disz és vörös lépcső surolásáért
a Tekintetes Jonás Károl Akadémia
Gondnok irtól ma köszönettel felvettem.
Budapest 1900 Junius hó 30 án

Pintér Tenér.

Nyugta.

a. é. 5. k. ax ax öt korona mely összeget

folyó Június 15 töl Június 30 ig.

mind nyári pótlék a Tekintetes

Jonás Károl Akademiai Jandnak

irtol ma köszönettel felvettem.

Budapest 1908 Június hó 30 án

Bukovi János

Nyugta.

a. é. 5. K. az az öt korona nely összeget

folyó Junius 15 től Junius 30 ig

mind nyári pótlék a Tekintetes

Jonás Károl Akademia Jandnak

irtol ma köszönettel felvettem.

Budapest 1906 Junius hó 30 án

Bukovi János

Nyugta.

o. é. 8. k. 20. f. az az Nyolcz korona és 20 fillér
mely összeget f. évi Június hóban
az árnyékszék szolgálatáért a Tekintetes
Jonás Károl Akadémia Gondnokától
ma köszönettel felvettem.

Budapest 1900 Június hó 30-án

Pintér Terézia.

Masás

7 g Dorab vuha, à 8 fillér

6 Kor, 32 fil.

1900 június 30

Pap Roza.

Nyugta

a.é. 5 k. azaz öt korona mely összeget a évi
Június i tól Június 15 éig mind
nyári pottlét a Tekintetes Janai
Károl Akadémia Jandnak irtal
ma köszönettel felvettem.,
Budapest 1900 Június hó 15 én

Bukovi János

A budapesti általános villamossági részvény-társaság.

~~508~~ sz. Budapesten, 1900 május 31.
VII., Kazinczy-utcza 21. sz.

A villamos árammérőnek állása:

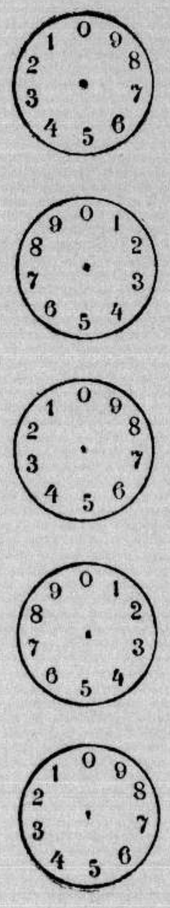

MAGY. KIR. SZÁMLA-BÉLYEG FILLER

SZÁMLA

R

M. tud. Akadémia részére
Akadémia a. 2

1805 a villamos árammérő mai állása
1752 ugyanannak mult havi állása
53 áll. tény 1.0 Hectowatt
Hectowatt à 8 f. K. 4.24

KIFIZETTELETE
A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

..... sz. villamos árammérő

Láttam, rendben találtam
Heller
főkönyvtárnok

346. — Budapest, Légrády testvérek.

Nyugta.

a f. évi 8 k. 40 f.-ról szóló korona és 40 fillér mely összeget
f. évi Május hóban a Dísz és városi lépcső
surolásáért a Tekintetes Magyar Királyi
Akadémia Jogakadémiától ma köszönettel
felvettem.

Budapest 1900 Május hó 31 én

Pintér Ferenc.

Nyugta.

a. i. 8. k. 20. f. azaz Nyolcz korona és 20 fillér megy. összeget

f. évi. Május hóban az irnyékszék suroláséért

a Tekintetes Jonás Kásol Akadémia Fundusok

irtol ma köszönettel felvettem.

Budapest 1901 Május hó 31-én

Pintér Tarér.

Nyugta.

a. é. 5 k. az az öt korona mely összeget f. évi
Május hó 16 tól Május 31 ig mint nyári
pótlék a Tekintetes János Károly
Akademiai Jandnak iirtal ma köszönettel
felvettem.

Budapest 1900 Május hó 31 én

Budkavi János.

Mosás

8 8 darab ruha, à 8 fillér

7 Kor. 4 f.

1900. május 31.

Pap Boza.

A Budapesti Általános Villamossági Részvény-Társaság

VII., KAZINCZY-UTCZA 21.

7456 folyó szám. Budapest, 1900 május hó 22

SZÁMLA

I. cz. Magyar tudományos akadémia részére

Budapesten

1900 V/5		általunk szállíttatott:			
6	drb.	lámpaernyő	1.—	K.	6.—
6	1	izzólámpa 10 gyf. víl.	—56		336
				K.	936

KIFIZETTETETT
A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

Láttam, vettem tudomásul.

Hellen
fő-Egyetemi könyvtárnok

BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
IGAZGATÓSÁG

Fodor

9565. Fővárosi nyomda r. t.

27

Nyugta.

a f. é. 5. k. ax ax öt korona mely összeget f. évi Május 1.től
Május 15 éig mind nyári pottlik a Tekintetes
Jonás Károl Akadémia Gondnok úrtol
ma köszönettel felvettem.

Budapest 1900 Május hó 15 én

Bulkovi János

Nyugta

A padlásokat a szemiettől kitiszitani és a
puttonyokban lehordásáért 4 napra két
napszámos egy napra 3 korona kifizetés
miatt Tekintetes Fanás Tárol Gandnak
irtol huszannégy koranát felvettem.

Budapest 1900 Majus 7 én

Schmidt Alajos
Akadémiai házi szolga,

Wenglovszki Ottmar
Tsuda Antal

Budapesten 1900 Május 8

2 f.
KET FILLER.

Számla

Magyar Tudományos Akadémia
Történeti Igazgatóságának

Az akadémia épületére
el szállítottak
9 ívnyi Salag ós
Tömedék a f 1,20 10 80
Tíz forint és nyolcvan kr
mely összeget mai napon
köszönettel felvettem

Reich Ntor

Mozás

96 darab ruha à 8 fillér

7 kor. 68 fill.

1900 apr 30

Pap Boza.

Nyugta.

a. é. 4 K. az az Négy korona mely összeget 1 évi
Február 1-től April's 30-ig az alapító
szobor tábla tisztitásáért a Tekintetes
Jonás Károl. Akadémia Gondnok úrtól
ma köszönettel felvettem,

Budapest 1900 April's hó 30-án

Schmidt Alajos.
Akadémia házi szolga.

Nyugta.

o. é. 8. K. 20. f. azaz Nyolcz korona és 20 fillér melly összeget f. évi Április hóban az árnyékszék szolgálatért a Tekintetes Jonás Károly Akademia Gondnok úrtól ma köszönettel felvettem.

Budapest 1900. Április hó 30án

Pintér Terézia

BÖHM H.

Kötél- és zsinegáruk gyári raktár — Seilerwaaren u. Bindfaden Fabriks Lager

VII., Károly-körút 17. BUDAPEST, VII., Carlsring 17.

2 f.

KÉT FILLÉR

Budapest,

Tek. Magy Tud akadémia-részére

Fizetendő Budapesten.

1 vég kötél 4 Korona

Köszönettel felvettem

BÖHM H.
kötél- és zsinegáru gyári raktár
BUDAPEST
VII. Károly-körút 17. VII. Carlsring 17.

Nyugta.

a. é. 8 kr. 40 f. azaz Nyolcz korona és 40 fillér mely
összeget f. évi Április hóban a Diszk.
és vörös képesö sorsolásaiért a Tekintetes.
Jonás Károl Akadimia Gondnok úrtól
ma köszönettel felvettem.
Budapest 1900. Április hó 30-án

Pintér Ferenc,

Nyugta.

a. i. 5. k. az az öt korona mely összeget f. évi
Április 15 től Április 30 ig mind
postlik a Tekintetes Jonas Károl
Akadémia Jandnak irtol ma köszönettel
felvettem,

Budapest 1900. Április hó 30 án

Buttkovi János

A budapesti általános villamossági részvény-társaság.

808 sz. Budapesten, 1900 április 30.
VII., Kazinczy-utcza 21. sz.

MAGY. KIR. SZÁMLA BÉLYEG KRAJCZÁR

SZÁMLA

P

M. tud. Akadémia, részére
Akadémia u. 2.

1752 a villamos árammérő mai állása
1674 ugyanannak mult havi állása
78 áll. tény 1.0 Hectowatt
Hectowatt à 8 f. R. 6.24

KIFIZETTETETT
A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

..... sz. villamos árammérő

áll. tény 0—1= ..... Hectowatt

Láttam Heller

A villamos árammérőnek állása.

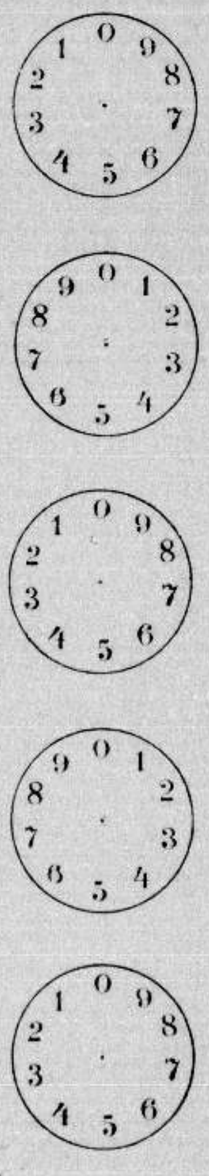

12
6 24
24.—
42.24

813. — Budapest, Légrády testvérek.

Nyugtalvány

Negyven nyolcz Koronáról mely összeget
ápr. 23–28 ig 6 napra négy asszonynak
tavaszi nagy takarításért a Tek. János Károly
Akadémia Jánosnak írtól kifizetés miatt
átvettem.

Budapest Április 28. 1900.

Schmidt-Lajos.
Akadémia házi szolga.

Nagy Mihályné

Garbacz Juli
Ilka Teréz

Gere mari,

ÁLTALÁNOS OSZTRÁK-MAGYAR LÉGSZESZ-TÁRSULAT.

A BUDAPESTI LÉGSZESZGYÁRAK HELYI IGAZGATÓSÁGA.

1202 lap sz.

Budapesten, 1900 március 31

PESTI LÉGSZESZGYÁR.

SZÁMLA

A magyar kir. tudományos akadémia

bérházra tek. Gondnokságának

Arany János u. 1.

21.	A lépcsőházi megsérült és rozsdával tett lámpa jókar bárállítása kitisztítása és megerősítéséért hőmű ves műhelyével együtt	Kor	8 56

KIFIZETTETETT

A BUDAPESTI LÉGSZESZGYÁRAK FŐPÉNZTÁRA.

Korona-érték.

Budapest Lesrady testvérek. 1188

2 1

sz.

Munka-utalvány.

T. cz. Akadémia bérháza

Arany J. utcza ~~tér~~ 1 szám.

Budapest, 1900 III/20.

IV., Aranykéz-utcza 6. sz.

Ezen utalvány előmutatója ..... általunk megbizatott,

hogy a ..... megrendelt

Sérült falikor a lépcsőházban

munkálatot eszközölje, s kérjük annak helyes végrehajtását és munkaidejét is becses aláirásával elismerni.

A munka rendelet szerint:

megkezdetett ..... órakor,

elkészült ..... órakor.

Budapest, 190

Schulenberg Ferenc

K. Telephon

A budapesti légszeszgyárak felszerelési irodája.

1 2

234. — Budapest, Légrády testvérek.

Nyugtatvány.

Nyolcvan nyolcz Koronáról nelyj összeget a m.
Tud. Akadémia palotájában tavaszi nagy
takarításért nigy asszonynak 11 napra
április 9-21-o Tekintetes Jonás Károl
Gondnok úrtol kifizetés miatt átvettem.

Budapest 1900 Április 21 én

Schmidz Alajos,
Akadémia házi szolga,

Nagy Mihályné
Garbacz Julia
Ifjka Teréz

Gere mari

A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
VII. ker., Kazinczy-utcza 21. sz.

Folyó szám 7251/a

Budapest, 1900 április 17

2 f.

SZÁMLA.

T. cz. Magyar tudományos akadémia részére, Akadémia n. 2

1900 IV/3	1	db. Aubert óra felszereléséért dij fejében	K.	4.–

Engelmann Mór Bpest, Calvin-tér 2.

Nyugta.

a. é. 15 k. az az Tizen öt korona mely összeget 1 évi
Április 1-től Április 15-ig fa és
szénkordáért a Tekintetes Jonai
Károl Akadémia Gondnoki hivatal
ma készpénzzel felvettem.
Budapest 1900. Április hó 15-én

Bukovi János

Nyugta.

a. é. 15 krasz Tizenöt korona melyösszeget

f. évi Márczius 15-től Márczius 31-ig

fa és szénhordásért a Tekintetes Jonas

Károl Akadémia Gondnok úrtól

ma köszönettel felvettem,

Budapest 1900. Márczius hó 31-én

Bukori János

Nyugta.

a.e. 8.k.40.f. azaz Nyolcz korona és 40 fillér
mely összeget f.évi Márczius hóban
a Disz és vörös lejtcső surolásáért a
Tekintetes János Károl Akadémia
Gondnokiirtól ma köszönettel
felvettem,

Budapest 1900 Márczius hó 31én

Pintér Tenéz

Mosás

91 darab ruha à 8 filler =

7 K 28 fi.

1900 márczius 31.

Pap Róza.

Nyugta.

a. l. 8. k. 20. f. azaz Nyolcz korona és 20 fillér,

mely összeget f. évi Márczius hóban

az árnyékszék szolgálataiért a Tekintetes

Jonás Károly Akadémia Gondnok.

irtól ma köszönettel felvettem.

Budapest 1900 Márczius hó 31. én

Pintér Ferencz

ÁLTALÁNOS OSZTRÁK-MAGYAR LÉGSZESZ-TÁRSULAT.

A BUDAPESTI LÉGSZESZGYÁRAK HELYI IGAZGATÓSÁGA.

619 lap sz.

Budapesten, 1900 február 28

PESTI LÉGSZESZGYÁR.

SZÁMLA

A magy. kir. Tudományos Akadémia

bérhozza tek. Gondnoksságának

Arany János u. 1.

2 f

KÉT FILLÉR

15.	A tornáival telt légszeszvezeték-				
	nek több oldalról való				
	szétvevése alapos tisztogatá-				
	sa és újbóli összekötése.				
	1 fűszerelő	11 óra	- 80.		8 80
	1 segédmunkás	11 -	- 40		4 40
	1 könnyes	3 .	- 48.		1 44
	1 kisebb kocsival				1 20
	1 drb 92 sz. Goliáth kör égővel				3 —
				Mar.	18 84

KIFIZETTETETT

A BUDAPESTI LÉGSZESZGYÁRAK FŐPÉNZTÁRA.

1188. Budapest, Légrády testvérek.

Korona-érték.

2 1

sz. Lemma

Munka-utalvány.

J. cz. Akadémia Ferház

Arany János utcza 1 szám.
tér

Budapest, 1 900 ½ / 12
IV., Aranykéz-utcza 6. sz.

Ezen utalvány elömutatója ~ általunk megbizatott,

hogy a ~ megrendelt ~

Nem eg

munkálatot eszközölje, s kérjük annak helyes végrehajtását és munkaidejét is becses aláirásával elismerni.

Kounvel

A munka rendelet szerint:

megkezdetett ..... órakor

elkészült ..... órakor.

Budapest, 1

Schmolenz Hj. Jenne
kásmesteve.

A budapesti légszeszgyárak
felszerelési irodája.

Simon

1 2

1185. — Budapest, Légrády testvérek.

Bremen

28/II Klaus Brust

2 Stund geschafft

ein Kasten Wanden

Bremen

[illegible] Lustbelagerin

[illegible] Aut [illegible]

[illegible] Abschwand [illegible]

und mit der Luft [illegible]

[illegible] jetzt [illegible]

[illegible] 10. Stund.

Ein neuen Wandarm No 92.

mit Schrift [illegible]

[illegible]

15/II [illegible]

Mauer mit [illegible]

[illegible]

3 Ab [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

12/II [illegible]

Minke

Nyugta.

a. é. 15. k. az ax Tisen öt korona mely összeget fel vi
Március 1 töl Március 15 éig fa és szénhordáseit
a Tekintetes Jancs Károl Akadémiá Gondnoksá tol
ma köszönettel felvettem,

Budapest 1900 Március hó 15 én

Bulkovi János

Nyugta.

-o'i Szolcs korona és 40 fillér mely összeget
a' évi Márczius hó 14-ig 12 darab sójegy
á 20 fillér összesen 8 korona és 40 fillér
a Tekintetes Jancsi Károl Akadémia
Gazdnak iratol mo kászönettel felvettem.

Budapest 1900 Márczius hó 14-én

Bródi Dániel Márton

A budapesti általános villamossági részvény-társaság.

808 sz. Budapesten, 1900 febr. 28.
VII., Kazinczy-utcza 21. sz.

MAGY. KIR. SZÁMLA BÉLYEG 7 KRAJCZÁR

SZÁMLA

T.

K. tud. Akademia részére
Akadémia utca 2

1524 a villamos árammérő mai állása
1377 ugyanannak mult havi állása
147 áll. tény 1.0 Hectowatt

Hectowatt à 8 f. ö. É. 11.76

KIFIZETTETETT
A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG Müller

5,88

..... sz villamos árammérő

áll. tény 0—1=..... Hectowatt

A villamos árammérőnek állása.

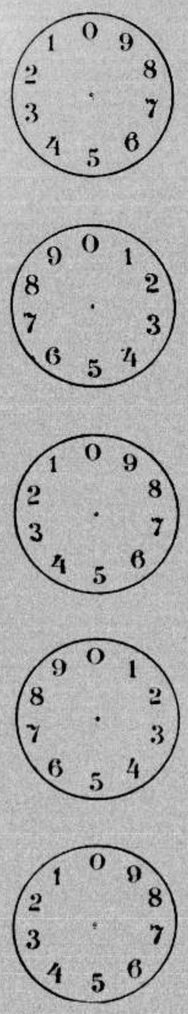

813. — Budapest, Légrády testvérek.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA.

BIBLIOTHECA
SCIENTIARUM ACADEMIAE HUNGARICAE.

Mellékelt számlát
tizenegy korona 76 fillérrel
(11 kor 76 fill.) Vaudben
találtam
Budapest 1900 márc 14. Hetten

MAGY. AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Budapest székes főváros.

_____ sz.

Hátralékfizetés iránti megintés.

V. Kr. Akademia u. 1.

Magyar Kir. Tudomány Akademia tek. Igazgatosága ~~ár~~ ker. ~~utczai~~ sz.

ezennel hivatalosan felszólittatik, hogy 80 Kor ~~frt~~ ~~kr.~~ az akademia előtti kéb park gondozásáért, 1900 évre járó

tartozását,

mely már 1900 Januar hóban befizetendő lett volna, járulékaival együtt ~~kulonbeni megzálogolás terhe alatt~~, **nyolcz nap alatt** okvetlenül a székes fővárosi központi pénztárnál lefizetni sziveskedjék. —

Budapesten, 1900. Márczius hó 6.

Nyilopark.

Előirva a fő- / számfejtési könyv

Lapszám 143 t. a. 1.

A székes főv. számvevőség I ügyosztálya.

Közp (~~Régi~~ városház III emelet 62 ajtó sz.)

[signature]

VII. sz. minta. — Nyomtatv. minta sz. 3281. / g. h.

BEVÉTELEZTETETT

Nyolcvan Korona

In NAPLÓ 63 TÉTELE ALATT

BUDAPEST 1900 marca 10

FŐ- ÉS SZÉKVÁROSI KÖZPONTI PÉNZTÁR

Sely Kerl

Szilopark 143/1.

A székesfővárosi számvevőség I. oszt.

A községi alapnál, a XII B 18 sz. fejezet javára

In sz. naplóban BEVÉTELEZENDŐ 80 kor. fillér:

azaz Nyolcvan Korona

900 III/10.

3

ÁLTALÁNOS OSZTRÁK-MAGYAR LÉGSZESZ-TÁRSULAT.

A BUDAPESTI LÉGSZESZGYÁRAK HELYI IGAZGATÓSÁGA.

1. lap sz.

Budapesten, 1902 január 31.

PESTI LÉGSZESZGYÁR.

SZÁMLA

A magyar Tudományos Akadémia

Irk. Titkárságának

Akadémia u. 2

2 f.

KÉT FILLÉR.

29 A elmúlt évre eső hitelesítésért 1901 - 94

KIFIZETTETETT

A BUDAPESTI LÉGSZESZGYÁRAK FŐPÉNZTÁRA.

1188. — Budapest, Légrády testvérek.

Korona-érték.

1/2 telefon

sz.

Munka-utalvány.

J. cz. M. K. tud. Akadémia

Akadémia utcza ~~tér~~ 2 szám. I

Budapest, 1900 1/2 9

IV., Aranykéz-utcza 6. sz.

Ezen utalvány előmutatója ..... általunk megbizatott,

hogy a a titkár úr irodájában megrendelt

nem ég

munkálatot eszközölje, s kérjük annak ~~helyes~~ végrehajtását és munkaidejét is becses aláirásával elismerni.

A munka rendelet szerint:

megkezdetett ..... órakor.

elkészült ..... órakor.

Budapest, 1900 január 30

Szily

A budapesti légszeszgyárak
felszerelési irodája.

[signature]

1185. — Budapest, Légrády testvérek.

Die installation leitung
durchgeführt brennt gut

29/2
1/4 Stunde
Bauer

Bei tag nachgefragt hat gut
gebrannt alles in ordnung

69 30/I Bauer

9/7 381 a c

Die Quedge frau wünscht daß
mann abends nochmals nachsehe

29/2
Bauer

1.94

2 1

sz.

Munka-utalvány.

T. cz. Szily Kálmán titkár

Akadémia utcza tér épület szám. I em

Budapest, 1900 7/14

IV., Aranykéz-utcza 6. sz.

Ezen utalvány elömutatója ..... általunk megbizatott,

hogy a ..... megrendelt

nem ég

munkálatot eszközölje, s kérjük annak helyes végrehajtását és munkaidejét is becses aláirásával elismerni.

A munka rendelet szerint:

megkezdetett ..... órakor,

elkészült ..... órakor.

Budapest, 1 .....

Szily

A budapesti légszeszgyárak

felszerelési irodája.

[signature]

1 2

1185. — Budapest, Légrády testvérek.

ÁLTALÁNOS OSZTRÁK-MAGYAR LÉGSZESZ-TÁRSULAT.

A BUDAPESTI LÉGSZESZGYÁRAK HELYI IGAZGATÓSÁGA.

525 lap. sz.

Budapesten, 1900 január hó 31.

PESTI LÉGSZESZGYÁR.

SZÁMLA

Méltóságos Szily Kálmán úrnak

Tanc. Akadémia u. 2.

2 f
KÉT FILLÉR

14 Egy elutasított bizonylat kiküldési-
sért

Kor. — 84

KIFIZETTETETT

A BUDAPESTI LÉGSZESZGYÁRAK FŐPÉNZTÁRA.

1188. Budapest, Légrády testvérek

Korona-érték.

Académie des Sciences.

Paris, 17 Juillet 1900.

Monsieur et cher Confrère,

Monsieur le Ministre de l'Instruction Publique et Madame Georges Leygues invitent tous les délégués au Comité de l'Association Internationale des Académies à un dîner qui sera donné le Mardi 31 Juillet à 7h ½ au Ministère de l'Instruction Publique, je viens vous prier de vouloir bien me faire connaître sans retard par lettre qui me sera adressée au Palais de l'Institut si vous voulez bien nous faire l'honneur d'accepter cette invitation.

Dans le cas où vous pourriez venir à Paris pour le Dimanche 29 Juillet, veuillez nous le faire savoir sans retard. Nous pourrons sans doute vous avoir des billets pour la représentation de gala qui sera donnée le Dimanche au Théâtre de l'Opéra. Veuillez nous faire savoir à ce propos si vous serez accompagné de quelque personne de votre famille.

Si vous désiriez également assister à la Distribution des Prix du Concours Général qui aura lieu le Lundi 30 Juillet à 11h ou 12h, nous pourrons aussi vous procurer des invitations pourvu que vous vouliez bien nous prévenir en temps utile.

Espérant que vous voudrez bien nous honorer d'une prompte réponse, je viens vous prier d'agréer l'assurance de mes sentiments de haute estime.

Le Secrétaire Perpétuel,

G Darboux

P.S.- Nous vous demanderons de réfléchir aux diverses questions qui sont portées à l'ordre du jour et de prendre autant que possible les avis de vos confrères sur les questions que nous aurons à résoudre. Il importe que l'Association Internationale des Académies commence aussi rapidement que possible les travaux en vue desquels elle a été créée.

339
1900

MAGYAR KIR. VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER

2890. eln.szám.

NAGYMÉLTÓSÁGU ELNÖK UR !

Dr. Pichler Frigyes gráczi egyetemi tanár "Austria Romána" czimü lexicon munkájának 800 koronával való segélyezése iránti kérvényét, van szerencsém Nagyméltóságodnak érdemleges elbirálás és legjobb belátása szerinti eljárás végett megküldeni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapest, 1900. julius hó 14-én.

A minister helyett:

államtitkár.

Nagyméltóságu

báró EÖTVÖS LORÁND urnak,

a Magyar Tudományos Akadémia elnökének,

Budapesten.

Ad 340. 1 db mellékletet.

Tekintetes Akademia,

A m. tud. Akademia arch. bizottsága folyó évi november 29-iken tartott ülésében foglalkozott Dr. Dieber Ferenczy ur arra kérelmével, melyben a mm. miniszteriumtól az őshazai magyar műemlékek területéről fából készült földraizi műnek kiadásához segélyt kér.

Az arch. bizottság méltányolja az ismert szakemberi tehetséget és a maga körében úttörő jókori földraizi térkép megjelenését igen kívánatosnak véli, azonban sajnálattal kénytelen kijelenteni, hogy a saját javadalma kerete nem nem képes a kívánt mintegy 500–600 Koronáig terjedő subventióra fedezetet találni.

Kitűnő tisztelettel

Budapest 1900 decz. 4.

Hampel József
az arch. bizottság előadója

Exk. 1900. június 23.

Am

3440 sz.

1900.

Kiadatik az Archaeologiai Bizottságnak.

Budapest, 1900. aug. 22.

Gyulai Pál
h. főtitkár.

Vall. és Közokt. Miniszter úrnak.

Nagyméltó. Miniszter Úr!

Nagyméltóságod f. évi julius 14-én 2890. elnök. sz. a. áthúldötte a M. Tud. Akadémiához dr. Pichler Fülges grácsi egyetemi tanár „Austria Romana" cz. lexikona segélyzése iránt beadott kérvényét.

Az archaeologiai bizottság, melyet es ügyben véleményadásra felhivtam, teljesen méltányolja az ismert szakember törekvését és a maga részéről ily ókori földrajzi diótár megjelenését igen hasznosnak véli, azonban sajnálattal kénytelen kijelenteni, hogy a saját javadalma keretében nem képes a kivánt, mintegy 500-600 koronáig terjedő subventióra fedezetet találni.

Midőn a Kegyednek f. évi alatt kiadott
záram, megragadom az alkalmat stb.

Budapest, 1900. dec. 4.

Kiváló.

Ad 340 n

1900.

241. 17.
1900.

Gr. Degenfeld Sándor
cs. és kir. kamarás
részére.

Méltóságos Gróf Úr!

/.

Szerencsém van Nagyrendű értesítés-
ben az Első Ált. Értesítő 1900.
februári és májusi füze-
tét ide csatolva tisztelet-
tel megküldeni. Ezek-
ből látható az alap
mostani állása, a já-
radat eredménye és
az új jutalom kitűzése.
Egyúttal értesítem, hogy
az idén Ft nem adott
6200 Korona az Első
Dénia pénztáránál
az alaphoz csatoltatott.
Kiváló tisztelet.
Budapest, 1900. május 11.

pósitrau

Broj 1450 — 1900.

Veleslavnoj ugarskoj akademiji znanosti

u

Budimpešti

Mudroslovni fakultet kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu ustupio je ovo dopis veleslavne akademije od 5. lipnja 1900 broj 293, budući je očito previdjenjem tamo dospjeo bio.

Dobrostivo priložene knjige, što ih je veleslavna akademija gramiku Miloradu Stražničkomu izvolila poklo-niti, primio je nadarenik, kako pozivlje iz privitke poštovnice njegove te zahvalnice, kojoj se potonjoj i ovaj dekanat priključuje.

Dekanat pravo- i državoslovnoga fakulteta kr. sveučilišta Franje Josipa I.

U Zagrebu, dne 21. lipnja 1900.

Ivanišević
p. g. dekan.

Veleslavna ugarska akade„
mijo znanosti!

Pokorno potpisani častim se najsmjer=
nije zahvaliti se tomu visokoučenome zboru
na odličnoj nagradi sastojećoj iz šest sve-
zaka znamenitih edicija veleslavne ugarske
akademije znanosti, koje mi je slavnoista
podijeliti blagoizvolila.

U Zagrebu 19. srpnja 1900.

Milorad Stražnicky
stud. iur.

Přijevod.

Nagytekintetü magyar tudomá-
nyos akadémia!

Legalazátosalban álulirott bátorkodik a nagytekintetü akadémiának hálás köszönetét kifejezni, a nagytekintetü magyar tudományos akademia nagybecsü kiadásai hat kötetének kegyes adományozásáert.

Zágráb 1900 julnis 19-én.

Tisztelettelyes hódolattal
Stražnicky Milorad
jog hallgató.

Erk. 1900. júlíus 24.

Jm

3411. 52.

1900.

9

Másolat. 363/1900 ügyszám. Jegyzőkönyv. Felvétetett általam Dr. Cobely Géza Budapesti királyi közjegyző által Budapesten ezerkilencszázik/ik/ évi március hó huszonharmadik/23:/napján. — Mely alkalom mal megkeresés folytán megjelenvén Holláu Ernő mk ő Kegyelmességének Budapesten IX. kerület Váuház körut 7 szám alatt levő lakásán, hol az általam személyesen ismert Holláu Ernő mk valódúlag beteg fekvő betegnek mondatván, orvosi, törvényszéki bizonyítvány, nyugalmazott császári és királyi altábornagy, budapesti lakos mint betegnek ügyfél, az 1876-iki XXX. t. cz. 23§-a értelmében megtörtént végett személyesen általadott egy lezárt gyászkeretes borítékot, azon személyesen előlépésével tett kijelentésével, hogy végrendeletét ezen tárgyban kézzel irott, de általa önkezüleg aláirásával ellátott törvényszéki 25-ik értelmében kiforgósban két tanu egyöntetes jelenlétében általa mái előzőleg sajátkezüleg aláirottnak elismert végrendeletét tartalmazza. — Minthogy ön ahhoz irott királyi közjegyző hivatalos ügyfelet figyelmeztettem, hogy ha ezután nekem megtörténendő végett általadott végrendelet ezek szerint törvényes, ha ezen idegen kézzel irott végrendeletet hivatalos ügyfél tényleg sajátkezüleg aláirta s ha ezt végrendeletkező az 1876 évi XXX. törvényczikk 25-ik§ban foglalt határozatok értelmében kifogástalanul két tanu egyöntetes jelenlétében ismerte be sajátkezüleg aláirottnak, az okiratot mint két tanu ezen törvényczikk 58-a értelmében sajátkezüleg aláirtuk, — és ezen figyelmeztetés után is hivatalos ügyfél előtti kijelentését meg-

rősítette, - a nekem átadott a boritékba zárt végrendeletet átvettem, birvalaku pecsétemmel lepecsételtem és a fentebb felhivott törvényczikk 24§-ában előirt módon egy sajat birvalaku pecsétem, mint pedig tettező ügyfél kivánatára az ő pecsétje alatt is ezen jegyzőkönyvhöz akként fűztem, hogy a pecsétek feltörése nélkül a boritek felbontható ne legyen; - egyben ezen jegyzőkönyvet, a tettező ügyfélnek felolvastank, ki is arra akaratával mindenben megegyezőnek találván, előttem sajátkezüleg aláirta azzal, hogy az 1876 évi XIII. törvényczikk 24. §-ában előirt figyelmeztetés megtörtént, hogy ezen végrendelet az ügyfél életében csakis magának, avagy kettően igazolandó meghatalmazottjának szolgáltatandó ki, ellenkezőleg pedig az 1874 évi XXXV. törvényczikk 85 §-a értelmében azonnali kiszolgáltatás végett is birósághoz beszolgáltatandó. - Kelt mint fent. Holdán Ernő s. k. Dr Cobely Géza s. k. kir. közjegyző. (P. H.) Dijjegyzék: 1.) Szabott dij 8 kor. 2.) irnoki dij 80 fill. 3.) bélyeg 1 kor. 4.) kár. dij 12 kor. 5.) kocsiköri 2 kor. összesen: 13 kor. 80 fillér. Az eredeti jegyzőkönyvhöz fűzött végrendelet másolata: Végrendelet: Isten nevében én alulirott Holdán Ernő szabad elhatározási képességgel találom ezekre ezennel a következő végrendeletet tenni. Mindenekelőtt vagyoni viszonyaim rendezése, illetve megállapitása czéljából ezennel kijelentem és elismerem, hogy azon ingatlan [illegible] Ganz részvény, mely az „Ganz és társa" vasöntöde részvénytársaságnál

viselő igazgatói állásomtól kijobyólag arra vé-
nyben tartásának letében van, nyyszintén ma-
ban /:50:/ darab kassa-osterbergi vasuti re-
vény, mely ezen részvénytársaságnál elfog-
lalt igazgatói állásomnál fogva a mod, ne-
vezett vasuti részvénytársaságnál letéthelyen
kezeltetik, csak felét részben illet meg engem
kulajdonilag, hogy ez említett részvényeknek
mintegy kabon felét nőm, özvegy Békássy
Antóniának képezik jogos kulajdonát, a
fentebb említett részvények közül engem kulaj-
nilag megillető" tiz /:10:/ darab „Ganz és társa
vasöntő"be, nyyszintén az engem megillető
huszonöt /:25:/ darab kassa-osterbergi vasuti
végre a most említett részvényeken kívül
a kulajdonomat képező" tiz /:10:/ darab magyar
villamossági részvény iránt kutfőm sorában
immár a következőképen rendelkezem: e-
zen imént körülirt mind a negyvenöt /:45:/ da-
rab részvénynek holtig lami hitszerü elvezetét
szeretett nőmre, özvegy Békássy Antóniára
hagyom örökségképen, mikor képes egy ren-
delem, hogy ezen részvények nőm birtoká-
ba átadassanak s hogy ő azok jövedelmeit
holta napjáig élvezze. Nőm bekövetkezendő
halála esetére pedig a fentebbi részvények-
ből: 5 azaz öt darab „Ganz és társa" vasöntőde
részvényt, idősb. Holtán Sándor vőcémnek;
3 azaz három darab „Ganz és társa" vasöntőde,
10 azaz tiz darab „Magyar villamossági" rész-
re 5 azaz öt darab Kassa-osterbergi vasuti
részvényt ifjabb Holtán Sándornak, 2 azaz

kebb" darab „Gauz és társa" vasöntöde rész-
vényt Hollán Paulina hugomnak, 20 azaz husz
darab kassa-oderbergi vasuti részvényt pedig
hugom özvegy Hollánné születetlt Hedry Zsófia
gyermekeinek hagyom. Ezen felül a magyar
tudományos Akadémia részére készpénzben
1000 azaz egyezer forintot, vagyis 2000 azaz két-
ezer koronát, a magyar írók segély egyesü-
lete részére nyolcezer 2000 azaz kétezer
koronát hagyományozok. Végre a magyar
mérnök egyesületre hagyom azon összeget
/:5000:/ forintról szóló kötelezőt, melyet a me-
veretlt egyesületlt a neki kamat nélkül köl-
csön adott összegről nekem kiállítottlt. Laká-
somban található ingóságaimról következő
képpen rendelkezem: 1. Az ezüst angol
kistatartót a Nemzeti kasinónak; 2. Az 1848-
diki kobozyt és a kávcsövet a Magyar nem-
zeti muzeumnak; 3. A bronz órát a hozzá-
való gyertyatartókkal idősb. Hollán Sándor-
nak kéri nejének; 4. Boldogult jó ipam dísz-
kardját kis fiaimnak Békássy Gyulának;
5. Dísztőrömet kutyatalát a könyvszekrénnyel
és könyvekkel ifj. Hollán Sándornak; 6. A-
rany óráimat dl láncczal Hollán Aurélnak;
7. Az antique álló órát Hollán Miklósnak;
8. A revolvert Hollán Péternek; 9. Az ezüst
sinta tartót a lóval Kolozsváry Miklósnénak;
10. A pianinót Kolozsváry Miklósnak; 11. Ze-
reklt nőm arczképét Kolozsváry Mariannák hagyományozom. A mi ezeken felül
még hagyatékomban még visszamaradna,

arra nézve szerelték nőmek, szülelték Békássy Antóniát rendelem ki általános örökösömnek. Végrendeleti végrehajtónmul felkérem és kinevezem Kolossváry Miklós ügyészt. Ez utolsó akaratom! - Kelt Budapesten 1900 évi márczius hó 23-án. Kollán Ernő s.k. Mint utólagos felkérés végrendeleti tanuk ezennel bizonyítjuk, hogy az általunk személyesen ismert Kollán Ernő ur a Kegyelmes ügye előttünk az általunk értett nyelven kijelentette, miként ezen előttünk végrendeletét tartalmazza s hogy ő azt saját kezűleg aláírottnak előttünk elismerte. - Kelt Budapesten 1900 évi márczius hó 23-án. Gyula s.k. Dr Karácsonyi Jenő s.k. végrendeleti tanu. Ezen végrendelet a mai napon szabályszerűen megbirálattatott. 3 pecs. 1900 junius 16. Lantó s.k. kir. alb. j.[?] Hogy ezen másolat a hivatalos őrizetben adatik ki ő kir. 363/1900 egy korona bélyeggel ellátott 363/1900 ügyszámu eredeti jegyzőkönyvvel, valamint az ahhoz füzött kihirdetési aktaival felterjesztetik bírósági bélyegtelen végrendelettel mindenben megegyező, hivatalos használatra ezennel bélyegmentesen kiadatik. Kelt Budapesten kerületkirendőrkáz 1900-i évi junius hó tizenkilenczedik napján. Dr Csobely Géza s.k. kir. közjegyző [?] Ezen végrendelet szabályszerűen kihirdettetett. - Pecs. 1900 junius 15-én. Lantó s.k. kir. alb. j.[?] 2 koronás bélyeg. 1900: 7729. Hogy jelen közjegyzői másolatról kelt másolat a budapesti

8-ik ker. kir. járásbíróságnál 1900/VI./356 jel
alatt őrzött bélyegtelen eredetivel megegyez-
bizonyítom. Budapesten 1900 junius hó 29.
A budapesti 8-ik ker. kir. járásbíróság I jegyzői
iroda. Olvashatlan aláírás. Kézjegy.

Nagyméltóságú Báró Úr!
Kegyelmes Uram!

Nagybátyám boldogult Hollán Ernő végrendeletében a „Magyar Tudományos Akademia" javára 2000 koronát hagyományozott.

A végrendelet értelmét ezen összeg ugyan csak nagynénémre özv. Hollán Ernőné tekintetes halála után volna lefizetendő, minthogy azonban nagynéném a kérdéses összeget mai napig kifizetni, azt az Akademia elnökségének ezennel ma pótlólag adtam. —

Közöl a végrendelet egy másolati példányának megküldése mellett oly tiszteletteljes kéréssel van szerencsém Nagyméltóságodat értesíteni, hogy a kérdéses összeg átvételét igazoló hivatalos nyugtát nekem megküldeni méltóztassék —

Kiváló tiszteletem örömze nyilvánítása mellett maradtam

Nagyméltóságodnak

Budapest bárhárkönt 7en. jul. hó. 30.

alázatos szolgája
Vilcsevéry Ilonka
végrendeleti végrehajtó.

VK. 1900. július 31.

1/m.

3443. sz.

1900.

31

2

É K. 1900. július 31.

342. ft

1900

Jugoslavenska akademija znanosti i umjet-

nosti u dubokoj tuzi javlja prežalosnu vijest, da joj je

mnogogodišnji predsjednik

JOSIP TORBAR

u 77. godini života dne 26. srpnja o. g. preminuo.

U Zagrebu dne 26. srpnja 1900.

DIONIČKA TISKARA U ZAGREBU.

Academia scientiarum et artium Slavorum

meridionalium maximo dolore affecta officiique mumus

exsequens tristissimum nuntium affert

JOSEPHUM TORBAR

per multos annos Academiae Praesidem

annum septuagesimum septimum agentem die 26. Julii

h. a. morbo naturae debitum reddidisse.

Zagrabiae die 26. Julii 1900.

3205. eln. szám.

NAGYMÉLTÓSÁGU ELNÖK UR !

A mult hó folyamán Londonban tartott III. nemzetközi bibliographiai conferentia az idemellékelt átirat-másolat és jelentés értelmében egy nemzetközi katalógus kiadását határozta el. Miután a magyar kormány megbizottai nem nyilatkoztak arra nézve, hogy ezen jegyzéket Magyarország számára hány példányban kivánják megküldetni, tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy erre nézve hozzám sürgősen javaslatot tenni méltóztassék, hogy az elmulasztott bejelentést pótlólag megtehessem.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapest, 1900. julius hó 28-án.

A minister helyett:

Lieni

államtitkár.

Nagyméltóságu

Báró EÖTVÖS LORÁND urnak,

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének,

Budapesten.

Erk. 1900. augusztus 3.

2 m.

344. Ö.

1901.

Rövidített a főkönyvi számok szerint.

Jónás

THIRD INTERNATIONAL CONFERENCE

ON A

CATALOGUE OF SCIENTIFIC LITERATURE.

LONDON, JUNE, 1900.

LIST OF DELEGATES APPOINTED TO ATTEND THE CONFERENCE.

Austria.	Prof. E. Weiss (Kaiserliche Akademie der Wissenschaften, Vienna).
	Prof. Karl Toldt (Universität, Vienna).
France.	Prof. G. Darboux (Membre de l'Institut de France).
	Dr. J. Deniker (Bibliothécaire du Museum d'Histoire Naturelle, Paris).
	Prof. H. Poincaré (Membre de l'Institut de France).
Germany.	Prof. Dr. F. Klein (Geheimer Regierungs-Rath, Universität, Göttingen).
	Prof. Dr. B. Schwalbe (Direktor, Real-Gymnasium, Berlin).
	Dr. F. Milkau (Oberbibliothekar, Universität, Berlin).
Greece.	Mons. D. Metaxas (Chargé d'Affaires for Greece).
Hungary.	Dr. August Heller (Bibliothekar, Ungarische Akademie, Buda-Pesth).
	Dr. Theodore Duka (Hon. Member of the Hungarian Academy of Sciences).
Italy.	Prof. Giacomo Ciamician (R. Università, Bologna).
	Prof. Raffaelo Nasini (R. Università, Padua).
Japan.	Prof. Einosuke Yamaguchi (Imperial University of Kioto).
Mexico.	Senor Don Francisco del Paso y Troncoso.
Norway.	Dr. Jörgen Brunchorst (Secretary, Bergenske Museum).

Switzerland.	Dr. Jean Henri Graf (President, Commission de la Bibliothèque Nationale Suisse, Berne).
	Dr. Jean Bernoulli (Librarian, Bibliothèque Nationale Suisse, Berne).
United Kingdom.	Representing the Government: The Right Hon. Sir John E. Gorst, Q.C., M.P., F.R.S. (Vice-President of the Committee of Council on Education).
	Representing the Royal Society of London: Sir Michael Foster, K.C.B., Sec. R.S. Prof. Arthur W. Rücker, Sec. R.S. Prof. H. E. Armstrong, F.R.S. Sir J. Norman Lockyer, K.C.B., F.R.S. Dr. Ludwig Mond, F.R.S. Dr. T. E. Thorpe, For. Sec. R.S.
Cape Colony.	Sir David Gill, K.C.B., F.R.S. Roland Trimen, Esq., F.R.S.
India.	Lieut.-General Sir Richard Strachey, G.C.S.I., F.R.S. Dr. W. T. Blanford, F.R.S.
Natal.	Sir Walter Peace, K.C.M.G. (Agent-General for Natal).
New Zealand.	The Hon. W. P. Reeves (Agent-General for New Zealand).
Queensland.	The Hon. Sir Horace Tozer, K.C.M.G. (Agent-General for Queensland).

ACTA.

OPENING MEETING, Tuesday, June 12, at the Rooms of the Society of Antiquaries, at 10 o'clock.

1. Prof. Darboux moved that Sir John E. Gorst be the President of the Conference. The motion having been carried unanimously—

2. Sir John Gorst took the Chair and welcomed the delegates.

3. On the motion of Sir M. Foster, seconded by Prof. Darboux, it was resolved—

That Dr. F. Milkau be the Secretary for the German language.

That Dr. Jean Bernoulli and Dr. J. Deniker be the Secretaries for the French language.

That Prof. Giacomo Ciamician be the Secretary for the Italian language.

That Prof. H. E. Armstrong be the Secretary for the English language.

4. That the Secretaries, with the help of shorthand reporters, be responsible for the procès verbal of the proceedings of the Conference in their respective languages.

5. Sir Michael Foster read out the names of delegates appointed to attend the Conference.

6. On the motion of Sir Michael Foster, it was Resolved—

(i.) That the meeting adjourn at 1 p.m., and meet again at 2.30 p.m.

(ii.) That on Wednesday, the meeting commence at 11 a.m

7. On the motion of Sir Michael Foster, seconded by Prof. Rücker, it was—

Resolved—That English, French, German and Italian be the official languages of the Conference, but that it shall be open for any delegate to address the Conference in any other language, provided that he supplies for the procès verbal of the Conference, a written translation of his remarks into one or other of the official languages.

8. Sir Michael Foster presented the Report of the Provisional International Committee, and it was—

Resolved—That the Report be received.

9. The following Resolutions were then agreed to—

(i.) That the publication of a Card Catalogue be postponed for the present.

(ii.) That the Book Catalogue be at first issued only in the form of annual volumes.

10. Sir Michael Foster having moved—

(iii.) That the Catalogue include both an Authors' and a Subject Index, according to the scheme of the Provisional International Committee;

Prof. Rücker thereupon explained the financial position, and the delegates of the various countries stated to what extent they were authorized to promise contributions towards the expenses of the Catalogue. From these statements it appeared that subscriptions to 163 sets of volumes (or their equivalent) of the Catalogue, to the value of £2,771, would be guaranteed, viz., as follows:—

		£
Germany	45 sets equivalent to	765
United Kingdom ..	45 „ „ „	765
France	35 „ „ „	595
Italy	27 „ „ „	459
Switzerland	6 „ „ „	102
Norway	5 „	85

Other delegates estimated that the probable contributions from their countries would be :—

		£
Austria	16 sets equivalent to	272
Hungary	4 „ „ „	68
Japan	5 „ „ „	85
Mexico	5 „ „ „	85

It was further estimated that the British Colonies and Dependencies would subscribe for at least 25 sets, equivalent to £425.

Taking into account the subscriptions to be expected from the United States, Russia, Holland, Sweden, and a number of other countries, as well as the probability of outside sales, the Conference was of opinion that the necessary subscriptions to cover the cost of 300 sets of the Catalogue would be obtained.

At the close of the discussion the motion above set forth was unanimously agreed to.

11. In the course of the discussion, it was stated by delegates from several countries that all the sets subscribed for would be distributed among public institutions, and that they contemplated the private sale of the Catalogue in addition.

SECOND MEETING, Wednesday, June 13.

12. The following motions, of which notice had been given on the previous day, were considered and adopted :—

(A.) The Conference is of opinion that the financial prospects of the enterprise are sufficiently satisfactory to warrant further steps being taken toward the publication of the Catalogue, in view of the fact that the representatives of the various countries have declared that the governments or corporations they represent are willing to subscribe for the number of complete sets of copies at the cost stated in paragraph 10.

La Conférence décide : que le côté financier de l'entreprise est suffisamment élucidé pour justifier les arrangements ultérieurs nécessaires pour la publication du Catalogue, les représentants des différents pays ayant en effet déclaré que les gouvernements ou les corps savants qu'ils représentent sont prêts à souscrire au nombre de séries complètes du Catalogue, et aux prix indiqués dans le §10.

Angesichts der von den Vertretern der verschiedenen Länder abgegebenen Erklärung, dass die durch sie vertretenen Länder oder Körperschaften entschlossen sind, auf die in § 10 angegebene Zahl vollständiger Exemplare zu dem ebenda festgesetzten Preise zu subskribiren, gibt die Konferenz der Meinung Ausdruck, dass die finanziellen Aussichten des Unternehmens zufriedenstellend genug sind, um weitere Schritte zur Veröffentlichung des Katalogs zu rechtfertigen.

La Conferenza è d'avviso che avendo i rappresentanti dei diversi paesi dichiarato che i governi o i corpi scientifici da loro rappresentati sono pronti a sottoscrivere nella misura indicata al § 10, si può ritenere l'impresa abbastanza soddisfacente dal lato finanziario per autorizzare gli ulteriori passi che sono necessari per la pubblicazione del catalogo.

(B.) That, pending the appointment of the International Council, a Provisional International Committee be appointed which shall be entrusted with the duty of approaching, through the Royal Society, such countries as may be necessary, with the view of obtaining their adhesion to the scheme for the publication of the Catalogue, or promises of financial support.

Que jusqu'à la constitution définitive du Conseil International, un comité international provisoire soit nommé. Ce comité sera chargé de se mettre en rapport. par l'intermédiaire de la Société Royale, avec les personnes autorisées des différents pays, suivant les nécessités de la situation, afin d'obtenir de ces pays l'adhésion ou l'appui financier à l'œuvre du Catalogue.

Dass bis zur Einsetzung des *International Council* ein *Provisional International Committee* ernannt wird, mit dem Auftrage, sich durch die Vermittelung der Royal Society mit den in Betracht kommenden Ländern in Verbindung zu setzen, um sich ihrer Mitwirkung bei der Veröffentlichung des Katalogs zu versichern oder ihre Zusagen für finanzielle Unterstützung zu erwirken.

Che sia nominato un comitato internazionale provvisorio sinò a che non sarà costituito definitivamente il Consiglio Internazionale. Questo comitato avrà l'incarico di mettersi in comunicazione mediante la Royal Society con i diversi paesi, secondo che sarà necessario, per ottenere la loro adesione al progetto di pubblicazione del catalogo o la promessa del loro appoggio finanziario.

(C.) The said Provisional Committee is further authorized to make other preparations for the publication of the Catalogue, but without incurring financial responsibility.

Inasmuch as it will be necessary for some one corporation to make the necessary contracts and undertake the final financial responsibilities, the Provisional Committee is authorized to include among such preparations, negotiations either with the Royal Society, or with another corporation, or with a government, or with a publisher, but the confirmation of all such preparations, and the carrying out of any final agreement or contract, shall rest with the International Council.

Ce comité sera autorisé en plus à prendre d'autres mesures préliminaires en vue de la publication du Catalogue ; mais il n'aura aucune responsabilité financière.

Comme il sera nécessaire, pour un corps constitué quelconque, de conclure des traités et d'encourir les responsabilités financières définitives, le comité provisoire est autorisé à comprendre parmi les mesures préparatoires de ce genre, les négociations soit avec la Société Royale, soit avec un autre corps constitué, soit avec un gouvernement, soit avec un éditeur. Toutefois la confirmation de toutes ces mesures préparatoires, ainsi que l'arrangement financier définitif ou conclusion d'un traité, doivent incomber au Conseil International.

Das genannte Provisional Committee wird ferner beauftragt, andere Vorbereitungen zur Veröffentlichung des Katalogs zu treffen, ohne jedoch eine finanzielle Verantwortlichkeit einzugehen.

Soweit es notwendig ist, dass eine Korporation die erforderlichen Verträge abschliesst und die endgültige finanzielle Verantwortlichkeit übernimmt, wird das Provisional Committee ermächtigt, derartige Vereinbarungen entweder mit der Royal Society oder mit einer anderen Korporation oder mit einer Regierung oder mit einem Verleger einzuleiten, indem die Bestätigung solcher Verhandlungen wie die Ausführung der endgültigen Vereinbarungen dem International Council vorbehalten bleibt.

Questo comitato sarà inoltre autorizzato a prendere altre misure preliminari per la pubblicazione del catalogo, senza avere tuttavia nessuna responsabilità finanziaria.

E poichè è necessario per un corpo costituito di concludere dei contratti e d'assumere le responsabilità finanziarie definitive, cosi il comitato provvisorio è autorizzato ad includere nei lavori preparatori le trattative o colla Royal Society o con altre corporazioni o con un governo o con un editore: ma la conferma di queste trattative e l'approvazione finale del contratto sarà riservata al Consiglio Internazionale.

13. The "Scheme for the Publication of an International Catalogue of Scientific Literature" was then considered, and it was Resolved—

That Article I. be approved—

Omitting the words in paragraph 5 on page 5, lines 9 and 10, "the limits of the several sciences to be determined hereafter," and also the words, page 5, lines 27–29.

That Article II. be approved—

Omitting the words "the same . . . regulations were" in paragraph 10, page 7;

Adding Italian to the three languages mentioned in paragraphs 10 (*a*) and (*b*);

Altering the word "delegate" to "contracting body (as hereinafter defined)" in paragraph 10 (*d*);

Omitting at the top of page 8 the words within square brackets;

Omitting in paragraph 11, page 8, the words within square brackets: "The . . . Appendix II.," and substituting the following: "Each contracting body shall have one vote in deciding all questions brought before the Council";

And inserting in paragraph 13, before the words: "There shall also be . . . " the words: "If the International Council so decide."

That Article III. be approved without change.

That Article IV. be approved, omitting the opening paragraph in square brackets.

That Article V. be approved, inserting the words: "or as soon after that date as the International Council may decide," in paragraph 29, after "January 1, 1901."

That Article VI. be approved, inserting at the beginning of paragraph 32, the words: "Unless the International Council decide otherwise";

Substituting in paragraph 34, page 14, line 33, "instructed" for "authorised."

That Article VII., excepting paragraph 37, be approved—

Omitting paragraph 35 and the next paragraph in square brackets, and substituting therefor: "any body which establishes a regional bureau shall be termed a contracting body."

Omitting the words "which takes a complete share" in the first line of paragraph 40, and omitting the whole of the second sentence in this paragraph, and omitting the three appendices.

14. It was further resolved to substitute for paragraph 37, Section VII., page 15, the following:—

"That it be an instruction to the Provisional Committee to negotiate with the several contracting bodies with reference to the sale in their respective regions of copies other than those subscribed for by the contracting bodies."

Que les instructions soient données au comité provisoire pour négocier avec les différents corps contractants la question de la vente dans leurs pays respectifs des exemplaires souscrits par ces corps.

Aufgabe der Provisional Committee wird es sein, den verschiedenen contrahierenden Körperschaften (contracting bodies) bezüglich des Verkaufs von Exemplaren in ihren Ländern, ganz abgesehen von der gewahrleisteten Anzahl, bestimmt Festsetzungen vorzuschlagen.

15. It was Resolved—That the Provisional Committee contemplated in Resolution 12 (B) be constituted as follows :—

Prof. Armstrong,
Dr. Brunchorst,
Dr. Graf,
Dr. Milkau,
Prof. Nasini,
Prof. Poincaré,
Prof. Weiss,

power being given to the Royal Society, while retaining only a single vote, to nominate further members, and power being given to the Committee to appoint substitutes if any of those named were unable to serve, and also to co-opt two new members.

16. On the motion of Sir Michael Foster and Prof. Rücker, it was—

Resolved—That the Royal Society be requested to appoint the Secretary to the Provisional Committee, and to meet provisionally such expenses as the Committee may incur.

17. It was Resolved—That the procès verbal of the Conference be signed by the President and Secretaries.

18. The Royal Society was requested to undertake the editing, publication, and distribution of a verbatim report of the proceedings of the Conference.

19. On the motion of Prof. Schwalbe, a vote of thanks to Sir John Gorst for presiding over the Conference was passed by acclamation.

20. On the motion of Sir Michael Foster, the thanks of the Conference were accorded to the Society of Antiquaries for the use of their rooms.

(Signed) JOHN E. GORST.
HENRY E. ARMSTRONG.
Dr. JOH. BERNOULLI.
G. CIAMICIAN.
J. DENIKER.

2653/900. M.E.

1905. Foreign

ad 40569 / 11

A B S C H R I F T

einer Note der kgl. grossbritannischen Botschaft de date WIEN den 8. Juli 1900.-

I have been requested by the Marquis of Salisbury to forward to Your Excellency for communication to the Austrian and Hungarian Governments the accompanying copies of the reports of the proceedings of the International Conference held in LONDON on the 12-th. and 13-th. of June to consider the question of the publication of an International Catalogue of Scientific Literature.

As will be seen from the reports above mentioned " the financial prospects of the enterprise are sufficiently satisfactory to warrant further steps being taken towards the publication of the Catalogue ," and pending the appointment of the International Council provided for in the full scheme, a provisional International Committee has been entrusted with the duty of approaching, through the Royal Society, such countries as may be necessary, with a view to obtaining their adhesion to the scheme for the publication of the Catalogue, or promises of financial support, and of making other preparations for the publication of the Catalogue. -

The Austrian and Hungarian Delegates who were present

/.

at the Conference, though reporting that their Governments were willing to establish regional bureaus for Austria and Hungary respectively , and to subscribe for five years for a certain number of complete sets of the Catalogue, were not able to state what that number would be .

In view of the urgent necessity of proceeding without delay to make preparations for publication, the President and Council of the Royal Society trust that the Austrian and Hungarian Governments will be able, at a very early date, to communicate to them for transmission to the International Provincial Committee the number of sets for which they will be willing to subscribe.

While requesting Your Excellency to be so good as to cause the Austrian and Hungarian Governments to be informed of the wishes of the Royal Society, I avail myself of this opportunity,

Monsieur le Comte, etc. etc. etc.

2653/900. M.E.

52450 szám.

Nagyméltóságu Báró Elnök Úr!

A budapesti tud. egyetem hittudományi karának ezen egyetem tanácsa útján f. évi 497 sz. a. kelt, hozzám leérkezett jelentését idemellékelve oly kéréssel van szerencsém Nagyméltóságodnak tiszteletteljel megküldeni, hogy a kérelmezett okmánynak sürgős másolatban a hittudományi kar részére leendő kiadatása iránt mielőbb intézkedni s ennek megtörténtéről engem értesíteni méltóztassék. -

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását -

Budapest, 1900 julius 28-án

A miniszter meghagyásából:

Osvát Ferenc
osztálytanácsos.

Nagyméltóságu báró Eötvös Loránd urnak,

a magy. tud. akadémia elnökének.

Erk. 1900. aug. 3.

1 m.

345. Z.

1900.

T. Cz.

Alulirottnak a következő nevezetes találmánnyal van szerencsém becses figyelmökbe magamra hívni:

Ez tenger rengeteg vízömege már nehány méternyi mélységben is óriási nyomással bír, a melyet kiaknázni kimondhatatlan haszonnal járna az egész emberiségre. Ezen kérdésnek a nyitjára akadtam én. Föltaláltam az utat-módot, a melylyel ezen víznyomást a hajóőrlésnek, és tengerparti malmok hajtására tökkel előnyösebben lehet felhasználni, mint magát a gőzerőt.

Ezeket előre bocsátva a legnagyobb alázattal járulok a tek. ak. választmány színe elé, méltóztassék nekem pártfogását nyujtani arra nézve, hogy ezen ~~szabadalmi~~ szánt érdekű folfedezéssel a nyilvánosság elé lépjek, oly módon, hogy napfényre tétessék, avagy valami anyagi támogatást kérek, hogy magam adhassam elő ezen dolgot. Sem anyagi viszonyaim, sem világismeretem, s jártasságom nem elégséges erre nézve. Az ilyen hajónak egész tervrajzát szolgáltattatom.

Végre legyen szabad szívemet is honfiúhoz, mely így szól:

Szilágyi Sándor
leendő egyetemi hallgató

u. p. Szamosujvár. Örlöngös-Füzesen
Maradok becsés pártfogásukért esedezve:

Szilágyi Sándor.

Érk. 1900. aug. 7.

347. Sz.

1900.

Tisztelettel a M. T. Akadémia
III. osztályának.
Budapest, 1900. aug. 7.

Gyulai Pál
k. főtitkár.

Hy beadványnyal az ontéty
nem foglalkozhat

1900. okt. 22.

Konig
ontéty titkár

1900. Okt. 22.

†

Hollán Ernőné született békási Békássy Antónia saját és az összes rokonok nevében fájdalomtól megtört szivvel tudatja forrón szeretett, felejthetetlen emlékü férjének

NAGYMÉLTÓSÁGU

HOLLÁN ERNŐ

Ő cs. és apost. kir. Felsége val. bel. tit. tanácsosának, nyug. cs. és kir. altábornagynak, a cs. Lipót-rend középkeresztesének, a hadi-érem tulajdonosának, főrendiházi tagnak, a Magy. Tud. Akadémia ig. és tiszt. tagjának, a maggar mérnök- és épitész-egylet t. tagjának, t. b. bölcselettudornak stb. stb.

f. hó 28-án éjféli 12 órakor, példás élete 77-ik, boldog házasságának 46-ik évében szivszélhüdés következtében történt gyászos elhunytát.

A boldogultnak hült tetemei f. hó 30-án d. u. 4 órakor fognak lakásán (VIII. ker., Főherczeg Sándor-utcza 6. sz., földszint) a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni, f. hó 31-én d. u. 3 órakor pedig Békáson a családi sirboltba örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent miseáldozat junius hó 1-én d. e. 10 órakor fog Békáson a családi kápolnában a Mindenhatónak bemutattatni.

Budapest, 1900 május hó 29-én.

BÉKE HAMVAIRA!

Entreprise des pompes funèbres IV. városház tér 1. ezelőtt kígyó-utcza 1. Nyom. Buschmann F. Budapest

Az alulirt **okányi Szlávy-család** megtört szivvel jelenti, hogy feledhetlen emlékü nagybátyjuk

Nagyméltóságu

OKÁNYI SZLÁVY JÓZSEF

valóságos belső titkos tanácsos, Magyarország szent koronájának őre, a Magyar Főrendiház örökös tagja, a szt. István- és Lipót-rendnek nagykeresztese, több külföldi rendnek tulajdonosa, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, Bihar-vármegye törvényhatósági bizottságának tagja stb. stb. stb.

folyó évi augusztus hó 8-án reggel 8 órakor Zsitva-Ujfaluban, a halotti szentségek ájtatos felvétele után, életének 83-ik évében jobblétre szenderült.

A megboldogultnak hült tetemei Zsitva-Ujfaluban folyó hó 11-én délután 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és ideiglenesen az ottani sirkertben nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent miseáldozat folyó hó 13-án délelőtt 10 órakor fog Zsitva-Ujfaluban a róm. kath. templomban az Urnak bemutattatni.

Zsitva-Ujfalu, 1900. évi augusztus hó 8-án.

BÉKE HAMVAIRA!

Szlávy György
nyug. m. kir. rendőrségi kapitány
Szlávy Györgyné
szül. **Németh Kornélia**
és gyermekeik:
Szlávy Kálmán
bankhivatalnok
nejével és gyermekével.
Szlávy Pál
főszolgabiró
Szlávy Sarolta
férjezett **Gruber Jenőné.**

özv. Szlávy Sándorné
szül. **gyöngyös-halászi Takách Jolán**
és gyermeke
Szlávy Tibor.

Szlávy Béla
m. kir. honvéd-ezredes
Szlávy Béláné
szül. **Govrik Irén**
és gyermekeik:
Szlávy József
m. kir. honvéd huszárfőhadnagy
Szlávy Irén
férjezett **Kralovánszky Gyuláné**
Szlávy Ilona.

Entreprise des pompes funèbres IV. városház tér 1. ezelőtt kígyó-utcza 1.

Nyom. Buschmann F.

Kereskedelemügyi
m. k.
MINISTER

4241 sz. elv.

A magyar tudományos akadémiának

A budapesti Margithid Középső pilléréből kiágazólag a Margitszigetre vezető összekötő híd ünnepélyes megnyitása folyó évi augusztus hó 19-én József főherczeg Ő Fsége és Kir. Fenségének és a Főherczegi család fenséges tagjainak magas jelenlétében fog megtörténni.

Midőn ezen ünnepélyre a tisztelt tudományos akadémiát ezennel meghívom van szerencsém egyúttal az elnök és főtitkár úr nevére kiállított meghívó jegyek csatolása mellett az Akadémia tagjai valamint a női családtagok részére 20 darab meghívó jegyet oly kéréssel megküldeni, hogy azokat a résztvevők nevére kiállíttathni, és az ille-

42

Tökrnek Rézbevonattemü szívességéb.
Budapesz 1900 július hó 31én
Medics

Érk. 1900. aug. 10.

Ikt.

350. a.

1900.

A kisérő levél l. i. nem jutott
el hozzám s így nem tudom mit
nyugtáppuk, csak gyanítom hogy a
Hollán hagyatékával van szó.
Szíves üdvözletet

Rötvös Lovász

Schlederbach 1900 Aug 10

Érk. 1900. aug. 13.

352. sz.

1900.

Tisztelt fötitkár hivatal!

Mintegy egy hete „a m. t. akadémiai elnökségünk" vizsgálat ~~[illegible]~~ Kolopsváry Miklós ártól (Vámhely kiírt 7 spám) 1000 forintot egy eger forintot postautalmányon kaptam. Ez összeg átvételét egyszerre nyugtáznom s kérem annak bérbejtérül, ha kell, a feladót is értesítem.

MAGYAR
FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1900. Aug. 11.

A Magyar Földhitelintézet ezennel elismeri, hogy

A Magyar Tudományos Akadémia részére,
tekintetes Jónás Károly úrtól

~~részéről~~ *mai napon következő értékpapirokat, és pedig:*

Névérték	Darab	Értékpapirok neme	Első szelvény lejárata
fl. 9000	9	Österr. járadék kölcs. kötvény	1901 jan. 1
fl. 1000	5	Steuerfreie 4% Oesterr. Staats-	
		Rente Obligation	1900 sept. 1
frs. 2000	10	Verein. Südoesterr. Lombardische	
		u. Central-Italienische Eisenbahn	
		Gesellschafts Obligation	1901 jan. 1
fl. 11000	24		
fl. 1000			

azaz: Tizenegyezer forint és Ezer korona névértékben

hiány nélkül átvett, megőrzésre.

Teljes tisztelettel

Magyar Földhitelintézet.

Franklin-Társulat nyomdája

353. 12

1900.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
POLGÁRMESTERE.

Tisztelt Háztulajdonos Úr!

Dicsőségesen uralkodó apostoli királyunk I. Ferencz József Ő Felsége ez évi augusztus hó 18-án tölti be életének hetvenedik évét.

A nevezetes évforduló országos ünnepe különösen Magyarországnak, amelyet atyai jó királyunk bölcs kormányzásával dicsőségnagyra, hatalmassá és boldoggá tett.

Lelkes örömmel ünnepli e nagy napot minden magyar és iparkodik a legalkotmányosabb király iránti hálájának, alattvalói hódolatának, szeretetének és lankadhatlan hűségének külsőleg is kifejezést adni.

A nemzeti nagy örömünnep jeléül augusztus hó 18-án Budapest törvényhatóságának minden középülete díszt fog ölteni, a nagy nap előestéjén pedig általános kivilágítás lesz.

A magyar székesfőváros lakossága mindenkor kiváló bizonyságát adta annak, hogy nemzeti életünk nevezetes mozzanatainak megünneplésében méltóan tölti be az őt megillető vezérszerepet, és bizonyára ez alkalommal is igaz lelkesedéssel fogja a nevezetes évfordulót megünnepelni.

/.

Tisztelettel felkérem ennélfogva, hogy
házának különösen a Duna felé eső homlokzatát ez évi
augusztus hó 17-én este minél fényesebben kivilágíttatni
szíveskedjék, mivel a kivilágítás a Duna partokon kü-
választ fényesen tervezteték.

Budapesten, 1900-évi augusztus hó 12-én

h. polgármester.

Érk. 1900. aug. 15.

354/x.

1900.

Ez íratlan!

a Küldöttel együtt

Pergamentre.

Szépírással!

Császári és Apostoli Királyi Felség!

Legkegyelmesebb Uruk!

A Magyar Tudományos Akadémia
nevében alattvalói hódolattal közeledünk
Felséges Urunk Királyunknak mint e
tudományos intézet oltalmazójának
magas színe elé, hetvenedik életévé-
nek határpontján, hogy hűség su-
gallta ~~legmélyebb~~ hódoló üdvözletünket a
trón zsámolyára helyezzük, buzgón
esedezvén a Mindenek Urához,
hogy áldja meg Felségedet népei
boldogságára és ~~hasa~~ országai javára
minél hosszabb élettel!

~~Őszinte hódolattal vagyunk~~

Császári és Apostoli Királyi Felségednek!

~~Legkegyelmesebb Uruknak~~

alázatos szolgái

Budapesten, 1900. augusztus 18.

.....

elnök.

.....

főtitkár.

kegyelmébe jóbátyi hódolattal ajánlottak
holtig maradunk

Classica

Szerencsén van Magoddal Tekintetes

hogy a M. Tud. Akadémia ~~tag~~ ide mellékelt

tiszteletteljes üdvözlő iratát Ő

Cs. és ap. kir. Felsége legmagasabb

jóváhagyásával szóval elé

terjesztni szerencsém.

Fogadja

stb.

1900. aug. 18.

Ő Császári és Apostoli Királyi Felségének

hódolatteljes üdvözlő feliratát

355.

1900.

a Magyar Tudományos Akadémiának.

Rapint 1 üld.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

357

~~167.~~ szám.

KÖRLEVÉL.

A Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti, rendes és levelező tagjait ezennel fölkérem, hogy az 1900-ik évi írói munkásságuk eredményének, illetőleg közrebocsátott vagy sajtóra kész dolgozataiknak jegyzékét, az 1901-ik évi Akadémiai Almanach számára, **folyó évi szeptember 30-ig,** az Akadémia főtitkári hivatalához beküldeni méltóztassanak.

Az utolsó nagygyűlésen megválasztott tagok fölkéretnek, születési idejök és helyök közlésére, valamint arra is, hogy eddigi munkálataik teljes jegyzékét küldjék be. Azok a régibb tagok, kik eddigi munkálataik jegyzékét be nem küldötték, arra kéretnek, hogy ez alkalommal összes munkásságukra terjeszkedjenek ki.

Minthogy az elmult években a tagoknak csak egy része felelt meg ezen fölhívásnak, tekintettel az Almanach e részének irodalomtörténeti jelentőségére, bátor vagyok kérésemet a tagok különös figyelmébe ajánlani.

Végre az 1900-ik évi Almanachban levő s azóta netán megváltozott czímek kiigazítását, esetleg kiegészítését kérem.

Egyszersmind szerencsém van figyelmeztetni a t. cz. tagokat az Ügyrend 7-ik pontjára, mely önéletírási adatoknak pecsét alatt beküldését kívánja.

Budapest, 1900. szeptember 1.

Szily Kálmán,
főtitkár.

Hornyánszky Viktor cs. és kir. udvari könyvnyomdája Budapesten.

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Szerencsém van Nagyságodat értesíteni, hogy a szives anyagi támogatásával létesített „Magyarító Szótár a szükség" telen idegen szavak elkerülésére" Tolnai Vilmos szerkesztésében elkészült s a mai napon elhagyta a sajtót.

Midőn e Szótár egy kötött pél-
dányát szerencsém van föltenni, egyúttal
föltérem Nagyságodat, méltóztassék azt az
iskolai év kezdete alkalmából a legfelsőbb
felügyelete alatt álló tanintézetekben
segédkönyvül ajánlani.

./.

Fogadja stb.

Bp. 900. aug. 23.

főtisztelő.

358 vn

1900

Nagyságos Tanácsos Méltóságos Uram.

Folyó évi Június hó 2dán, a midőn Méltóságodnál tisztelgési szerencsés voltam arról szóbeli megállapodásunk folytán, hogy a szeptemberben tervezett istálló épületre és üveghás megujjítás, kapucsinálkatásra és a vízvezetéki fővis behelyezésre az engedélyezett 2400 korona keretén belül teljesíthessem, egész tisztelettel tudtomra jelenteni hogy ezen munkálatokat Kleba Mihály vállalkozó kifogástalanul elkészítette.-

A nevezett vállalkozónak hogy a felmerült kiadásait fedezhesse és munkáinak jóravalóságát kielégítésre pénzre lévén szüksége, tisztelettel jelen Méltóságodat miszerint ezen engedélyezett 2400 koronányi összegű számlám sürgősen megküldetni méltóztassék.

Egyidejüleg Kálmán fiamnak az elmult 1899/900ik iskolai évről kitüntetés oklevelei bemutatásával tegyes figyelembe vétel végett Méltóságodnak mély tisztelettem nyilvánítása mellett bemutatom.

Sa Ujhely 1900 Augusztus hó 4én.

Méltóságodnak alázatos szolgája

Gyertyánffy Istvánné

359. sz.

1900.

T. gondnok úr!

Ha az Ifjúság tanári pénztára Erzsébet a kerti célokra alkalmazott 2400 korona van engedélyezve, úgy ez összeg a Karinczy-alap Erzsébet-ből (l. Költségvet.) kiutalandó.

Berke Kálmán öntözőjét úgy emlékben, 40 korona napszámon tételből ez is utalványozható s a biztosítványi Berke Bálint részére kifizetendő

Szily

Paris le 27 Septembre 1900.
26, rue de Athènes.

Monsieur le Baron,

J'ai l'honneur de vous confirmer
ma Lettre du 24 août dernier.

A la veille de faire mon manus-
-crit à l'imprimeur, je désirerais
beaucoup avoir votre opinion scient-
-fique sur la Couronne de St Etienne et
publier un dessin de ce joyau historique.
Je regretterais de devoir faire paraître
un article incomplet, et qui intéresse
la Hongrie.

Veuillez agréer, Monsieur le
Baron, l'assurance de ma haute
considération,

A. O'Kelly d'Galway

A Monsieur Baron de Lanckoronski de Brzezie,
à Budapest.

IMPRIMERIE GÉNÉRALE DU SUD-OUEST

(J. CASTANET), 3, rue Saint-Esprit, BERGERAC (Dordogne)

DICTIONNAIRE

ARCHÉOLOGIQUE ET EXPLICATIF

DE LA SCIENCE DU BLASON

Origine des emblêmes et des symboles héraldiques, d'après les monuments, les sceaux, les monnaies, les médailles, les traditions et les meilleurs auteurs,

PAR

M. ALP. O'KELLY DE GALWAY

ARCHIVISTE-GÉNÉALOGISTE

Pendant le siècle dernier, on a publié un grand nombre de Traités de Blason, de Glossaires et de Grammaires héraldiques indiquant les règles et les principes pour décrire, dessiner et peindre des armoiries. Ces œuvres sont essentiellement élémentaires et incomplètes.

Si l'on veut connaître l'origine, souvent mystérieuse, des figures héraldiques soit naturelles, soit allégoriques, on ne trouve que des renseignements isolés, vagues ou dénués de preuves. Pourtant c'est une question intéressante à résoudre pour étudier les faits, les mœurs et les *gestes* du passé.

Sous le titre de *Dictionnaire archéologique et explicatif de la Science du Blason*, M. O'Kelly de Galway présente aujourd'hui au monde des savants, des amateurs, des artistes, des graveurs et des archéologues, le résultat de trente ans de lectures et de recherches patientes. Son

œuvre a pour but d'expliquer et de faire connaître l'*origine historique* des emblêmes et des symboles héraldiques et de définir pratiquement *tous les termes techniques* usités dans la science des armoiries. Elle est basée, non plus sur les opinions plus ou moins fantaisistes de certains auteurs auxquels on accorde trop de créance, mais bien sur des documents véridiques et contemporains, tels que les monuments, les sceaux, les monnaies, les médailles et même les traditions populaires. Le *Langage des fleurs du* XVIe *siècle*, concurremment avec le Langage des fleurs moderne, occupe aussi une place importante dans l'ouvrage.

Le *Dictionnaire archéologique et explicatif de la Science du Blason* est l'Encyclopédie la plus complète, la plus documentée, qui ait été produite jusqu'aujourd'hui pour l'Occident de l'Europe. Une part a été réservée aussi à l'Orient.

L'ouvrage, imprimé en caractères Elzévirs sur beau papier, comportera environ 500 pages de texte, grand in-8°. Il sera illustré de 130 figures gravées sur bois, exécutées d'après l'Armorial manuscrit d'un héraut d'armes de l'empereur Charles-Quint, et de neuf figures inédites en zincogravure.

Le prix de souscription est de *dix francs*, port en sus, payable contre remise du volume. Ce prix sera porté à *quinze francs*, après la publication du Dictionnaire.

Il est facultatif d'adresser *franco*, le bulletin de souscription, ci-joint, à M. O'Kelly de Galway, 26, rue des Abbesses, à Paris, où à M. Castanet, Imprimerie Générale du Sud-Ouest, 3, rue Saint-Esprit, à Bergerac (Dordogne).

Aigle

Oiseau de proie de la classe des taucons, à bec long et recourbé ; pieds robustes ; ongles aigus et tranchants ; vue perçante et envergure très étendue. Il habite les plus hauts rochers et vit très longtemps. Les Perses et les Egyptiens le prirent les premiers pour enseigne militaire et il devint depuis successivement l'emblême de l'Egypte, de la République romaine, des empereurs d'Orient et d'Occident. Napoléon Ier à son avènement au trône adopta l'aigle pour ses armoiries et pour les enseignes des armées françaises. L'aigle des Perses était d'or, celle des Romains d'or ou d'argent. Guillaume III, roi d'Angleterre, avait adopté, pour symbole : un aigle qui regarde fixément le soleil, avec ce mot : *Profero* (Je m'élève).

L'aigle est représentée le bec ouvert et les ailes étendues. Celle qui a deux têtes est dite *éployée* ou *Aigle de l'Empire*. On dit de l'aigle, *languée* de sa langue ; *membrée* de ses jambes ; *armée* de ses griffes, lorsqu'elles sont d'un émail différent de celui de corps. Elle est le symbole de l'empire, de la majesté et de la victoire.

L'aigle a plusieurs convenances physiques et morales avec le lion : la force et par conséquent l'empire sur les autres oiseaux, comme le lion sur les quadrupèdes ; la magnanimité : ils dédaignent également les petits animaux et méprisent leurs insultes ; la tempérance : l'aigle ne mange presque jamais d'un gibier en entier. Il est encore solitaire comme le lion habitant d'un désert dont il défend l'entrée et l'usage de la chasse à tous les autres oiseaux. Il a de plus les yeux étincelants, les ongles acérés et le cri effrayant. C'est de tous les oiseaux celui qui s'élève le plus haut en Europe. C'est pour cette raison que les anciens ont appelé l'aigle l'*Oiseau Céleste* et qu'ils le regardaient dans les augures, comme le messager de Jupiter.

Parmi les monnaies de la collection donnée par le duc de Luynes au Cabinet des médailles de Paris, on remarque une médaille d'*Elis* (ville grecque), portant au revers l'*aigle de Jupiter*, accompagné du foudre et de la couronne d'olivier destinée à rappeler les jeux célèbres d'Olympie en l'honneur de Jupiter.

Office Héraldique et Historique de France

RECHERCHES HISTORIQUES
HÉRALDIQUES ET GÉNÉALOGIQUES.

CONSULTATIONS JURIDIQUES.

Rectifications, Changements et Additions de noms
Confirmations de titres
Travaux héraldiques en styles Moyen-Age et Renaissance.
Traduction de différentes langues

M. O'KELLY DE GALWAY C. ✠
Membre de la Société Française d'Archéologie.

Paris, le 24 Août 1900.

26, rue des Abbesses (18e Arrond.)

Monsieur le Président,

Je ne peux pas être indiscret en venant m'adresser à votre haute compétence et à votre profonde érudition pour la décision d'une question historique.

Je me propose d'insérer un article spécial sur la Couronne de Saint-Etienne de Hongrie, avec gravure, dans mon Dictionnaire archéologique et explicatif de la Science du Blason, dont le prospectus est ci-joint. Il m'importerait de connaître le motif réel de la flexion de la croix du globe qui surmonte la couronne royale de Hongrie et dont il y a deux versions anciennes. Ce motif est sérieux puisque la flexion de la croix est conservée sur les monnaies, le armoiries et le timbre-poste de votre République. Je désirerais beaucoup avoir votre opinion décisive à ce sujet et j'ai l'honneur de solliciter de votre bienveillance un petit mémoire historique et communication en prêt de la gravure officielle de la couronne de St Etienne que voudrais faire reproduire dans mon Dictionnaire.

En attendant la faveur de votre aimable réponse veuillez agréer, Monsieur le Président, avec l'expression de ma reconnaissance anticipée, l'assurance de ma haute considération.

A. O'Kelly de Galway
Archiviste.

A Son Excellence Monsieur le Baron Roland de Kötvös, Président de l'Académie Hongroise des Sciences, à Budapest.

Érk. 1900. aug. 29.

361.

Kiadatik Hampel József r. t.
únak szíves útbaigazítás, esetleg
a kérdéseinek az Akadémia révén
leendő válaszolás végett.

Budapest, 1900. szept. 19.

Sz. Ly
főtitkár.

†

Gerlóczy Károlyné született **munkácsi Barkassy Amália** mint hitves, — gyermekei: **Kauser Józsefné** szül. **Gerlóczy Ida**, **Gerlóczy Zsigmond dr.**, **Kiszely Albertné** szül. **Gerlóczy Margit**, **Gerlóczy Géza**, **Gerlóczy Tamás**, **ifj. Gerlóczy Károly dr.**, **Tóth Györgyné** szül. **Gerlóczy Paula**, **Gerlóczy József**, — vejei: **Kauser József**, **Kiszely Albert** és **Tóth György**, — menye: **Gerlóczy Gézáné** szül. **Münster Berta**, — unokái: **Kauser Vilma**, **József**, **Ida**, **Clarisse**, **Albert**, — **Gerlóczy Edith**, **Géza**, **Gida**, — **Kiszely Pál**, — **Gerlóczy László**, **Gábor** — és **Tóth László**, továbbá testvérei: **özv. Kontz Ferenczné** szül. **Gerlóczy Irma**, özv. **Demény Ferenczné** szül. **Gerlóczy Ida** és **Kubinyi Béláné** szül. **Gerlóczy Kornélia**, valamint a kiterjedt rokonság mélyen lesujtott szivvel jelentik, hogy a legjobb férj, a leggondosabb apa, nagyapa, após, testvér és rokon

ALSÓ-VISZOKAI

GERLÓCZY KÁROLY

kir. tanácsos, Budapest székesfőváros nyug. alpolgármestere és törvényhatósági bizottságának tagja, a III. oszt. vaskoronarend és a franczia becsületrend lovagja, a perzsa nap- és oroszlánrend tulajdonosa, az Országos Magyar Iskolaegyesület elnöke, a Nemzeti Zenede és a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület másodelnöke stb stb.

folyó évi augusztus hó 25-én reggeli 7 és fél órakor rövid szenvedés után, tevékeny életének 65-ik, legboldogabb házasságának 41-ik évében jobblétre szenderült.

Drága halottunk meghidegült tetemeit e hó 26-án este **X. ker. Kőbánya, Hölgy-utcza 13. szám alatti** házában történendő előzetes beszentelés után a **IX. ker. ferenczvárosi plébániatemplomba** szállitjuk, s onnan **e hó 27-én, azaz hétfőn délelőtt 10 órakor** a gyászszertartást megelőző engesztelő szent miseáldozat után kisérjük örök nyugovó helyére: a kerepesi uti temetőbe.

Budapest, 1900. évi augusztus hó 25-én.

NYUGODJÉK BÉKÉBEN!

Entreprise des pompes funèbres, városház-tér 1. azelőtt kigyó-utcza 1

Nyom. Buschmann F.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS

TANÁCSA.

45459/900 - VII.

A magyar tudományos akadémia tekintetes főtitkári

hivatalának

B u d a p e s t e n.

Kapcsában a mult év május hó 12-én kelt 46063. számú átiratunknak tisztelettel felkérjük a tekintetes főtitkári hivatalt, hogy a mennyiben a „ Mesterségek szótára " czimű munka már megjelent volna a főnt hivatkozott átiratunkkal megrendelt 26. példányt mielőbb beszállitatni méltóztassék.

B u d a p e s t e n, 1900. évi augusztus hó 29-én.

A polgármester.helyett:

tanácsjegyző.

17. sz. székesfőv. házinyomda.

Érk. 1900. szept. 6.

364.

Rézmetszvénye

az Akadémia czímerének.

365

900.

Megtaláltam 1900. szept. 5.

Borovszky S.

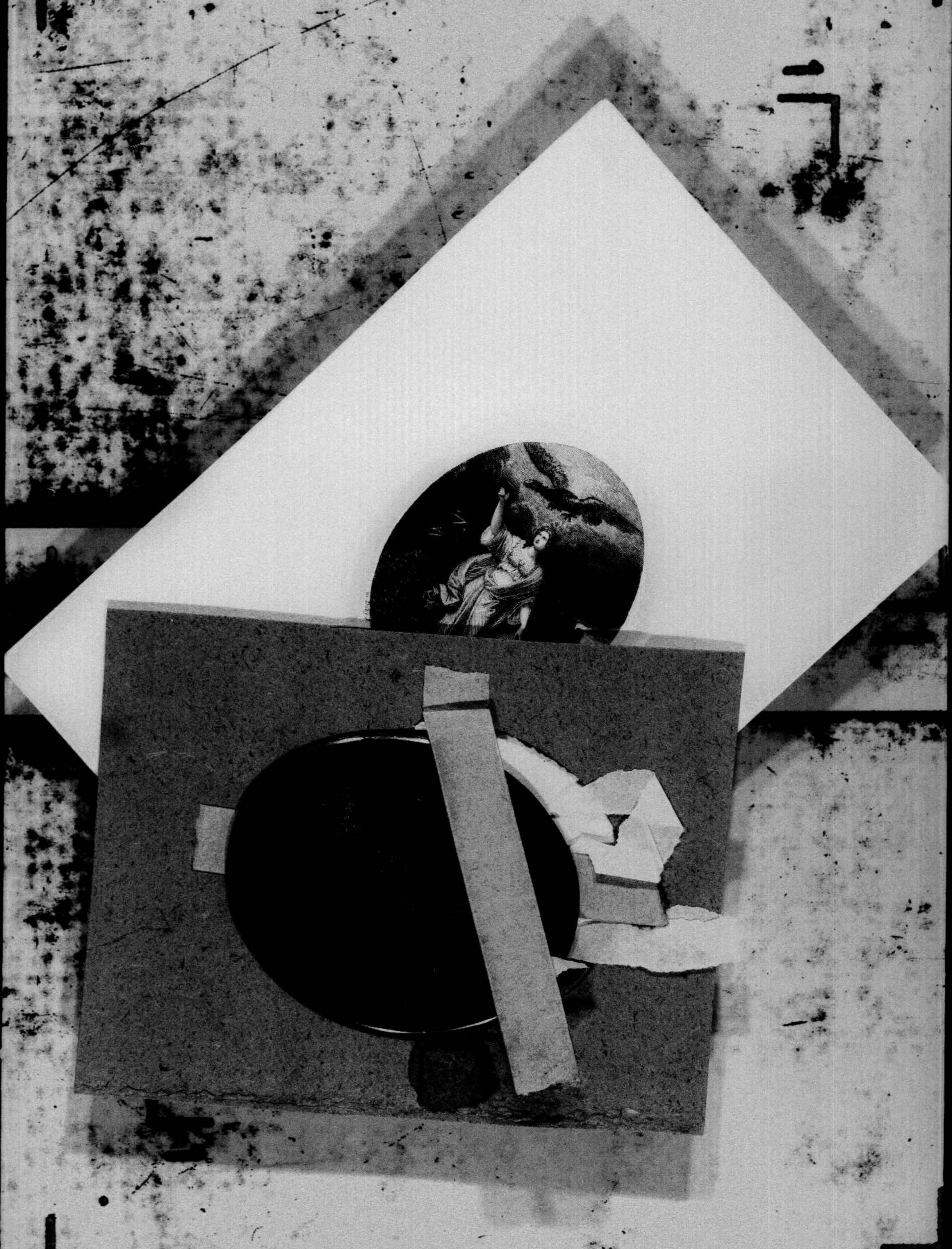

SZELVÉNY.

Feladó neve és lakása:

Utalványozott összeg:

100 k — f

Irasbeli kozleményre szánt hely:

1900 évi július
alapítványi díj
összeg kára nál-
kül. Nyugtát kérek

[redacted]

•/.

A felvevő postahivatal helye és

kelti bélyegzőjének lenyomata.

A szelvényt a czímzett a Lót vonal bárá tartásban és megtartani.

A nyugtatvány meg-
küldetett.

1900. szeptember 10.

366/900.

9756 ex.

Méltóságos
Szily Kálmán úrnak
mint a magyar tudományos Akadémia főtitkárának
Budapesten.

Budapest, 1900 szeptember

Ezennel elismerjük, hogy Méltóságod Losoncz vár
1000 frtos alapítványának 5% kamata fejében mai napon
K 100.— száz koronát pénztárunkba befizetett.

Tisztelettel
MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

ad 366

900

Valószínű, hogy a megrendelők köré
fog tartozni a kolozsvári kir. Ferenc-
József-egyetemi és a pannonhalmi főapátsá
könyvtár is, de csekély erőre határozott
kereséget nem vállalhatunk.

Fogadja stb.

Bp. 1900. sept. 13.

elnök.

Nagyméltóságu Miniszter Úr!

ad 367/900.

F. hó 8-án 3700. elv. sz. a. kelt átiratával szerencsém van Nagyméltóságodat értesíteni, hogy a kiadandó nemzetközi bibliographiai katalogusból Nagyméltóságod illetőleg Magyarországot teljes biztossággal négy példány megrendelésére vállalhat kötelezettséggel kötelezhetem. E négy példányra a M. Tud. Akadémia, a budap. kir. m. tudományegyetem, a budap. kir. József-műegyetem s a kir. magy. természettud. társulat tartanak igényt.

Igaz, ugyan, hogy a M. Tud. Akadémia ez intézetekkel az idő rövidsége miatt e tárgyban nem léphetett összeköttetésbe; de teljesen kizártnak tartom azt, hogy a fent elsorolt tudományos intézetek egy-egy példányra ne formálnának elő.

3700 eln. szám.

N A G Y M É L T Ó S Á G U E L N Ö K U R !

Folyó évi julius hó 28-án 3205 sz.a. ——a Londonban tartott nemzetközi bibliographiai congressusnak egy nemzetközi katalogus kiadását czélzó határozata tárgyában kelt átiratom kapcsán tisztelettel kérem, hogy a Magyarország számára szükséglendő példányok számát mielőbb meghatározni sziveskedjék, - miután annak a bécsi királyi angol nagykövetséggel való közlése a külügyminister ur által sürgősnek jeleztetett.-

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.-

Budapest,1900. szeptember hó 8-án.

A minister meghagyásából:

Zolnai

ministeri tanácsos,

elnöki titkár.

Nagyméltóságu

Báró E Ö T V Ö S L O R Á N D Urnak

Kiadónk Nyr. Heller
Lőgyet rt. 1.

Sa:ly

Négy példányon
Magyarország magán
mindenesetre köteles
meg.

Hellen

Érk. 1920. szept. 13.

367.

Érk. 1900. szept. 13.

368.

Nagyságos Főtitkár úr!

Tisztelettel jelentem Önnek, hogy a magam s a vállalt munkáimat, ez évben, elvégeztem. Az összegyűjtött anyagot átszolgáltatom 10 magyarnyelvű brassói főreáliskolai tanár Horger Antal munkaszakszerű feldolgozás végett.

Igen óhajtanám volna, hogy az általam összegyűjtött anyag, előlegesen, a szóló-

zottsággal hozzá menni, hogy Vitéz
jéből, hogy mennyiség és érték
ben közép esik, semmi ér évben be-
csesebb anyagot nem szolgál-
tatott, a magyar orvtáv-szám-ára,
mint éu. De ha közép több is, bát
mégis csak közép fog tűnni, mily
értékes kincs volt az elsőrangú elért
ből Helmágyon elvesztve.

Nagyságos Főtisztelő Úr! Mint
6 gyermekes terhes családapá-
nak Nagyságod szavaiban egy élő ébre is
van egy aléiratos kérésem:

Gizella nevű leányom Bpes-
ten végezte Vitézi érettségi
– az óvónői tanfolyamot; leget
mégis nem kapott. Folyamodvá-
nya ez év augustus 10-ike óta
fennt van a közoktatási ügyi

miniszterünnél arra a
kérésére, hogy bárhova ki-
nevezzék magyarországi kö-
vetnek.

A legalázatosabb tisztelet-
tel esedezem Magyarország Regge-
nére elöl: mélyen tisztelt, a szín-
tén akadémiai tag, kultuszmi-
nisztert ne Reggel praetfo-
gásába ajánlani! Ez irgalmat-
lanság lenne Reggel ellen is!
Senkinek sincsen, akit pár-
fogolgion. Magyarországnak ismer-
szem elégnek, de az, mit ez ér-
ben, nyelvünkért ő érdekében ten-
tem: egy jó szót, egy jó tettet,
talán csak megérdemel!

Oh mily magyar lő emlékre
gyúl Rebeccája!!

Nagyon le volna kötelez-
ve a Magyarországos Politikai világ

La sreia es körbenjárás árverés-
nek rendén történt.

Kláratus Réz és neje-
ijitása után marad Vag-
ságnak

eladatos szolgája

Olt-Almágyon 1900. Sept. 10.

n. p. Sándor

Korsondai István

s. k.

Folyó évi augusztus hó 23-án 358 sz.a. ke
előterjesztésére értesitem a m.kir. tud. Akadémiát,
következő czimü munkát: "Magyaritó szótár a szükse
idegen szavak elkerülésére."

A magyar tud. Akadémia nyelvtudományi bi
nak megbizásából és közremüködésével szerkesztette
Vilmos . Budapest. 1900 Hornyánszky V. könyvnyomd
középiskolák valamint valamennyi alsó és középfok
lák tanári és tanitói testületeinek könyvtáraikba
beszerzés czéljából figyelmébe ajánlottam.

Budapest, 1900. szeptember hó 1

A minister meghagyásából:

Tolnai

ministeri tanácsos,

elnöki titkár.

Tudomásvétel végett vi
közöltetik a Hornyánszk
Budapest, 1900. s

3052 elr. szám.

Folyó évi augusztus hó 23-án 358 sz.a. kelt becses előterjesztésére értesitem a m.kir. tud. Akadémiát, hogy a következő czimü munkát: "Magyaritó szótár a szükségtelen idegen szavak elkerülésére."

A magyar tud. Akadémia nyelvtudományi bizottságának megbizásából és közreműködésével szerkesztette Tolnai Vilmos . Budapest. 1900 Hornyánszky V. könyvnyomdája." a középiskolák valamint valamennyi alsó és középfoku iskolák tanári és tanitói testületeinek könyvtáraikba való beszerzés czéljából figyelmébe ajánlottam.

Budapest, 1900. szeptember hó 1-én.

A minister meghagyásából:

Tolnai

ministeri tanácsos,

elnöki titkár.

A M. TUD. Akadémiának.

Érk. 1900. szept. 14.

370.

Tudomásvétel végett visszavárólag közöltetik a Hornyánszky-céggel.

Budapest, 1900. szept. 14.

Stein
főtitkár.

A M. T. Akadémia I. osztályának

A M. T. Akadémia Szótári Bizottsága f. é. május 17-én az előadó indítványára a következő határozatot hozta:

Minthogy a Szótári Bizottságnak eddigi egyetlen javadalma, az évi 4000 koronát tevő állami segedelem, az adatgyűjtésnek ez évben mutatkozott arányai szerint a jövőben nem lesz elegendő s minthogy a Nagy Szótár ügye az egész Akadémia ügyének tekintendő: kéressenek fel az Akadémia osztályai, hogy a Szótári Bizottság jövő évi költségvetéséhez együttesen 2000 koronával oly arányban járuljanak, amily arányban az egyes osztályok a bizottságban képviselve vannak, tehát az I. osztály 1200, a II. és III. osztály 400-400 koronával.

Bátrak vagyunk e határozat alapján a I. Osztályt kérni, hogy a Szótári Bizottság jövő évi költségvetéséhez a Nagy Szótár ügyének az egész Akadémiát érdekló fontosságánál fogva a fönt jelzett arányban hozzájárulni szíveskedjék.

Budapest 1900. szept. 12.

Tisztelettel

Szily Kálmán
biz. elnök.

Zolnai Gyula
biz. előadó.

A M. T. AKADÉMIA
SZÓTÁRI BIZOTTSÁGA.

Érk. 1900. sept. 14.

371.

1900. Szept. 14.

Érk. 1900. sept. 14.

371.

1900. Szept. 14.

A M. T. Akadémia I. osztályának

A M. T. Akadémia Szótári Bizottsága f. é. május 17-én az előadó indítványára a következő határozatot hozta:

Minthogy a Szótári Bizottságnak eddigi egyetlen javadalma, az évi 4000 koronát tevő állami segedelem, az adatgyűjtésnek ez évben mutatkozott arányai szerint a jövőben nem lesz elegendő s minthogy a Nagy Szótár ügye az egész Akadémia ügyének tekintendő: kéressenek fel az Akadémia osztályai, hogy a Szótári Bizottság jövő évi költségvetéséhez együttesen 2000 koronával oly arányban járuljanak, amily arányban az egyes osztályok a bizottságban képviselve vannak, tehát az I. osztály 1200, a II. és III. osztály 400-400 koronával.

Bátrak vagyunk e határozat alapján a I. Osztályt kérni, hogy a Szótári Bizottság jövő évi költségvetéséhez a Nagy Szótár ügyének az egész Akadémiát érdekló fontosságánál fogva a fönt jelzett arányban hozzájárulni szíveskedjék.

Budapest 1900. szept. 12.

Tisztelettel

Szily Kálmán
biz. elnök.

Zolnai Gyula
biz. előadó

A M. T. AKADÉMIA
SZÓTÁRI BIZOTTSÁGA.

Érk. 1900. sept. 14.

371.

1900. Szept. 14.

vagy jobban mondva kerekes
= Cabin k. b. 3 met nagos
& 4 mét hosszú helyet foglal
el, & így azt alighanem
a feljárat előcsarnokában, &
lépcsőházában kellene elhelyezni
A tárgyat, bármikor Somogyvárra
értesítenek, itten az Akademia czímére
feladathatom. Kiválló tisztelettel kész hive
Széchényi Imre

Szántód
Balaton Földvár
Tulipános

900 13/9

Érk. 1900. szept. 15.

373.

Méltóságos Uram!

Van szerencsém a „Széchényi
Muzeum"nak felajánlani, azon
kerekes fürdőcabint a melyet
István bátyám állítólag a negyve-
nes évek elején hozatott Angliából

Jónak, hogy a múzeum megnyitásáig őriztesse Somogyvárott.

neje számára hogy azt
a Fertő tavában való fürdő-
zésnél tengeri fürdő modjára
használja. — Tokáig a
czenki koesiszinbe állott
e nagy tatyiga. De midőn
én e kies uj Balatoni

fürdőt megalapitottam Béla
bátyám nekem elküldte.
Használtam is egy kis ideig
de sokkal méltóbb helyét
látnám az ujjonan alakitott
Széchenyi Muzeumban.
Megjegyzem hogy a Koesi —

Alt. Aussee 29. August 1900.

Der königlichen Ungarischen Akademie sage ich ver-
bindlichsten Dank für die mir durch den warmen Glück-
wunsch zu meinem Doctor Jubiläum erwiesene Ehre.

Dr. Theodor R. von Sickel.

Érk. 1900. szept. 18.

374.

3.

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

~~Folyó évi julius 28-án 52450. sz. a.~~

~~kelt átiratát, melyhez~~ A budapesti tud. egyetem hittudományi kara~~hoz~~ ~~az iránt való kérelmet~~ méltóztatott a M. Tud. ~~Akadémiához~~ átküldeni, hogy az Akadémia Nagyméltóságod parancsszavára adná ki másolatban a Teubner-féle lipcsei céggel Rozgai Farkas Pentameronát ~~megkapjam~~ ügyében kötött szerződést. ~~Hiteles másolatát.~~

Szerencsém van Nagyméltóságodat értesíteni, hogy a M. Tud. Akadémia a hittudományi kar dékáni hivatalának ~~kérvényét~~ egyszerű kérelmére készséggel ~~expedíciót~~ a kívánt másolatot ~~parancsszóra el nem fogadni~~ ~~megadni~~.

Midőn a hittud. kar dékáni hivatalának kérvényét ide csatolva visszaküldöm, megragadom az alkalmat kiváló tisztelete nyilvánítására.

Budapest, 1900. szept. 8.

~~Folyó évi julius 25-ei 4977 sz. alatt~~ ~~azzal tétetik Nagyméltóságod tudomására~~

~~Nem ugyan parancsszóra, hanem~~

~~Ferenczfalvi Antal~~

~~a M. Tud. Akad-hoz intézett~~ ~~a hittud. kar dékáni hivatalának kérvényét~~ ~~Expeditio ügyében~~

A hittud. kar ~~dékáni~~ hivatalának kérvényét ezennel visszaküldöm, ~~azzal~~ ~~hogy~~ ~~a M. Tud. Akad. kérvényéből ezen~~ ez irányban utasítani.

Fogadja

Szíves helybenhagyás végett

Elnök úr ő Excellentiájához.

376/900.

TÁVIRAT.

...távirat.

Lapszám: 93

458

Vezeték száma:

nagyméltóságú báró
Eötvös Loránt urnak
a m. tudományos akadémia
elnökének

A kézbesítőnek kiadatott:

(A kézbesítő osztály bélyegzőjének k...)

Felvette: [illegible]

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka
	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Távirdahivatal: **BUDAPEST—KÖZPONT.**

Hivatalos megjegyzések:

Továbbitotta:

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka

Feladó hivatal	pénztári szám	osztály	szó	jegy	díjszó	hó és nap	óra	percz	napszaka
Kalocsa	435	[illegible]	32		1/23		10	20	[illegible]

Fogadja kérem nagyméltóságod a magyar tudományos akadémia és ennek igazgató tanácsa a kegyesen kifejezett üdvözletért szívem forró hálaját

Császka György
érsek

(D) = Sürgős.
(RP) = Válasz fizetve.
(RPD) = Sürgős válasz fizetve.
(XP) = Küldöncz fizetve.
(XPT) = Küldöncz fizetve táviratban.
(XPP) = Küldöncz fizetve postán.
(PC) = Vételjelentés fizetve táviratban.
(PCP) = Vételjelentés fizetve postán.
(TC) = Összeegyeztetett távirat.
(PR) = Postán ajánlva.
(TM) = Több czímű.
(FS) = Utánküldendő.
(RO) = Nyitva kézbesítendő.
(MP) = Saját kezéhez.
(TR) = Télégraph restant.
(PG) = Poste restante.
(PGR) = Poste restante ajánlva.

1900. I. megr. 150 r. = 6000 tömb, 1 íven 4 db., 6/42 pap. — Pesti könyvnyomda-rezvény-társaság.

A vallás és közoktatásügyi m. kir. minisztertől

68368 szám.

Nagyméltóságú Báró Elnök Úr!

A Hof u. Staats Handbuch Nagyméltóságod vezetése alatt álló intézetre vonatkozó részének tiszteletteljes nyomatát van szerencsém Nagyméltóságodnak azon kéréssel megküldeni, hogy azt az esetleg szükségesnek mutatkozó javításokkal hozzám 48 óra alatt visszaterjeszteni szíveskedjék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1900. szeptember hó 15-én.

A miniszter meghagyásából:

Fóth Lajos.
osztálytanácsos.

Nagyméltóságú

báró Eötvös Loránd úrnak

a magyar tudományos akadémia elnökének. —

Érk. 1900. szept. 25.

381.

Vissza küldetett

1900. szept. 26.

BS.

1900 év 1887 szám

Tekintetes

Magyar Tudományos Akadémiának

Budapesten

A folyó évi május hó 10 én kelt 237 sz. becses átiratotokra vonatkozva van szerencsénk értesíteni hogy a megrendelt 1 db. arany jelvényt és 2 db. viaszlenyomatot külön küldeményben f. évi szeptemberben hó 22 én a tettes czímnek át-küldöttük.

Mellékelve átteszük a számlát 3 példányban azon kéréssel hogy két példányt az átvételi záradékkal ellátni, és a számlán kitüntetett pénznemekben fizetendő 1.219 Korona 03 fillérnyi összeggel együtt nekünk megküldeni szíveskedjék.

Magy: Kir: pénzverő hivatal

Körmöczbányán 1900 szeptemberhó 25 én

Reisner

Greisiger

Érk. 1900. szept. 26.

382.

The Buffalo Society of Natural Sciences sorrowfully announces the decease on August the 21st 1900, at the age of seventy one years, of David F. Day, a charter member of this Society who served as its President and was for forty years a Director of the Society and its Botanist.

Örk. 1900. okt. 1.

386. Z.

1900.

MTA KÖNYVTÁRA
KÉZIRATTÁR
AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

KÉZIRATOK

1900

FOLYTATÁSA KÖVETKEZIK